

ARGUMENTI

Časopis za društvena/politička pitanja, Godina XVII, Broj 49, Avgust 2023. **BESPLATNO**

U ovom broju:

Branimir Kuljanin	ZAPAD - ZMIJSKO LEGLO NACIZMA	(9)
K.A. Fursov	POSljedICE RASPADA SSSR-a KROZ PRIZMU GEOPOLITIČKIH TEORIJA	(105)
К.А. Фурсов	ПОСЛЕДСТВИЯ РАСПАДА СССР СКВОЗЬ ПРИЗМУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ	(117)
Vladimir Pavlenko	Čovječanstvo između globalizma i multipolarnosti	(129)
Владимир Павленко	Человечество между глобализмом и многополярностью	(143)
Jelena G. Ponomarjova Jelena S. Arljapova	Zapadni Balkan: trendovi uticaja zainteresovanih vanjskih igrača	(159)
Елена Г. Пономарева Елена С. Арляпова	Западные Балканы: тренды влияния внешних заинтересованных сторон	(185)
IA REGNUM	Odluka o promjeni statusa Aja Sofije predstavlja kraj sekularne Turske	(213)
ИА РЕГНУМ	Решение сменить статус Айя-Софии является концом светской Турции	(219)
Milorad Dodik	“Oluja” zločinački poduhvat SAD-a prema Srbima	(227)
Aleksandr Vučić	Uvek ćete imati podršku svoje Srbije	(231)
Patrijarh Porfirije	Budimo ljudi	(239)

ARGUMENTI

časopis
za društvena / politička pitanja
izlazi svaka četiri mjeseca

ARGUMENTI

časopis za društvena / politička pitanja
izlazi svaka četiri mjeseca

Izdavač

Savez nezavisnih socijaldemokrata,
Banja Luka
Kralja Petra II Karađorđevića 15.

Glavni urednik

Milan Ljepojević

Redakcija

Franc Sošnja, Krsto Grujić, dr Saša Mićin, Tadej Labernik,
pof. dr Branimir Kuljanin, Slavko Mitrović, mr Vanja Malidžan

Kompjuterska priprema, dizajn i štampa

Grafid d. o. o.
Banja Luka

Tiraž

400

ARGUMENTI

časopis za
društvena / politička pitanja

Banja Luka
Avgust 2023

Riječ urednika

Vreli avgustovski dani nisu spriječili redakciju Argumenata da izdaju novi broj ovoga naučnog časopisa.

Pred nama je 49. broj u sedamnaestoj godini izlaženja. Kada se sagledaju ove brojke pomalo djeluje nevjerovatno da je toliko brojeva i toliko izlaženja u kontinuitetu. Trajanje i kontinuitet su i naveće vrijednosti sa kojim se ovaj časopis ponosi.

Primjenjena nauka, teme iz Republike Srpske, BiH, regiona, Evrope i ostalog dijela svijeta kao i mladi autori ostaju i dalje osnovne vrijednosne odrednice i principi kojih se od prvoga broja do danas drže Argumenti.

Kvalitet naučnih radova je osnovni princip koji važi za sve autore iz cijelog svijeta. Radove objavljujemo na srpskom, jeziku ali i na jezicima autora zavisno iz koga govornog područja dolaze. Za sada su prisutni autori iz ruske Federacije, ali poziv je upućen i svim ostalim.

Argumenti u narednom decembarskom broju obilježavaju mali jubilej - PEDESETI broj koji ćemo na adekvatan način i obilježiti.

O ovom broju bi bilo suvišno i nepotrebno bilo šta više govoriti. On je tu pred nama i autori i njihovi naučni radovi sami za sebe najbolje govore. Zato vam svima preporučujem novi 49. broja Argumenata.

Milan Ljepojević

Sadržaj

<i>RIJEČ UREDNIKA</i>	5
<i>BRANIMIR KULJANIN</i> ZAPAD - ZMIJSKO LEGLO NACIZMA.....	9
<i>K.A. FURSOV</i> POSLEDJICE RASPADA SSSR-A KROZ PRIZMU GEOPOLITIČKIH TEORIJA.....	105
<i>К.А. ФУРСОВ</i> ПОСЛЕДСТВИЯ РАСПАДА СССР СКВОЗЬ ПРИЗМУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ.....	117
<i>VLADIMIR PAVLENKO</i> ČOVJEČANSTVO IZMEĐU GLOBALIZMA I MULTIPOLARNOSTI.....	129
<i>ВЛАДИМИР ПАВЛЕНКО</i> ЧЕЛОВЕЧЕСТВО МЕЖДУ ГЛОБАЛИЗМОМ И МНОГОПОЛЯРНОСТЬЮ	143
<i>JELENA GEORGIJEVNA PONOMARJOVA</i> <i>JELENA SERGEJEVNA ARLJAPOVA</i> ZAPADNI BALKAN: TRENDOVI UTICAJA ZAINTERESOVANIH VANJSKIH IGRAČA	159
<i>ЕЛЕНА ГЕОРГИЕВНА ПОНОМАРЕВА</i> <i>ЕЛЕНА СЕРГЕЕВНА АРЛЯПОВА</i> ЗАПАДНЫЕ БАЛКАНЫ: ТРЕНДЫ ВЛИЯНИЯ ВНЕШНИХ ИНТЕРЕСАНТОВ.....	185
<i>IA REGNUM</i> ODLUKA O PROMJENI STATUSA AJA SOFIJE PREDSTAVLJA KRAJ SEKULARNE TURSKE.....	213
<i>ИА РЕГНУМ</i> РЕШЕНИЕ СМЕНИТЬ СТАТУС АЙЯ-СОФИИ ЯВЛЯЕТСЯ КОНЦОМ СВЕТСКОЙ ТУРЦИИ	219
<i>MILORAD DODIK</i> "OLUJA" ZLOČINAČKI PODUHVAT SAD-A PREMA SRBIMA	227

<i>ALEKSANDAR VUČIĆ</i>	
UVEK ĆETE IMATI PODRŠKU SVOJE SRBIJE	231
<i>PATRIJARH PORFIRIJE</i>	
BUDIMO LJUDI.....	239

Branimir Kuljanin¹

ZAPAD - ZMIJSKO LEGLO NACIZMA

Sadržaj: Hantingtonova ‘teorija’ sukoba civilizacija, koji nakon završetka Hladnog rata 1991. dolazi na smjenu ideološkom sukobu 20. vijeka kapitalizma i komunizma, je zabluda, ako nije i svjesna prevara, na koju nasjedaju mnogi, pa i stručnjaci u oblasti društveno-istorijskih nauka. Svijet je na istorijskom raskršću, to je tačno, ali ne radi se o „sukobu civilizacija“, već o obnovi fašizma i nacizma na Zapadu, koji može da konačno pokopa budućnost čovjeka na Zemlji. Ruska vojna operacija u Ukrajini je pokušaj odbrane Evrope i svijeta od povampirenog zla, u kojoj trebaju učestvovati svi ljudi, zemlje i narodi kojima je stalo do slobode, mira i napretka. Razne civilizacije nisu neprijatelji jedna drugoj, naprotiv, one se međusobno dopunjuju i zajedno čine ljepotu i privlačnost života. Zapadni rasisti i nacisti, predvođeni američkim, kao što rade vijekovima, pokušavaju da otmu i nasele tuđu, rusku zemlju i domognu se njenih dobara.

Ruska vojna operacija u Ukrajini je pokušaj odbrane Evrope i svijeta od povampirenog zla.

Ključne riječi: demokratija, autokratija, neonacizam, neo-fašizam, sloboda.

---

¹ Prof. dr Branimir Kuljanin, u mirovini

Содержание: «Теория» Хантингтона о конфликте цивилизаций, пришедшая после окончания холодной войны в 1991 году на смену идеологическому конфликту XX века между капитализмом и коммунизмом, является заблуждением, если не сознательным мошенничеством, на которое поддаются многие люди, в том числе специалисты в области социальных и исторических наук. Мир находится на историческом перепутье, это правда, но речь идет не о «столкновении цивилизаций», а об обновлении фашизма и нацизма на Западе, которые могут окончательно похоронить будущее человека на Земле. Российская военная операция на Украине — это попытка защитить Европу и мир от вампирского зла, в которой должны участвовать все люди, страны и народы, которым небезразлична свобода, мир и прогресс. Разные цивилизации не враги друг другу, наоборот, они дополняют друг друга и вместе создают красоту и привлекательность жизни. Западные расисты и нацисты во главе с Америкой, как они это делали веками, пытаются захватить и заселить чужую, русскую землю, и завладеть ее добром.

Ключевые слова: демократия, самодержавие, неонацизм, неофашизм, свобода.

Content: Huntington's 'theory' of the conflict of civilizations, which after the end of the Cold War in 1991 replaced the ideological conflict of the 20th century between capitalism and communism, is a fallacy, if not a conscious fraud, which many, including experts in the field of socio-historical science. The world is at a historical crossroads, that is true, but it is not about a «clash of civilizations», but about the renewal of fascism and Nazism in the West, which can finally bury the future of man on Earth. The Russian military operation in Ukraine is an attempt to defend Europe and the world from vampiric evil, in which all people, countries and nations who care about freedom, peace and progress should participate. Different civilizations are not enemies of each other, on the contrary, they complement each other and together create the beauty and attractiveness of life. Western racists and Nazis, led by America, as they have been doing for centuries, are trying to seize and settle someone else's, Russian land, and get hold of its goods.

Keywords: democracy, autocracy, neo-nazism, neo-fascism, freedom.

Kuda dalje?

Poznavanje istorije samo po sebi ima više kulturološki nego praktični značaj. Glavni smisao i svrha njenog izučavanja su razumijevanje sadašnjosti i predviđanje i planiranje budućnosti. Savremeni istraživač treba tragati za mogućnostima preživljavanja, opstanka čovjeka ugroženog naukom i tehnikom, koje je sam stvorio, i izgradnje sigurnijeg i boljeg svijeta od ovog u kom živimo. Sjena atomske pečurke visi nad našim glavama, a u biolaboratorijama neonacisti stvaraju oružje koje je kudikamo opasnije i od nuklearnog. U povezivanju historiografije i društvene i političke teorije, s jedne strane, i filosofije, s druge, je put ka rješavanju pitanja pred kojim svijet stoji u ovom kriznom, prelaznom dobu.

Istraživača treba odlikovati smisao za stvarnost, dalek od bavljenja naukom radi nje same u današnjem uznemirenom, nespokojnom svijetu. U vrijeme dramatičnog rušenja Jugoslavije u prvi plan je izbila istorija i teorija rasizma. Čovjek je nepogrešivim čulom humaniste mogao osjetiti gdje se nalazi korijen zla koje je dovelo do uništenja države i društva u kom smo živjeli. Treba biti potpuno nesklon bilo kakvoj isključivosti, ljude treba cijiniti na osnovu njihovih djela, kako u društvenom životu tako i u duhovnom stvaralaštvu, u umjetnosti i nauci. Srbi su se, kao najistureniji pravoslavni narod, prvi našli na novom udaru zapadnih krstaša koji su, nakon sloma komunizma, krenuli u stvaranje «novog svjetskog poretka». Može li se evropski čovjek ponositi 20. vijekom, koji je bio «vijek najstrašnijih zločina, počinjenih u istoriji»? Potrebno je odgovoriti na istorijsko pitanje «o porijeklu i suštini zla» koje nas je zadesilo više radi onih koji tek treba da žive nego zbog zločinački umorenih djedova i očeva.

Mnogi srpski intelektualci su mislili da su liberalizam i demokratija dobrobit za zemlje koje su izlazile iz socijalizma i pripremale se da uđu u novo, zapadno društvo. EU je nuđena kao put u budućnost. Događaji proteklih više od 30 godina pokazuju da zapadna 'demokratija' nema ništa zajedničko sa istinskom demokratijom, a da je liberalizam pretvoren u ide-

---

Poznavanje istorije samo po sebi ima više kulturološki nego praktični značaj.

Može li se evropski čovjek ponositi 20. vijekom, koji je bio «vijek najstrašnijih zločina, počinjenih u istoriji»?

---

ologiju novog porobljavanja, rekolonizacije svijeta. Nauka poči-
nje s razlikovanjem privida i stvarnosti, u politi-
ci pogotovo. Da li je Srbima mjesto u Evropskoj
Uniji, na Zapadu?

SAD – leglo rasizma i nacizma

Počast žrtvama Hirošime

Sjena nuklearnog rata se ponovo nadvila nad svijetom, za-
padne zemlje prijete mogućnošću upotrebe nuklearnog oružja
protiv Rusije. Atomsko bombardovanje Hirošime i Nagasakija su
izvele SAD na kraju Drugog svetskog rata – 6. i 9. avgusta 1945.,
sa zvanično proglašenim ciljem da se ubrza predaja Japana. To je
jedina borbena upotreba nuklearnog oružja od njegove pojave.

Američki piloti su 6. avgusta 1945. bacili atomsku bombu
„Mali dječak“ (Little Boy) na Hirošimu. Tokom maja-juna 1945.
američka 509. kombinovana avijaciona grupa je stigla na ostrvo
Tinian. Područje baze grupe na ostrvu je bilo nekoliko milja od
ostalih jedinica i pažljivo je čuvano. USS Indianapolis je 26. jula
isporučio Tinianu atomsku bombu. Načelnik Združenog gene-
ralštaba George Marshall je 28. jula potpisao naredbu za borbenu
upotrebu nuklearnog oružja. U naredbi, koju je izradio general-
major Leslie Groves, šef Manhattan projekta, poziva se na nukle-
arni napad „bilo koji dan nakon 3. avgusta, čim vremenske prili-
ke dozvole“. General američke strateške vazdušne komande Karl
Spaats je došao na Tinian 29. jula i isporučio Marshallovo nare-
đenje ostrvu. Avion ratnog vazduhoplovstva B-29 je nesmetano
nadletio središte Hirošime i bacio na grad uranijumsku bombu
od 4 tone². To je bila jedna od najstrašnijih tragedija u istoriji čo-
vječanstva.

Bombarder B-29 je 6. avgusta doleteo do Hirošime na visini

Sjena nuklearnog rata se ponovo
nadvila nad svijetom, zapadne ze-
mlje prijete mogućnošću upotre-
be nuklearnog oružja protiv Rusije.

---

od oko 9357 metara, nesmetano nadletio središte
grada i bacio na njega uranijumsku bombu od 4
tone³. U 08:15, Baby bomba je napustila odeljak
za bombe. Letilica je zatim napravila oštar zao-
kret za 155 stepeni udesno i spustila se 518 meta-

2 https://news.mail.ru/society/57306129/?frommail=10&utm_partner_id=441

3 https://news.mail.ru/society/57306129/?frommail=10&utm_partner_id=441

ra. Bomba je eksplodirala na oko 576 metara iznad grada, a snaga eksplozije je bila 13 kilotona TNT. Minut kasnije, avion je sustigao prvi udarni talas koji se širio brzinom od oko 335 metara u sekundi. Bomba je eksplodirala sa zasljepljujućim bljeskom na nebu, snažnim udarom vazduha i zaglušujućom bukom koja se širila miljama od grada; prvo razaranje su pratili zvuci kuća koje se urušavaju, požar koji raste, džinovski oblak prašine i dima je bacio sjenku na grad. Prečnik uništenja je bio 1,6 km, a eksplozijskog talasa 20 km.

Japanci su prvo pravo razumijevanje šta je zaista izazvalo katastrofu dobili iz javne objave predsjednika SAD Harija Trumana

---

Japanci su prvo pravo razumijevanje šta je zaista izazvalo katastrofu dobili iz javne objave predsjednika SAD Harija Trumana: „Prije 16 sati, američki avion je bacio jednu bombu na Hirošimu, važnu bazu japanske vojske. Ova bomba je bila snažnija od 20.000 tona TNT. Njen naboj je više od dvije hiljade puta veći od naboja britanskog Grand Slama, najveće bombe ikada korištene u istoriji ratovanja.“

U deklasifikovanom izvještaju japanskog ambasadora u SSSR kaže se da su na udaljenosti od 5-7 km od stanice u Hirošimi uništene skoro sve zgrade, opstale su samo armiranobetonske konstrukcije. Lišće na drveću je bilo neravnomjerno pečeno, neki ljudi su zadobili teške opekotine, a neki uopšte nisu povrijeđeni. To upućuje da energija bombe nije isijavana u stalnoj masi, već u snopovima, zbog čega su ostala nezahvaćena područja, ali to je bilo na udaljenosti od eksplozije. U prečniku jedan kilometar od eksplozije sav život je uništen.

Prema grubim procjenama, atomska eksplozija u Hirošimi je u prvim sekundama odnijela živote 70 do 80 hiljada ljudi, a do kraja 1945. oko 165 hiljada je umrlo od opekotina i radijacijske bolesti. U narednih deset godina broj umrlih od radijacijske bolesti i raka je premašio 200 hiljada ljudi. Svake godine od posljedica bombardovanja umiru hiljade ljudi koji su ga preživjeli. Skoro 5 hiljada je umrlo 2022. Ukupan broj žrtava do danas premašuje 350 hiljada ljudi.

Prema grubim procjenama, atomska eksplozija u Hirošimi je u prvim sekundama odnijela živote 70 do 80 hiljada ljudi

---

Stanovnici Japana su minutom šutnje 6. avgusta odali počast žrtvama atomskog bombardovanja Hirošime prije 78 godina, 1945. Skup je održan u Memorijalnom parku mira u središtu Hirošime od 8 sati po mjesnom

vremenu. Učestvovali su preživjeli i porodice žrtava, predsjednik Vlade Japana Kišida i poslanici oko 110 zemalja, uključujući SAD. Minuta šutnje je proglašena u cijeloj zemlji u 08:15, kada je bačena atomska bomba. Nakon toga, gradonačelnik Hirošime Matsui je pročitao mirovnu poruku. Govorio je i Kišida.

Bajden je ostavio bilješku u knjizi posjetilaca muzeja, ali se nije izvinio za bombardovanje.

U Hirošimi je 19. maja održan skup G7, učesnici su posjetili Memorijalni muzej mira. Bajden je ostavio bilješku u knjizi posjetilaca muzeja, ali se nije izvinio za bombardovanje. Došao je u grad koji su njegovi sunarodnici razorili do temelja i nije ukazao na odgovornost svoje zemlje za to.

Ni sekretar OUN Portugalac Gutereš nije pomenuo SAD u govoru o bombardovanju Hirošime⁴. Njegov predstavnik na skupu 6. avgusta je pročitao poruku u kojoj kaže: „Bubnjevi nuklearnog rata ponovo tuku. Nepovjerenje i nejedinstvo rastu. Nuklearna sjenka koja se nadvila nad svijetom tokom Hladnog rata se ponovo pojavila, a neke zemlje ponovo bezobzirno zveckaju nuklearnim mačem, prijeteći da će upotrijebiti ovo sredstvo uništenja“. Gutereš je ponovio svoj poziv na potpuno odricanje svih zemalja od nuklearnog oružja. Istakao je da je nuklearno razoružanje jedan od glavnih ciljeva OUN. Uništenje nuklearnog oružja je jedini način da se potpuno odstrani opasnost od nuklearnog rata, ono je prvenstveni cilj i zadatak razoružanja. Svijet ne može mirovati sve dok nuklearna sjena ne nestane jednom zauvijek, poručuje Gutereš: „Prije skoro osam decenija, nuklearno oružje je pretvorilo Hirošimu u pepeo“. U poruci govori o poukama koje čovječanstvo mora naučiti da bi osiguralo sigurnu budućnost, ali ni on nije pomenuo SAD kao državu odgovornu za to što se dogodilo.

Američki zlotvori optužuju sve i svakoga ne samo za stvarne, već i za izmišljene događaje i namjere, ali sami ne govore o svojim zločinima i ne dozvoljavaju ni drugima da to rade. U tom cilju krivotvore istoriju, posebno 20. vijeka i Drugog svjetskog rata,

---

Ni sekretar OUN Portugalac Gutereš nije pomenuo SAD u govoru o bombardovanju Hirošime.

---

sebi pripisuju zasluge za pobjedu nad fašizmom, ocrnjuju SSSR, koji je iznio glavni teret te borbe, i nastavljaju da provode svoju osvajačku politiku stvaranja planetarne imperije zapadne oligarhije, izabrane manjine, pozvane da vlada svijetom. Na tom putu ne

---

⁴ https://news.mail.ru/politics/57303956/?frommail=1&utm_partner_id=441

biraju sredstva. U osnovi američke ideologije su rasizam i nacizam, koje prikrivaju najvišim političkim idealima slobode i demokratije.

Američki učitelji eugenike

Nijemci su bili ubijeđeni da je Hitler najzad dao njemačkom narodu to što mu je nedostajalo u nesigurnom razdoblju Vajmarske republike: jasno određen cilj i strogi poredak⁵. U nacional-socijalističkom pokretu su vidjeli snagu koja može da povede Njemačku u novo doba privrednog i političkog procvata. Priprema elite je počinjala u omladinskoj organizaciji „Hitlerjugend“, a zatim su istaknuti stupali u SS. Pripadnici te organizacije su sebe doživljavali kao nacionalnu elitu, čiji je zadatak da ostvari velike zadatke vodeće uloge njemačke nacije, u što su čvrsto vjerovali. SS je počinila strašne zločine tokom Drugog svjetskog rata, prvenstveno na tlu SSSR nad ruskim i drugim narodima koje je smatrala nižom rasom, nedostojnom da naseljava tako velike prostore. Dok se ‘civilizovani Zapad’ svetio, engleski i američki bombarderi su bez vojnog razloga razorili Dresden, sovjetski vojnici su poslije oslobođenja Berlina maja 1945. dopremali namirnice i dijelili građanima. Nova, mirnodopska i demokratska Njemačka je mogla biti izgrađena samo u prijateljskoj saradnji sa SSSR, njena budućnost je mogla biti samo na Istoku.

Gelenova obavještajna služba, nazvana po njenom rukovodiocu, bivšem general-lajtnantu Vermahta Rajhardu Gelenu, osnovana u Zapadnoj Njemačkoj, je bila pod nadzorom CIA. Vrbovala je bivše obavještajce Trećeg rajha, ‘stari borci’ su ponovo bili na cijeni. Amerikanci nisu bili ‘gadljivi’ na njihovu nacističku prošlost. 1956. je prerasla u Federalnu obavještajnu službu (BND). Esesovci su u njoj nastavili svoja opasna dejstva.

Nakon Drugog svjetskog rata je bilo uobičajeno da se Njemačka smatra rodnim tлом svih najnečovječnijih teorija i praksi, ali ispostavilo se da su SAD otrovno leglo ‘smeđih’ spora⁶. Amerikanci su učili i uče cijeli svijet da nemilosrdno i istovremeno „naučno opravdano“ ubija ljude.

Nijemci su bili ubijeđeni da je Hitler najzad dao njemačkom narodu to što mu je nedostajalo u nesigurnom razdoblju Vajmarske republike.

Nova, mirnodopska i demokratska Njemačka je mogla biti izgrađena samo u prijateljskoj saradnji sa SSSR, njena budućnost je mogla biti samo na Istoku.

---

5 https://rs.rbth.com/istorija-rusije/95831-ss-oficir-najbolji-sovjetski-obavestajac?utm_source=Newsletter&utm_medium=Email&utm_campaign=Email

6 <https://www.mk.ru/politics/2023/02/04/eksperty-rasskazali-ob-amerikanskikh-kornyakh-nacizma-uchitelja-gitlera.html>

Fašizam je nastao u Italiji, pod vodstvom Benita Musolinija. Hitlera smatraju njegovim sljedbenikom, koji ga je nadmašio u toj teoriji i praksi. Ali, ispostavilo se da Hitler nije jedini roditelj na-

---

Fašizam je nastao u Italiji, pod vodstvom Benita Musolinija.

---

cizma. Njega je zbog teorije mržnje čak i Musolini nazvao ludim. Američki historičar Edwin Black u knjizi „Rat protiv slabih“ 2003. piše da nije Hitler stvorio koncept „čišćenja rase“, već da je nastao u SAD početkom 20. vijeka, znatno prije nego je on došao na vlast. Ta zamisao je rezultat djelatnosti Američkog eugeničkog društva (AES). Hitler je o idejama eugenike saznao iz američkih izvora, o čemu je pisao u knjizi „Moja borba“ (Mein Kampf) 1924.

Cilj eugenike je, od njenog nastanka 1883. (osnovao je engleski antropolog, psiholog i osnivač biometrije Francis Galton, rođak Čarlsa Darvina), „čišćenje“ čovječanstva od svih koji odstupaju od Arijskog stereotipa. Galton je iznio pretpostavku da bi potomci darovitih roditelja trebali biti znatno sposobniji od njih, što je potvrdio zapažanjima na predstavnicima nekoliko uglednih porodica. Ideja je nastala u Engleskoj, a u SAD je oživila: 27 država je ozakonilo prisilnu sterilizaciju, razdvajanje rasa i ograničenja prava na brak početkom 20. stoljeća. Oko 60 hiljada ljudi je prisilno sterilizovano, hiljadama drugih je zabranjeno sklapanje braka, nasilno su zatvorene i povrijeđene na druge načine.

Eugenika ne bi otišla dalje od salonskih rasprava da je nisu obilato plaćali 'filantropi' - prvenstveno Institut Karnegi, Fond Rockefellera i Fond Harimana, koje su držali bogati Jevreji. Eugenička istraživanja su vršena na najprestižnijim univerzitetima - Harvardu, Jejlju i Princetonu. Eugeničari su često krivotvorili statistiku da bi je uskladili s unaprijed određenim zaključcima. Institut Karnegi je uspostavio laboratorijski kompleks u Cold Spring Harboru, Long Ajlend, u državi Njujork, koji je postao centar AEO. U njemu su prikupljeni milioni registracijskih kartica građana. AEO je metodički planirao 'uklanjanje' čitavih porodica, rodova, pa čak i naroda.

Hitlera smatraju njegovim sljedbenikom, koji ga je nadmašio u toj teoriji i praksi.

Iz Cold Springa je vođena uporna propaganda u zakonodavnim organima, vladinim agencijama za pomoć osobama s posebnim potrebama i društvenim organizacijama u SAD.

Fond Harimana je platio mjesnim dobrotvornim organizacijama, kao njujorški Biro za industriju i imigraciju, da iz zahtjeva za useljavanje izdvoje „nepoželjne“ grupe (Jevreje, Italijane, itd.) i predaju ih vlastima na naknadno pročišćavanje (deportacija, hapšenje, prisilna sterilizacija). Fond Rokfeler je pomogao osnivanje i plaćanje njemačkih eugeničkih organizacija, posebno one koja je poslala doktora Mengelea da radi u Osvjencimu (Aušvicu).

Američki eugeničari su namjeravali da iskorijene Crnce.

Sve je djelovalo s američkom praktičnošću, u industrijskim razmjerama. Najavljen je cilj da se Zemlja naseli svjetlokosim, plavookim predstavnicima nordijske rase smanjenjem ili potpunim iskorjenjivanjem svih ostalih. Američki eugeničari su namjeravali da iskorijene Crnce, ostatke Indijanaca, Hispance, Slovene, Jevreje, tamnokosu sirotinju i bolesne od nasljednih bolesti. Izabrali su metode: utvrđivanja „oštećenih“ porodičnih stabala, doživotno odvajanje njihovih članova i sterilizaciju da bi se uništili oslabljeni rodovi. Još 1911. Američko udruženje za poboljšanje rase je objavilo „Izveštaj o proučavanju najboljih praksi za odlaganje neispravne sperme u ljudskoj populaciji“, koji je plaćao Institut Karnegi.

Predloženo poboljšanje rase predviđa 18 metoda. Broj 8 je bila eutanazija, za koju je predložen „human i jeftin lijek - gasna komora“. Ali, pobornici poboljšanja rase su sa žaljenjem utvrdili da zakonski uslovi za njenu široku upotrebu još nisu sazreli. Zato je kao glavno rješenje predloženo brzo širenje prisilnog razdvajanja i sterilizacije, uz stvaranje prepreka za brak. Eugeniku su podržali predsjednik Wilson, pronalazač telefona Aleksander Bel, fizičar-nobelovac Robert Miliken, feministkinja Margaret Sanger. Vrhovni sud SAD je priznao eugeniku kao dio nacionalne politike. U zloglasnoj odluci „Buck protiv Bella“ 1927., Vrhovni sudija Oliver Wendell Holmes je sažeo mišljenje suda: „Svijetu bi bilo bolje kada bi društvo, umjesto da čeka da degenerisani potomci budu pogubljeni zbog svojih zločina, ili umru od gladi zbog vlastite gluposti, spriječilo rađanje onih koji očigledno nisu podobni za produženje roda. Tri pokoljenja imbecila su sasvim dovoljna za takav sud o porodici“. Ovaj Holmesov razlog je navela odbrana nacista na suđenju u Nirnbergu.

Predloženo poboljšanje rase predviđa 18 metoda.

Hitler nije morao ništa izmišljati, sve je već bilo na ‘poslužavniku’, što on prizna ne polažući pravo na autorstvo. U knji-

zi „Moja borba“ koristi eugenički rječnik, preuzet od američkih učitelja, i pokazuje poznavanje njene suštine. Posebno ističe da postoji samo jedna zemlja – SAD, u kojoj je vidljiv, iako u povojima,

---

Hitler nije morao ništa izmišljati, sve je već bilo na ‘poslužavniku’.

---

ma, društveni pokret za bolju politiku useljavanja. Jedina Hitlerova novina je bilo odbacivanje američkog izraza „nordijska rasa“, koja je, uz Nijemce,

uključivala Francuze, pa čak i Irce, a ponekad i Italijane. On je koristio izraze „njemačka rasa“ ili „arijevska rasa“. Svojim saradnicima se hvalio da je s ogromnim interesovanjem detaljno proučio eugeničke zakone niza američkih država, čiji je cilj „sprečavanje razmnožavanja ljudi čije će potomstvo po svojoj prilici biti beskorisno ili još gore“.

Oduševljeni Firer je napisao pismo vođi američkih eugeničara Madisonu Grantu, u kom je njegovu rasističku eugeničku knjigu „Propadanje velike rase“ nazvao svojom „biblijom“. Hitlerov zamjenik, Rudolf Hes je govorio da je nacizam „primijenjena biologija“. Eugeniku su u Njemačkoj zvali „rasna higijena“.

Već 1920-ih istraživači Instituta Karnegi su održavali bliske lične i profesionalne veze s njemačkim. Tokom prvih 10 godina Trećeg Rajha pozdravili su Hitlerovu praksu kao logičan završetak nekoliko desetljeća njihovih ‘otkrića’. Povodom 10-godišnjice Zakona o sterilizaciji u Virdžiniji 1934. direktor bolnice se požalio da su Nijemci ispred njih po broju mjesečnih sterilizacija, koji je kod njih premašio 5 hiljada. Izvršni sekretar Američkog eugeničkog društva Leon Whitney je rekao: „Dok smo pažljivo hodali ovdje na prstima, Nijemci su mačku nazvali mačkom“. Po povratku s puta u Njemačku, vođa kalifornijskog eugeničkog pokreta bankar Charles Goethe je bio sretan što je rad američkih biologa igrao važnu ulogu u oblikovanju mišljenja grupa intelektualaca koji stoje iza Hitlera i koriste njihove „epohalne ideje u praksi“, što su „pokrenule na djelovanje vladu 60-milionske nacije!“ Goethe s oduševljenjem ističe da su Nijemci sterilisali više ljudi za dvije

---

U knjizi „Moja borba“ koristi eugenički rječnik, preuzet od američkih učitelja, i pokazuje poznavanje njene suštine.

---

godine nego Kalifornija za četvrt vijeka.

Američkim novcem je stvorena materijalna osnova nacističkih istraživanja u Njemačkoj. Fond Rokfelera je do 1926. dao 410.000 dolara,

što sada vrijedi milione, stotinama njemačkih eugeničara. U maju 1926. Njemački institut za psihijatriju (u okviru Instituta Kaiser Wilhelm) je dobio 250.000 dolara. Jedan od vodećih psihijatara

Instituta Ernst Rudin je postao direktor i tvorac Hitlerovog plana za medicinsko nasilje.

Institut za mozak (takođe dio Instituta Kaiser Wilhelm), 1915-29. smješten u jednoj prostoriji, je 1929., kada je počela Velika depresija, od Fonda Rokfeler dobio 317 hiljada dolara. Izgradio je veliku zgradu i zauzeo vodeće mjesto u germanskoj rasnoj biologiji. Narednih godina je dobio nekoliko dodatnih grantova. I Institut za mozak je vodio Ernst Rudin. On je postao glavni organizator i izvršilac ubilačkih oglada i drugih istraživanja na Jevrejima, Ciganima i drugim žrtvama, uključujući bolesne Nijemce.

Američkim novcem je stvorena materijalna osnova nacističkih istraživanja u Njemačkoj.

Od 1940. hiljade Nijemaca su odvođene iz staračkih domova, psihijatrijskih klinika i drugih ustanova za zbrinjavanje hroničnih bolesnika u gasne komore. Tako je ubijeno 50 do 100 hiljada ljudi.

Fond Rokfeler je dao novac i Berlinskom institutu za antropologiju, ljudsko nasljeđe i eugeniku. Institut je nastavio oglede američkih eugeničara na blizancima, koje su provodili desetinama godina. U Njemačkoj su ti oglede dostigli neviđene razmjere. Fond je u maju 1932., prije dolaska Hitlera na vlast, dao 9.000 dolara za 3 godine njemačkom institutu za antropologiju za proučavanje blizanaca i dejstava toksina germplazme na narednim pokoljenjima. Dr Jozef Mengele, koji je radio u Institutu „Doktor Smrt“, je tokom rata tragao za blizancima u stočnim vagonima koji su dovozili ljude iz cijele Evrope. Na žrtvama su vršeni užasni oglede, koji su pažljivo dokumentovani. Leševi, oči i drugi dijelovi tijela su često slani u Berlin u razne eugeničke institute.

Ni kada je sve to otkriveno, eugenika nije zabranjena u SAD. Već nakon Drugog svjetskog rata, čak nakon Nirnberškog procesa, državne vlade i federalni programi koji su djelovali u indijanskim rezervatima i u Portoriku su proveli eugeničku sterilizaciju 20 hiljada ljudi.

Američke kompanije su tokom cijelog rata sarađivale s industrijalcima nacističke Njemačke. Nije se radilo samo o metalurgiji, hemiji i energetici: Amerikanci su pomogli nacistima da pobiju Jevreje. Bez njih Holokaust ne bi dobio toliki obim.

Fond Rokfelera je do 1926. dao 410.000 dolara, što sada vrijedi milione, stotinama njemačkih eugeničara.

Edwin Black u knjizi „IBM i Holokaust“ 2001. istražuje blisku saradnju njemačkog ogranka američke kompanije, na čijem je

---

Američke kompanije su tokom cijelog rata sarađivale s industrijalcima nacističke Njemačke.

čelu Amerikanac Thomas J. Watson, sa Hitlerom i nacistima od njihovog dolaska na vlast 1933. Zadatak američke kompanije je bio da uđe u trag Jevrejima radi odvođenja u geto, korištenja njihovog robovskog rada i uništenja. Nacisti su 1937. odlikovali Votsona za uspješnu saradnju. Kako je Treći Rajh krenuo u ostvarivanje svog plana osvajanja i genocida, američka kompanija i njene podružnice su, po potrebi, pomagale u stvaranju potrebnih tehnologija od programa otkrivanja i katalogizacije Jevreja 1930-ih do programa izdvajanja 1940-ih. Tek kada su otkriveni, što je ogroman, složen zadatak, koji je Hitler htio da izvrši odmah, mogli su im oduzimati imovinu, odvoditi ih u geta, preseljavati u logore za robovski rad i ubijati. Bio je to tako složen zadatak da bi zahtijevao računare, ali Amerikanci su ga obavili i bez njih.

Začuđuje brzina i tačnost kojom su nacisti uspjeli otkriti i locirati evropske Jevreje. Do sada nije u potpunosti utvrđeno kako su to uspjeli. Američka tehnologija je korištena za organizovanje skoro svega u Njemačkoj i kasnije u nacističkoj Evropi, od otkrivanja Jevreja u popisima, registracija i programa praćenja porijekla, do vođenja željeznica i organizovanja robovskog rada u koncentracionim logorima. Razrađena zavjera korporacija s Trećim Rajhom, usmeni sporazumi, nedatirana pisma i ženevski posrednici su dijelovi jednog mozaika. Težnja tehnološke kompanije za dobiti je dovela do toga da vodi strateški tehnološki odnos s nacističkom Njemačkom. Jedna američka kompanija je obezbjedila opremu za tabeliranje, koju je Hitler koristio za lov na Jevreje: bušene kartice kao „standardne rupice“, od kojih svaka predstavlja različitu karakteristiku, učitavane u „čitač“ i sortirane, su identifikovale Jevreje po imenu. Sve to je neposredno sa-učešće u holokaustu plaćeno nacističkim novcem.

Amerikanci su pomogli nacistima da pobiju Jevreje. Bez njih Holokaust ne bi dobio toliki obim.

„Citadela demokratije“ je obogatile naciste i gasnim komorama: dr. Allen McLean Hamilton, toksikolog iz Nevade, je 1920. razvio i predložio novu metodu pogubljenja – smrtonosni gas, koji je 1921. postao zvanična smrtna kazna u toj državi. Gasna komora je prvi put korištena u SAD 8. februara 1924. za pogubljenje zločinca. Upotreba gasne komore za izvršenje smrtne kazne je, uz

druge metode, uvedena u zakonodavstvo brojnih država. Zatvorski zubar Terner je 1923. predložio ubrizgavanje otrovnog gasa u sobu dok osuđenik spava, tako da ništa ne osjeti, ali, nakon neuspješnog ogleđa usljed kog su 2 čuvara smrtonosno otrovana, odlučeno je da se u zatvorskom dvorištu izgradi posebna prostorija.

Tokom suđenja u Nirnbergu, ministar ekonomije nacističke Njemačke Hjalmar Šaht je rekao da je podrška Trećem Rajhu dolazila i iz inostranstva. Berlin je dobio novac od dvije najveće američke kompanije, Ford i General Motors. Sa Šah-tom je sklopljen prešutni dogovor - sloboda u zamjenu za šutnju. Uprkos protestima predstavnika SSSR, pušten je i doživio je 93 godine.

Henri Ford je bio vitez Velikog krsta Ordena za zasluge njemačkog orla. Njegove tvornice u Trećem Rajhu su proizvodi-le do 70.000 kamiona godišnje za potrebe Vermahta. Za njihovu proizvodnju je korišten robovski rad zatvorenika logora Aušvic. Ford je poznat i po svojoj antisemitskoj knjizi „Svjetski Jevrejin“. General Motors je bio vlasnik njemačkog proizvođača automobila Opel, koji je bio mnogo važniji za nacističku vojsku od švajcarskih banaka. Kompanija Kodak je u svojoj tvornici u Njemačkoj proi-zvodila upaljače za avionske bombe koristeći rad ratnih zaroblje-nika. S nacistima su saradivali i naftna kompanija Standard Oil, tehnološki gigant IBM, Chase National Bank, koja se sada zove JPMorgan Chase & Co i mnogi drugi. Tvornica Coca-Cole u Kel-nu je snabdijevala vojnike Vermahta sodom.

SSSR je pogriješio pristankom da nacizam bude sveden na Njemačku

Hitler je 1941., uoči napada na SSSR, tvrdio da će borba za svjetsku vladavinu u Evropi biti dobijena osvajanjem ruskog pro-stora, koji je nazvao njemačka Indija, nadajući se da će, kao i Bri-tanci njom, vladati kao kolonijalnim prostorom, računajući da će Ukrajince pridobiti staklenim perlama. Okrećući leđa osvajanjima u Africi, Vol-gu je vidio kao njemački Misisipi. Treći predsed-nik SAD DŽeferson je namjeravao da Indijance protjera iza Misisipija. Hitler se divio Anglosaksoncima, koji su milione Indijanaca sveli na nekoliko stotina hiljada i njihove jadne

---

Tokom suđenja u Nirnbergu, mi-nistar ekonomije nacističke Nje-mačke Hjalmar Šaht je rekao da je podrška Trećem Rajhu dolazila i iz inostranstva.

Hitler je 1941., uoči napada na SSSR, tvrdio da će borba za svjetsku vla-davinu u Evropi biti dobijena osv-a-janjem ruskog prostora.

---

ostatke držali u kavezu pod nadzorom. Smatrao je da se Nijemci tako trebaju obračunati s Rusima. Osvajanje Rusije je trebalo postati „ponavljanje osvajanja Amerike“. Ruse je nazvao „crvenokošcima“, napad na SSSR je bio kolonijalni rat. Sva zvjerstva nacista počinjena u SSSR (masovna ubistva, preseljavanja, pretvaranje ljudi u robovsku radnu snagu) Nijemci su ispitali početkom 20. vijeka tokom genocida nad narodima Herero i Nama u Jugozapadnoj Africi. Slične zločine su počinili i Francuzi, Holanđani, Belgijanci, Britanci i Amerikanci.

Borba Indije za slobodu je bila dio svjetske borbe protiv fašizma i imperijalizma.

Borba Indije za slobodu je bila dio svjetske borbe protiv fašizma i imperijalizma. I borba za slobodu naroda SSSR 1941-45. je bila dio te borbe, ali u jednom trenutku su to zaboravili podlegavši iskušenju da je proglasi nečim izuzetnim. Po obimu neprijateljstava, uključenim snagama i broju žrtava bilo je tako, ali u suštini netačno. Pristajanjem da prizna izuzetnu prirodu svoje borbe, SSSR je podržao tumačenje koje je odgovaralo Zapadu, po kom je njemački nacizam bio izuzetna pojava. Ubice mnogih naroda širom svijeta su se pretvarali da nemaju ništa zajedničko sa svojim učenicom, pripisujući nacizam njemačkom nacionalnom karakteru, nacional-socijalističkom pokretu i zlom duhu Firera. Ali, nacizam je postojao i prije Hitlera i nije nestao poslije pobjede 1945. Holandski esesovci su poslani da se bore protiv nacionalno-oslobodilačkog pokreta u Indoneziji, a Francuzi su zarobljene njemačke esesovce poslali u Indokinu. Poslije 9. maja 1945. Hitlerovi zločinci su nastavili da ubijaju ljude u zemljama trećeg svijeta u savezu sa Francuzima i Britancima.

Nacizam se nije smio proglasiti za isključivo njemački, to je omogućilo da se nastavi širiti zapadnim svijetom pod drugim imenima. Mnogi su upozoravali na to. On odavno igra izuzetno važnu ulogu u svakodnevnom životu čitavog Zapada, Hitler je bio njegovo oličenje. Nacistički zločini – koncentracioni logori, masovno

---

Nacizam se nije smio proglasiti za isključivo njemački, to je omogućilo da se nastavi širiti zapadnim svijetom pod drugim imenima.

---

sakaćenje i ubistva, zlostavljanje žena, hrišćanska Evropa praktikuje protiv obojenih ljudi u svim dijelovima svijeta u ime nadmoćne rase, predodređene da njim vlada. Republikanci u Francuskoj su fašisti u Alžiru. Rat između Amerikanaca i naroda

Vijetnama slijedi Hitlerove obrasce: kao što su njemački nacisti ubijali Jevreje zato što su Jevreji, tako je i američka vojska mučila

i ubijala muškarce, žene i djecu u Vijetnamu što su Vijetnamci. Mnogi intelektualci su upozoravali da fašizam nije pobijeđen, da nastavlja svoj pobjednički pohod. SSSR se ipak sve više slagao sa zapadnom propagandom, koja je nacizam predstavljala kao isključivo nemačku pojavu 1933-45. Razlozi su zahvalnost za lend-liz isporuke, drugi front i ruska velikodušnost. Jedan od razloga je bio i taj što je SSSR htio da sebe vidi u društvu 'bijelih i naprednih', koje je Rusija od Petra Velikog poštovala kao svoje učitelje. Po tom tumačenju, svjetsko zlo su 1945. pobijedile savezničke sile, ostalo je da u miru ruže poraženi nacizam. To je i radio, tvrdeći da nema ništa gore od njemačkog nacizma, kao da nije bilo pokolja i uništavanja glađu i opijatima Iraca, Indijanaca, Afrikanaca, Indusa, Kineza i Australijanaca. Da li su se svi ti zločini zapadnih rasista razlikovali od uništavanja Jevreja i Rusa tokom Velikog otadžbinskog rata? Zapadni političari tvrde da je genocid građana Donbasa u odnosu na rusku vojnu operaciju u Ukrajini „nešto drugo“! Njemački nacisti su prenijeli kolonijalne metode u Evropu, mada su zemlje koje su napali imale sličnu kulturu, vojsku, oružje i saveznike. U Africi su napadani ljudi koji su se branili kopljima i lukovima, za njih niko nije htio da se založi. Kolonijalizam u trećem svijetu je bio gori od fašizma u Evropi, činjeni su isti zločini nad ljudima koji nisu mogli da uzvrate i nisu ni razumjeli šta se dešava. Proglašenjem njemačkog nacizma za najstrašnju pojavu u svijetu fašizam je otrgnut od njegovog korijena – kolonijalizma. Time je izgubljeno razumijevanje događaja, a neprijatelj je izmakao iz središta pažnje. Dok je SSSR svake godine slavio pobjedu nad fašizmom, Zapad je nastavio da čini zločine, gradi novu imperiju i priprema se za nove ratove. Nastavio je da se priprema da se poslije naroda Azije, Afrike i Latinske Amerike opet pozabavi Rusima. Sada u Ukrajini ostvaruje stari Hitlerov plan darovanja staklenih perli Ukrajincima i smrti Rusima. Misao da je SSSR, zajedno sa prosvijećenim narodima, izborio pobjedu nad fašizmom je bila pogrešna ideja, koja je zemlju dovela do ponora.

Neonacizam

Njemačke naciste je nadahnulo američko iskustvo u ubijanju ljudi gasom. Oni su za počinjene zločine, uključujući gasne komore, kažnjeni u Nirnbergu, ali američki 'pio-

---

Zapadni političari tvrde da je genocid građana Donbasa u odnosu na rusku vojnu operaciju u Ukrajini „nešto drugo“!

Kolonijalizam u trećem svijetu je bio gori od fašizma u Evropi, činjeni su isti zločini nad ljudima koji nisu mogli da uzvrate i nisu ni razumjeli šta se dešava.

---

niri' ove vrste ubistava su nastavili i razvili svoj posao. Stuart A. Kreck je 1995. predložio korištenje čistog dušika (azota), koji zamjenjuje obični vazduh, za pogubljenje u gasnoj komori. On izaziva gubitak svijesti za manje od jednog minuta, ne truje, već guši zbog nedostatka kisika. Dušik je prirodni sastojak vazduha, bez okusa, boje i mirisa, lako se dobija i, za razliku od cijanovodonične kiseline, nije opasnost ako iscure iz gasne komore.

Njemačke naciste je nadahnulo američko iskustvo u ubijanju ljudi gasom.

U maju 2021., The Guardian je objavio da će u zatvoru u Firceni, u državi Arizona, pogubiti osuđene ciklonom B. Taj gas je razvijen 1922. U početku je korišten za dezinfekciju odjeće, brodova, skladišta i vozova. Nacisti su ga koristili za masovno ubijanje ljudi u logorima smrti. Oko 1,1 milion ljudi su ubili ciklonom B, uglavnom u Osvjencimu (Aušvicu). Odjeljenje za popravke Arizone je nabavilo sastojke za proizvodnju smrtonosnog gasa. Da bi ga iskoristile, zatvorske vlasti su obnovile gasnu komoru, izgrađenu 1949., koja nije korištena 22 godine. U avgustu 2020. je obavljen niz ispitivanja za procjenu „upotrebljivosti“ komore. U decembru uprava je proglasila komoru „spremnom za rad“.

Nacističko nasljeđe u SAD je raširenije nego u Njemačkoj⁷. Korijeni američkog nacizma su stari i vrlo duboki.

Ku Klux Klan, pokušaj osvete američkih rasista sa juga nakon poraza u Drugom građanskom ratu, oličavali su ideal radikalne grupe. Paravojna struktura, jedinstvena uniforma, prešutna podrška vlasti pretvaraju njihove skupove u jeziv karneval. Potom dolazi moda Musolinija 1920-ih. Po uzoru na Hitlerovu nacističku Njemačku, na predlog Rudolfa Hesa, 1936. je osnovan Njemačko-američki savez, u koji su primani samo Nijemci američkog porijekla. Poslije Prvog svjetskog rata u SAD je pobjegao veliki broj Nijemaca.

Bund je preuzeo djelovanje Prijatelja Nove Njemačke. Počeli su suprotstavljanjem Jevrejima, koji su protiv antisemitizma Trećeg Rajha najavili bojkot njemačke robe. Bundiste je podržavala Njemačka, u svemu su oponašali njene radikalne grupe i napadali predstavnike Ruzveltove uprave. Prvi amandman na Ustav je štitio članove Bunda do 8. decembra 1941.

Nacističko nasljeđe u SAD je raširenije nego u Njemačkoj. Korijeni američkog nacizma su stari i vrlo duboki.

---

⁷ <https://www.gazeta.ru/army/2022/07/15/15091604.shtml?updated>
časopis za društvena/politička pitanja

Kada je Ruzvelt objavio rat Osovini bundisti se nisu mogli zakleti na vjernost Njemačkoj. Pokret je 1942. pao u zaborav, vođe su pobjegle u Latinsku Ameriku.

Vašington nije žurio da nakon Nirnberga sudi domaće naciste. Kako to dozvoljava država koja se borila protiv nacizma? SAD nisu osjetile teret rata s Hitlerovom Njemačkom u svojoj zemlji kao SSSR, nisu „vakcinisane“ od te zaraze.

SAD nisu osjetile teret rata s Hitlerovom Njemačkom u svojoj zemlji kao SSSR, nisu „vakcinisane“ od te zaraze.

Od 1949., s osnivanjem NATO, SAD su prešle na otvoreni sukob s SSSR, koji je postao neprijatelj broj 1. Politika makartizma provodi lov na vještice, bilo je strašnije biti komunista nego naci-sta. 1950-ih se pojavila Američka nacistička partija, koja dostiže vrhunac 1966-67. Vođa stranke Rockwell je postao član političke elite i dao intervju za Playboy magazin. Nakon što je ubijen, ime stranke je promijenjeno u „Novi poredak“, utonuli su u mistici-zam. Neonacizam je u SAD prepleten s politikom i pravom, pop kulturom i kontrakulturom. Henry Ford, Volt Dizni i Preskot Buš, otac Buša-starijeg su bili nacisti, vatreni antisemiti.

Prvi amandman izričito zabranjuje Kongresu da ograničava slobodu govora ili štampe; pravo na mirno okupljanje i podno-šenje peticija vladi za obeštećenje. 14-ti amandman proširuje ovu zabranu na države. Neonacisti znaju svoja prava i vješto ih ko-riste. Niz igranih filmova govori o tome: „Američka istorija Iks“ („American History X“), „Obrijane glave“ („Skinheads“), „Ze-le-na soba“ („Green Room“), kao i onih koji prikazuju neonaciste na satiričan način, „Crni klanovac“ („Black Klansman“ i drugi.

Iza nasilne vanjske i sulude unutrašnje politike SAD nalazi se nasljeđe 1960-ih: hipi zajednice koje vrijednosti „cvjetnog poko-ljenja“ prenose na svoju djecu i unuke, pank skvotovi, veganska udruženja Food not Bombs i mnogi drugi pokreti koji ne utiču na politiku. Ali, u zemlji koja je pobijedila u Drugom svjetskom ratu buja neonacizam.

Sada u SAD bujaju stotine nacističkih gru-pa, od kojih su neke pod nadzorom tajnih službi, koje ih šalju u Ukrajinu. Američki nacizam ima dugu istoriju, pogodovala mu je politička klima u zemlji. Jedna od novih krajnje desničarskih organizacija je Shield Wall Network (SWN). Čine je antisemiti i rasisti. Desetine članova su raštrkane

---

Od 1949., s osnivanjem NATO, SAD su prešle na otvoreni sukob s SSSR, koji je postao neprijatelj broj 1.

---

po Arkanzasu, nekoliko u Tenesiju i Zapadnoj Virdžiniji. SWN je povezan s Nationalsocijalističkim pokretom, Viteškom strankom

---

Sada u SAD bujaju stotine nacističkih grupa, od kojih su neke pod nadzorom tajnih službi, koje ih šalju u Ukrajinu.

(Liga juga), klanskom grupom sa sjedištem u Harrisonu. Na zajedničkim skupovima pale krstove, slave Firerove rođendane, sanjaju „Novu Ameriku“, ometaju događaje u znak sjećanja na žrtve Holokausta. To je uglavnom paravojna organizacija. Vektor je zamijenjen, naše vrijeme je era Black Lives Matter, prvaci arijevske rase su u manjini, ne obraćaju pažnju na njih.

Skoro sve velike terorističke organizacije su stvorile, snabdijevale i plaćale zapadne zemlje⁸. One djeluju po njihovim uputstvima. Plaćaju ih tajne službe Zapada da bi terorističkim metodama provodile političke odluke vodstava zapadnih zemalja. Takozvani međunarodni terorizam je oruđe za ostvarivanje uticaja SAD i njihovih vazala. „Napredno iskustvo“ nacizma je već odavno izvezeno iz SAD u druge zemlje. Još 1960-ih CIA je radila s kubanskim radikalima i pretvorila Majami u centar terorističkog nasilja radi borbe protiv Kastru. Tokom sovjetsko-avganistanskog rata 1979-89. obučavani su mudžahedini. Srbi se teškog srca, s tugom sjećaju tragičnih događaja koji su počeli 4. avgusta 1995., kada je u takozvanoj operaciji „Oluja“ više od 220.000 ljudi protjerano iz svojih domova u Krajini. Operaciju su planirale i izvele zapadne obavještajne agencije i druge strukture koristeći hrvatsku vojsku. Korišteni su isti mehanizam i scenario, kao sada u Ukrajini, po istim obrascima, sa istom svirepošću. I ista tragična sudbina, kao i krajiškim Srbima, je bila pripremljena za Ruse u Donbasu, da planove Zapada i kijevskih nacista nije osujetila ruska vojna operacija. Vašington je 2010-ih podržavao „sirijske pobunjenike“, ali oni su se izmakli ispod njegovog nadzora.

Lažno proglašavajući važnost borbe protiv terorizma, Zapad koristi terorističke i ekstremističke organizacije protiv Rusije metodama koje je primjenjivao 1990-ih na Sjevernom Kavkazu.

Skoro sve velike terorističke organizacije su stvorile, snabdijevale i plaćale zapadne zemlje.

Zapadne obavještajne službe obučavaju teroriste i diverzante za zločine u Rusiji, nadajući se da će unijeti strah među stanovništvo i potkopati ustavne temelje države. Pri zamrzavanju finansijskih sredstava Rusije koristi šablone koje je Britanija koristila

⁸ <http://fakti.org/rossia/patrusev-sve-velike-teroristicke-organizacije-stvorile-su-i-finansiraju-zapadne-zemlje>

još 1920-ih, kada je London razbojnički prisvojio zlatnu zalihu Ruske imperije. Rusija se protivi politizaciji međunarodne saradnje i dvostrukim standardima u oblasti borbe protiv terorizma, koja treba da se zasniva na opštim normama i načelima međunarodnog prava.

Zapadne obavještajne službe obučavaju teroriste i diverzante za zločine u Rusiji, nadajući se da će unijeti strah među stanovništvo i potkopati ustavne temelje države.

Anglosaksonska strategija udava

Geopolitičku strategiju Zapada je izložio Bžežinski u knjizi „Velika šahovska tabla“ 1997. Njen cilj je stvaranje svjetske imperije Pax Americana. Za to je neophodno ovladavanje Evroazijom, koja ima $\frac{3}{4}$ svjetskog stanovništva i svih prirodnih i drugih dobara. Glavna prepreka na tom putu je Rusija – središnja zemlja glavnog svjetskog kontinenta. SAD su u Drugom svjetskom ratu osvajanjem Zapadne Evrope i Istočne Azije stvorile 2 mostobrana za dalji prodor u dubinu kontinenta. Zauzimanjem Iraka 1991-2003. stvoren je i treći – južni mostobran. Nakon sloma SSSR i zajednice socijalističkih zemalja (SEV i Varšavski Savez), Zapad, NATO i EU, je preuzeo Istočnu Evropu. U državnom udaru 2014. Ukrajina je otrgnuta od Rusije i Zajednice nezavisnih država (ZND) i pretvorena u placdarm za napad na Rusiju. Do njega bi i došlo, pripreme su vršene 8 godina, da Rusija nije 24. februara 2022. počela vojnu operaciju za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine. Ukrajinski kleronacisti su pripremali napad na Donbas i Krim i protjerivanje ruskog stanovništva – miliona ljudi, koji su tu živjeli. Rusima su pripremali sudbinu Srba u Hrvatskoj, koji su protjerani u napadima hrvatske vojske i policije na Republiku Srpsku Krajinu 1995.

Bžežinski poziva sve susjede Rusije da učestvuju u njenoj podjeli. Američki stratezi na zapadu glavnu ulogu daju Poljskoj i katolicima, na jugu Turskoj i muslimanima, a na Istoku Japanu i drugim azijskim zemljama.

Geopolitičku strategiju Zapada je izložio Bžežinski u knjizi „Velika šahovska tabla“ 1997.

Poljska i Trimorje (Intermarium) u strategiji Zapada

Osnivač vodeće think tank SAD Stratfo, Džordž Fridman (George Friedman) je na skupu u Čikagu 2015. o vanjskoj politici izložio ciljeve

SAD u svijetu. Evropi i Evroaziji⁹. SAD nadziru sve okeane i ne graniče se s neprijateljskim zemljama. To je idealno stanje: niko ih ne može napasti, a one mogu svakoga gdje i kada im odgovara. Islamski tero-

---

SAD nadziru sve okeane i ne graniče se s neprijateljskim zemljama.

rizam je drugorazredna prijetnja SAD, prvi problem njihove vanjske politike, koji treba riješiti, je mogući savez Njemačke i Rusije. SAD ne smiju dozvoliti da

se njemačka tehnologija i novac povezuju s ruskim prirodnim dobrima i vojnom moći. Najbolje stanje je kada se SAD ne bore neposredno, već sudaraju svoje neprijatelje, podržavajući obje strane, kao što je bilo u iransko-iračkom ratu. Amerikanci moraju izbjegavati neposredne sukobe u Evroaziji, jer će biti brojno nadmašeni i mogu izgubiti. Ali moraju izazivati ratove u Evropi između drugih zemalja da bi oslabili svoje protivnike.

Prozapadna Ukrajina je prijetnja sigurnosti Rusije, rat u njoj je neizbježan. Pitanje je samo kako će se i gdje završiti: hoće li ruska vojska stati u zapadnoj Ukrajini, ili će vojska NATO stajati 100 kilometara od Staljingrada i 500 od Moskve.

Osim toga, projekt Međumorja (Intermarium), put pod nadzorom Amerikanaca od Baltičkog do Crnog mora, preko pribaltičkih država, Poljske i Ukrajine, izuzetno je važan za Zapad i SAD. Uz to, Međumorje će odsjeći i zatvoriti Rusiju od Evrope, konačno sahranivši mogućnost njenog geopolitičkog saveza s Njemačkom. Amerikanci moraju biti sposobni da shvataju dejstva svojih protivnika i rade suprotno. Očigledno je da moraju stvoriti Međumorje preuzimanjem nadzora nad cijelom obalom i većim dijelom Ukrajine, a i raditi na tome da proruski političari ne dođu na vlast u Njemačkoj, čime bi se ostvarila angloamerička noćna mora: rusko-njemački vojno-politički savez.

U međuvremenu, Amerikanci rade po Fridmanovim priručnicima za obuku, guraju Rusiju i Njemačku u međusobni sukob u Ukrajini.

Napoleon, car Vilhelm, Hitler i mnogi drugi su napadali Rusiju, rezultati su poznati. Oni koji žele da se zbliže s Njemačkom trebaju znati

---

Prozapadna Ukrajina je prijetnja sigurnosti Rusije, rat u njoj je neizbježan.

da istorijski tok uništava zaboravne, samo nezavisni i samodovoljni, ne tražeći lake puteve, imaju priliku da idu dalje. Nijemci nisu samo nacija, iza njih stoje moćne sile, koje napadaju Rusiju svakih 50-100 godina.

Nova Reč Pospolita

Dugoročna strategija Zapada onemogućavanja razvoja i slabljenja Rusije je sankcijama nanijele veliku štetu svjetskoj privredi i pogoršala živote stotina miliona ljudi širom svijeta¹⁰. U bijesnim napadima na Rusiju prednjače baltički patuljci i Poljska, zadojena starom vatikanskom katoličkom mržnjom prema pravoslavlju i zavišću prema moćnoj slovenskoj pravoslavnoj imperiji.

Napoleon, car Vilhelm, Hitler i mnogi drugi su napadali Rusiju, rezultati su poznati.

Začetnik projekta „Trimorja“ je Jozef Pilsudski, predsjednik Poljske 1918-22. i diktator i predsjednik vlade 1926-35¹¹. To je „koncept Intermariuma“, stvaranja široke federacije zemalja srednje i istočne Evrope, u kojoj je Poljska trebala imati vodeću ulogu. Plan oživljavanja Reči Pospolita nije ograničen na Galiciju i Volin, radi se o projektu uticaja na Baltičkom, Crnom i Jadranskom moru, sa vrhovima ‘trougla’ u Estoniji, Sloveniji i Gruziji. Poljska, Ukrajina i Litvanija se vide kao njeno jezgro. Postoje planovi da se Poljska pretvori u veliku evropsku silu, da se uspostavi poseban uticaj na bivše zemlje propale države, pa i u njima razmjesti vojska.

Poljska rusofobija ima duboke korijene. Poljaci vijekovima smatraju da umjesto Rusije treba da postoji „velika Poljska“ od Baltičkog do Crnog mora. Sada vjeruju da je došlo vrijeme istorijskog odgovora Rusiji. SAD više ne stavljaju ulog na Njemačku, koja im je ekonomski suparnik, pa igraju na kartu Poljske u Evropi, naoružavaju je i podržavaju u svakom pogledu. Uz to, u SAD živi veliki broj Poljaka. Poljski Jevrejin Zbignjev Bžežinski je odigrao ogromnu ulogu u spoljnoj politici SAD. Njegov glavni zavjet je - odsjeći Ukrajinu od Rusije, a Rusiju od mora. SAD to rade preko Poljske.

Vašington i Varšava razrađuju planove za uspostavljanje čvrstog vojno-političkog nadzora Poljske nad „njenim istorijskim posjedima“ u Ukrajini¹². To je pokušaj da se ponovi istorijski „dogovor“ za Poljsku poslije Prvog svjetskog rata, kada je Zapad, odnosno Antanta, priznao pravo Varšave

---

Poljska rusofobija ima duboke korijene. Poljaci vijekovima smatraju da umjesto Rusije treba da postoji „velika Poljska“ od Baltičkog do Crnog mora.

---

10 <https://www.novosti.rs/planeta/svet/1170076/balticka-skupstina-litvanija-letonija-estonija-izolacija-rusija-evropa>

11 https://hr.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Pi%C5%82sudski

12 <https://lat.sputnikportal.rs/20220428/nariskin-poljska-planira-da-preuzme-kontrolu-nad-delom-ukrajine-1136885428.html>

da prvo zauzme dio Ukrajine da bi zaštitio stanovništvo od „boljševičke pretnje“, a zatim i uključi u sastav Poljske. Uslijedili su

---

Vašington i Varšava razrađuju planove za uspostavljanje čvrstog vojno-političkog nadzora Poljske nad „njениm istorijskim posjedima“ u Ukrajini.

---

događaji koji su pokazali kolonijalnu narav porotka i prisilne polonizacije, kao osnovnog načina za izgradnju ‘Velike Poljske’. I sada Poljaci imaju posebna prava u Ukrajini: mogu obavljati dužnosti u vladi, primati socijalna jamstva koja se odnose na autohtono stanovništvo, poljski preduzetnici mogu legalno kupovati tvornice i cijele kompanije.

Prvo razdoblje ‘ponovnog ujedinjenja’ bi trebalo da bude ulazak poljske vojske u zapadne oblasti zemlje pod sloganom njihove ‘zaštite od ruske agresije’. Poljske vlasti s Bajdenovom vladom razmatraju modalitete predstojećeg upada u Ukrajinu. Prema preliminarnim dogovorima, on će se odvijati bez mandata NATO, ali uz učešće ‘slobodnih država’.

Poljske obavještajne službe traže pripadnike ukrajinske elite sa kojima mogu da se dogovore da osnuju tzv. demokratsku protivtežu nacistima usmjerenu na Varšavu, koji bi podržali poljske planove za uvođenje vojske na zapad Ukrajine. Prema procjeni poljskih vlasti, pokušaj učvršćenja države na zapadu Ukrajine će vjerovatno dovesti do njenog raspada. Pri tome će Varšava dobiti nadzor nad dijelovima zemlje na koje će ući ‘poljske mirovne snage’. Planirano je da „mirovni kontingent“ Poljske bude raspoređen u dijelovima Ukrajine gdje je opasnost sukoba s ruskom vojskom najmanja.

Plan vladajuće stranke da oživi Republiku Poljsku u granicama ‘istorijskih zemalja’ je nastao mnogo prije ruske vojne operacije u Ukrajini. Varšava namjerava da pošalje vojsku u zapadni dio Ukrajine i održi referendum o njegovom ulasku u sastav Poljske. Do tada će ukrajinska vojska biti poražena, a kijevske vlasti će pobjeći na Zapad. Varšavske hijene čekaju da ruska vojska završi posao za njih. Računaju da će se smatrati „oslobodiocima ukrajinskog naroda“, a ne okupatorima. Ni nakon toga referendume na Krimu, DNR, LNR, Zaporožju i Hersonu Zapad neće smatrati legitimnim. Stara latinska poslovice kaže da ono što je dozvoljeno Jupiteru nije biku. O kakvom referendumu može biti govora kada Poljaka u zapadnoj Ukrajini skoro i nema. Poljska neće moći prisajediniti Zapadnu Ukrajinu na način na koji je Rusija to uradila

---

Poljske vlasti s Bajdenovom vladom razmatraju modalitete predstojećeg upada u Ukrajinu.

---

skog naroda“, a ne okupatorima. Ni nakon toga referendume na Krimu, DNR, LNR, Zaporožju i Hersonu Zapad neće smatrati legitimnim. Stara latinska poslovice kaže da ono što je dozvoljeno

Jupiteru nije biku. O kakvom referendumu može biti govora kada Poljaka u zapadnoj Ukrajini skoro i nema. Poljska neće moći prisajediniti Zapadnu Ukrajinu na način na koji je Rusija to uradila

s istočnim i južnim dijelovima zemlje¹³. Žitelji Krima, Luganske i Donjecke NR, kao i Hersonske i Zaporoske oblasti su se ogromnom većinom glasova na referendumima izjasnili za život u sastavu Ruske Federacije. A u oblastima koje su svojevremeno bile u sastavu Poljske ili Austro-ugarske rumunsko, mađarsko, slovačko, češko i poljsko stanovništvo je neznatno. Žitelji Zapadne Ukrajine neće podržati poljski ili mađarski referendum.

Poljska je već nezvanično poslala vojsku u Ukrajinu.

Politika Poljske je usmjerena na uvlačenje Ukrajine u oblast njenog uticaja, središte koje može djelovati i samostalno, ali i kao pokrovitelj iz EU i NATO. Poljska je već nezvanično poslala vojsku u Ukrajinu. Vojni uticaj ne znači prisajedinjenje dijela Zapadne Ukrajine. Moguće je da poljske vlasti namjeravaju da Lavov i polovinu Lavovske oblasti pripoje Poljskoj, ostatak Galicije, Zapadnog Volinja i Hmeljnicke oblasti bi postali poljski protektorat, bez prisajedinjenja. Poljaci imaju visoko razvijeno historijsko pamćenje, ali i glavobolje zbog izgubljene kraljevine. Galicijska (Crvena, Červona) Rus je formalno bila u sastavu Poljske od kraja prve četvrtine 14. vijeka, Volinija - od Lublinske unije 1565., a stvarno mnogo ranije. Poljska je krajem 20. vijeka bila preslaba, ali sada pokušava da obnovi imperiju.

To nije samo njen plan, i Anglosaksonci pokušavaju da ožive leš poljske imperije. Prvo su vrlo spretno gurnuli u sukob dva dijela trojedinog naroda historijske Rusije - Velikoruse i Maloruse, današnje Ukrajince. Sada pripremaju međusobni pokolj Slovena katolika i pravoslavnih, što rade već dugo, koji ne bi bio ograničen samo na Ukrajinu, zahvatio bi i Bjelorusiju. I njen zapadni dio je bio dio Druge poljsko-litvanske države. Razmještanje ruske vojske u Bjelorusiji može ohladiti vrele glave u Varšavi, njihovu namjeru da 'vrata' ove zemlje sebi. Poljska, uprkos uzdržanosti evropskih zemalja, uvlači NATO u sukob u Ukrajini. Najviše dobrovoljaca u ukrajinskoj vojsci je iz nje¹⁴. Podmukli Anglosaksonci, koji su pripremili ovaj sukob, su uračunali i ulogu svojih poljskih vazala i slabost Ukrajine, koju vide kao geopolitički nesporazum. Njeni

---

Poljaci imaju visoko razvijeno historijsko pamćenje, ali i glavobolje zbog izgubljene kraljevine.

---

13 https://newinform.com/23678475-kedmi_pol_sha_nikogda_ne_smozhet_prisoeditnit_chast_ukraini_po_primeru_rf_po_dvum_prichinam?utm_medium=referral&utm_source=infox.sg&utm_campaign=exchange

14 https://radiosputnik.ria.ru/20221105/polsha-1829405131.html?utm_source=push&utm_medium=browser_notification&utm_campaign=radiosputnik

zapadni susjedi - Poljska, Mađarska i Rumunija, smatraju nepravednim njeno posjedovanje svojih istorijskih zemalja, koje joj je

---

Rusija neće pristati da ostatak Ukrajine bude primljen u NATO, imaće izbor da šuti ili će NATO morati da zarati s Rusijom.

---

poklonio Staljin, čekaju slabljenje ukrajinske države da bi ih vratili nazad.

Vlasti Poljske ubrzavaju pripreme za priključenje zapadne Ukrajine: Lavovske, Ivano-Frankovske i većeg dijela Ternopoljske oblasti iz straha da će stariji saveznici u NATO pokušati da pregovaraju s Moskvom, ne obazirući se na interese ne samo Ukrajinaca, već i Poljaka¹⁵. Varšava vjeruje da su zaslužili velikodušnu naknadu za vojnu pomoć Kijevu, pružanje skloništa brojnim Ukrajinacima i raketni napad na Poljsku, koji je ćutke „progutala“ na podsticaj SAD i vodećih evropskih zemalja. Zaboravlja da je istorija puna sukoba poljskih i ukrajinskih nacionalista, ponavlja staru grešku.

Rusija neće pristati da ostatak Ukrajine bude primljen u NATO, imaće izbor da šuti ili će NATO morati da zarati s Rusijom.

Poljska je izgradila ogradu od bodljikave žice na granici s Kalinjingradskom oblasti Rusije dugom 200 km¹⁶. Predsjednik vladajuće stranke 'Pravo i pravda' Kačinski tvrdi da se zemlja mora braniti. Ako se stanje pogorša, najavio je da će izgraditi i zid, kao na poljsko-bjeloruskoj granici. Poljska je Rusima zabranila ulazak u zemlju, a od Moskve traži ratnu odštetu. Ona počinje shvatiti da će nju, nakon vojnog poraza sve manje nacističke Ukrajine, sljedeću baciti na Rusiju. Međutim, više ne može skrenuti s puta kojim je vode vlasti, Varšava je već preduboko uvučena u sukob. To može da izazove narodne proteste u Poljskoj.

Poslanik Poljske u Francuskoj Roščiševski je rekao da će njegova zemlja zaratiti s Rusijom ako Ukrajina izgubi rat¹⁷. Iz parlamenta Rusije su poručili Poljacima da će ako uđu u rat u Ukrajini prije ili nakon poraza nacista to biti početak trećeg svjetskog rata, koji će početi NATO. Izjava poslanika Poljske u Parizu je lakomi-

---

Poljska je izgradila ogradu od bodljikave žice na granici s Kalinjingradskom oblasti Rusije dugom 200 km.

---

slena, prvi put je na jeziku zvaničnog predstavnika te zemlje ono što je njenim vođama odavno na pameti. Sva „hrabrost“ Poljaka počiva na po-

15 <https://sputnikportal.rs/20221130/nariskin-za-sputnik-varsava-ubrzava-pripreme-za-aneksiju-zapadne-ukrajine-1147053379.html>

16 https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/16260927?utm_source=rnews&utm_medium=more

17 <http://fakti.org/rossia/rusija-sa-nivoa-svovog-parlamenta-porucila%20poljacima-udjete-li-u-rat-u-ukrajini-bice-to-treci-svetski>

držci SAD, ali, da li su u Varšavi svjesni da one gledaju svoja posla. Do Poljaka im je stalo koliko i do Ukrajinaca, koje su gurnuli u taj beznadežni sukob s Rusijom. Poljski korpus u sastavu Oružanih snaga Ukrajine je izgubio hiljade vojnika, sahranjeni su na grobljima u Poljskoj¹⁸.

Poslanik Poljske u Francuskoj Roščiševski je rekao da će njegova zemlja zaratiti s Rusijom ako Ukrajinu izgubi rat.

Bivši komandant kopnenih snaga Poljske general Valdemar Skrżipćak smatra da treba stegnuti „političku i ekonomsku omću” i tako zadaviti Rusiju, da ako se to ne uradi Ukrajina nema vojne izgleda da pobijedi u ratu, zapadni tenkovi neće promijeniti njegov tok¹⁹. Ukrajina je krajem ljeta 2022. ostala bez svojih tenkova. Poljski general tvrdi: „Rusija se sada može zadaviti samo politički i ekonomski”. Poljski fašista bi da zadavi zemlju koja je oslobodila njegovu od Hitlerovih nacista. Za oslobođenje Poljske je poginulo 624 hiljade vojnika Crvene armije.

San zapadnih nacista je raspad Ruske Federacije. U Evropskom parlamentu je 31. januara 2023. održan skup „Imperijalna Rusija: Osvajanje, genocid, kolonizacija”. Uoči održavanja skupa Euroactiv je 27. januara objavio članak bivše ministarke vanjskih poslova Poljske, sada članice Evropskog parlamenta Ane Fotige²⁰. Uvažena predstavnica čopora varšavskih hijena se zalaže za, nakon ukrajinskog, započinjanje i drugih bezbrojnih ratova i stradanja na ogromnom prostoru bivšeg SSSR, gdje izmiješani žive više od sto naroda.

S Rusijom u haosu, bi se, nadaju se poljski kleronacisti, pojavila prilika da obnove poljsku imperiju, davno propalu Reč Popolita. U tome je sve granice prešao bivši vođa pokreta „Solidarnost”, predsjednik Poljske 1990-95. Valensa. On u razgovoru za zapadni dnevnik kaže da ruski narod treba svesti sa 150 na 20-30 miliona ljudi. Anglosaksonci stoje u zaleđu poljskog kleronacizma, a tu je i Vatikan, sa svojom vjekovnom težnjom da uništi pravoslavlje i samu Rusiju. Progon Srba u vrijeme kasapljenja Jugoslavije 1990-ih nedvosmisleno ukazuje šta čeka i Ruse ako se ne odbrane.

San zapadnih nacista je raspad Ruske Federacije.

---

18 https://ria.ru/20230226/naemniki-1854460047.html?utm_medium=referral&utm_source=infox.sg&utm_campaign=exchange

19 <http://fakti.org/quo-vadis-orbi/poljski-general-ukrajina-upustila-sansu-za-pobedu-rusija-se-sada-moze--zadaviti-samo-politicki-i-ekonomski>

20 https://balkans.aljazeera.net/news/world/2023/1/27/euoparlamentarka-raspad-ruske-federacije-je-neizbjegan?fbclid=IwAR2Moxoz3EwPEmuSSNfl-xxJYOCvb8hP0B9z3RxygemhKzCw0oH74UY_I

Poljski san o zapadnoj Ukrajini je živ, Varšava preduzima korake da ga ostvari²¹. Namjeru da vrate takozvane „istočne zemlje“ (istočni kresi), Zapadnu Ukrajinu u sastav države vlasti Poljske ostvaruju postepeno.

Putin je podsjetio Poljake da je zahvaljujući SSSR i Staljinu Poljska dobila njemačke zemlje – većinu Istočne Pruske i zapadne dijelove današnje Poljske.

Poljsko-ukrajinska 'ljubav'

Duda i Zelenski su 9. jula u Lucku u Katedrali Svetih apostola Petra i Pavla, povodom 80-godišnjice, održali zajednički pomen na žrtve Volinjskog pokolja, ali neće odustati od međusobnih potraživanja²². U tom pokolju ukrajinski nacisti su 1943-44. uništili stotine sela i ubili oko 100 hiljada Poljaka. Volinjski pokolj je jedan od najsvirepijih zločina Drugog svjetskog rata. Ipak, postmajdanovska Ukrajina ne priznaje odgovornost za njega.

Putin je podsjetio Poljake da je zahvaljujući SSSR i Staljinu Poljska dobila njemačke zemlje – većinu Istočne Pruske i zapadne dijelove današnje Poljske²³. U Varšavi su to zaboravili. Moravjeci je uzvratilo da je Staljin „bio ratni zločinac odgovoran za smrt stotina hiljada Poljaka“. Poslanik Rusije je pozvan kod zamjenika ministra Jablonskog, obe strane su ostale pri mišljenju svog vodstva, ali protestna nota nije uručena.

Stvari još nisu stigle do rata, možda i neće, ali odnosi Varšave s Moskvom i Berlinom bi mogli biti mnogo bolji. Kada je početkom januara 2023. Poljska zatražila od Njemačke ratnu odštetu od 1,3 triliona evra, takva drskost je uzбудila njemačku javnost. Njemačka se zalaže za nepovredivost granica s Poljskom, ali u njoj ima snaga koje mogu pokrenuti pitanje kome pripadaju Breslav, Dancig, Šćećin i Alenštajn. Poljskoj i njenim saveznicima u EU i NATO bi bilo bolje da ne vuku đavola za rep. Postaviće pitanje o pripadnosti Šlezije i Pomeranije.

U Varšavi su to zaboravili. Moravjeci je uzvratilo da je Staljin „bio ratni zločinac odgovoran za smrt stotina hiljada Poljaka“.

Vlasti Poljske su, u svom ludilu, preporučile građanima da ruski Kalinjingrad zovu Kruleviec²⁴. Poljski kleronacisti hoće da sve uče istoriji, ne vole ime Kalinjingrad. Ali, ne vide da tada

21 <https://tass.ru/politika/18098573>

22 https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/18239251?utm_source=news.mail.ru&utm_medium=referral&utm_campaign=informer

23 <http://fakti.org/media-menju/staljin-jeste-poljskoj-poklonio-nemacke-zemlje-moskva-i-berlin-nemaju-obaveze-prema-osetljivosti-poljaka>

24 <http://fakti.org/rossia/medvedev-poljacima-nema-vise-gdanjska-samo-dancig-ani-vroclava-samo-breslau>

ne bi više bilo ni Krakova već Krakau, Gdanjska već Dancig, Šćećina već Štetin, ni Vroclava već Breslau. Lista njemačkih gradova koji su nakon što je Poljska dobila dio Njemačke preimenovani, dobili poljska imena je mnogo šira. I sama Poljska se može preimenovati u Vojvodstvo Varšavsko ili Kraljevinu Poljsku, kao sastavni deo Ruske Federacije, koja je nasljednica Ruske imperije. Varšavske hijene bi trebale znati da batina ima 2 kraja.

Vlasti Poljske su, u svom ludilu, preporučile građanima da ruski Kalinjingrad zovu Kruleviec.

Oblast Tri mora prelazi na vojni kolosjek

Inicijativu tri mora ITM (Baltičko, Jadransko, Crno more) su 2016. pokrenule Poljska i Hrvatska, a kasnije joj se pridružila Rumunija. Sada okuplja 12 zemalja članica EU (Poljska, Estonija, Letonija, Litva, Češka, Slovačka, Mađarska, Rumunija, Bugarska, Hrvatska, Slovenija, Austrija). Razvija veze između oblasti od zajedničkog interesa na sjevernoj i južnoj evropskoj osovini, ali i atlantske veze. Strateški partneri ITM su SAD, Njemačka i EU. Ukrajina je 2022. dobila status pridruženog partnera. Bukurešt će 6. septembra biti domaćin 8. skupa ITM. Skup Inicijative 3 mora (ITM, Three Seas) 20-21. juna 2022. u Rigi je bio značajan napredak ovog projekta, njegovo širenje na nova područja saradnje i uticaja²⁵.

Saradnja 12 zemalja oblasti Evrope između Baltičkog, Crnog i Jadranskog mora, početa 2016., se kritikuje zbog slabe djelotvornosti i problema u rješavanju brojnih protivrječnosti između njenih učesnika. Članovi imaju suviše različite ekonomske interese, a otvorena politička pozadina najavljenih projekata sa sobom nosi mnoge dodatne teškoće. Tih 12 zemalja čine 29% prostora EU, 1/4 stanovništva i 19% BDP. Zemlje „Nove Evrope“ po životnom standardu znatno zaostaju za starim članicama EU, zainteresovane su za međusobnu pomoć i usklađivanje djelovanja za sustizanje razvoja, privlačenje stranih ulaganja i zaštitu svojih posebnih interesa pred Briselom i vodećim zemljama EU. One čine istorijsku zajednicu, bar u 20. vijeku, tokom Hladnog rata i članstva u Varšavskom savezu.

I sama Poljska se može preimenovati u Vojvodstvo Varšavsko ili Kraljevinu Poljsku, kao sastavni deo Ruske Federacije.

Po zamisli tvoraca Inicijative, pokroviteljstvo SAD bi trebalo doprinijeti njenom uspjehu. Uprkos službeno postavljenom cilju stvaranja nove mreže sa-

²⁵ <https://riss.ru/analitica/troyemorye-perekhodit-na-voyennyye-rely/>

Štetne posljedice su očigledne, učešće zemalja Tri mora u neprijateljskoj politici prema Rusiji i Kini donosi loše izgleda za njihov privredni razvoj.

braćajnih veza zemalja i razgranavanja snabdijevanja energentima, stručnjaci i političari rijetko skrivaju stvarne zadatke saveza - izgradnju zaštitnog pojasa („kordon sanitaire“) na istoku EU, pod pokroviteljstvom SAD, koji bi ometao uspostavljanje bliskih privrednih veza Zapadne Evrope sa Rusijom i Kinom. Uz to, i ometanje rasta uticaja Njemačke u EU kroz preusmjeravanje saobraćajnih tokova iz Njemačke i zajednički otpor „federalističkim“, po ugledu na SAD, planovima Berlina. Za Vašington, Trimorje je važno sredstvo za ostvarivanje svojih interesa u Evropi. Zauzvrat, većinu država Tri mora ujedinjuje nada u očuvanje atlantskog saveza.

Ipak, Inicijativa se i dalje sastoji uglavnom od neostvarenih, ni započetih projekata. Nakon živog početka 2016-18. brzina njihovog ostvarivanja je mnoge razočarala. Trenutno je većina projekata, 59 od 91, u razdoblju registracije. Za sada nisu doprinijeli rastu privreda zemalja ove oblasti. Smanjivanje samo polovine infrastrukturnog jaza na osi sjever-jug bi trebalo do 2030. omogućiti rast 3-5% BDP oblasti godišnje, što je neostvarivo. I Evropljani su kritični prema istorijskom razvoju saobraćajne mreže u ovoj oblasti, koja je izgrađena pretežno duž pravca istok-zapad, a ne sjever-jug. Štetne posljedice su očigledne, učešće zemalja Tri mora u neprijateljskoj politici prema Rusiji i Kini donosi loše izgleda za njihov privredni razvoj; 2021. je bila godina zastoja u ostvarivanju planova Tri mora.

Razlog za promjene na skupu u Rigi je ukrajinska kriza. Ruska vojna operacija u Ukrajini i politika sankcija Zapada prema Rusiji su bile u središtu rasprava. Ovi događaji su podstakli ostvarivanje starih planova za proširenje ITM na nova područja saradnje. Smatra se da je njen problem što se uglavnom svodi na politički nivo.

2021. je bila godina zastoja u ostvarivanju planova Tri mora.

Uporedo s Poslovnim forumom, u Rigi je 21. juna 2022. održan Drugi ITM parlamentarni forum. Isti dan ITM je proširena na oblast nevladinih organizacija – održan je prvi forum građanskog društva Trimorja. Raspravljano je i o proširenju ITM na naučnu i kulturnu saradnju i na turizam. U završnoj deklaraciji je naglašeno da se ITM širi na nove oblasti, posebno nevladinih organizacija.

Još značajnije je prostorno širenje ITM. Ukrajina je prvi put predstavljena kao posebni gost na forumu i dobila je status partnera. U tom cilju u ITM je stvoren novi vid saradnje – „participativno partnerstvo“: hoće da povežu Ukrajinu sa radom ITM, ali ne daju joj pravo glasa u udruženju.

Uključivanje Ukrajine u ITM je dugogodišnji cilj Poljske.

Uključivanje Ukrajine u ITM je dugogodišnji cilj Poljske. Njeni političari su osmislili ujedinjenje svih zemalja oblasti, takozvani Intermarium. Tako ga je vidio Jozef Pilsudski. Zato je učešće Ukrajine i Bjelorusije u njemu smatrano neophodnim. Politička nepostojanost i loše stanje infrastrukture Ukrajine su prinudili da se ITM 2015-16. odredi kao savez zemalja-članica EU, ali je ostao zadatak njenog proširenja na istok. Pristupanje Ukrajine ITM je znatno povećalo uticaj Poljske u Evropi.

Priključenje Ukrajine infrastrukturnim projektima Tri mora Poljaci obrazlažu vojnom logikom. Duda ističe da ITM jedva čeka Ukrajinu koja se bori da ne bude dio Ruskog svijeta, što znači da želi biti dio Zapada.

Pred skup u Rigi, u Sofiji je održan skup „Tri mora: inovacije i energetska sigurnost“. Predstavnik SAD je potvrdio podršku povezivanju Ukrajine s ITM. On je istakao da Ukrajini treba druga infrastruktura, uključujući kopnene puteve do Poljske, Rumunije i Slovačke, i, vjerovatno, morski put za Bugarsku.

Povezivanje s Trimorjem u Kijevu smatraju projektom stvaranja infrastrukture za kasniju trgovačku i vojnu upotrebu, ali i kao još jedan korak ka povezivanju s EU. Zajednička podrška zemalja ITM je odigrala značajnu ulogu u odluci da se Ukrajini krajem juna 2022. da status kandidata za članstvo u EU.

Ova podrška je uslovljena pretenzijom ITM, prvenstveno Poljske kao vođe saveza, na ulogu glavnog usmjerivača politike EU u ukrajinskom pravcu. ITM je glavni zagovornik i predvodnik ulaska Ukrajine u EU. Cilj saradnje je postavljanje osnova za njeno pristupanje. To važi i za Moldaviju i Gruziju, koje nastoje da postanu članice tog saveza.

Priključenje Ukrajine infrastrukturnim projektima Tri mora Poljaci obrazlažu vojnom logikom.

Odluka da se Ukrajini da status „partnera koji učestvuje“ je preloman korak u razvoju ITM, jer to određuje oblik njenog daljeg širenja na dvije nove oblasti, koje nisu članice EU. Lista zemalja koje mogu postati „partneri

koji učestvuju“ u ITM sada uključuje sve države „Istočnog partnerstva“ i države „Zapadnog Balkana“, čiji se izgledi za ulazak u EU sada smatraju najvjerojatnijim.

Povezivanje s Trimorjem u Kijevu smatraju projektom stvaranja infrastrukture za kasniju trgovačku i vojnu upotrebu.

Tako se pojavljuje format „Tri mora“, koji se može pokazati ništa manje značajan za udruženje od unutrašnjih infrastrukturnih projekata njegovih 12 zemalja-članica. Čelnici ITM namjeravaju da se bore za status ključnog udruženja u programima EU za zbližavanje država ove dvije oblasti. To može dati novi privredni i politički prizvuk ITM, ojačati i dati poseban značaj njenom vođi Poljskoj. Blinken tvrdi da su upravo događaji u Ukrajini učinili neophodnim ostvarivanje vojnih ciljeva ITM, uz razgranavanje energetske tokova i izgradnju saobraćajnica, koje se mogu koristiti za raspoređivanje snaga NATO. Poljska se uzda prvenstveno u razvoj ITM kao ključnog udruženja za ostvarivanje svojih interesa u istočnoj Evropi. SAD i zemlje zapadne Evrope podržavaju težnje Varšave da igra ulogu ‘udarnog ovna’ protiv Rusije.

U Rimu je u julu 2023. održan skup „Poslovne mogućnosti za premoštavanje jaza u povezanosti sjevera i juga“, koji su organizovala poslanstva Rumunije i Poljske.

Istaknut je značaj razvoja i jačanja povezanosti zemalja, u oblasti energetike i digitalizacije, posebno u vrijeme rata u Ukrajini. Cilj ITM je smanjenje razlika u stepenu razvijenosti između zapadne i istočne Evrope, povezivanje kroz ulaganja koja nude brojni projekti. Ulaganja u infrastrukturu su jedan od glavnih ključeva rasta zemalja srednje, istočne i zapadne Evrope.

ITM hoće da nastavi saradnju na razvoju zajedničke djelatnosti kroz pomorske i energetske veze, ali i da se povežu zemlje koje trpe posljedice rata u Ukrajini. ITM ubrzava povezivanje na evropskoj osi sjever-jug.

U Rimu je u julu 2023. održan skup „Poslovne mogućnosti za premoštavanje jaza u povezanosti sjevera i juga“, koji su organizovala poslanstva Rumunije i Poljske.

Obnova Osmanske imperije

U septembru 2022. tokom razmjene zarobljenika Ukrajina je oslobodila 56 ljudi, od kojih 55 vojnih lica - 5 iz Donbasa, a ostali rusko vojno osoblje²⁶. Rusija je Kijevu predala 215 ljudi, među kojima 5 vođa

---

²⁶ https://news.mail.ru/politics/57009839/?frommail=1&utm_partner_id=440
časopis za društvena/politička pitanja

terorističkog puka Azov. Pripadnici Azova su prebačeni u Tursku, gdje su trebali ostati do kraja SVO, na zahtjev Rusije. Zelenski je u Istanbulu s Erdoganom 7. jula 2023. dogovorio njihov povratak iz Turske u Kijev, što je kršenje sporazuma. Ankara je tu odluku donijela pod pritiskom usred neuspjeha Oružanih snaga Ukrajine tokom protivnapada, uoči skupa NATO, održanog u Viljnusu 11-12. jula.

Predaja nacista Azova Ukrajini ukazuje da se Turska iz neutralne pretvara u Rusiji neprijateljsku zemlju.

Predaja nacista Azova Ukrajini ukazuje da se Turska iz neutralne pretvara u Rusiji neprijateljsku zemlju²⁷. Turska se, uz to, zalaže i za ubrzani prijem Ukrajine u NATO i izgradnju tvornice dronova u njoj. Azovci će se vratiti na ratište, ali ovaj put neće biti zarobljavanja. Čeka ih druga sudbina.

Ukrajina zaslužuje članstvo u NATO, tvrdi Erdogan nakon sastanka sa Zelenskim 7. jula u Istanbulu²⁸. Erdogan tvrdi da je Turska uložila najveće napore da okonča sukob kroz pregovore zasnovane na međunarodnom pravu još od martu 2022. u Istanbulu i pokrenula sporazum o žitu. Turska i Ukrajina su potpisale niz sporazuma i razgovarale o različitim zajedničkim projektima: saradnji u vojno-industrijskom kompleksu, razvoju tehnologija, proizvodnji dronova i drugim strateškim industrijama. Zelenski je pozvao Ankaru da se pridruži radu na obnovi Ukrajine. Turska je jedina zemlja koja istovremeno pregovara s Rusijom i Ukrajinom i nudi predloge.

Rusija dugo trpi i oprašta, ali zna ko su pravi prijatelji, a ko neprijatelji. S Turskom je povezuju brojni politički interesi, dok je svima odavno jasno da nikada neće biti primljena u EU, a savezu NATO je potrebna samo za nadzor nad moreuzima (Bosfor i Dardaneli) i Bliskim istokom. Turska sprečava masovni priliv izbjeglica s tog područja u EU. Erdogan je uoči polaska na skup NATO u Viljnusu 11-12. jula postavio uslov da Turskoj bude otvoren put za ulazak u EU (na vratima čeka već više od 50 godina, pristupni pregovori su počeli 2005.) da bi odobrila prijem Švedske u NATO. Ankara tvrdi da Švedska nije učinila dovoljno protiv Radničke partije Kurdista-na, koju ona smatra terorističkom organizacijom. Odnosi Turske i zemalja EU su se jako pogoršali naročito nakon

---

Turska se, uz to, zalaže i za ubrzani prijem Ukrajine u NATO i izgradnju tvornice dronova u njoj.

---

²⁷ <https://news.mail.ru/politics/56954880/?frommail=1>

²⁸ <https://news.mail.ru/politics/56936854/>

neuspjelog pokušaja državnog udara 2016., ali su se u međuvremenu znatno popravili. Nijedna članica EU ne želi Tursku u njoj, Ankara ne bi trebalo da ima bilo kakvih zabluda o tome. Turska

---

Rusija dugo trpi i oprašta, ali zna ko su pravi prijatelji, a ko neprijatelji.

---

je članica NATO, ima svoje obaveze, kojim je posvećena. To za Rusiju nikada nije bila tajna, u tom pogledu nikada nije imala iluzije.

Nesuglasice Rusije i Turske postoje, ali i dio odnosa koji odgovara interesima obje zemlje. Moskva namjerava da i dalje razvija odnose s Turskom gdje je to korisno za obje strane. Da li je Turska prijatelj i saveznik Rusije²⁹? Nije, i nikada nije bila, uvijek se tako ponašala. Izgubi rat od Ruskog carstva, zaključi mirovni ugovor i odmah priprema novi. Rusija nema prijatelja, postoje taktički saradnici, koji ostvaruju svoje ciljeve. Ne treba se uzdati u njih, već u sebe. Turska treba da napusti NATO i sklopi savez sa Rusijom i drugim članicama ŠOS. To bi bilo obostrano korisno. Ojačala bi svoj privredni i politički uticaj u oblasti i postala vodeća sila u njoj. Ostajući pod nadzorom Zapada, SAD i EU, osuđena je na ulizivačko ponašanje i sporednu ulogu u politici. Ali, ona ima svoje mnogo dalekosežnije planove i interese, koje izgleda namjerava da ostvari uz podršku Zapada, protiv Rusije i drugih evroazijskih zemalja. Koji su to planovi?

Otomansko carstvo je bilo imperija, osnovana 1299. Carstvo je osvajanjima uključilo mnoga područja Evrope. Postalo je jedno od najvećih, najmoćnijih i najtrajnijih carstava u istoriji svijeta. Na vrhuncu je obuhvatalo oblasti Turske, Egipta, Balkana, Mađarske, juga Ukrajine, Zakavkazja, Istočnog sredozemlja (Izraela, Jordana, Libana, Sirije) i dijelove Arapskog poluostrvo i Sjeverne Afrike. Dostiglo je 19,9 miliona km² 1595. Uspjeh carstva je bio u njegovoj centralizovanoj vlasti i nadzoru nad nekim od najunosnijih svjetskih trgovačkih puteva, što je dovelo do ogromnog bogatstva, a njegov besprijekorno organizovan vojni sistem je doveo do vojne moći. Počelo je propadati u 18. vijeku, mali dio carstva (4%) je sadašnja Turska (780 hiljada km²).

Nesuglasice Rusije i Turske postoje, ali i dio odnosa koji odgovara interesima obje zemlje.

Cilj Turske: Islamski savez „ASRIKA”

Jedan od glavnih savjetnika Erdogana i član Savjeta za bezbjednost i vanjsku politiku pri administraciji pred-

---

²⁹ <https://vizitnlo.ru/pochemu-kogo-to-udivlyaet-chto-erdogan-kinul-i-otdal-komandirov-azova/>

sjednika je Adnan Tanriverdi. On je na Kongresu Centra za strateške studije branilaca pravde (ASSAM), kao predsjednik Upravnog odbora, predložio stvaranje „Saveza islamskih zemalja” sa svojim ustavom, oblikom vladavine, vojskom, pravosudnim sistemom, glavnim gradom, zastavom i jezikom. ASSAM je 19-20. decembra 2019. održao „III ASSAM međunarodni kongres o Islamskom savezu”³⁰, uz podršku i učešće predstavnika brojnih kompanija - Turkish Airlines (THY), MKEK, ASELSAN, TAI, HAVELSAN, ureda gradonačelnika Burse i drugih gradova i brojnih ustanova bliskih Partiji pravde i razvoja (AKP). Cilj skupa je bio da utvrdi model ustanova i odgovarajućeg zakonodavstva za okupljanje. Željeni savez islamskih zemalja Azije i Afrike je nazvan „ASRICA”.

Otomansko carstvo je bilo imperija, osnovana 1299. Carstvo je osvajanjima uključilo mnoga područja Evrope.

U deklaraciji prvog kongresa 2017. piše da je za dobrobit muslimanskih naroda, sigurnost i dalje djelovanje država koje su stvorili, uspostavljanje i održavanje svjetskog mira, uspostavljanja pravde i „povratka islamskog svijeta na istorijsku pozornicu kao velesile”, neophodno ujediniti pod jednom voljom islamske zemlje koje smatraju region Azije-Afrike „ASRIKE” ključnim. Za to je potrebno stvoriti ministarstva Islamskog saveza u uredima ministara islamskih zemalja i odmah stvoriti Savjet predstavnika islamskih zemalja koji će raditi stalno. Taj Savjet bi u početku radio kao „Organ antikriznog upravljanja u islamskim zemljama”, predlažući rješenja sporova i sukoba između njih. Nakon prvog kongresa je pripremljen detaljan „Ustav Islamskog saveza Centra ASSAM”, koji se može koristiti kao model. Predstavljen je i kao „Ustav Konfederacije islamskih zemalja”. Po njemu, naziv države je „Savez islamskih država ASRICA (Azija-Afrika)”. Savez je određen kao „konfederalna republika”.

Savezom će upravljati predsjednički sistem, s podjelom vlasti. Glavni grad će biti Istanbul, a službeni jezik arapski. Zastava će biti u obliku „bijelog polumjeseca na crvenozelenoj pozadini sa zvijezdama u broju nacionalnih država, čiji će oblik biti utvrđen zakonom”. Kroz model ustava, koji je izradio ASSAM centar, pripremljena je mapa puta za završetak uspostavljanja Islamskog

---

Počelo je propadati u 18. vijeku, mali dio carstva (4%) je sadašnja Turska (780 hiljada km²).

---

30 <https://www.akittv.com.tr/video-galeri/1437-3-uluslararasi-assam-islam-birligi-kongresi-19-20-aralikta>

saveza, u 4 razdoblja. Treće predviđa završetak stvaranja „Regionalnih konfederacija islamskih zemalja“, njihovo pretvaranje u federacije jačanjem centralne vlasti i pristupanje „Konfederaciji

---

Posebna pažnja je posvećena vojnoj snazi islamskih zemalja.

---

islamskih zemalja“. U četvrtom završnom razdoblju centralna zajednička volja će biti zastupljena u Parlamentu „Konfederacije islamskih zemalja“,

a zajednička volja regionalnih saveza u regionalnim parlamentima Federacije islamskih zemalja. Predviđeno je stvaranje organa izvršne vlasti podređenih parlamentima, kao i „sudova pravde“ i „Snaga za brzo reagovanje“ pod njihovim nadzorom, koji će osigurati izvršenje odluka ovih sudova. To je potrebno za organizaciju javnog reda i unutrašnje sigurnosti. Pravosudni sistem će se sastojati od sudova za krivična djela.

Na drugom kongresu 2018. predloženo je stvaranje carinske unije, zajedničkog tržišta, monetarne unije i trgovinskih zona. Pri tom se stalno navode izjave proroka Muhameda i stihovi iz Kurana, koji se koriste u političke i vojne svrhe, uzimajući u obzir sadašnju stvarnost. Posebna pažnja je posvećena vojnoj snazi islamskih zemalja. One su na prvom mjestu u svijetu po broju tenkova (28.760), oklopnih vozila (84.063), topova (26.184) i ratnih brodova (2.577). Po broju lovaca (10.986) i helikoptera (3.937) su druge, poslije SAD. Posebno se ističe da islamski svijet ujedinjen može postati supersila. Predloženo je uspostavljanje sistema raspodjele za utvrđivanje stanja i zaliha naoružanja i vojne opreme, rezervnih dijelova i svih vrsta municije, te slanje onima kojima su potrebni.

Opozicione stranke u Turskoj su u parlamentu više puta postavljale pitanje rada Centra ASSAM. Uprkos odbojnom stavu turske opozicije i međunarodne javnosti, ASSAM je na svom posljednjem kongresu, održanom online iz sjedišta u Istanbulu 12-13. decembra 2020., dodatno podigao ljestvicu svojih ciljeva. Vojni savjetnik savjetuje Erdogana da stvara šerijatsku državu s

---

Predloženo je uspostavljanje sistema raspodjele za utvrđivanje stanja i zaliha naoružanja i vojne opreme, rezervnih dijelova i svih vrsta municije, te slanje onima kojima su potrebni.

Istanbulom kao glavnim gradom. On najavljuje da će Islamski savez djelovati s dolaskom mesije Mahdija.

Rad kongresa i savjetnika su usmjereni na promjenu ustavnog poretka Turske. Njihovi ciljevi su suprotni mnogim članovima ustava, a posebno načelu svjetovnosti. Postoji namjera promjene ustavnog poretka i u svim muslimanskim zemljama Azije i Afrike i mije-

šanja u njihove unutrašnje poslove. S tim su povezani i rasprave za promjenu Ustava Turske i ponovno pretvaranje hrama Svete Sofije (Aja Sofija) u Istanbulu u džamiju. Promjena ustava treba Erdoganu da bi legitimisao postupke koje je počinio i uklonio neke od prepreka na svom putu. U suprotnom, vlast mu izmiče iz ruka. On je pokušava zadržati kroz velike poteze, priprema odgovarajuće okruženje za stvaranje novog kalifata. U vjersku svijest naroda unosi zamisao mesije, spasitelja (Mahdija). I Aja Sofija je postala jedan od tih vjerskih kodova. Erdogan je „vođa“ koji je ponovo pretvorio u džamiju.

Opozicione stranke u Turskoj su u parlamentu više puta postavljale pitanje rada Centra ASSAM.

Republika Turska nije plemenska, već ustavna pravna država, uprkos napadima kojima je izložena posljednjih godina. Rad Centra ASSAM, koji vodi vojni savjetnik predsjednika, je neustavan. Po njegovom projektu, cilj je, kao i terorističkoj Islamskoj državi Iraka i Levanta IDIL, rušenje ustavnog poretka i stvaranje države u skladu s odredbama šerijata. Rad visokih državnih zvaničnika na stvaranju Saveza islamskih država je krivično djelo, koje ugrožava sigurnost Turske.

Vlada AKP je stalno usredsređena na novi ustav, pripremu je počela 2010. Međutim, omela je istraga korupcije krajem 2013. Erdogan je, nakon što se dogovorio s dubokom vlasti, strogo kažnjavao one koji su se miješali. Ni državni udar 15. jula 2016., koji je bio „Veliki poklon od Alaha“, nije omeo Tursku da nastavi putem stvaranja modela koji će ujediniti islamske zemlje pod njenom vlašću. Zato je još više koristila Ured za vjerska pitanja posljednjih godina.

Zapad, Rusija i islamski svijet

Istorijski, ključnu ulogu u muslimanskom svijetu je prije SAD, njihovog razaranja osnova političkih sistema i društvenih odnosa, imala Britanija, krajnje razorna kolonijalna sila od Bliskog Istoka do Indije, posebno u 19. vijeku. U Africi je sličnu ulogu imala Francuska, mada u manjoj mjeri. Zapad se rasističko-nacistički odnosi prema Palestincima, uz još bar desetak otvorenih rana, koje je zadao muslimanima. To su napadi na zemlje koje je optužio za terorizam nakon 11. septembra i nekažnjeno nasilje nad muslimanima, posebno gdje su

---

ASSAM je na svom posljednjem kongresu, održanom online iz sjedišta u Istanbulu 12-13. decembra 2020., dodatno podigao ljestvicu svojih ciljeva.

Istorijski, ključnu ulogu u muslimanskom svijetu je prije SAD, njihovog razaranja osnova političkih sistema i društvenih odnosa, imala Britanija.

---

manjine. Zapad se ujedinio protiv islamskog svijeta u „Ratu protiv terorizma“ s potpuno izmišljenim razlozima zbog kojih je pokrenut i vođen. „Arapsko proljeće“ je bilo napad Zapada na Bliski i Srednji istok, u kome je imao podršku militantnih i terorističkih grupa, posebno Muslimanskog bratstva. I objavljenim ratom protiv terorizma i hibridnim operacijama - zapadne zemlje, SAD, Britanija i Francuska, su ubistvima političkih vođa i pljačkom društvenih dobara uspostavljale novi zapadni poredak u arapskom svijetu. „Arapsko proljeće“ je izazvalo slom mnogih država, Jemena, Libije i drugih. Islamska država Iraka i Levanta (IDIL) je geopolitičko sredstvo Zapada, koje je prijetnja širenja islamskog radikalizma i nasilja. Nedostatak pregovora između zapadnih država i islamskih grupa je najslabija spona zapadne diplomatije na Bliskom istoku, ako ona uopšte postoji. SAD, Britanija, EU i NATO prijete ili vrše nasilje nad islamskim zemljama. Stvaraju nasilne grupe i terorističke organizacije s kojima vrše pritisak na vlasti i društva u cjelini.

Odnos Rusije i islamskog svijeta je veoma značajan u rješavanju savremene krize, koja se približava svjetskom ratu³¹. Najvažnije pitanje saradnje svjetski uticajnih država i saveza, pa i Rusije sa zemljama Organizacije islamske konferencije (OIC) je kako i koliko ona utiče na mir u svijetu i okončanje ili smanjivanje sukoba među državama. Saradnja Rusije i zemalja OIC ima svjetski značaj, jer one zauzimaju ogroman dio Evroazije i Afrike. Na tu saradnju posebno snažno utiču energetske politike i geopolitički interesi, pitanje ljudskih prava i demokratije, uz prava manjina, slobodu medija i prava na politički pluralizam. Ova saradnja ima jak uticaj na svjetsku politiku, posebno odnose velikih sila i drugih zemalja.

Odnos Rusije i islamskog svijeta je veoma značajan u rješavanju savremene krize, koja se približava svjetskom ratu.

Saradnja Rusije i zemalja OIC je korisna, višeznačna. Islamske zemlje znaju da je Rusija država u kojoj se islam razvija slobodno, kao sastavni dio njene istorije i kulture. Vlast redovno naglašava doprinosu islama razvoju zemlje kao velike sile. Muslimani u Rusiji uživaju sva prava koja imaju i ostali građani. U njoj živi oko 25 miliona muslimana, većinom na sje-

---

31 <http://fakti.org/rossia/galijasevic-rasturceni-bosanski-muslimani-blizi-su-zapaduno-nego-rusiji-i-opstem-duhu-islamskog-svijeta>

vernom Kavkazu i u Povolžju, u Ingušetiji, Dagestanu, Čečeniji, Baškortostanu i Tatarstanu.

Bogato iskustvo u međunacionalnoj i međuvjerskoj saradnji u Rusiji pokazuje da Hantingtonova teorija o neminovnosti sukoba različitih civilizacija i zajednica na prostoru na kom međusobne granice nisu jasno utvrđene ne može izdržati kritiku. Tokom istorijskog razvoja je stvoreno bogato nasljeđe mirnog zajedničkog života različitih naroda i razumijevanje potrebe za jačanjem jedinstvene vlastite države. Živeći rame uz rame s Rusima muslimanski narodi su dali značajan doprinos privrednom i društvenom razvoju svoje domovine, njene kulturno-istorijske samobitnosti. Rusija je domovina mnogih muslimanskih naroda, koji su tu vjekovima živjeli pod različitim vlastima, to iskustvo može poslužiti u nalaženju određenih mogućnosti za tekuće probleme.

Saradnja Rusije i zemalja OIC je korisna, višeznačna.

Rusija, kao svjetska sila, ima važnu ulogu u rješavanju svih međunarodnih kriza, pa i onih čiji su akteri muslimani. Napadi SAD na muslimanske države (Avganistan, Irak, Sirija, Libija, Iran) su omogućili Rusiji da stekne poseban status u muslimanskom svijetu. Ona igra važnu ulogu u rješavanju sadašnjih problema muslimana. Prije svega, Rusija je svjetska sila, SSSR se suprostavio fašizmu i pobijedio ga i zadao odlučujuće strateške, geopolitičke udarce kolonijalizmu, otvarajući time vrata za izgradnju suvereniteta mnogih država. Udio Rusije u rješavanju svakog velikog problema u svijetu, pa i islamskom, je vrlo važan. Ne može se napraviti nikakav napredak u Siriji bez pomoći Rusije. „Arapsko proljeće“ je za nju nastavak ‘obojenih revolucija’ u Gruziji i Ukrajini. Ona je saveznik i zaštitnik miroljubivih islamskih grupa na Bliskom istoku.

Rat u Ukrajini je ujedinio Zapad protiv Rusije. Zapadna propaganda slavi Zelenskog kao „prvog heroja 21. vijeka“ iako je on jevrejski nacista. Na listi najuticajnijih cionista, koju je The Jerusalem Post objavio 2019., on je osmi. Rusku vojnu operaciju u Ukrajini islamski svijet ne vidi kao napad jedne zemlje na drugu, jer je to napad Zapada na pravoslavni svijet.

Rusija, kao svjetska sila, ima važnu ulogu u rješavanju svih međunarodnih kriza, pa i onih čiji su akteri muslimani.

Dok traje rat u Ukrajini, islamski svijet je dobio predah. Muslimanske elite trebaju vidjeti svoju priliku u izgradnji novog višepolarnog svijeta uz pomoć Rusije.

Rat u Ukrajini je ujedinio Zapad protiv Rusije.

Ruska strategija

Od saradnje ka neprijateljstvu

SSSR naglo gubi uticaj u Evropi i svijetu od 1989. i nestaje krajem 1991. Sve do 2014., kada je Rusija odgovorila na proširenje atlantističke oblasti uticaja na Istok prisajedinjenjem Krima, njeni odnosi sa Zapadom su se promišljeno razvijali u pravcu zbližavanja, produbljene saradnje i međusobnog povezivanja. Ni u trenucima sve većih i češćih teškoća i pogoršanja odnosa nije mu se neposredno suprotstavljala. Rusi su izraz „zapadni partneri“ izgovarali sa sve većom gorčinom, ali nijedan drugi – suparnici, protivnici ili neprijatelji nije korišćen u zvaničnom javnom govoru.

Rusija se od Prvog svjetskog rata ponašala kao drukčija, ali ne kao neprijatelj. Vremenom se mijenjala, ali svi su nastojali da nađu puteve usaglašavanja interesa. Sada je tome došao kraj. Od dolaska na vlast Putin provodi politiku koju je obznanio u svom prvom programskom članku „Rusija na prelazu milenijuma“ objavljenom 30. decembra 1999., dan prije nego je preuzeo posao vršioca dužnosti predsjednika države. U njemu je upozorio da možda prvi put za posljednjih 300 godina Rusiji prijeti opasnost da postane drugorazredna ili čak trećerazredna država i da, da bi to izbjegla, mora da napregne sve svoje duhovne i materijalne snage. To je činila narednih 15 godina.

Na Zapadu nisu bili oduševljeni da je dočekaju, niti su je smatrali velikom opasnošću po sebe uvjereni da ima male mogućnosti da im se pridruži u prvom redu. Uz to, vjerovali su da je ograničena postojećim pravilima, pod kojim se Kina ranije priključila. Bili su zadovoljni tokom događaja.

Zapadna propaganda slavi Zelenskog kao „prvog heroja 21. vijeka“ iako je on jevrejski nacista.

Rusija je od 2000-ih obnavljala svoj položaj svjetske sile drugim sredstvima. Sarađivala je sa Zapadom, prvenstveno Evropom, u oblasti ulaganja i tehnologije, kao i uvezivanja u svjetsku privredu. Istovremeno je, nasuprot volji Zapada, nastojala da ojača svoj međunarodni položaj, posebno geopolitički, prvenstveno na prostoru

bivših republika SSSR, ali i na Bliskom Istoku, u Istočnoj Aziji, Africi i Latinskoj Americi koristeći svaku priliku koja bi iskrsnula.

Protivljenje Zapada je jačalo, ali nije prerastalo u otvoreni sukob. Mnoge zemlje su uspostavljale veze s Rusijom i istovremeno ih održavale sa Zapadom. Pitanje je izbilo u prvi plan 2013.,

kada su vlasti u Kijevu pokušale da se priključe EU, uz povlašten položaj u Evroazijskom ekonomskom savezu (EAES). Time su izazvale nezadovoljstvo obe strane. Tako je počeo sukob, koji je prerastao u sveobuhvatni privredni, vojno-politički i duhovni sukob Zapada sa cijelim svijetom. Umjesto strpljivog nastojanja da se uspostave mostovi međusobnog razumijevanja i saradnje svijet je krenuo putem podjele i sukoba. Okončan je i pokušaj Rusije da se uključi u „prvi ešalon“ u skladu sa važećim pravilima.

U središtu borbe 2 suprotstavljena dijela svijeta je hibridni rat Zapada protiv Rusije, koji vodi prvenstveno preko Ukrajine³². Putin je u julu 2021. objavio članak „O istorijskom jedinstvu Rusa i Ukrajinaca“³³, u kom je pokazao da je Ukrajina uvučena u opasnu geopolitičku borbu kojom Zapad pokušava da od nje napravi neprijatelja Rusije, placdarm za napad na nju. Lažna tvrdnja „Ukrajina nije Rusija“ je prerasla u otvoreno neprijateljstvo, koje Moskva ne može prihvatiti. Ne može dozvoliti da istorijske ruske zemlje i narod koji živi u njima budu okrenuti protiv nje. Putin je upozorio neprijatelje da će takvim djelovanjem uništiti svoju državu. Na Zapadu i u samoj Ukrajini to upozorenje nisu shvatili ozbiljno.

Otvoreni vojno-politički sukob sa Zapadom je oduzeo Rusiji znatan dio mogućnosti koje je prije njega koristila da proširi i ojača svoj uticaj. Zapad je na njenu vojnu operaciju za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine odgovorio sve jačom vojnom, materijalnom, finansijskom i diplomatsko-političkom podrškom nacističkoj vlasti u Kijevu. Sukob je sve žešći, mali su izgledi da dođe do sporazumnog rješenja. Zemlje koje nisu neposredno uključene u njega su prisiljene da se opredjele za jednu ili drugu stranu.

Rusija je od 2000-ih obnavljala svoj položaj svjetske sile drugim sredstvima.

Umjesto strpljivog nastojanja da se uspostave mostovi međusobnog razumijevanja i saradnje svijet je krenuo putem podjele i sukoba.

---

32 <https://standard.rs/2023/05/03/svet-izmedju-dve-specijalne-operacije/>

33 <https://argumenti.info/wp-content/uploads/2021/08/Argumenti-43-za-sajt.pdf>

Određenje Rusije kao protivnika Zapada mijenja raspoloženje u svijetu. I prije 24. februara 2022. mnogi su uviđali da opada

---

Otvoreni vojno-politički sukob sa Zapadom je oduzeo Rusiji znatan dio mogućnosti koje je prije njega koristila da proširi i ojača svoj uticaj.

---

zapadni, navodno univerzalistički svjetski poredak, ali niko nije mogao da osudi njegove mane ili zaobiđe ga, tim više da proglasi njegovo odbacivanje i namjeru da ga uništi. Rusija je prihvatila taj zadatak usljed određenog istorijskog

spleta mnoštva vojno-bezbjednosnih, diplomatsko-političkih, finansijsko-ekonomskih, kulturnih i geopolitičkih činilaca nastalog nakon sloma SSSR i proširenja Zapada, NATO i EU, do njene granice. Odlučan izbor je učinjen krajem 2022., nakon što su SAD, NATO i EU odbili da pregovaraju o njenim uslovima za dalju saradnju – povratku na stanje 1997., kada je potpisan sporazum Rusija-NATO, koji je Zapad prekršio. Brzina promjena u svijetu pokazuje da je do toga došlo u dužem razdoblju. U toku su istorijske promjene, kakve svijet nije vidio za posljednjih sto godina. Rusija i Kina ih predvode djelujući zajedno, što im daje snagu da nadjačaju zapadne rasiste i drugu fašističku ološ.

Pitanje koja je zemlja starija, a koja mlađa u toj saradnji je neumjesno. Značaj saradnje Rusije i Kine daleko nadmašuje njihove dvostrane odnose, on je presudan za savremeni svjetski poredak i sudbinu čovječanstva. Dvije evroazijske sile sarađuju u interesu mira i napretka cijelog svijeta, pobjede nad zapadnim rasizmom. To nije klasični saveznički odnos, koji Kina izbjegava ne želeći da preuzima uzajamne obaveze, ali je blizak tome. Radi se o zajedničkom suprotstavljanju objedinjenom Zapadu, koji grčevito nastoji da zaustavi tok istorije i vrati svijet nazad – u neokolonijalni poredak, koji stvara od propasti SSSR 1991. Zapadni savez je do krajnosti zbio svoje redove protiv Rusije nakon što je počela vojnu operaciju u Ukrajini. SAD su prinudile Kinu da se svrsta na drugu stranu. Peking nije mogao da se drži po strani, u tom slučaju oslabio bi njegov položaj. U ovom presudnom istorijskom vremenu države moraju zauzeti jasan stav i neposredno se uključiti u događaje.

U toku su istorijske promjene, kakve svijet nije vidio za posljednjih sto godina. Rusija i Kina ih predvode djelujući zajedno.

Samo 3-4 godine ranije većina nije vjerovala u novi dvopolarni svjetski poredak, kao u 20. vijeku, čak i ako se suparništvo SAD i Kine

nastavi s najvećom žestinom. Nade su polagane u već dostignuti nivo globalizacije industrijske proizvodnje i trgovine, finansij-

skog poslovanja i saobraćaja. Smatralo se da Hladni rat ne može biti obnovljen na sličan način. Ali, pokazalo se da privredna sa-
radnja i trgovina, ma koliko bili korisni, mogu biti prekinuti iz političkih razloga, da poslovanje, koliki god bio njegov obim, ne može spriječiti geopolitička i strateška suparništva. I u saobraćaju svijet se vratio nazad, isključenje Rusije, ma koliko suludo, nanosi veliku štetu ne samo njoj, već cijelom svijetu, posebno Evroaziji.

SAD su prinudile Kinu da se svrsta na drugu stranu. Peking nije mogao da se drži po strani, u tom slučaju oslabio bi njegov položaj.

U ljeto 2023. budućnost izgleda drukčije: 2 svijeta – Zapad, na jednoj, i svjetski Istok i Jug, na drugoj strani, su suprotstavljeni jedan drugom u borbi za potpuno suprotne, međusobno isključive modele međunarodnih odnosa. U središtu te borbe su vojna operacija Rusije za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine i pokušaj Zapada da uništi Rusiju. Ta borba može dugo potrajati. Ona će uvući sve države i oblasti svijeta u svoje grotlo, niko neće moći ostati van nje.

Međutim, splet pomenutih činilaca je ključan i prije otvara novo razdoblje sukoba nego što uspostavlja stalno i trajno stanje. Njegov sastav bi mogao toliko da se promijeni da dođe do razgradnje na sastavne činioce. Putinova metafora o „ešalonu“, koju je upotrijebio prije skoro četvrt vijeka, znači da je svijet u stanju preusmjerenja, koje u potpunosti zavisi od arbitrarnog skupa okolnosti. Niko ne zna koje je krajnje odredište za sve, ili ono ne postoji.

SAD pokušavaju da na svoju stranu prevuku zemlje svjetskog Juga³⁴, prvenstveno Indiju, da povrate svoj položaj koji je posljednjih godina prilično poljuljan. Gdje postoji takva prilika, može se postupiti grubo - na primjer, zatvoriti političara koji se zamjerio Vašingtonu kao Imrana Kana u Pakistanu. Njegova stranka i dalje vodi, ali koriste doslovno istu metodologiju kao protiv Trampa. Kan je 2022. optužio SAD za državni udar. Donald Lu, odgovoran u Državnom sekretarijatu za pitanja Srednje Azije, je vršio pritisak na parlament Pakistana tražeći izglasavanje nepovjerenja Kanu.

U ovom presudnom istorijskom vremenu države moraju zauzeti jasan stav i neposredno se uključiti u događaje.

S drugim zemljama je potrebno raditi pažljivije. Vašington polaže nade u skup u Džedi,

---

34 <https://vizitnlo.ru/ssha-stremyatsya-peretyanut-na-svoyu-storonu-strany-globalnogo-yuga/>

u Saudijskoj Arabiji. Bijela kuća i ukrajinski lobisti hoće da uvjere svjetski Jug da podrži njihov mirovni plan. U pozadini jačanja sukoba unutar Zapada nakon neuspjeha protivnapada ukrajinske vojske, skup se izlaže opasnosti da završi neuspjehom za SAD. Zalivske monarhije hoće da se pokažu, kao što su učinile s Iranom, kao vrhunске diplomate protiv SAD. Odbojnost prema Zapadu je jaka u Latinskoj Americi, što je pokazao i haotični skup u Briselu. Afrika zadržava neutralnost, dok povećava trgovinu s Kinom i Rusijom.

Afrika zadržava neutralnost, dok povećava trgovinu s Kinom i Rusijom.

Pakistan je možda jedina zemlja koju su SAD uspjele pridobiti za sebe tokom Bajdenove vlade. Sada ga koriste kao snabdjevača oružjem za Ukrajinu i zamjensku snagu u Avganistanu. Modi je imao kraljevski prijem u Vašingtonu, ali Indija ne odbija saradnju s Rusijom. U budućnosti, posebno u pozadini rastuće političke nestabilnosti u SAD, mogućnosti Zapada da utiče na svjetski Jug će se i dalje smanjivati.

Skup u Džedi, u Saudijskoj Arabiji 5-6. avgusta nije bio o Ukrajini. Pokrenuo ga je prestolonasljednik radi rasprave o novom sklopu svjetskog sistema bezbjednosti i uloge Juga u njemu. SAD i potom Kina su bili primorani da se pridruže skupu da bi neposredno učestvovali u njemu. Ukrajinska kriza, je kao sastavni dio krize svjetske sigurnosti, bila samo izgovor. Rusija nije pozvana, ali je neformalno učestvovala na skupu. Njen stav je iznio Salman. Vjeruje se da je to zajednički nastup Rijada i Moskve. Predmet skupa je bio upravo suprotan onom što SAD i Zelenski tvrde. Nije pridobijanje Juga da podrži Ukrajinu, već naprotiv, da krene putem svjetske sigurnosti koji je Moskva predložila još 2021.

Posljednjih 20 godina Rusija je uveliko ojačala svoj položaj u svijetu mudro koristeći greške drugih i djelimično prilagođavajući se okolnostima. Došlo je vrijeme da jasno odredi svoje dugoročne ciljeve i postepeno ih ostvaruje. Ulozi su presudni za sve učesnike. Nova Rusija će u drukčijem svijetu, izgrađenom uz njeno učešće, biti jača i uticajnija.

Skup u Džedi, u Saudijskoj Arabiji 5-6. avgusta nije bio o Ukrajini.

Svjetski poredak zasnovan na 'pravilima'

10 'pravila' božijih 'Vrhovne demokratije'

'Pravila' na kojim je zasnovan zapadni neofašistički 'demokratski' svjetski poredak korporativne oligarhije, nigdje objavljena, je istraživao i formulisao Živadin Jovanović, diplomata, ministar inostranih poslova Jugoslavije 9. januara 1998. - 4. novembra 2000., pisac knjiga „Ukidanje države“ 2003., „Kosovsko ogledalo“ 2006. i „1244 - ključ mira u Evropi“, predsjednik Beogradskog foruma za svijet ravnopravnih³⁵.

Vladajući sloj SAD već desetinama godina svijetu nameće pravila koja stvara u svom interesu³⁶. Na sve načine prisiljava druge zemlje i narode da njegove interese postavljaju iznad svojih. Od saveznika zahtijeva da budu lojalni, a od svih ostalih poslušni. Taj sloj svoja pravila nije i neće učiniti javnim, ali ona su otkrivena i formulisana. Postoji hijerarhijski poredak u kodifikaciji pravila.

Prvo dijeli svijet na demokratiju i autokratiju. Demokratija je uvijek u pravu, a autokratija van zakona. Drugo utvrđuje da se demokratija organizuje na nacionalnom, regionalnom i svjetskom planu. Svjetskom demokratijom upravlja Vrhovna demokratija (VD) po načelu demokratskog centralizma, regionalnom demokratijom posebni izaslanici, a nacionalnom demokratijom poslanici (ambasadori) VD. Nacionalna demokratija je zasnovana na strogoj podjeli vlasti: većinski dio svih grana vlasti, u načelu, pripada poslaniku VD, a manjinski vladi zemlje čiji sastav proglašava nacionalni parlament, uz prethodnu saglasnost poslanika VD. Treće pravilo je da postoje demokratije po položaju, nasljeđem i sticanjem po proceduri, u skladu s pravilima. Liste demokratskih i autokratskih država utvrđuje i povremeno, prema potrebi, objavljuje VD. Autokratije koje teže statusu demokratije prolaze status kandidata čije trajanje zavisi od napretka u prihvatanju interesa VD kao svojih sopstvenih i stvaralačkog i održivog pokazivanja lojalnosti. Četvrto pravilo je da svaka zemlja slobodno i suvereno utvrđuje

---

Posljednjih 20 godina Rusija je uveliko ojačala svoj položaj u svijetu mudro koristeći greške drugih i djelimično prilagođavajući se okolnostima.

Nova Rusija će u drukčijem svijetu, izgrađenom uz njeno učešće, biti jača i uticajnija.

---

35 https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD_%D0%88%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%9B

36 <http://fakti.org/srpski-duh/globalnom-demokratijom-upravlja-americka-vrhovna-demokratija-a-demokratijama-po-zemljama-ambasadori-vd>

i provodi svoju unutrašnju i spoljnu politiku i da ima zajamčeno pravo na suverenitet i prostornu cjelovitost kada su u skladu s

---

Autokratije koje teže statusu demokratije prolaze status kandidata čije trajanje zavisi od napretka u prihvatanju interesa VD.

---

interesima VD. Odvajanja od demokratskih država su najgrublje kršenje pravila, neprihvatljiva su jer ugrožavaju demokratiju. Nasuprot njima, odvajanja od autokratskih država su širenje demokratije i jačanje sistema vladavine pravila, zato

ih na svaki način treba ohrabrivati. Peto pravilo je da su agresije svojstvo autokratije, koje demokratija najoštrije osuđuje i sprečava. Demokratije, na čelu sa VD, šire i brane demokratske vrijednosti, ljudska prava, bolji život i druge tekovine, u skladu s pravilima. Upotreba vojne sile u humanitarne svrhe, za širenje demokratije, ljudskih prava i boljeg života je u isključivoj nadležnosti demokratije. Šesto pravilo je da neka zemlja poštuje načelo vladavine pravila i ljudskih prava zavisno od ocjene da li je sposobna da jamči održivost slobode djelovanja korporacija, obavještajnih agencija, medija i nevladinih organizacija VD, na jednoj strani, i da li su prepreke protiv vodećih autokratija dovoljno visoke, na drugoj. Visina prepreke ne mora biti propisana, ali se mora uspješno primjenjivati. Sedmo pravilo je da je nedopustiv i kažnjiv autoritarni nadzor izvora energenata, strateških minerala, strateških veza i velikih tržišta. Neotuđivo je pravo demokratije na upotrebu svih raspoloživih sredstava, uključujući vojna, da bi se ta dobra stavila u službu širenja demokratije u svim pravcima, posebno na Istok. Osmo pravilo je da se VD obavezuje da svoje zahtjeve ili obavezna uputstva drugim demokratijama ili kandidatima za demokratiju neće uručivati pisanim putem. Izuzetno VD svoje zahtjeve može isporučiti u pisanom obliku radi izbjegavanja velike štete ili propuštanja vanredne prilike u korist demokratije, ali i tada uz obavezu čuvanja ugleda i časti ciljanog subjekta. Demokratije i kandidati za demokratiju se obavezuju da, odgovornim i stvaralačkim tumačenjem interesa VD i promjenom svijesti naroda, obezbje-

---

Neotuđivo je pravo demokratije na upotrebu svih raspoloživih sredstava, uključujući vojna, da bi se ta dobra stavila u službu širenja demokratije u svim pravcima.

---

de prihvatanje i uspješno ostvarivanje interesa VD kao prvenstvenih sopstvenih nacionalnih i državnih interesa. Deveto pravilo je da je etničko čišćenje neprihvatljivo, ali izuzetno može biti politički cjelishodno. Poseban slučaj je protjerivanje oko 250.000 Srba sa Kosova i Metohije 1999.

Deseto pravilo je da je VD stvaralac društva po volji svevišnjeg. Stvarnost po kojoj se uređuju međunarodni odnosi i problemi je

sve što VD proglasi za stvarnost. U slučaju sukoba s činjenicama i istinom, u interesu uspješnosti i predvidivosti, prednost ima proglašena stvarnost. Povelja OUN i međunarodno javno pravo imaju subsidijarni karakter. U slučaju sukoba međunarodnog prava i pravila, prednost imaju pravila. Obavezna tumačenja Pravila daje VD.

Međunarodni skup „Klimatski forum SOR27“ je održan u novembru 2022. na Sinaju, u Egiptu, na mjestu religioznih otkrovenja svih avramskih religija.

Ideologija ekologizma: „zelena agenda“ – nova religija za upravljanje svijetom

Međunarodni skup „Klimatski forum SOR27“ je održan u novembru 2022. na Sinaju, u Egiptu, na mjestu religioznih otkrovenja svih avramskih religija³⁷. Jedan od organizatora je bio Međukonfesionalni centar održivog razvoja. Privlačni izraz „održivi razvoj“ podrazumijeva, u blagoj varijanti, smanjenje stanovništva do 2 milijarde ljudi, „baršunasti“ genocid, smanjenje potrošnje i životnog standarda najvećeg broja ljudi na planeti pod maskom spasavanja prirode od čovjeka.

Predstavnik SAD za klimu Džon Keri tvrdi da se treba odreći poljoprivrede da bi se riješio problem ispuštanja gasova s rezultatom staklene bašte jer je njen udio 33%. Nulti nivo se ne može dostići. Zadatak se ne može riješiti ako i poljoprivreda ne postane dio rješenja. Prehrambeni sistemi doprinose značajnoj količini ispuštanja.

U toku je masovno izumiranje, klimatska kriza jača, a treba hraniti stanovništvo koje se povećava, smatraju na oglednom dobru u Velsu, gdje se bave razvojem hrane zasnovane na insektima. Uzgoj insekata zahtijeva manje zemlje, energije i vode nego stara poljoprivreda, ostavlja znatno manje ugljenika: cvrčci proizvode 80% manje metana nego krave, a 8-12 puta manje amonijaka od svinja.

Na Međukonfesionalnom forumu je održan obred pokajanja zbog klime, jer je, navodno, čovječanstvo krivo za klimatske promjene. Predstavljena je eko-biblija, koju je napisala skupina katolika, protestanata i judaista pod vodstvom Rabi Neril. Predstavljani su i ekološki komentari

---

Predstavnik SAD za klimu Džon Keri tvrdi da se treba odreći poljoprivrede da bi se riješio problem ispuštanja gasova s rezultatom staklene bašte.

---

³⁷ <https://vaseljenska.net/2023/06/25/andrej-fursov-zelena-agenda-nova-religija-za-upravljanje-svetom/>

na knjigu Postanja i Izlaska, sa glavnim stavom – „održivi razvoj je Božja volja”, njegova svjetovna zasnovanost nedostaje krajnjim

---

Na Međukonfesionalnom forumu je održan obred pokajanja zbog klime, jer je, navodno, čovječanstvo krivo za klimatske promjene.

---

globalistima. Objavljeno je Deset klimatskih zapovjesti, i, što je glavno, utvrđena je ideja jedinstvene svjetske avramske religije, čiji je cilj i suština očuvanje prirode, u ime Boga.

Ideologija ekologizma proističe prvenstveno iz stava da na Zemlji živi previše ljudi i da iscrpljuju njena dobra. Drugi stav je da su sve biološke vrste, uključujući čovjeka, jednake vrijednosti, ravnopravne. Uz to, životinje ne čini štetu prirodi, a čovjek je upropaštava.

Krajnji globalisti pod okriljem vjere postavljaju pitanja preraspodjele i uspostavljanja nadzora nad svjetskim dobrima. Majkl Šeron, bivši savjetnik Banke Engleske, sa-predsjednik G-20, a sada predsjednik jedne od Cukerbergovih struktura, tvrdi da će brzo, tokom dekarbonizacije industrije, ugljenik postati valuta, zajedno s postojećom, i ističe da Jug vrijedi više nego Sjever: šume Indonezije i Amazonije, koje su pluća planete, voda, šuma, sav živi svijet ima – cijenu, koju treba odrediti; pitanje je samo kako to ostvariti? Predlaže, prvenstveno „posredstvom tehnologije blokčejna”. Pod maskom „zelene” agende i jednog međukonfesionalnog boga, koji služi prirodi, provlači se ideja da korporacije provedu svjetsku privatizaciju prirode, svih dobara Zemlje, uključujući kiseonik, koji proizvode šume.

Ekologija je posljednjih desetljeća postala jedan od glavnih pravaca rada globalista. Prisutna je u Švabovoj koncepciji „velikog reseta”, koju nameću njemu bliski krugovi. Predlaže da se, u ime ekologije, upravljanje svijetom preda državama, korporacijama i nadnacionalnim ustanovama stopljenim u jednu strukturu, na čelu s vještačkom inteligencijom. Teorijski, to je kult prirode kao čiste materijalnosti, koji prožima stavove niza transhumanističkih

---

Ideologija ekologizma proističe prvenstveno iz stava da na Zemlji živi previše ljudi i da iscrpljuju njena dobra.

---

pravaca. Ekološki narativ se prepliće s tehnocentričnim i s poricanjem ljudskosti. U mnogim ekološkim pokretima se kriju globalizam, maltuzijanstvo i eugenika, koji opslužuju interese globalističkih krugova.

Plan Blekroka je okidač svjetske ekonomske krize

Plan Blekroka o zamjeni naftne industrije zelenom, koji se ostvaruje uz podršku Bajdenove vlade i EU, stvara najgoru energetska krizu i inflaciju u historiji.

Svjetska energetska kriza, strelovit rast cijena nafte, gasa i uglja zatvara ključna industrijska postrojenja (čeličane, hemijske i tvornice aluminijuma). Bajdenova vlada i EU tvrde da je uzrok ruska vojna operacija u Ukrajini, što je laž. Energetska kriza je davno planirana strategija zapadnih korporacija i političkih krugova za rasturanje industrijske privrede u ime distopijskog plana Zelene energije. Njeni korijeni su daleko stariji od 24. februara 2022., kada je Rusija počela vojnu operaciju u Ukrajini.

Januara 2020., uoči zatvaranja stanovništva i preduzeća, pogubnog za privredu i društvo, Lari Fink, direktor Blekroka, najvećeg investicionog fonda u svijetu, je poslao pismo Volstritu i direktorima najvećih korporacija o budućnosti investicionih tokova „Temeljno preoblikovanje finansijskog poslovanja“. Fink upravlja fondom koji je tada imao oko 7 triliona dolara. Nagovjestio je korjenitu promjenu korporacijskog načina ulaganja. Planirano je da novac postane „zelen“. Fink piše da će, prije nego što mnogi očekuju, doći do značajnog premještanja kapitala. Opasnost povezana s klimom je opasnost i po ulaganja. Po njemu, svaka vlada, kompanija i dioničar se moraju boriti s klimatskim promjenama.

U posebnom pismu klijentima Blekroka, Fink je izložio novi plan za ulaganje kapitala. Objavio je da će Blekrok istupiti iz pojedinih ulaganja u industrije s visokim udjelom ispuštanja ugljenika kao termoelektrane, najvećeg izvora struje za SAD i mnoge druge zemlje. Dodao je da će Blekrok razmotriti nova ulaganja u naftu, gas i uglj u pogledu njihove saglasnosti s planom OUN do 2030. godine o „održivosti“. Fink je dao na znanje da će najveći svjetski investicioni fond prekinuti ulaganje u industriju nafte, gasa i termoelektrane. Vremenom, kompanije i vlade koje ne odgovore na zahtjeve dioničara i ne uzimaju u obzir opasnosti održivosti će se suočavati sa sve većim poduzetijem tržišta, što će dovesti do poskupljenja kapitala, tvrdi Fink. Klimatske promjene su postale ključni činilac u dugoročnom pla-

---

Plan Blekroka o zamjeni naftne industrije zelenom, koji se ostvaruje uz podršku Bajdenove vlade i EU, stvara najgoru energetska krizu i inflaciju u historiji.

Svjetska energetska kriza, strelovit rast cijena nafte, gasa i uglja zatvara ključna industrijska postrojenja (čeličane, hemijske i tvornice aluminijuma).

---

niranju kompanija. Svijet je na prevojnoj tački ka temeljnom preoblikovanju finansijskog poslovanja.

Klimatske promjene su postale ključni činilac u dugoročnom planiranju kompanija.

Od tada, takozvana ESG ulaganja (Environmental, Social, Governance – životna sredina, društvena odgovornost, korporativno upravljanje) i finansijsko kažnjavanje kompanija koje u svom poslovanju ispuštaju ugljenik-dioksid, poput Ekson mobila, su postali uobičajena praksa zelenaških fondova, banki Volstrita i investicionih fondova, uključujući Stejt strit i Vangard. Tolika je moć Blekroka. Fink je ubacio 4 nova člana u upravni odbor Ekson mobile, koji su se obavezali da će raditi na okončanju poslovanja firme u oblasti nafte i gasa.

Finkovo pismo januara 2020. je bilo objava rata finansista industriji nafte i gasa. Blekrok je jedan od osnivača Specijalne jedinice za praćenje finansijskog poslovanja u svjetlu klimatskih promjena (TCFD, Task Force on Climate-related Financial Disclosures) i potpisnika Načela za odgovorno ulaganje UN (PRI, Principles for Responsible Investing), koje čini mreža ulagača s podrškom OUN. Ona nameće ulaganje „bez ugljenika“ (zero carbon) primjenom krajnje koruptivnih ESG kriterijuma, unošenjem tih činilaca u odluke o ulaganju. Ne postoji objektivna kontrola nad lažiranim podacima o firminom ESG. Blekrok je potpisao i „deklaraciju Vatikana“ iz 2019., koja se zalaže za finansijsko kažnjavanje zbog ispuštanja ugljenika, a 2020. pristupio i Klimatskoj akciji 100 (Climate Action 100), savezu skoro 400 investicionih fondova, koji su upravljali kapitalom od 40 triliona dolara. Tim pismom direktorima iz 2020. Fink je pokrenuo prestanak ulaganja ogromnih razmjera u svjetsku industriju nafte i gasa, koja se procjenjuje na trilion dolara. Imenovan je u Odbor povjerenika SEF Klause Švaba, koji je juna 2019. s OUN potpisao okvirni ugovor o strateškoj saradnji radi ubrzanja izvršenja Plana 2030.

Svijet je na prevojnoj tački ka temeljnom preoblikovanju finansijskog poslovanja.

U pismu 2021. Fink je pojačao napad na naftu, gas i uglj. Uzimajući u obzir ključnu ulogu energetskog prelaza na izgleda za rast svake kompanije, traži od firmi da objave planove o usaglašavanju svog poslovanja s ekonomijom zasnovanom na nultom ispuštanju ugljenika. Procjenjuje se da su za dvije godine, do 2022, ulaganja u istraživanje i korištenje nafte i gasa smanjena u svijetu za više od trilion dolara. Vađenje nafte je skupo, uskraćivanje

ulaganja od strane Blekroka i drugih ulagača s Volstrita vodi odu-
miranje te industrije.

Na početku predsjedničke kampanje, Baj-
den je krajem 2019. imao tajni sastanak s Finkom,
koji je obećao da će mu pomoći. Poslije sastanka
Bajden je rekao da će se osloboditi fosilnih goriva.

U pismu 2021. Fink je pojačao na-
pad na naftu, gas i ugalj.

Decembra 2020., prije preuzimanja dužnosti predsjednika SAD,
imenovao je direktora Blekroka za održivo ulaganje Brajana Disa
za pomoćnika Predsjednika SAD i direktora Nacionalnog eko-
nomskeg savjeta. Dis, koji je imao ključnu ulogu u vladi Obame
prilikom nacrtu Pariskog sporazuma o klimi 2015., je s te dužno-
sti usmjeravao Bajdenov rat protiv energetskeg snabdijevanja.

To je propast za industriju nafte i gasa. Dis je od prvog dana
2021. pripremao spiskove mjera protiv naftne industrije, koje je
Bajden potpisivao kao izvršna naređenja. Time su stupale na sna-
gu. Tu je ulazilo zatvaranje glavnog naftovoda Kiston, kojim je
trebalo da se svaki dan doprema 830 hiljada barela iz Kanade do
teksaških rafinerija, i ukidanje dozvola za bušenje nafte na Aljas-
ci. Bajden je, uz to, vratio SAD u Pariski sporazum o klimi, koji je
Dis ispregovarao za Obamu 2015., a iz kog je Tramp izašao.

Istog dana Bajden je pokrenuo i tzv. „društveni trošak za is-
puštanje ugljenika“, kojim se nameće kazna industriji nafte i gasa
od 51 dolar po toni ispuštenog ugljen-dioksida. Taj potez, prove-
den preko izvršne vlasti, bez saglasnosti Kongresa, je ogroman
namet na ulaganja u industriju nafte i gasa u SAD. One su samo
2 godine prije toga bile najveći proizvođač nafte u svijetu.

Još gore je to što Bajdenovi propisi o životnoj sredini i Ble-
krokovi ESG investicioni kriterijumi smanjuju kapacitete američ-
kih rafinerija. Ako nema rafinerija, nije bitno koliko se nafte po-
vuče iz strateških rezervi. U prve 2 godine Bajdenove vlade SAD
su smanjile dnevni kapacitet za oko milion barela, dijelom zbog
smanjenja potražnje tokom kovida. To je najbr-
že opadanje u istoriji SAD. Smanjenje kapaciteta
je trajno. Za 2023. je planirano za još 1,7 miliona
barela dnevno, zbog Bajdenovih propisa i sma-
njenja ulaganja, koja nameću Blekrok i Volstrit.

Na početku predsjedničke kampa-
nje, Bajden je krajem 2019. imao taj-
ni sastanak s Finkom, koji je obećao
da će mu pomoći.

Zbog velikog smanjenja ulaganja Volstrita u industriju nafte i Bajdenovih propisa protiv nje, direktor Ševrona je u junu 2022. izrazio sumnju da će se u SAD izgraditi ijedna nova rafinerija.

Geopolitičko stanje u svijetu se mijenja suštinski, sada postoje 3 supersile.

Finku, članu Odbora povjerenika Švabovog SEF, se pridružuje EU. Predsjednica Evropske komisije, podmitljiva Ursula Lajen, je bila član Odbora SEF do 2019. S te dužnosti je imenovana za predsjednicu EK. Njena prva velika odluka u Briselu je bila plan o nultom ispuštanju ugljenika Fit for 55. Njim su nametnuti veliki porezi na ispuštanje ugljenika i druga ograničenja na industriju nafte, gasa i uglja u EU znatno prije početka ruske vojne operacije u Ukrajini 24. februara 2022.

Spoj uticaja Finkovog prevarantskog plana o „životnoj sredini, društvenoj odgovornosti i korporativnom upravljanju“ u okviru Bajdenove vlade i ludosti EU o nultom ispuštanju ugljenika stvaraju najgoru energetska krizu i inflaciju u istoriji.

Prekretnica u razvoju svijeta – put na Istok

Geopolitičko stanje u svijetu se mijenja suštinski, sada postoje 3 supersile. Svijet postaje sve više višepolaran. Tokom Hladnog rata su postojale dvije supersile – SSSR i SAD. Nakon pada Berlinskog zida i raspuštanja SSSR SAD su 20-tak godina bile jedina supersila. Postaje sve jasnije da je svijet višepolaran sa najmanje 3 velike sile: SAD, Rusijom i Kinom. I mnoge druge zemlje počinju da zauzimaju vodeće položaje u svojim oblastima, pokazujući težnje za svjetskim vođstvom. To će se razjasniti u narednim godinama. Svijet ulazi u doba mnogo ozbiljnijih izazova u međunarodnim odnosima. Kina postaje vodeća sila u Aziji, gradi vojsku koja ugrožava nadmoć oružanih snaga SAD.

Rusija i Kina nude svijetu stvaralačku zamjenu vladavini Zapada. Svojim djelima doprinose stvaranju uslova za višepolarni svjetski poredak zasnovan na interesima svih država, kulturnoj i civilizacijskoj samobitnosti svih naroda. Sadašnje razdoblje je prekretnica u razvoju svijeta. Dvije evroazijske velesile su pod snažnim pritiskom združenog Zapada, koji predvode SAD. Vladajući krugovi Zapada vide u suverenoj politici Rusije i Kine prepreku za očuva-

---

Svijet postaje sve više višepolaran.

---

nje svoje svjetske vladavine, zasnovane na vojno-političkom diktatu i finansijsko-ekonomskom i tehnološkom monopolu. Jedna od poluga njihove politike su nelegitimne finansijske i ekonomske sankcije, bez presedana po obimu i dubini, uvedene mimo SB OUN. Ukrajina, Tajvan i ljudska prava nisu razlog, već izgovor za neprijateljsko djelovanje Vašingtona i zemalja koje su mu podređene. Ukrajina je jedan od poligona imperijalističke politike SAD i njihovih vazala.

Rusija i Kina nude svijetu stvaralačku zamjenu vladavini Zapada.

Rusija – peta ekonomija svijeta

Prvih 5 zemalja svijeta po BDP (po paritetu kupovne moći) u 2022. su: 1. Kina (31.559 milijardi dolara); 2. SAD (23.149 milijardi dolara); 3. Indija (15.875 milijardi dolara); 4. Japan (5.675 milijardi dolara); 5. Rusija (5.510 milijardi dolara)³⁸. U Rusiji su svjesni da je peto mesto 2022. stečeno i sticajem okolnosti (visoke cijene gasa, trka Evropljana da kupe što više ruskih energenata prije sankcija) i da ga neće biti lako odbraniti. Izgledi ipak postoje, jer je vojna industrija, koja se burno razvija i radi u 3-4 smjene, obezbjedila rad cijeloj nacionalnoj ekonomiji kakvu dosada nije imala. Rusija je jedina evropska zemlja među 5 najvećih. Posljednjih godina je to bila Njemačka, koja je sada na šestom mjestu. Njemačka ima 5.011 milijardi dolara, a za njom slijede: Indonezija (4.811 milijardi dolara), Brazil (4.288), Turska (3.696) i deseta Francuska (3.533 milijarde dolara).

Svjetska banka je objavila i svoju procjenu rasta BDP do 2030.: 3 vodeće zemlje će ostati na svojim mjestima: 1. Kina (49.774 milijarde dolara); 2. SAD (26.962); 3. Indija (24.688). Kina će imati najbrži rast - 57,7%, Indija 55,5%, a SAD 16,5%. Očekuje se i brz rast BDP Indonezije, Turske i Egipta. Prema banci Goldman Saks, za 50 godina Indija će preći SAD i postati druga najveća ekonomija. Procentualno najbrži rast će imati Bangladeš (89,5%) i Vijetnam (85,5%).

Zlato BRIKS drma dolar i temelje vladavine SAD

Predsjednik Južnoafričke Republike Ramafosa je na skup BRIKS 22-24. avgusta u Joha-

---

Vladajući krugovi Zapada vide u suverenoj politici Rusije i Kine prepreku za očuvanje svoje svjetske vladavine, zasnovane na vojno-političkom diktatu i finansijsko-ekonomskom i tehnološkom monopolu.

---

³⁸ <https://fakti.org/quo-vadis-orbi/rusija-uprkos-ratu-i-sankcijama-postala-peta-ekonomska-sila-sveta>

nesburgu pozvao vođe 67 zemalja iz Afrike, „svjetskog juga“ i 20 predstavnika organizacija. Pozvan je i sekretar OUN Gutereš.

Predsjednik Južnoafričke Republike Ramafosa je na skup BRIKS 22-24. avgusta u Johannesburgu pozvao vođe 67 zemalja iz Afrike, „svjetskog juga“ i 20 predstavnika organizacija.

Učešće su potvrdile 34 zemlje. Na skup nije pozvan Makron, mada je tražio. U Rusiji smatraju da je učešće vođa zemalja koje vode neprijateljsku politiku prema njoj neumjesno. Skupu će prisustvovati vođe Kine, Indije, Brazila i Južnoafričke Republike, a Rusiju će predstavljati Lavrov. Putin će učestvovati putem video-linka.

Zemlje BRIKS će pokušati da zaštite svoju trgovinu od mogućih sankcija SAD kroz stvaranje nove, zajedničke valute, obezbjeđene zlatom. To bi moglo uzdrmati dolar, a sa njim i temelje anglosaksonske vladavine. Stvaranje zajedničke valute će biti jedan od predmeta skupa BRIKS. Ruske vlasti su podržavale različite ideje o stvaranju nove valute, jedna od varijanti je stvaranje nove valute obezbjeđene i drugim dobrima, uključujući i ostale rijetke metale, a ne samo zlatom. Ako stvore zajedničku valutu zemlje BRIKS će ubrzati dedolarizaciju. BRIKS čini više od 40% svjetskog stanovništva, skoro četvrtinu BDP i 18% trgovine. To je dovoljno za zaštitu višepolarnog svijeta u kom će vladavina SAD i drugih zapadnih zemalja postati prošlost. Važno je udaljavanje od dolara, koji SAD koriste kao oružje protiv drugih zemalja. Kada se pojavi bezbjednosna prijetnja, prisiljene su da traže načine da se postepeno udalje od dolara. Pitanje jedinstvene valute grupe je ne samo srednjoročne, već dugoročne prirode, međusobna trgovina zemalja članica se sve više zasniva na nacionalnim valutama, a traže se i druge mogućnosti. Niko se ne odriče kriptovaluta, a raste i interesovanje za zlato, traga se po širokom frontu da bi se obezbjedila zaštita od dolara. Treba ga zamijeniti bar djelimično. Zemlje BRIKS su umorne od zloupotreba i ucjena Vašingtona, koji ga koristi kao sredstvo pritiska. Stanje od februara 2022., kada je počelo masovno uvođenje sankcija Rusiji, pokazuje da dolar postaje toksična valuta. Uvođenje nove, zajedničke valute BRIKS je važan ne samo ekonomski, već i politički korak. Uloga dolara u svjetskoj privredi i engleskog jezika kao lingua franca su sredstva i pokazatelji očuvanja vladavine SAD, ali ona slabi.

Zemlje BRIKS će pokušati da zaštite svoju trgovinu od mogućih sankcija SAD kroz stvaranje nove, zajedničke valute, obezbjeđene zlatom.

Dedolarizacija, koju predlaže BRIKS, će pomoći da svjetski pore-

dak bude pravedniji, ograničiće sposobnost Vašingtona da uvodi sankcije kako mu se prohtije.

Zaobilaženje dolara je postalo svjetska pojava. Rusija, Kina i Brazil su 2022. prešli na širu upotrebu nacionalnih valuta, mada se i dalje više od 80% međunarodne razmjene obavlja u dolarima. Irak, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati istražuju zamjenu dolaru. Mnoge centralne banke nastoje da većinu svojih deviznih zaliha prebace sa dolara na zlato, sada je 59% svjetskih zaliha u dolarima, petina u evrima i 5% u juanima. Povratak zlatu bi mogao dati veću postojanost međunarodnoj razmjeni. Zlato je jedno od sredstava povećavanja pouzdanosti, čim raste nezvjesnost raste i tražnja za njim. Zlato u određenoj mjeri može odigrati korisnu ulogu.

Povratak zlatu bi mogao dati veću postojanost međunarodnoj razmjeni.

Kina pozvala NATO da odustane od širenja na Istok

NATO pokušava da se od sjeveroatlantskog pretvori u svjetski vojni savez s ciljem da prodre u Azijsko-Tihookenaski region (ATR) u težnji da podijeli evroazijski prostor na mrežu 'ekskluzivnih klubova' i vojnih saveza. Kina je pozvala NATO da ide u korak s vremenom, sluša pravedne pozive zemalja ATR za mir i razvoj, ispravi svoja pogrešna zapažanja, napusti hladnoratovski duh i uzdrži se od širenja u tu oblast³⁹. Upozorila je Japan na sadejstvo s NATO, koji pokušava da poveća svoj uticaj u ATR izazivanjem sukoba Pekinga i Tokija. SAD su krenule na podrivanje saradnje zemalja ATR. NATO će odgoditi odluku o otvaranju svog predstavništva u Tokiju, o kom je govorio Stoltenberg. Ostvarivanje plana o otvaranju ureda NATO u Japanu otežava stav Francuske. Makron je obavijestio NATO o neslaganju s otvaranjem ureda, za što je potrebna saglasnost svih članica. Francuska se tome protivi jer ne želi da zaoštava odnose s azijskim državama, prvenstveno Kinom⁴⁰. U Parizu su pozvali saveznike da se usredsrede na Sjeverni Atlantik, granice djelovanja saveza su određene njegovim ustavom.

NATO pokušava da se od sjeveroatlantskog pretvori u svjetski vojni savez s ciljem da prodre u Azijsko-Tihookenaski region.

Mnoge evropske članice NATO ne smatraju da je otvaranje predstavništva u Tokiju prioritet,

39 <https://iz.ru/1553631/2023-08-03/kitai-prizval-nato-otkazatsia-ot-rasshireniiia-navostok>

40 <https://iz.ru/1525544/kseniia-loginova/vsem-chertam-nazlo-parizh-ne-zakhotel-rasshireniiia-nato-v-aziiu>

ali biće otvoren ako to hoće SAD. Kišida tvrdi da Japan ne namjера da se pridruži NATO, ali pregovara o mogućnosti otvaranja

---

Udruženi Zapad se grčevito drži za svjetsku vladavinu koja mu izmiče, stavljajući na kocku sudbinu čitavih država i naroda.

---

njegovog predstavništva. Saradnja s NATO može biti pogubna za Japan, potkopati mir u ATR. Planovi NATO za otvaranje ureda u Tokiju svjedoče o namjeri saveza da stekne uporište u ATR radi provođenja neprijateljske politike prema Rusiji i Kini u tom dijelu svijeta. Stoltenberg tvrdi da NATO neće prihvatiti azijsko-pacifičke zemlje u svoje redove, da savez neće postati svjetski i da će zadržati granice unutar Sjeverne Amerike i Evrope. Vođama NATO se ne može vjerovati, ne jednom su pogazili svoja obećanja i potpisane ugovore. Rusiju su izvarali, pogazili su obećanje dato SSSR da se neće širiti na Istok. Prerušili su i sporazum Rusija-NATO, potpisan 1997. i u savez primili niz evropskih zemalja, protivno ugovoru. Moskva i Peking upozoravaju NATO na širenje prisustva u Aziji, vjerujući da će to samo pojačati blokovski sukob.

Udruženi Zapad se grčevito drži za svjetsku vladavinu koja mu izmiče, stavljajući na kocku sudbinu čitavih država i naroda. SAD otvoreno vode politiku dvostrukog gušenja Rusije i Kine, proglašavajući Rusiju 'neposrednom prijetnjom', a Kinu 'strateškim konkurentom'. Cilj Zapada je da ne dozvoli Rusiji i Kini da ojačaju redove istomišljenika, da spriječi širenje BRIKS i rast njegovog ugleda u svijetu, da potkopa ujedinjenje u Evroaziji u okviru ODKB i raznih drugih međunarodnih organizacija.

Rusija i Kina se bore protiv tog opasnog plana, sposobne su da zajednički osujete te namjere. Učvršćivanje njihove saradnje u spoljnoj politici ima presudan značaj za odbanu jedinstva Evroazije. One djeluju u interesu stvaranja ravnopravnog, otvorenog sistema bezbjednosti u Evroaziji i svijetu, koji nije usmjeren protiv drugih zemalja. Za razliku od Zapada, Moskva i Peking se zalažu

---

SAD otvoreno vode politiku dvostrukog gušenja Rusije i Kine, proglašavajući Rusiju 'neposrednom prijetnjom', a Kinu 'strateškim konkurentom'.

---

za stvaranje pravednijeg višepolarnog svjetskog poretka zasnovanog na međunarodnom pravu, a ne izmišljenim 'pravilima'. Razvoj saradnje Evroazijskog saveza (EAS), ŠOS i BRIKS vodi stvaranju najvećeg saveza u svijetu. Začetnik evroazijske politike saradnje je Putinova Rusija. Moskva

ne vidi potrebu za prijašnjim obimom diplomatskih veza sa SAD i Evropom, jer je to bilo prije nego što je Zapad objavio Rusiji rat

preko nacističke vlasti u Kijevu. Rusija je sebi postavila zadatak, koji dijeli većina zemalja, da osigura ostvarivanje svih načela Povelje OUN. Zalagaće se za što skorije proširenje Savjeta bezbjednosti OUN na zemlje Azije, Afrike i Latinske Amerike. Brojna su kršenja zahtjeva da Sekretarijat OUN ne prima upute od bilo koje vlade. Svjetska većina neće da živi po zapadnim pravilima, podržava univerzalne norme međunarodnog prava.

Trgovinska i ekonomska saradnja Rusije i Kine se širi uprkos pokušajima zapadnih zemalja da je suzbiju.

Trgovinska i ekonomska saradnja Rusije i Kine se širi uprkos pokušajima zapadnih zemalja da je suzbiju. U 2022. trgovinska razmjena je porasla za 29,3% i dostigla do sada najveći iznos od 190,271 milijardi dolara. Dosljedan razvoj sveobuhvatne strateške saradnje s Kinom ostaje jedan od glavnih zadataka ruske diplomatije. Kina je spremna da nastavi saradnju s Rusijom, da bi zajedno nastavile da idu putem obostrano korisnog razvoja. Spremna je da s Rusijom doprinese razvoju drugih zemalja, da zajedno s njom ide putem međusobnog razumijevanja i saradnje, osigurava postojanost, neprekidnost svjetske industrije i lanaca snabdijevanja, odlučno se suprotstavlja imperijalnoj politici, čvrsto štiti međunarodni sistem čije su jezgro OUN i svjetski poređak zasnovan na međunarodnom pravu.

Čija je Evropa – američka ili evroazijska?

EU preživljava privredni slom koji su izazvale SAD pod izgovorom „ruske prijete“, jer je vode činovnici koji brinu samo o sebi. Briselu su ponajmanje važne zemlje od kojih traži pokorost: Bugarska, Grčka, Srbija, pa čak i Poljska, koja nije ništa više od sredstva za dostizanje njihovih ciljeva. Evropa se „kotrlja u ponor“, jer je izgubila sve vrijednosti na kojima je počivala zapadna civilizacija. Prije svega, radi se o privrednoj propasti izazvanoj iz Vašingtona.

Industrija Evrope, posebno Njemačke, je postala prijeteđa SAD. Zato Amerikanci uništavaju industriju Njemačke, privlačeći je sebi. A bez njemačke nema ni evropske industrije. SAD jačaju sebe na račun Evrope, slabe njenu privredu i pravdaju to prijeteđjom Rusije. Prije nekoliko godina su postavile cilj da postanu glavni svjetski snabdjevač energijom pod svojim uslovima. Amerikanci su to uspjeli postići do 2023. na račun Evro-

---

Kina je spremna da nastavi saradnju s Rusijom, da bi zajedno nastavile da idu putem obostrano korisnog razvoja.

---

pe, koja je u sklopu sankcija odbila ruski gas i naftu. Slično su bugarski poljoprivrednici zbog zahtjeva EU, čiji su farmeri strahovali

---

Industrija Evrope, posebno Njemačke, je postala prijatnija SAD. Zato Amerikanci uništavaju industriju Njemačke, privlačeći je sebi.

---

od konkurencije, uništili agroindustriju Bugarske. Njena vrlo uspješna poljoprivreda je dovedena u takvo stanje jer je Evropa subvencionisala svoje, a bugarska je zabranjena. Iz avijacije i satelita su pratili što, koliko i gdje se uzgaja. Amerikanci isto rade s Evropom. Stoga je privreda EU u vrlo teškom položaju. SAD se boje razvoja privrednih veza Evrope s Rusijom i Kinom. Zato nastoje da pokore Evropljane otrgnuvi ih od Istoka.

Vojna operacija Rusije u Ukrajini je pokazala neuspjeh vojno-industrijskog kompleksa (VIK) Zapada. SAD i Evropa ne mogu opskrbiti oružane snage Ukrajine i vlastitu vojsku granatama i oružjem u količinama potrebnim za jaka neprijateljstva. Slom evropske industrije krivicom Amerikanaca pogoršava krizu NATO-industrija.

Stvorivši mehanizme NATO za svoje potrebe, SAD su, u stvari, okupirale Evropu⁴¹. Našavši se u bezizlaznom položaju, evropski zvaničnici su Stari svijet pretvorili u ekonomski placdarm za američke oglede, poslušno izvršavajući vojne zadatke NATO. Zapovjedništvo saveza pod nadzorom Pentagona neposredno stupa u vezu s proizvođačima oružja zanemarujući zvanične vlasti drugih zemalja. Širenje NATO omogućava Vašingtonu da stavi pod svoj nadzor dodatne zemlje istočne Evrope. Nove članice se na vjernost gospodaru kunu tako što predaju ratifikovane dokumente vladi SAD.

Osvetoljubivo raspoloženje prevladava u političkim krugovima Njemačke. Šolc je rekao da će Bundesver uskoro postati najveća vojska u Evropi. Time je pala posljednja maska, Bundesver se pretvara u Vermaht. Stari slogan „Drang nach Osten“ postaje slogan sadašnjeg, obnovljenog Vermahta. I nikome nije neugodno zbog toga! Istovremeno, Poljska, koja je Njemačku ‘zarazila’

Vojna operacija Rusije u Ukrajini je pokazala neuspjeh vojno-industrijskog kompleksa (VIK) Zapada.

---

rusofobijom, ne shvata da će u slučaju zaoštavanja stanja postati prva žrtva svog zapadnog susjeda. A Njemačkoj, ako odluči da stvori nuklearno oružje, neće trebati više vremena nego Japanu.

---

⁴¹ https://sputnikportal.rs/20230503/ruski-zvanicnik-objasnio-kako-je-amerika-okupirala-evropu-1155096746.html?utm_source=push&utm_medium=browser_notification&utm_campaign=sputnik_rs

Poljska će opet postati prva žrtva takve SR Njemačke. Zatim će porobiti i baltičke zemlje. Maloumni predsjednik vlade Poljske Moravjecki je obećao da će „uništiti ruski svijet“ . Glavno pitanje će se vratiti nakon završetka vojne operacije u Ukrajini.

Osvetoljubivo raspoloženje prevladava u političkim krugovima Njemačke. Šolc je rekao da će Bundesver uskoro postati najveća vojska u Evropi.

Rusija, zajedno s Kinom, utjelovljuje glavni strah SAD, koji potpuno mijenja stanje u svijetu⁴².

SAD najviše plaši da će izgubiti Evropu. EU vodi nesamostalnu politiku, potpuno je podređena diktatu SAD. Shvatajući to, Rusija nastoji da se Evropa oslobodi uticaja SAD i teži pregovorima sa stvaralačkim, nacionalno usmjerenim snagama. I Kina ozbiljno radi u tom pravcu, stvara jedinstven trgovinski i ekonomski prostor Evroazije. Rusija i Kina zajednički nastoje da je oslobode Evropu vazalnog položaja u odnosu prema SAD. To će promijeniti sve u svijetu. Peking pregovara s industrijalcima i drugim subjektima evropske privrede preko političara i uz njihovo učesće. Makron je došao u Kinu s oko 50 privrednika i industrijalaca Francuske. Rast obima saradnje Kine i EU automatski smanjuje uticaj SAD na Brisel, Berlin i Pariz. Kina hoće da razvija veze s cijelom Evropom. Cilj projekta „Jedan pojas, jedan put“ je Evropa. Što je ona bliža tom cilju, SAD će imati manje mogućnosti da utiču na Stari svijet. Najslabija tačka politike SAD je (ne)razumijevanje toga što se dešava. Vašington se redovno nalazi u ćorsokaku jer ne zna kako da odgovori na neočekivane međunarodne događaje. SAD se često nalaze u sličnom stanju zbog odluka Putina. Nakon završetka ruske vojne operacije u Ukrajini ponovo će doći na red glavno - pitanje strateške stabilnosti u odnosima Rusije i cijelog svijeta - Istoka i Juga, sa Zapadom.

Obavještajni rat SAD protiv Rusije

Zapad pokušava da potkopa unutrašnje jedinstvo ruske države i naroda, da demoralise njene građane namećući im osjećaj manje vrijednosti. Čitave ustanove u SAD i Evropi neumorno rade na stvaranju najluđih lažnih ‘naučnih’ teorija. Zapad pokušava da uništi temelje ruskog nacionalnog identiteta, dajući sve od sebe da zemlji nametne novine koje su joj strane,

---

Rusija, zajedno s Kinom, utjelovljuje glavni strah SAD, koji potpuno mijenja stanje u svijetu. SAD najviše plaši da će izgubiti Evropu.

---

42 https://rsnnews.ru/2023/04/19/kedmi-rossiya-voploshhaet-glavnyj-strah-ssha-ieto-menyaet-v-mire-reshitelno-vse/?fbclid=IwAR3d9NjdsZq3fUIz3lArGiQb36qZKkl_2soZWfKjUIfL-jhNMBgrJMBiHFE

kao što su rodna raznolikost i krivotvorenje istorije. Američke fondacije pišu 'naučne' radove kako održati nepostojano stanje u dr-

---

Zapad pokušava da potkopa unutrašnje jedinstvo ruske države i naroda, da demoralise njene građane namećući im osjećaj manje vrijednosti.

žavama-susjedima Rusije i podstaći separatizam u njoj. Na to, po mišljenju 'stručnjaka', koji rade u ime Državnog sekretarijata i Ministarstva odbrane, treba staviti ulog. Sada nekoliko američkih fondacija upoznaje vlasti u Vašingtonu sa svojim

'naučnim' radovima o planovima za podjelu Rusije. Zataškavaju njenu ulogu u pobjedi nad fašizmom, razvijaju teorije ekonomske vladavine i potčinjavanju Evrope SAD. Neprijatelji Rusije su navikli da zloupotrebljavaju njenu dobrotu i velikodušnost. Ona treba čvrsto braniti svoje nacionalne interese, kulturu i istoriju sa brigom za budućnost države i naroda. Zapadna propagandna mašina ne djeluje kada se susreće sa čašću, plemenitošću, čvrstinom duha i nepokolebljivim moralom svojstvenim ruskom narodu.

CIA je otvorila kanal na Telegramu na kom pokušava da vrbuje Ruse pomoću propagandnih video-snimaka na ruskom jeziku. Njeni saradnici su 15. maja saopštili da ga je agencija pokrenula da bi se obratila onima koji imaju potrebu da sarađuju s njom. CIA poziva Ruse da podijele informacije s njom. U saopštenju navode da je zainteresovana za dobijanje podataka prvenstveno o privredi i višem vodstvu Rusije. Predstavnici CIA su potvrdili televiziji CNN da se nadaju da će putem objavljivanja poruka i video-snimaka na Telegramu i društvenim mrežama od Rusa dobiti saopštenja koja su im potrebna.

Pokušaji CIA da vrbuje građane Rusije objavljivanjem propagandnih video-snimaka su provokacija u sklopu hibridnog rata protiv nje. To nije prva drska provokacija obavještajnih službi SAD. Tako pri korišćenju 'Jutjuba' na tlu ambasade Rusije u Vašingtonu redovno je takozvano ciljano oglašavanje, pojavljuju se video-snimci Federalne službe bezbjednosti (FBI), čiji je cilj vrbovanje. Od 2022. navode brojeve telefona koji se mogu pozvati.

CIA je otvorila kanal na Telegramu na kom pokušava da vrbuje Ruse pomoću propagandnih video-snimaka na ruskom jeziku.

Zapadni zlobnici još od poraza Napoleona znaju da je Rusija nepokolebljiva pred napadima spolja. Sada, pošto je propao njihov sankcioni blickrig i kada su shvatili da Rusiju ne mogu

pobijediti vojno, pokušavaju da posiju razdor u ruskom društvu. Misle da bi tada mogli da zauzmu Rusiju golim rukama. Višenacionalni ruski narod je dobro naučio pouke istorije, neće dozvoliti

pokušaje da unište njegovo jedinstvo. Građani i sve značajne političke snage u Rusiji podržavaju vojnu operaciju za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine.

Operacija „Telegram“ je slab mamac za do-
ušnike. To što je CIA objelodanila da koristeći ru-
sku mrežu Telegram vrbuje Ruse za prikupljanje
informacija je pokušaj zamagljivanja da u ruskom društvu već
ima pojedince koji rade za nju. To su ljudi koji ne vole svoj na-
rod i državu, ima ih u svakoj zemlji, ali u Rusiji oni ne predstav-
ljaju kritičnu masu. Društvene mreže koje rade za CIA nisu ništa
novo. Većina je razvijena za potrebe obavještajno-bezbjednosnog
sistema SAD. Fejsbuk i druge mreže, koje su pod njegovim nad-
zorom, prikupljaju podatke o ličnostima, privrednim, društvenim
subjektima, političkim i vojnim rukovodiocima. Prodiru i u druge
društvene mreže koje nisu nastale u SAD, niti su pod njihovim
nadzorom. Obavještajci SAD su na Telegramu prisutni i mimo
CIA, preko drugih ličnosti pokušavajući da prikupljaju podatke
i istražuju informacije sa te mreže.

Zapadni zlobnici još od poraza Na-
poleona znaju da je Rusija nepoko-
lebljiva pred napadima spolja.

Karakteristično je što je sada CIA to objavila. Istražili su da
li će im, na koji način i u kojoj mjeri biti dostupne informacije. U
Rusiji živi 3 miliona Ukrajinaca, ima i liberala – organizacija i po-
jedinaca koji će taj poziv shvatiti kao mogućnost da dostavljaju
saopštenja obavještajnom sistemu SAD. Dobar dio tih ljudi je in-
doktriniran, na njih računa CIA. Misle da ukrštanjem različitih
unutrašnjih izvora mogu dobiti tačniju sliku nego od spoljnih.

Poslije protjerivanja znatnog broja diplomatskih, pa i voj-
nih predstavnika Rusije iz SAD, protjeran je i dobar dio američ-
kog obavještajnog sistema iz Rusije, ili je pod nadzorom. Zato po-
kušava da od ruskog stanovništva dobiju neku sliku o stanju u
Rusiji i raznim oblastima društvenog života. Slika koju dobiju na
taj način neće biti mjerodavna za donošenje odluka u NATO i na
Zapadu, koje predvode SAD, već jedna od slika koju oni po utvr-
đenoj metodologiji upoređuju o različitim pitanji-
ma i onda dobijaju neki cjelovitu uvid iz različitih
izvora. Novi Telegram kanal je samo jedna kocka
u mozaiku obavještajno-bezbjednosnog sistema.

Operacija „Telegram“ je slab ma-
mac za doušnike.

Radi se o svojevršnom triku. To je samo jedan bijedan pokušaj od-
vraćanja pažnje od onoga što CIA inače radi. Ona ima svoje ljude
ubačene u Rusiju, a sada navodno treba da vrbuju novo pokolje-

nje onih koji će im govoriti šta se događa. To je pokušaj da svojoj javnosti pokažu da djeluju, a Ruse zavaraju da su tek na nekim

---

Čitav 20. vijek se sveo na borbu protiv pravoslavlja, događaji 1917. su bili tragični ne samo za Rusiju, već i cijeli svijet, uključujući Srbe.

---

počecima da steknu neku novu mrežu unutar zemlje. Obavještajne službe SAD imaju svoje ljude po dubini u ruskom društvu. Rusija ima strogo zaštićene informacije, tu je sve bolja. Ali ovde se radi o ljudima koji mrze Rusiju, a vole SAD. Zato učestvuju u atentatima i daju obavještajne podatke. Ruske službe rade na zaštiti državnih tajni, ali kada su u pitanju ovakve informacije o privredi, o raspoloženju, tu ne mogu mnogo da urade.

Rusija - nada slobodoljubivog svijeta

Čitav 20. vijek se sveo na borbu protiv pravoslavlja, događaji 1917. su bili tragični ne samo za Rusiju, već i cijeli svijet, uključujući Srbe. U svetoj Rusiji je nada za spasenje ne samo pravoslavnih naroda, već i čitave Evrope i svijeta. Neprestana opsjednutost srpske i ruske elite zapadnim hedonističkim modelom društva je donijela mnogo zla srpskom i ruskom narodu. Rusija se vraća sebi, rat je samo posljedica borbe sila dobra i zla. Mržnja prema pravoslavnoj vjeri i društvenom nasljeđu Rusije traje vijekovima. Ipak, srpski potomci će živjeti u svijetu koji shvata važnost Rusije. Ako svijesti o tome ne bude, neće biti ni nje ni svijeta koji volimo. Srbi trebaju biti to što jesu, kletva Svetog Petra Cetinjskog „Proklet bio svaki Crnogorac koji se odrekne sebe“ danas znači koji se odrekne „Hrista, Pravoslavlja, Rusije, srpstva i svog časnog i svijetlog korijena sveterodne loze Nemanjića i Petrovića“.

Ruska vojna operacija za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine

NATO i ukrajinski čvor

---

svetoj Rusiji je nada za spasenje ne samo pravoslavnih naroda, već i čitave Evrope i svijeta.

Buš-klan je prije skoro 20 godina predložio novi hladni rat s Rusijom da bi ojačao vojno-industrijski kompleks. Korporacija Rand je savetovala vladi SAD da prekine energetske veze Njemačke s Rusijom da bi spriječila da EU postane suparnik. To je postignuto miniranjem gasovoda Sjeverni tok. Time je hazarska mafija (HM) 2022. opljačkala samo Njemačku za 132 milijarde dolara. Rand korporacija je savetovala i miniranje japanske nukle-

arne elektrane u Fukušimi da bi SAD spriječile Japan da postane energetski nezavisan. Od oba napada korist su imali Rokfeleri.

Jevreji namjeravaju da nasele Ukrajinu i pretvore je u svoju zemlju. Kriminalci HM sada pokušavaju da izvuku dobit i od genocida naroda u Ukrajini. Irskom poslaniku u Evropskom parlamentu Mick Wallace je isključen mikrofon dok je opisivao kako korporacije HM kao BlackRock krađu poljoprivredno zemljište i industriju Ukrajine. Na ratištu je u toku uništenje naroda. Te zločine prati mnoštvo korporativnih scena. Sve što se snima svakodnevno je jedna velika predstava.

Buš-klan je prije skoro 20 godina predložio novi hladni rat s Rusijom da bi ojačao vojno-industrijski kompleks.

NATO na čelu sa SAD planira i vodi borbeno dejstva ukrajinske protiv ruske vojske. Politika uništavanja svega ruskog zasnovana na nacističkoj ideologiji je bila početak urušavanja ukrajinske državnosti. Kao rezultat krvavog puča koji su organizovale SAD i njihovi sateliti, neonacisti su u Ukrajini preuzeli vlast. Slijedeći svoje sebične ciljeve, SAD vode neobjavljeni rat protiv Rusije, koristeći zemlju i stanovništvo Ukrajine. Zemlje NATO, na čelu sa SAD, nastavljaju da izdržavaju terorističku vlast u Ukrajini, snabdijevaju je oružjem, obezbjeđuju joj obavještajne podatke, obučavaju Oružane snage Ukrajine (OSU), planiraju i vode vojne operacije protiv ruske vojske. Vojne prijetnje Rusiji od NATO se pojačavaju. Povećanje njegove vojne infrastrukture blizu granice Rusije, jačanje obavještajnog rada i taktičko nuklearno oružje u Evropi povećavaju vojne prijetnje Rusiji. Vojne vežbe NATO 'Defender Europe', na kojima su razrađeni planovi za prebacivanje snaga i sredstava duž čitavog istočnog krila, su još jednom potvrdile osvajačku prirodu NATO.

Rusija je u proljeće 2022. poslala notu zemljama NATO zbog prebacivanja oružja Ukrajini, više puta napomenula da su sve pošiljke koje sadrže oružje legitimna meta ruske vojske. Isporučkom vojne opreme Vašington potvrđuje svoju opsjednutost idejom nanošenja strateškog poraza Rusiji⁴³. Da bi to postigao, tjera svoje štićenike na sve očajnije gluposti. Životi Ukrajinaca ne znače ništa vašingtonskim fašistima. Pokušaji SAD da poraze Rusiju rukama kijevskih nacista su uzaludni. Ruski vojnici svaki dan

---

Jevreji namjeravaju da nasele Ukrajinu i pretvore je u svoju zemlju.

---

43 <https://news.mail.ru/politics/56799874/?frommail=1>

pobijaju mitove o 'nenadmašnosti' oružja SAD i NATO. Uništena oprema koja gori na poljima Donbasa i Novorusije je odgovor

---

Rusija je u proljeće 2022. poslala notu zemljama NATO zbog prebacivanja oružja Ukrajini, više puta napomenula da su sve pošiljke koje sadrže oružje legitimna meta ruske vojske.

---

zapadnim fašistima, koji pokušavaju da ostvare svoje iluzorne geopolitičke planove.

Zapad je pokrenuo hibridni rat protiv Rusije ne procijenivši trezveno njegove izgledе. Zapad neće moći obnoviti jednopolarni svjetski poredak zasnovan na 'pravilima' koja nameću SAD. Politika nanošenja strateškog poraza Rusiji je dovela do zaoštavanja problema u svijetu. Cilj neprijateljskih dejstava Anglosaksonaca i njihovih sluga je da održe svoju svjetsku vladavinu. Više niko ne sumnja da zapadna vladavina vodi u bezizlaz. Nastaje višepolarni svijet, koji će biti osnova održivog, postojanog međunarodnog razvoja. Udruživanje zapadnih političkih snaga pred izmišljenom 'ruskom prijetnjom', koja im je nametnuta, je privremeno. Pokušaji Zapada da pobijedi ruski narod su osuđeni na propast. Zapad kroz medije nastavlja da širi rusofobiju. Omalovažavanje ruskog stanovništva ima duboke istorijske korijene. Rusija je vijekovima morala da štiti ruski svijet, sebe i svoje prijatelje i saveznike. SSSR je u borbi protiv nacističkih osvajača - Njemačke i njenih saveznika, koji su htjeli da unište rusku državu i porobe narod, pobijedio i oslobodio narode Evrope. Isto će proći i američki fašisti i njihovi saveznici.

Ukrajina – žrtva zapadnih nacista

Sukob u Ukrajini će se završiti kada Rusija pobijedi ili kada to budu htjele SAD. Mir može biti postignut tek nakon pregovora Rusije i SAD, Evropa je propustila priliku da bude posrednik jer nije obezbjedila ostvarivanje Minskih sporazuma. Ukrajina je još 2014. prozapadnim državnim udarom izgubila suverenitet - nema novca, vojne industrije, proizvodnje. Novac i oružje dobija uglavnom od SAD i drugih zemalja Zapada. One nastavljaju politiku

---

Nastaje višepolarni svijet, koji će biti osnova održivog, postojanog međunarodnog razvoja.

---

sankcija prema Rusiji, iako bi se u Evropi brojni privredni problemi riješili kada bi se ograničenja ukinula i završio sukob. Inflacija i cijene energenata bi se odmah vratili na normalne pokazatelje u Evropi. Zapad je za nastavak rata.

SAD su potrošile 150 milijardi dolara na pomoć Kijevu, a evropske članice NATO 20 milijardi, mada su ekonomije zema-

lja EU zajedno skoro iste veličine kao američka⁴⁴. Kongres SAD je odobrio 113 milijardi dolara pomoći Ukrajini. Ukrajinska vlada neposredno dobija samo petinu pomoći SAD. Tramp će, ako se vrati u Bijelu kuću, zahtijevati da evropske članice NATO izdvoje Kijevu 100 milijardi dolara da bi njihova i pomoć SAD postale srazmjerne. Tvrdi da je sposoban da zaustavi rat u Ukrajini.

Sukob u Ukrajini će se završiti kada Rusija pobijedi ili kada to budu htjele SAD.

Finska – 31. član NATO

Putin je 29. juna 2022., kada su Finska i Švedska na skupu NATO u Madridu objavile da hoće u taj savez, istakao da Moskva s njima nema sporova kao s Ukrajinom, da nema razloga za brigu, i upozorio da nije bilo prijetnji za njih, ali da će Rusija, ako rasporede vojsku, biti prinuđena da stvori iste prijetnje za njih. Članstvo Finske i Švedske u NATO nije što i Ukrajine. Od nje su napravili neprijatelja Rusije, preko kog pokušavaju da je uzdrmaju.

Finska je 4. aprila 2023. zvanično postala 31. članica Sjevernoatlantskog saveza⁴⁵. Nakon sastanku ministara vanjskih poslova zemalja NATO, ministar Finske Havisto je potpisao akt o pridruživanju Helsinkija savezu i predao ga državnom sekretaru SAD Blinkenu (SAD su depozitar osnivačkog Vašingtonskog sporazuma i drugih dokumenata NATO). Istovremeno su predstavnici Turske predali Blinkenu dokumente o ratifikaciji članstva Finske. Sve neophodne procedure su završene i zastava Finske je podignuta zajedno sa 30 drugih zastava ispred sjedišta NATO u Briselu.

Havisto je taj dan nazvao istorijskim, a sekretar NATO Stoltenberg članstvo Helsinkija najboljim poklonom za 74. rođendan saveza. Finska će učestvovati u donošenju svih odluka, a 5. član Sjevernoatlantskog ugovora joj jamči zaštitu, kao i svim ostalim članicama saveza. Prijem Finske je bio najbrži u istoriji NATO. Stoltenberg je istakao da je Putin, najavljujući ulazak ruske vojske u Ukrajinu, želio „manje NATO na svojim granicama“, da nijedna druga država u Evropi ne postane njegova članica, a dobio upravo suprotno. Predsjednik Finske Niinistö uvjerava da njeno članstvo u NATO nije usmjereno ni protiv

---

SAD su potrošile 150 milijardi dolara na pomoć Kijevu, a evropske članice NATO 20 milijardi, mada su ekonomije zemalja EU zajedno skoro iste veličine kao američka.

---

44 <http://fakti.org/alter-america/tramp-bajden-je-pocinio-dva-greha-ostavio-nas-je-bez-municije-i-jos-obavestio-rusiju-i-kinu-da-smo-goli>

45 <https://news.mail.ru/card/428/#reference2>

koga i da ne mijenja osnovu i ciljeve vanjske i politike bezbjednosti države. Finska je, navodno, predvidljiva skandinavska zemlja, koja teži mirnom rješavanju sporova. Načela i vrijednosti važni za Finsku će i dalje voditi njenu vanjsku politiku.

Finska je 4. aprila 2023. zvanično postala 31. članica Sjevernoatlantskog saveza.

Moskva je uzvratila na ulazak Helsinkija u NATO i prije nego su završene zvanične procedure. Proširenje NATO je „još jedno zadiranje“ u interese Rusije, koja je upozorila da će preduzeti odgovarajuće vojno-tehničke i druge protivmjere zavisno od toga da li će NATO u njoj razmjestiti svoju vojsku i udarne sistema blizu njene granice. Granica Rusije i NATO je udvostručena (dužina granice s Finskom je 1,3 hiljade km). Članstvom u NATO Finska se konačno odrekla svoje samobitnosti i samostalnosti. Politika vojne nesvrstanosti, koju je vodio Helsinki je pomogla da se osigura povjerenje u oblasti Baltičkog mora i u Evropi u cjelini. Sada je to prošlost. Finska je postala jedna od malih članica NATO izgubivši svoj poseban glas u međunarodnim poslovima. Njeno pristupanje ne može da ne utiče štetno na odnose s Rusijom.

Prijem Švedske u NATO je zaustavila Turska. Njene vlasti optužuju Švedsku da daje azil članovima Radničke partije Kurdistan, koju Ankara smatra terorističkom.

Zapad srlja u svjetski rat

NATO je u aprilu 2008., nakon skupa u Bukureštu, izjavio da Kijev ima pravo da mu pristupi. Za proteklih 15 godina, posebno nakon 2014., Ukrajina mu je postala mnogo bliža. Tada su čelnici NATO odbili da Ukrajini i Gruziji daju akcione planove za članstvo, ali su potvrdili da će postati članice kada ispune sve kriterijume saveza.

Bajden je na sastanku s Putinom juna 2021. u Ženevi odbio da Rusiji da jamstva da Ukrajinu neće primiti u NATO. Mami ki-

---

Članstvom u NATO Finska se konačno odrekla svoje samobitnosti i samostalnosti.

---

jevske naciste izgledom članstva, što vodi u novi, treći svjetski rat. Tramp i znatan broj Amerikanaca upozoravaju da on ne zna šta radi. Amerikanci su, nakon 20 godina razaranja zemlje, sramno pobjegli iz Avganistana. Zatim su razorili privredu Evrope. Najzad su, isporučivši stotine tona oružja Ukrajini, raspirili krajnje

opasan, dugotrajan sukob s Rusijom, kojim kijevski nacisti ruše ostatke svoje zemlje. Sada, kada su iscrpili sve mogućnosti, obećavaju kasetne bombe i ponovo mame neonaciste u Kijevu izgledom za prijem u NATO.

Vlasti SAD su, preko medija, pripremile svoju javnost za neprijateljske odluke prema Rusiji na skupu NATO u Viljnusu. Stanje klizi prema sve opasnijem ishodu. Mjere koje preduzimaju zapadne zemlje stvaraju sve veće, nepremostive prepreke na putu izlaska iz najoštrije vojno-političke krize. Stoltenberg je tokom posjete Kijevu rješavao niz važnih pitanja⁴⁶. Postignut je dogovor da se napravi sporazum o takozvanim sigurnosnim jamstvima za Ukrajinu prije ulaska u NATO, čime bi se zaobišla klauzula prema kojoj bi država s neriješenim prostornim sporovima mogla postati članica tog saveza. Pripremljen je i program prebacivanja ukrajinske vojske na standarde NATO do kraja 2024.

Uoči skupa NATO u Viljnusu, Bajden tvrdi da su SAD spremne da - nakon završetka rata Ukrajini, pruže sličnu zaštitu kao Izraelu⁴⁷. SAD pomažu Izrael sa oko 3,8 milijardi dolara godišnje, od čega znatan dio ide na vojne tehnologije i odbranu od projektila. Od Drugog svjetskog rata nijedna zemlja u svijetu nije dobila veću podršku SAD. Kongres je u martu 2022. odobrio milijarde dodatnih sredstava za odbrambeni sistem „Gvozdena kupola“. SAD su pomogle u razvoju ovog sistema odbrane od raketa, koji se koristi od 2011. i, između ostalog, uništava rakete kratkog dometa dok su u vazduhu.

Ukrajina – američka kolonija

SAD su pretvorile Ukrajinu u predmet nemilosrdnog iskorištavanja prirodnih dobara bez njenog stanovništva⁴⁸. Slijedeći takvu nacističku politiku, Vašington je pretvorio u zemlju koju masovno napuštaju milioni ljudi, tražeći spas u inostranstvu od siromaštva i fašističkog ugnjetavanja. Upravo zato SAD ratuju s Rusijom „do posljednjeg Ukrajinca“. Više puta su

---

Uoči skupa NATO u Viljnusu, Bajden tvrdi da su SAD spremne da - nakon završetka rata Ukrajini, pruže sličnu zaštitu kao Izraelu

---

SAD pomažu Izrael sa oko 3,8 milijardi dolara godišnje, od čega znatan dio ide na vojne tehnologije i odbranu od projektila.

---

46 <https://rsnnews.ru/2023/04/21/vse-resheno-diplomat-raskryl-chto-vizit-stoltenberga-izmenil-dlya-ukrainy-i-vsu/>

47 <https://www.dw.com/sr/bajden-nudi-ukrajini-sli%C4%8Dnu-za%C5%A1titu-kao-izraelu/a-66170228>

48 https://news.mail.ru/politics/56067346/?frommail=1&utm_partner_id=736

istice da nacističku Ukrajinu smatraju demokratskom zemljom i da ona treba da samostalno odluči o početku mirovnih pregovora

---

Nacizam u Ukrajini i baltičkim državama nije mjesna pojava, već metastaza kancerogenog tumora fašizma u SAD.

---

s Rusijom, mada se nalazi pod njihovom potpunom kolonijalnom upravom.

Rusija i Zapad će se vratiti na glavno pitanje nakon završetka sukoba za Ukrajinu⁴⁹. Zapad hoće da uništi Rusiju i pravoslavnu civilizaciju. Uprkos ekonomskom pritisku, nije u stanju da utiče na provođenje geopolitičke strategije Rusije. Dalji strateški plan Moskve, nakon završetka vojne operacije za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine, je rješavanje geopolitičkih problema povezanih sa Zapadom. Krajem 2021. ponudila je SAD i zemljama NATO sklapanje sporazuma o uzajamnim jamstvima sigurnosti, odbijena je, ali svi će se vratiti glavnom pitanju koje se ne može skinuti s dnevnog reda – pitanju bezbjednosnih zahtjeva Rusije. Sankcije su na snazi, ali Ukrajina će biti prošlost.

Izbjegavajući odgovor na pitanje o mogućem pojavljivanju ruskog udarnog oružja na Kubi ili u Venezueli Sergej Rjabkov, zamjenik Lavrova, je izazvao pravu histeriju na Zapadu⁵⁰. Američki vojni stručnjaci su zabrinuti zbog mogućnosti da Moskva dopušta takav scenarij - postavljanje ruskih projektila 'u dvorištu' SAD je krajnje ozbiljna prijetnja toj zemlji. Problem je nedostatak raketnih odbrambenih sistema na jugu SAD. Amerikanci nemaju čime presretati projekte ispaljene iz Kube i Venecuele, ali vodstvo Rusije još nije donijelo odgovarajuću odluku koja bi Vašingtonu omogućila da riješi to pitanje u sklopu pregovora. Tu nije sve jasno kao što se čini na prvi pogled. U SAD propagandni stroj igra jednu igru, prvenstveno Blinken i Ministarstvo vanjskih poslova. Prave pregovore vodi predsjedavajući Savjeta bezbjednosti Salivan i njegov tim, koji odgovaraju na potpuno drukčiji način.

Obavještajne agencije SAD su 2015. počele da obučavaju radikale za Kijev. SAD su dale više od 150 milijardi dolara neonacističkoj vlasti u Kijevu.

Amerikanci pokušavaju da pronađu izlaz iz teškog stanja za sebe razmatrajući različite scenarije. Postojali su predlozi za uvođenje moratorija na primanje novih članica u NATO i ograničenja na raspoređivanje projektila srednjeg i manjeg do-

---

49 <https://rsnnews.ru/2023/02/09/kedmi-garantiroval-vozvrat-stran-k-osnovnomu-voprosu-posle-zaversheniya-epopei-s-ukrainoj/>

50 <https://rsnnews.ru/2022/01/22/kedmi-poyasnil-kto-na-samom-dele-vedet-peregovory-s-rf-so-storonny-ssh/?yrwinfo=1682250605653637-9133320625401452776-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-9852>

meta u Evropi. Ozbiljna greška SAD na sastanku u Ženevi 16. juna 2021. je bila što nisu ozbiljno shvatile stav predstavnika Rusije.

Nacizam u Ukrajini i baltičkim državama nije mjesna pojava, već metastaza kancerogenog tumora fašizma u SAD. Obavještajne agencije SAD su 2015. počele da obučavaju radikale za

Kijev. SAD su dale više od 150 milijardi dolara neonacističkoj vlasti u Kijevu⁵¹. Republikanski senator Lindsy Graham je, na sastanku sa Zelenskim, nazvao „ubijanje Rusa“ najuspješnijim ulaganjem američkog novca. Nacista mu se zahvalio na pomoći ukrajinskoj vojsci. Američke naciste, senatore i sve ostale korisnike krvave dobiti, treba podsjetiti kako se završila njihova prethodna avantura. Ulaganja američkih kompanija su dovela do Drugog svjetskog rata i Holokausta.

G7 čine SAD, Kanada, Britanija, Francuska i 3 članice Trojnog pakta – fašističke države u Drugom svjetskom ratu: Njemačka, Italija i Japan. Zemlje G7 su, na sastanku ministara finansija i Centralne banke te grupe u aprilu u gradu Niigata u Japanu, povećale obaveze za budžet i ekonomsku podršku Ukrajini u 2023. i početak 2024. na 44 milijarde dolara⁵². To im je omogućilo da odobre program MMF za Ukrajinu od 15,6 milijardi dolara na razdoblje od 4 godine. Ta podrška treba da Ukrajini omogući djelovanje vlade, popravku oštećene infrastrukture i učvrsti privredu. EU je krajem aprila dala novu tranšu finansijske pomoći od 1,5 milijardi evra, a u novembru 2022. Evropski parlament je odobrio paket u iznosu do 18 milijardi evra za 2023. Na sastanku u Japanu zemlje G7 su se složile da ruska sredstva ostanu zamrznuta do okončanja sukoba u Ukrajini.

CIA, američke posebne snage i drugi ogranci vlasti obučavaju oružane snage Ukrajine. Ne samo paravojske, već i odrede nacista. Članovi radikalnih američkih grupa odavno imaju mrežu agenata širom svijeta. Konci mreže Shield Wall Network vode do „Azova“. Američki radikali Rise Above iz južne Kalifornije su vježbali s ukrajinskim nacistima. Obavještajne službe SAD vode radikale ne miješajući se u njihove poslove ako ne prijete nacionalnoj sigurnosti. Klovnovski karneval sa Shield Wall Network,

---

G7 čine SAD, Kanada, Britanija, Francuska i 3 članice Trojnog pakta – fašističke države u Drugom svjetskom ratu: Njemačka, Italija i Japan.

CIA, američke posebne snage i drugi ogranci vlasti obučavaju oružane snage Ukrajine.

---

51 https://news.mail.ru/politics/56392723/?frommail=1&utm_partner_id=736

52 https://news.mail.ru/economics/56195417/?frommail=1&utm_partner_id=736

novim Ku Klux Klanom i ostalim „cvjetovima zla“ ide zajedno s politikom.

SAD ne mogu biti zadovoljne rezultatima sukoba s Rusijom, uprkos osmijehu Bajdena tokom posjete Kijevu, koja je bila „inspekcija imovine“.

Po izvještaju Centra za borbu protiv terorizma Vojne akademije West Point, sukob u Ukrajini je „poslužio kao snažan ubrzivač“ pokreta za svjetsku vladavinu bijele rase. Bajden se po dolasku na vlast pokušao suprotstaviti Trampu,

koji je davao otvoreno rasističke izjave, ali u borbi za svjetsku vladavinu SAD potpisuje pakete pomoći ukrajinskim nacistima, žmuri pred zločinima ukrajinskih dobrovoljaca. Uz podršku tajnih službi, ulični desni radikali se usmjeravaju u paravojne grupe, dobijaju oružje, poligone za obuku i kroz „pacovske prolaze“ tajno odlaze u Ukrajinu. Zajedno s nacistima Azova i sličnih bataljona postaju ikona američkih skinhedsa i neonacista, pripadnika „rezerve“. Vlast povremeno kažnjava divan- radikale, okićene kukastim krstovima. Ako nisu koga ubili ili opljačkali izvlače se s novčanim kaznama, malo je vjerovatno da će otići u zatvor. Tako se Bajdenova vlada „neumorno“, kako kaže, bori protiv nacizma u zemlji. Umjesto da smiri sukob pristankom na dugogodišnji zahtjev Rusije za čvrstim ograničenjima širenja NATO na istok, Vašington pokušava da uspostavi vojnu vladavinu nad svijetom uz pomoć nacista.

SAD ne mogu biti zadovoljne rezultatima sukoba s Rusijom, uprkos osmijehu Bajdena tokom posjete Kijevu, koja je bila „inspekcija imovine“⁵³. Blistav osmijeh koji je pokazivao kamerama i ukrajinskim pratiocima znači samo jedno - probleme s viđenjem stvarnosti. Bajdenov osmijeh ne mijenja strateško stanje koje u sukobu s Rusijom ne ide u prilog SAD. To što je on glumio da je sretan ne igra nikakvu ulogu. U SAD ne mogu biti zadovoljni rezultatima, njihovi dugoročni planovi nisu uspjeli. Gurnuli su Ukrajinu protiv Rusije, ali SAD su sada u lošijem strateškom položaju nego što su bile. Zbog njihovih nerazumnih postupaka ruska crnomorska flota je 2014. postala gospodar Crnog mora. Ruski Krim nije postojao, bila je američka baza u Sevastopolju, a sada je Krim, najjača i najopasnija baza NATO, u rukama Rusije. Ruski brodovi su u

---

Zapadni čelnici kao Bajden i Sunak pokušavaju da postave dobru minu u lošoj igri.

Sredozemlju, ruske vojne baze u Siriji, Šesta flota SAD se vratila u

53 <https://rsnnews.ru/2023/02/21/kedmi-odnim-faktom-styor-ulybku-s-licza-neozhidanno-pribyvshego-v-kiev-bajdena/?yrwinfo=1682262717154761-1114942165487985888-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-4855>

Napulj. Planirali su da se približe Rusiji, ali su završili dalje, a sva njihova vojna postrojenja su sada pod mnogo većom prijetnjom, jer s vojnog topografskog gledišta nisu uspjeli.

Zapadni čelnici kao Bajden i Sunak pokušavaju da postave dobru minu u lošoj igri. U javnosti izgledaju zadovoljni i puni nade, ali stvarno su im osujećeni svi planovi protiv Rusije. Ona ima snažan odgovor na vojnu pomoć Ukrajini, koju je Bajden obećao povećati u Kijevu, što je vrlo opasno. Gube, ali drago im je što njihovo oružje ubija ruske vojnike. Zaboravili su da i Rusija ima oružje napravljeno za uništavanje neprijateljskih vojnika. Do sada se to nije dogodilo, ali ako se dogodi neće biti zadovoljni.

Zapad namjerno vrši ispade protiv Rusije da bi utvrdio granicu strpljenja njenog vodstva.

Zapad namjerno vrši ispade protiv Rusije da bi utvrdio granicu strpljenja njenog vodstva⁵⁴. Geopolitički sukob Rusije i Zapada je 2022. dostigao neviđenu razinu, kakve nije bilo ni na vrhuncu Hladnog rata između SAD i SSSR. Amerikanci i njihovi vazali u Evropi su bili odlučni da uz pomoć ekonomskih sankcija bace Rusiju na koljena, spriječivši izbijanje vojnog sukoba punih razmjera. Ali, plan se pokazao neuspješan, željeni rezultat nisu postigli.

Zapad u histeriji uviđa da je Rusija i njena privreda postojana, dok je njeno strateško oružje krajnje opasno. Ne bi se trebao s njom svađati. Ipak, protivnici Moskve su i dalje drski, izazivaju Rusiju raznim provokacijama ispitujući njeno strpljenje. Zapad je namjerno pribjegao takvoj taktici da bi ispitaio crvene linije, čiji će prelazak dovesti do strašnih posljedica. Kada shvate da su prešli granicu biće im kasno. Sukob s Rusijom bi bio grobnica Zapada.

Bitka za Bahmut

Dejstvom jurišnih odreda grupe „Vagner“, uz podršku artiljerije i avijacije Južne grupe snaga, 20. maja je završeno oslobađanje grada Artjomovsk (Bahmut)⁵⁵. Operacija oslobađanja grada je počela 8. oktobra 2022., trajala je 224 dana, odnosno skoro 7 i po mjeseci. Grad je oslobađan od jedne kuće do druge, uz velike gubitke. Privatna vojna kompanija „Vagner“ je dobrovoljno

---

Zapad u histeriji uviđa da je Rusija i njena privreda postojana, dok je njeno strateško oružje krajnje opasno.

---

54 <https://rsnnews.ru/2023/01/08/zapad-v-isterike-kedmi-obyasnil-naglost-vse-novyh-vypadov-protiv-rossii/?yrwinfo=1682249150211942-6443242782413110732-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-43-BAL-8750>

55 https://news.mail.ru/incident/56295416/?frommail=1&utm_partner_id=736

došla u taj rat 19. marta, da pomogne vojsci. Čine je bivši saradnici FSB i bivši zatvorenici-recidivisti. Grupa se zahvalila generalima

---

Bitka za Artjomovsk je bila najteža od Velikog otadžbinskog rata 1941-45. Razbijena je 21 neprijateljska brigada, a još 10 je izgubilo borbenu sposobnost.

Surovikinu i Mezencevu, koji su joj „pomogli da provede tu tešku operaciju“ i Putinu što joj je dao „tu visoku čast da štiti svoju otadžbinu“. Šef grupe Prigožin je optužio „rusku birokratiju“, posebno vojnu, da joj je „stavljala klipove u točkove“.

Optužio je Šojgua i Gerasimova da je zbog njihovih kaprica poginulo 5 puta više vojnika nego što je trebalo, odnosno da su faktički podržavali neprijatelja. Prigožin govori o izdaji. Tokom cijele operacije žalio se na nedovoljnu snabdjevenost grupe streljivom.

Bitka za Artjomovsk je bila najteža od Velikog otadžbinskog rata 1941-45. Razbijena je 21 neprijateljska brigada, a još 10 je izgubilo borbenu sposobnost⁵⁶. Pri tom je poginulo 57.000 i ranjeno više od 85.000 neprijateljskih vojnika. Poginulo je i više od 6,5 hiljada vojnika NATO i stranih plaćenika. Više od 10.000 komada opreme i oružja (oklopnih vozila, artiljerijskih sistema i drugog) je uništeno i onesposobljeno za upotrebu. Oboreno je više od 50 aviona i helikoptera Oružanih snaga Ukrajine. Zaplijenjeno je više od 35.000 jedinica oružja.

Nakon oslobođenja Bahmuta, ukrajinskoj vojsci je preostalo više utvrđenja oko njega sa najmanje 40 hiljada vojnika⁵⁷.

Ukrajinski protivnapad

Protivnapad je bio neizvodljiv. Za napad je neophodna prednost u artiljeriji – samo ona može da stvori pokriće za jedinice koje napreduju i uništi neprijateljske položaje. Potrebna je najmanje ravnoteža, a najbolja je nadmoć. Rusija ima brojnu prednost u oklopnim snagama 2,5 do 3 puta, a pogotovo u njihovom kvalitetu. U Ukrajini ne postoji nijedan tenk koji bi se mogao porediti sa T-90, a još više sa T-90M. Zapadni ni stari sovjetski tenkovi se

---

Nakon oslobođenja Bahmuta, ukrajinskoj vojsci je preostalo više utvrđenja oko njega sa najmanje 40 hiljada vojnika.

---

ne mogu porediti s njima. T-80 su poboljšani, a T-90 i T-90M su sasvim druga kategorija, nedostupna Amerikancima, Englezima i Nijemcima, koji su snabdijevali Ukrajinu tenkovima.

56 <https://vizitno.ru/21-05-2023-bahmut-itogi-bitvy-i-chto-budet-dalshe-poslednee-s-fronta-ukrainy/>

57 <http://fakti.org/quo-vadis-orbi/bahmutski-ceh-kijevskog-rezima-57000-poginulih-i-preko-85000-ranjenih>

U junu i julu, od početka protivnapada, ukrajinska vojska je izgubila više od 43.000 ljudi⁵⁸. Tu nisu uključeni ranjenici prebačeni u ukrajinske i strane bolnice, strani plaćenici i borci izbačeni iz stroja usljed udara oružjem visoke tačnosti u pozadinskim područjima.

Oružane snage Rusije su do kraja juna završile formiranje rezervne armije, potom i armijskog korpusa.

Uz to, na ratištu je uništeno najmanje 4,9 hiljada jedinica različitog oružja: 26 aviona; 9 helikoptera; 1831 tenk i druga oklopna borbena vozila (od kojih 25 njemačkih tenkova Leopard, 7 francuskih AMX tenkova na točkovima i 21 američko borbena vozilo pješadije Bradley); 747 artiljerijskih topova i minobacača (od kojih 76 američkih artiljerijskih sistema M777 i 84 samohodna topa iz Poljske, SAD, Francuske i Njemačke).

Ukupno, tokom vojne operacije za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine, ruska vojska je uništila 458 ukrajinskih aviona, 245 helikoptera, 5.496 dronova, 428 protivvazdušnih raketnih sistema, 11.113 tenkova i oklopnih vozila, 1.142 borbena vozila višecjevnih raketnih sistema, 5.746 oruđa poljske artiljerije i minobacača i 12.057 vojnih vozila.

Ruski gubici su višestruko manji. Oružane snage Rusije su do kraja juna završile formiranje rezervne armije, potom i armijskog korpusa. Budući armijski korpus će pokrivati granicu sa Finskom. Obe formacije su naoružane sa oko 3.700 jedinica teške ratne tehnike. Ruska vojska će biti uvećana i za 6 novih pukova. Ministarstvo odbrane RF je potpisalo ugovore sa 114 hiljada mladića koji žele da budu profesionalni vojnici i 52 hiljade dobrovoljaca. Dnevno, u prosjeku, potpiše ugovore sa 1336 ljudi. Mnogi bi htjeli odmah na ratište, ali će svi proći potrebnu obuku. Sa njima radi 645 instruktora sa borbenim iskustvom na osam poligona.

Zapad će Kijevu do kraja 2023. isporučiti još 250 tenkova (više od 120 «Leoparda», 31 «Abrams» i 95 sovjetskih T-72) i 983 borbena oklopna vozila i 273 artiljerijska sistema kalibra 155 mm, 2 puta manje nego ranije. Oprema koja će biti prebačena u Ukrajinu neće značajno uticati na tok borbi. Mogu joj i dalje doturati naoružanje, ali njeno ljudstvo nije neograničeno. Zapad je odlučio da s Rusijom ratuje do poslednjeg Ukrajinca. Snaga ukrajinske vojske za napad još nije potrošena.

Zapad će Kijevu do kraja 2023. isporučiti još 250 tenkova.

---

58 https://news.mail.ru/politics/57290087/?frommail=1&utm_partner_id=441

Ruska politika upotrebe nuklearnog oružja

Rusija je odredila uslove za upotrebu nuklearnog oružja svojom Vojnom doktrinom. Može ga koristiti: 1) ako postoje pouzdani podaci o lansiranju balističkih projektila na nju, 2) ako neprijatelj napadne ključne državne ili vojne objekte, čije bi uništenje dovelo do ometanja uzvratnih dejstava nuklearnih snaga i 3) ako Rusija bude napadnuta običnim oružjem, što bi dovelo u pitanje opstanak države.

Rusija je odredila uslove za upotrebu nuklearnog oružja svojom Vojnom doktrinom.

Ima mišljenja da Rusija treba preispitati svoj stav o mogućoj upotrebi nuklearnog oružja. Zapadne zemlje su pojačale vojnu, novčanu i svaku drugu podršku Ukrajini nakon početka ruske vojne operacije. Mada na Zapadu ima razumnih ljudi koji su svjesni posljedica vojne pomoći ukrajinskim nacistima Vašington i London tjeraju svoje satelite iz EU da se povinuju politici uništavanja Rusije, da rade na njenom slabljenju. U političkim krugovima Zapada se govori o njenom rasparčavanju i kolonizaciji. To je igra s vatrom potpuno nerazumnih ljudi. Ipak, postoji nada da će razumniji udaljiti vladajuće krugove zapadnih zemalja od podrške ukrajinskim neonacistima. Šef američkog štaba general Mili tvrdi da Ukrajina neće vratiti izgubljeni dio zemlje, što je prvi korak ka razumijevanju stvarnog stanja. Ministarstvo odbrane Ukrajine je 27. maja objavilo da je potrebno 48 lovaca četvrte generacije F-16 da bi vojska mogla doći do granica iz 1991., što znači povratak svih oblasti koje su se pridružile Rusiji. Isporuka F-16 je bila „zabranjena tema“, o njoj se nije ni razgovaralo, ali, posebno nakon skupa G7 u Hirošimi, to pitanje je na dnevnom redu. Odluka o isporuci borbenih aviona F-16 Kijevu još nije donijeta, ali Holandija razmatra tu mogućnost. Danska i Holandija će predvoditi savez (EU) za obuku ukrajinskih lovaca za pilotiranje F-16. Ukrajina pokušava da dobije ovaj avion od početka proljeća, kada su počeli razgovori o pripremi protivnapada Oružanih snaga Ukra-

---

Zapadne zemlje su pojačale vojnu, novčanu i svaku drugu podršku Ukrajini nakon početka ruske vojne operacije.

---

jine. Uprkos obuci u zemljama NATO, ukrajinska vojska je u dugo najavljivanom napadu, od kog je mnogo očekivala, izgubila ogroman broj vojnika i opreme. Nije vješta u korištenju vojne opreme, brigade se nisu na najbolji način pokazale na bojnopolju.

zale na bojnopolju.

Uprkos strastvenoj podršci Ukrajini Evropljani, uglavnom članovi nacionalnih vlada i Evropskog parlamenta, priznaju da je stanovništvo njihovih zemalja umorno od pružanja materijalne pomoći Kijevu⁵⁹. Niko od njih nije spreman da se bori ako NATO uđe u neposredni rat s Rusijom. Samo su SAD spremne za takav sukob, ali u Vašingtonu su svjesni da je on povezan s prijetnjom nuklearnog rata. Američki političari ne bi preduzeli korak koji ugrožava sigurnost SAD.

Šta ako Zapad ne odstupi, ako je skroz izgubio osjećaj samoodržanja? U tom slučaju Rusija će morati gađati raketama niz zemalja da bi ih urazumila. Rusija i njeno vodstvo se suočavaju s teškim izborom. Postaje sve jasnije da sukob sa Zapadom ne može završiti ni ako izbori djelimičnu ili čak potpunu pobjedu nad Ukrajinom. Biće samo djelimična pobjeda ako oslobodi samo 4 oblasti. Nešto veća će biti ako oslobodi čitav istok i jug Ukrajine za 1-2 godine. Ali, u tom slučaju bi i dalje opstao dio zemlje sa još ogorčenijim, dobro naoružanim stanovništvom, što bi za Rusiju bilo otvorena rana, koja uvijek može da preraste u novi rat.

Možda bi najgore stanje bilo ako, po cijenu ogromnih gubitaka, oslobodi čitavu Ukrajinu i zaglavi se u ruševinama sa stanovništvom koje je uglavnom mrzi. „Iskupljenje” bi trajalo dugo. Bilo koji rezultat, naročito posljednji, bi odvlačio pažnju sa nasušno potrebnog preusmjerenja duhovnog, privrednog i vojno-političkog razvoja ka istoku Evroazije. Zaglibila bi se na zapadu, bez izgleda u doglednoj budućnosti, dok bi Ukrajina, prvenstveno njene srednje i zapadne oblasti, isisavali njene upravne, ljudske i novčane snage. Te oblasti je snažno pomagao SSSR. Sukob sa Zapadom bi bio produžen, jer bi podsticao građanski rat niske snage.

Bolje rješenje bi bilo oslobađanje i prisajedinjenje istoka i juga Ukrajine Rusiji, uz primoravanje ostatka na predaju, nakon čega bi bilo provedeno razoružanje i stvaranje prijateljske države. To bi bilo moguće ako i kada Rusija slomi volju Zapada da podstiče i podržava kijevsku vlast, kada ga natjera na strateško povlačenje.

Šef američkog štaba general Mili tvrdi da Ukrajina neće vratiti izgubljeni dio zemlje, što je prvi korak ka razumijevanju stvarnog stanja.

Glavni uzrok sukoba u Ukrajini i mnogih drugih u svijetu, kao i rasta opasnosti od opšteg rata, je sve brža propast vladajućih elita Zapada.

---

59 https://ria.ru/20230626/ukraina-1880377085.html?utm_source=news.mail.ru&utm_medium=informer&utm_campaign=rian_partners

---

Na ukrajinskom ratištu se odlučuje hoće li opstati ljudska civilizacija ili će se Zemlja pretvoriti u radioaktivne ruševine koje truju ostatak čovječanstva.

To dovodi Rusiju do najvažnijeg, skoro nerazmatranog pitanja. Glavni uzrok sukoba u Ukrajini i mnogih drugih u svijetu, kao i rasta opasnosti od opšteg rata, je sve brža propast vladajućih elita Zapada – uglavnom izdajničkih u Evropi, nastalih tokom američke globalizacije posljednjih desetljeća.

Na ukrajinskom ratištu se odlučuje hoće li opstati ljudska civilizacija ili će se Zemlja pretvoriti u radioaktivne ruševine koje truju ostatak čovječanstva⁶⁰. Rusija će slamajući volju Zapada za nastavkom osvajanja Evroazije spasiti sebe i čovječanstvo i konačno osloboditi svijet od 5-vjekovnog ropstva. Prisiljavajući zapadne elite na odustajanja od težnje za vladavinom, spasiće svijet od opšte propasti i dati mu novu priliku za razvoj. Rusiji predstoji žestoka borba, ona mora riješiti svoje preostale unutrašnje probleme: konačno se osloboditi zapadnjaštva u svojoj misli i zapadnjaka u vlasti i preduzetničkoj klasi, izdajnika i saradnika neprijatelja. Zapad joj u tome pomaže svojom mržnjom i neprijateljstvom. Vrijeme je da završi svoje 300 godina dugo putovanje ka Evropi, koje joj je dalo mnogo korisnih iskustava i pomoglo da stvori veličanstvenu kulturu. Rusija će očuvati svoje evropsko nasljeđe, ali vrijeme je da se vrati kući, sama sebi, i da stečeno iskustvo upotrijebi da izgradi novu politiku.

U novoj koncepciji spoljne politike Rusija je određena kao država-civilizacija, otvorena za sjever i jug, zapad i istok. Sada su glavni pravci razvoja prvenstveno istok, a i jug i sjever. Sukob sa Zapadom u Ukrajini, ma kako se završio, ne smije skrenuti pažnju sa unutrašnjeg duhovnog, privrednog, političkog i vojno-političkog strateškog kretanja na Istok - ka Uralu, Sibiru i Tihom okeanu. Potrebna je nova uralsko-sibirska strategija, nekoliko velikih projekata, uključujući stvaranje, uz Moskvu i Petrograd, treće prestonice u Sibiru. Ovaj pokret treba da postane dio neophodnih napora za stvaranje slike Rusije i svijeta koji želi. Bez velike

---

U novoj koncepciji spoljne politike Rusija je određena kao država-civilizacija, otvorena za sjever i jug, zapad i istok.

---

ideje države gube svoju veličinu ili nestaju. Istorija je puna ruševina sila koje su izgubile svoju veliku ideju. Nju mora stvarati elita polazeći od nacionalne istorije i kulture. Ona mora da niče iz vrijednosti i težnji naroda i, što je najvažnije, da

---

⁶⁰ <http://fakti.org/rossia/karaganov-ako-ne-bude-zgromljen-zapad-ce-povesti-svet-u-totalni-rat-verovatno-posledni-svetski-rat>

vodi naprijed. Zadatak, odgovornost društvene elite i državnog rukovodstva je da tu ideju odredi. Odlaganje tog pregnuća je trajalo neprihvatljivo dugo. Da bi ta budućnost došla, Rusija mora savladati otpor sila prošlosti - Zapada, koji će, ako ne bude pobijeđen, povesti svijet u posljednji rat.

Rusija može nastaviti da se bori još 2-3 godine,

Rusija može nastaviti da se bori još 2-3 godine žrtvujući desetine hiljada svojih najboljih ljudi i uništavajući stotine hiljada Ukrajinaca, koji su pali u klopku Zapada. Vojna operacija se ne može završiti odlučujućom pobjedom bez primoravanja Zapada da se strateški povuče ili preda, da odustane od pokušaja očuvanja svjetske vladavine i da se pozabavi sam sobom, svojom unutrašnjom krizom. Zapad mora da se povuče da bi Rusija i svijet mogli da nastave dalje. Neophodno je obnoviti osjećaj samoodržanja koji je Zapad izgubio, uvjeriti ga da su pokušaji da iscrpi Rusiju naoružavanjem Ukrajine štetni za njega. Rusija mora nuklearno odvratanje ponovo učiniti uvjerljivim razlogom snižavajući prag upotrebe nuklearnog oružja, koji je neprihvatljivo visok, i potom promišljeno ići ljestvicom zaoštavanja. Vlast je već preduzela prve korake razmještanjem nuklearnog oružja u Bjelorusiji i povišenom borbenom spremnosti strateških snaga odvratanja. Na toj ljestvici postoji još mnogo koraka, približno 24. Sukob može doći do tačke u kojoj će građani morati napustiti svoja prebivališta blizu postrojenja koja mogu postati meta napada u zapadnim zemljama koje pružaju neposrednu podršku nacističkoj vlasti u Kijevu.

Propast Zapada prate duboke promjene, jedinstvene u istoriji, u svjetskom rasporedu snaga moći u korist većine, sa Kinom i dijelom Indijom kao nosiocima privrednog razvoja, i Rusijom, kao njenim vojno-strateškim stubom.

To u SAD izaziva bijes kako imperijalno-kosmopolitskih elita (Bajden i jevrejsko-hazarska mafija), tako i imperijalno-nacionalnih (Tramp i idustrijski lobi). U Evropi Rotšildska briselska mafija ne bira sredstva da uguši svaki otpor kleronacističkoj politici EU širenja na slovenski pravoslavni Istok. Njihove zemlje gube 5-vjekovnu sposobnost isisavanja bogatstava iz cijelog svijeta i nametanja političke i kulturne vladavine. Zato se tekući protivnapad Zapada neće brzo završiti. Njegov moralni, politički i privredni slom je počeo sredinom 1960-ih. Privremeno ga je zau-

---

Sada su glavni pravci razvoja privredno istok, a i jug i sjever.

---

stavio raspad i pljačka SSSR i drugih bivših socijalističkih zemalja Istočne Evrope, ali je nastavljen obnovljenom snagom 2000-ih.

Važne prekretnice su vojni porazi SAD i NATO u Iraku i Avga-

Propast Zapada prate duboke promjene, jedinstvene u historiji.

---

nistanu i početak krize zapadnog ekonomskog modela 2008.

Da bi zaustavio svoje propadanje Zapad se privremeno ujedinio. SAD su pretvorile Ukrajinu u udarnu pešnicu za stvaranje krize koja bi vezala ruke Rusiji. Ona je vojno-političko jezgro svijeta, koji se oslobađa okova neokolonijalizma. Podjela Rusije bi jako oslabila novu supersilu Kinu.

Rusija je odlagala preventivni napad jer je prikupljala snagu, 2014. nije imala hipersonično oružje. Prateći savremenu, uglavnom zapadnu vojno-političku misao, nepromišljeno previsoko je postavila prag za upotrebu nuklearnog oružja, netačno procijenila stanje u Ukrajini. Zato je vojnu operaciju počela nedovoljno uspješno.

Neuspješne u izgradnji zdravog, naprednog društva, zapadne elite su, nakon 70 godina blagostanja, sitosti i mira, počele da gaje ideologije koje odbacuju porodicu, otadžbinu, historiju, ljubav muškarca i žene, vjeru, posvećenost višim idealima, sve što čini čovjeka. Istovremeno nemilosrdno uništavaju ljude i ustanove koji se tome suprotstavljaju. Cilj im je pretvaranje naroda u robove lišene razuma i osjećaja historije da bi se smanjila njihova sposobnost za otpor sve nepravednijem i razornijem za ljude i čovječanstvo „globalističkom“ kapitalizmu.

Oslabljene SAD su izazvale sukob da bi dokrajčile Evropu i druge zavisne oblasti i države gurajući ih u rat u Ukrajini. Mjesne elite većine tih zemalja, uspaničene zbog propadanja njihovih domaćih i međunarodnih položaja, poslušno vode svoje zemlje u pokolj. Osjećaj dubokog neuspjeha, bespomoćnosti, vijekovima stara mržnja prema Rusiji, intelektualno-moralno propadanje

---

Da bi zaustavio svoje propadanje Zapad se privremeno ujedinio. SAD su pretvorile Ukrajinu u udarnu pešnicu za stvaranje krize koja bi vezala ruke Rusiji.

---

i gubitak strateške kulture čine njihovu mržnju dubljom od američke. Događaji u većini zapadnih zemalja ukazuju na kretanje ka novom fašizmu i za sada „liberalnoj“ diktaturi. Stanje će se samo pogoršavati. Moguće je primirje, ne i mir:

bijes i očaj će i dalje rasti i smjenjivati se. Taj pravac kretanja Zapada ukazuje da svijet klizi ka Trećem svjetskom ratu. On je po-

čeo, može da izbije svom snagom pukim slučajem ili zbog rastuće nesposobnosti i neodgovornosti vladajućih krugova Zapada. Razvoj vještačke inteligencije i robotizacija rata povećavaju opasnost od njegovog izbijanja, mašine bi se mogle oteti nadzoru smetenih elita.

Rusija je odlagala preventivni napad jer je prikupljala snagu, 2014. nije imala hipersonično oružje.

Stanje pogoršava „strateški parazitizam“, više od 75 godina mira, tokom kog su ljudi zaboravili užase rata, prestali da se plaše i nuklearnog oružja. Osjećaj samoodržanja je oslabljen svuda, naročito na Zapadu. Evropljani i Japanci su pokrenuli 2 svjetska rata u životu samo jednog pokoljenja, žrtvujući desetine miliona života. Nuklearno oružje, koje su Amerikanci iskoristili u obračunu s Japanom, je opomena da je pakao stvarnost, na Zemlji, a ne u zagrobnom životu pod njom. Taj strah je jamčio mir nakon Drugog svjetskog rata. Ali, sada je nestao: u očajničkom bijesu vladajući krugovi Zapada su raspalili rat punog obima u mekom truhu nuklearne supersile Rusije. Nuklearni strah mora da oživi, u protivnom čovječanstvo je osuđeno na propast.

Neprijatelj mora da zna da je Rusija spremna za preventivni udar kao odgovor na sve njegove tekuće i prethodne napade da bi spriječila svjetski termonuklearni rat. Ako pravilno izgradi svoju strategiju zastrašivanja i odvrćanja, pa i upotrijebi nuklearno oružje, opasnost „uzvratnog“ nuklearnog ili drugog napada na nju će biti svedena na najmanju moguću. Samo ludak koji mrzi SAD bi uzvratio udar da „odbrani“ Evropu. SAD i Evropa to dobro znaju, ali ne vole da razmišljaju o tome. Rusija je ohrabрила njihovu bezumnost svojom miroljubivom politikom. Vašington nije ozbiljno razmatrao mogućnost upotrebe nuklearnog oružja protiv SSSR nakon što je on stekao sposobnost odgovora na nuklearni napad, iako je javno pričao o tome. Takvu mogućnost su vidjeli jedino u suprostavljanju napadu SSSR u Zapadnoj Evropi.

Rusija se mora dovoljno brzo popeti uz ljestvicu odvrćanja. Zbog stalnog propadanja većine zapadnih elita svaka njihova odluka će biti gora od prethodnih. Ne može se očekivati da na Zapadu u bliskoj budućnosti na vlast dođu odgovorniji i razumniji ljudi. To se može dogoditi tek nakon što odustanu od svojih osvajačkih namjera.

Oslabljene SAD su izazvale sukob da bi dokrajčile Evropu i druge zavisne oblasti i države gurajući ih u rat u Ukrajini.

Rusija ne smije ponoviti „ukrajinski scenario“. Četvrt vijeka nisu slušani ljudi koji su upozoravali da će je širenje NATO dovesti do rata. Pokušavala je da pregovara i dobila težak oru-

---

Rusija ne smije ponoviti „ukrajinski scenario“.

žani sukob. Cijena nove neodlučnosti će biti višestruko veća. Ako ne odstupe, ako su potpuno izgubili osjećaj samoodržanja, moraće pogoditi mnoštvo meta u nizu zemalja da bi urazumila ludake. Moralno, to je težak izbor, ali ako to ne učini Rusija može nestati., a s njom i ljudska civilizacija.

Kini ne odgovara da se rat u Ukrajini završi brzo, odvlači američke snage i daje joj vrijeme da ojača pred odlučujuću bitku – rat ili, u skladu s učenjem Lao Cea, povlačenje neprijatelja bez borbe. Ne odgovara joj ni nuklearni rat, jer je za njega još slaba. Uz to, odlučni sukob se ne uklapa u kinesku filozofiju, koja daje prednost razvoju privrede, uz izgradnju vojne moći, izbjegava neposredni sukob. Podržava Rusiju, čuva joj leđa, ali se ne miješa u borbu. Ako bi Rusija izvela nuklearni udar, Kinezi bi ga osudili, ali bi im odgovaralo što je položaju i ugledu SAD u svijetu zadat tako moćan udarac.

Za Indiju i druge zemlje svjetske većine, uključujući nuklearne (Pakistan, Izrael), upotreba nuklearnog oružja je neprihvatljiva iz moralnih i geostrateških razloga. Ako se to oružje uspješno koristi, to će slomiti nuklearni tabu, mišljenje da se ne smije koristiti u bilo kojim okolnostima, jer će njegova upotreba dovesti do svjetskog nuklearnog samouništenja. Rusija ne može računati na brzu podršku, čak i ako bi mnoge zemlje Juga bile zadovoljne porazom svojih ugnjetača, koji su ih pljačkali i uništavali u genocidima.

Pobjednicima se ne sudi, a spasiocima se zahvaljuje. Evropska politička kultura ne pamti dobre stvari. Ali Azija i Afrika zahvalno pamte da je SSSR pomogao Kini da se oslobodi Japana i kolonijama evropskog jarma. Ako ne bude shvaćena u prvi mah, Rusija treba da se posveti sopstvenom razvoju. Ipak je prilično

---

Kini ne odgovara da se rat u Ukrajini završi brzo.

---

izvjesno da će biti u stanju da pobijedi, urazumi neprijatelje i natjera ih da odstupe bez pribjegavanja krajnjim mjerama. Za par godina će zauzeti položaj iza Kine, kao što ona sada stoji iza nje, podržavajući je u borbi protiv SAD. U tom slučaju, biće moguće izbjeći veliki rat. Zajedno će pobijediti za dobrobit svih, uključujući Zapad. Tada će Rusija i čovječanstvo odoljeti teškoćama i za-

koračiti u novi, višepolarni svijet, koji daje mogućnost svima da grade sopstvenu i zajedničku budućnost.

Balkanska vjetrometina

Balkan je pod okupacijom Zapada, NATO i EU, na njemu odlučujuću ulogu za sada imaju SAD. Istorijski gledano, on je ne vjetrometini između 3 sile: Turske, koja je njim vladala više od 4 vijeka, germanskog svijeta usmjerenog na Jugoistok i Rusije, koja je težila da izbije na Sredozemlje. Taj splet sila i danas ima odlučujući uticaj na zbivanja i odnose među balkanskim državama i narodima i njihov položaj u Evropi i svijetu. Jugoslavija je bila žrtva Zapada i Turske, koji su je razorili da bi potisnuli Rusiju sa Balkana i oslabili položaj Srba i Srbije na njemu. Pri tom su se oslanjali na njima bliske katolike (Slovence i Hrvate), odnosno muslimane (u Bosni i Hercegovini i Albance u Srbiji, na Kosovu i Metohiji), a Srbi su, dok je Rusija bila u haosu 1990-ih, ostali bez ikakve zaštite, bez prijatelja i saveznika u svijetu. Uprkos svojoj srazmjernoj veličini i snazi, loše su prošli u podjeli zemlje. Našli su se u 6 novih država (računajući i 'Kosovo' 7), uglavnom u položaju progonjene manjine, a Srbiji je obješeno zvono krivca za ratove 1990-ih, mada su ih izazvali svi drugi, u prvom redu Hrvati, samo ne Srbi, koji su Jugoslaviju iskreno smatrali za svoju državu. Međutim, borba vanjskih i unutrašnjih neprijatelja Srbije i srpskog naroda je nastavljena za njihovo konačno uništenje. Ne prestaju progoni Srba i Srpske pravoslavne crkve, a Srbija i Srpska su neprekidno na udaru nezvanih međunarodnih predstavnika i pregovarača, koji im postavljaju čudovišne zahtjeve. Od Srbije traže da preda Kosovo i Metohiju, postojbinu srpskog naroda i države, a Srpskoj pokušavaju da oduzmu sve – od imena do imovine. Uz Anglosaksonce, SAD i Britaniju, vodeću ulogu u razaranju srpskog društva i njegove državnosti imaju Njemačka i Turska.

Strategija podjele i slabljenja srpskog naroda

Glavni izvor problema na Balkanu je neriješeno srpsko nacionalno pitanje⁶¹. Ono je od 1991. neprekidno

---

Pobjednicima se ne sudi, a spasio-cima se zahvaljuje. Evropska politička kultura ne pamti dobre stvari.

Balkan je pod okupacijom Zapada, NATO i EU, na njemu odlučujuću ulogu za sada imaju SAD.

---

61 <http://fakti.org/serbian-point/jovanovic-glavni-izvor-problema-je-nereseno-srpsko-nacionalno-pitanje-na-balkanu>

zaoštravano podjelom srpskog naroda i zemalja širenjem Zapada na njegovu štetu. Strategija stalnog slabljenja, podjele i ograničavanja

---

Glavni izvor problema na Balkanu je neriješeno srpsko nacionalno pitanje.

---

prava srpskog naroda da se razvija u skladu s načelom samoopredjeljenja i ravnopravnosti, vidna od početka 1980-tih, se ostvaruje neprekidno različitim sredstvima i snagom. Nastojanja da

se krivica čak i za separatizam prebaci na srpsko velikodržavlje i nacionalizam, su pomoć strancima, koji su, zajedno sa vodstvima republika SFRJ, razbili zajedničku državu. Zapadne zemlje su pomagale separatiste dijeleći i obespravljajući Srbe, potiskujući ih sa zapada na istok i juga ka sjeveru, radi svoje osvajačke geopolitike.

Proteklih 30 godina neprekidno razvlašćuju Srpsku, nasilno oduzimaju njene ustavne nadležnosti zajamčene Dejtonsko-pariskim sporazumom (DS), radi centralizacije odlučivanja u Sarajevu. Poništavaju i prava na posebne uporedne veze, zajamčene DS.

Uporedo s narušavanjem DS i nastojanjem da, korak po korak, ukine Srpsku, Zapad zanemaruje rezoluciju SB OUN 1244, nastoji da prinudi Srbiju da prizna jednostrano odvajanje Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija. Izaziva nasilje na 'Kosovu' da bi potčinio Srbiju i odvojio je od Rusije⁶². Krivci za nasilje nad Srbima su Vašington i Brisel, koji povlađuju albanskim nacistima dok se pretvaraju da su mirotvorci. Zapad polaže pravo na ulogu glavnog nosioca demokratskih vrijednosti i obrazaca razvoja, a u stvari potčinjava Balkan svojim imperijalnim interesima. SAD, EU i NATO podstiču Albance da izazivaju nove sukobe na Balkanu napadima na Srbe. Samo razuman pristup Beograda omogućava očuvanje mira, uprkos pritiscima, prijetnjama i podsticanju protestnog pokreta u Srbiji radi potkopavanja zemlje pod lažnim sloganima. Zapad ne odustaje od uništenja Srbije.

Zajedničko dejstvima Zapada u BiH i na 'Kosovu' je kršenje prava srpskog naroda i podrška muslimanima. 30 godina od razbijanja SFRJ, u svim bivšim republikama preostali dijelovi srpskog naroda su zapostavljeni, lišeni osnovnih imovinskih, ljudskih i političkih prava.

Zajedničko dejstvima Zapada u BiH i na 'Kosovu' je kršenje prava srpskog naroda i podrška muslimanima.

Oduzimanja ustavnih prava Republike Srpske, koje vrše Visoki predstavnici i Ustavni sud

---

⁶² <https://srbratstvo.ru/valentina-matvijenko-zapad-izaziva-nasilje-na-kim-da-bi-potcinio-srbiju-i-odvojio-je-od-rusije-spremni-smo-da-pritekemo-u-pomoc/>

BiH je sastavni dio geostrategije uništavanja srpskog naroda i podjele Srbije kao matične države. Cilj Vašingtona je da Srbi ne budu politička snaga na Balkanu i stvaranje islamske države. I najnoviji pritisci na Srpsku da prihvati oduzimanje imovine - zemlje, šuma, voda, da se odrekne politike vojne neutralnosti, da BiH uvede sankcije Rusiji i da prizna odvajanje Kosova i Metohije su usmjereni protiv državnih ustanova Srpske kao suverenih, slobodnih i ravnopravnih. Srpski narod koriste za podmirivanje prohtjeva njegovih neprijatelja silom, ucjenama i ultimatumima.

Oduzimanja ustavnih prava Republike Srpske, koje vrše Visoki predstavnici i Ustavni sud BiH je sastavni dio geostrategije uništavanja srpskog naroda i podjele Srbije kao matične države.

Balkanska politika Turske i stvaranje 'nezavisne' BiH

Sudanac Dr Fatih al Hasanein je jedna od najvažnijih osoba u savremenoj tajnoj istoriji muslimana u BiH⁶³. Nezavisnu BiH su stvorili Mladi muslimani, predvođeni osuđenim na Sarajevskom procesu muslimanskim intelektualcima islamskim fundamentalistima 1983., uz pomoć evro-američkih geopolitičkih zloupotreba. Političku scenu su krajem 2022. zauzeli borbeni unitaristi iz takozvane građanske alternative. Do povratka Bakira Izetbegovića, reis efendija Kavazović drži pouku u više stotina džamija izgrađenih poslije rata. Najveće zasluge za dostignuća bosanskog džihada ima dr Fatiha al Hasaneina iz Sudana, koji je rukovao novcem dok je Alija Izetbegović postavljao temelje obnove islamizma u BiH, a Osama bin Laden dovodio mudžahedine. Preko njegove Agencije za pomoć Trećem svijetu (TWRA) i više tajnih računa u bečkim bankama 1992-95. na adresu SDA je stiglo 2,5 milijardi dolara islamske pomoći. Novac nije upućen na ustanove BiH, već na vođu muslimanske SDA. Izetbegović je slao kurire u Beč i raspoređivao novac, koji mu je omogućio da od početka rata stvori uporednu vlast Mladih muslimana, prvenstveno robijaša. Višenacionalno Predsjedništvo, Vlada i Armija BiH su bili zaklon za islamističku „duboku državu“.

Umrežena je hijerarhija IVZ, diplomci Al Ahzara, Mladi muslimani i viđenije medreslije. Hasanein je od djetinjstva bio prijatelj s Hasanom al Turabijem, vođom Muslimanske braće u Sudanu. Smatrao je

---

Nezavisnu BiH su stvorili Mladi muslimani.

---

63 <https://fakti.org/sta-to-pisu/kecmanovic-sudanac-fatih-al-hasanein-jedan-od-naj-vaznijih-likova-tajne-istorije-bosnjaka>

da islamizacija Bosne ne bi trebala ići teško, jer Bosna „mora biti muslimanska“. Tokom rata u BiH nije bio samo posrednik za prebacivanje novca islamskog svijeta Sarajevu preko Beča, već je pokrenuo i stvaranje Muslimanske obavještajne službe (MOS) mimo SDB BiH.

Umrežena je hijerarhija IVZ, diplomci Al Ahzara, Mladi muslimani i viđenije medreslije.

Da li je Hasanein bio najvažniji spoljni saradnik Alije Izetbegovića, ili je on bio samo bosanska ispostava svjetskog džihada? Dr Fatih je tokom rata 1992-95. boravio u Austriji, van nadležnosti i domašaja vlasti u Sarajevu. A Izetbegović je povremeno dolazio njemu u Beč, vjerovatno da ga redovno upozna kako zajednička stvar napreduje u BiH kao mjesni rukovodilac predstavniku islamske internacionale u Beču. Izetbegovića su komunisti Sarajevskim procesom izvukli iz anonimnosti i nakon skraćene kazne učinili predsjednikom države, ali on je vjerovatno bio dio panislamističkog projekta. To možda objašnjava zašto je stao na čelo stranke bez nacionalnog obilježja u nazivu i opirao se preimenovanju Muslimana u Bošnjake. Na izlazu iz zatvora u Foči čekala ga je razvijena domaća i međunarodna islamiistička mreža, koju je, što je teško povjerovati, previdjela bosanska „Udba“, iako je 45 godina pratila Mlade muslimane i imala kopiju Islamske deklaracija još dok je pisana. Izetbegović je u Foči nahuškavao zatvorenike na pobunu, a dok je trajala bio u biblioteci. Da li je brinuo o sebi ili je neko u ‘komunističkoj’ vlasti u Sarajevu i negdje „od Maroka do Indonezije“ brinuo o njemu? Poslije pada Berlinskog zida u dijelovima SSSR i SFRJ je bilo više zemalja s muslimanskom većinom na koje je, kao i Zapad, polagao pravo i Bliski istok, a BiH je bila zapadna krajina Osmanskog carstva. Njihove prve vođe su bili protivnici komunizma, pod pokroviteljstvom Zapada. Ko je brinuo o Izetbegoviću znao je Hasanein.

Tako je islamski terorizam stvarao ‘nezavisnu’ BiH.

---

i znali, ni danas ne odgovara da se osvijetli djelovanje tog skoro zaboravljenog ilegalca. Za njegov posao ne bi valjalo povlačenje po medijima. Poslije 1995., Hasanein se, pod prijetnjom austrijske istrage, sklonio u Istanbul, gdje mu se gubi svaki trag na putu ka novom zadatku. Ljekar Fatih iz nesvrstanog Sudana je došao u Beč da pomogne

„Muslimanskoj braći“ u Bosni i kada im je stvorio državu nestao. Tako je islamski terorizam stvarao ‘nezavisnu’ BiH.

Pobjeda Rusije će obezbjediti slobodu srpskom narodu

Nova kretanja u Evropi i svijetu pozivaju na preispitivanje šireg okvira zaštite položaja i prava Srpske, kao i prava Srbije na AP Kosovo i Metohija. Rusija u potpunosti podržava vodstvo u odbrani suvereniteta i prostorne cjelovitosti Srbije i čvrstoj privrženosti rješavanju kosovskog pitanja na osnovama međunarodnog prava. Spremna je da pomogne u ovom teškom vremenu. Ona poziva parlamentarce na Balkanu i u Evropi i sve koji uviđaju suštinu događaja na Kosovu i Metohiji da stanu u odbranu pravednosti i istine, protiv ugnjetavanja. Oslonac na Rusiju je jedan od ključnih uslova opstanka Srbije, pa i njene unutrašnje demokratije i slobode⁶⁴. Pobjeda Rusije u Ukrajini i svjetskom sukobu sa Zapadom će omogućiti Srbiji, Crnoj Gori, Srpskoj i cijelom srpskom narodu oslobođenje i ujedinjenje. Prisiljavanje na ulazak u NATO i EU je samo nastavak stare politike Zapada – Vatikana, Beča, Berlina, Londona, koju su provodili usmjeravanjem Beograda na Austrougarsku okupacijom i aneksijom BiH, ultimatumom 1914-te i osvajačkim pohodima u 2 svjetska rata.

Pobjeda Rusije je ključni uslov da se Evropa dekolonizuje, oslobodi vladavine SAD i njihovih vazala u zemljama EU, koji su nakon raspada SSSR bili saučesnici američkih fašista u provođenju operacija u Evropi i svijetu. Dekolonizacija EU će olakšati i ubrzati dekolonizaciju srpskih zemalja, u Beogradu, Podgorici i Sarajevu više neće biti mjesta za „specijalne izaslanike“ zapadnih sila i „visoke predstavnike“ takozvane „međunarodne zajednice“.

Rezultati ruske pobjede će postati stub višepolarnog svijeta, koji će promijeniti okvir i pravila svjetske igre toliko da Vašington, London, Berlin i Brisel neće moći srpsku odbranu Dejtona proglašavati za njegovo razaranje, a dovršavanjem razbijanja Srbije pravdati uništenje SFRJ, SR Jugoslavije i Državne zajednice Srbije i Crne Gore, kao ni da izmišljanje „malignog ru-

---

Nova kretanja u Evropi i svijetu pozivaju na preispitivanje šireg okvira zaštite položaja i prava Srpske, kao i prava Srbije.

Pobjeda Rusije je ključni uslov da se Evropa dekolonizuje, oslobodi vladavine SAD i njihovih vazala u zemljama EU.

---

64 <http://fakti.org/serbian-point/bilbija-pobeda-rusije-obezbedice-srbiji-srpskoj-i-srpskom-narodu-pasicev-paket>

skog uticaja“ koriste za podrivanje Srbije i Srpske i progon Srba kao „malih Rusa“.

Balkan je kolonija dvostruko, evropska i američka.

Balkan je kolonija dvostruko, evropska i američka. Čvor će se razriješiti kada EU prestane da bude kolonija novog tipa sjedinjenih država i kolonizator-protector nad Balkanom. Rat u Ukrajini moraju izgubiti Vašington i London, Brisel, Berlin, Pariz i Rim.

U Rusiji su shvatili da su se naivno nadali da će se moći povezati sa Zapadom kao velika suverena država. Prije početka vojne operacije u Ukrajini su shvatili da kasne, jer je metastaza obnovljenog fašizma u EU prodrta duboko. Svjesni su da je vojna operacija jedinstvena prilika da peta kolona bez nasilja bude lišena uporišta, da se zemlja oslobodi poklonjenja Zapadu koje je već pola vijeka, od 1970-ih iznutra razara. Zapad oduzimanjem imovine ruske elite, dobrim dijelom rusofobske, i sankcijama neviđenim u svjetskoj historiji, pomaže njenu nacionalizaciju, pravilno poimanje sopstvene zemlje i svijeta. Vojna operacija priprema rusko društvo za život u uslovima urušavanja vladavine Zapada - SAD, EU i NATO s neizbježnim geopolitičkim i geoekonomskim potresima i sukobima. Zemlji trebaju novi sistem vrijednosti i normi, obnova elite i zajedničko služenje Otadžbini.

Ruski svijet je neophodan uslov uspostavljanja Srpskog svijeta. Dekolonizacija, poslije Ukrajine, neće biti vraćanje na stanje prije zaoštavanja između Rusije i Zapada, neće biti svodiva na sjedenje na dvije stolice, sa NATO usred Srbije. Zapad je Srbiji namijenio uloga trećerazrednog vazala. Srbi, izuzev Srpske, još ne razumiju da im nije mjesto na Zapadu, ili se boje ponavljanja svoje gorke sudbine u 2 protekla svjetska rata, u kojima su skoro nestali pod noževima mjesnih koljača - katolika i muslimana, pobješnjelih pod pokroviteljstvom zapadnih fašista i germanskih nacista. Put oslobođenja će otvoriti ruska pobjeda, skidanje obruča Pax Americana sa Evrope. Domaći atlantisti su već uveliko

---

Rat u Ukrajini moraju izgubiti Vašington i London, Brisel, Berlin, Pariz i Rim.

---

uništili srpsku nacionalnu svijest, trebaće dosta rada i vremena da Srbi opet budu Srbi. Skoro preminuli deda Đorđe Mihailović je, slijedeći svog oca i djeda, cijeli svoj život čuvao uspomenu na hiljade srpskih ratnika sahranjenih na groblju u Zejtinliku. Taj skromni, pogrbljeni starac je učinio više za srpsku zemlju i narod nego mnoge učene glave.

Srbima je potrebna dobro osmišljena operacija čišćenja vlasti od izdajnika, smjena jednog ministra u vladi Srbije, koji se zalagao za uvođenje sankcija Rusiji, bi trebala biti samo početak. Nakon dekolonizacije, srpski narod mora proći dugi put obnove svoje istorijske nacionalne svijesti.

Srbima je potrebna dobro osmišljena operacija čišćenja vlasti od izdajnika.

Sukob u Ukrajini i „mali Rusi“ na Balkanu

Protesti „Srbija protiv nasilja“ se iz Beograda šire u druge gradove, tako da dalji razvoj događaja postaje neizvjestan⁶⁵. Sve je veće učešće mladih, posebno studenata, uz podršku dijela akademske zajednice. Izjava studenta, jednog od govornika na sedmom protestu, da su njihovi roditelji srušili Miloševićevu vlast, a da će oni sadašnju ukazuje na 5-oktobarski rukopis. Učešće u njima, uz prozapadnu opoziciju, „aktivista“ iz oblasti ukazuje da je u toku šira operacija za rušenje vlasti. Pokušavaju da proteste prenesu u Republiku Srpsku. Kao povod za rušenje vlasti će iskoristiti usvajanje zakona o kleveti u NS RS. U Ambasadi Britanije u Sarajevu je održan sastanak za pripremu ‚revolucije‘ u Srpskoj pod sloganom „sloboda narodu“. Protiv zakona o kleveti istupaju novinari da bi mogli da ocrne kako koga stignu bez ikakve odgovornosti i političari iz opozicije koji se i sami služe izmišljotinama i lažima da bi diskreditovali vlast. Glavni nosilac protesta u Srpskoj će biti mediji, kao i u Srbiji. Zapadu ne ide u Ukrajini, nezadovoljni su, pa bi da se iskale na Srbima, „malim Rusima“ kad ne mogu nad velikim.

Srpski otpor Zapadu

Bajden tvrdi da stanje na Balkanu „ugrožava nacionalnu bezbjednost SAD“ misleći na Srbiju („Kosovo“) i BiH (Srpsku)⁶⁶. Stanje je upravo suprotno: SAD od početka 1990-ih uništavaju nacionalnu bezbjednost srpskog naroda. SAD i Britanija (UK) su proteklih godina uložile znatna sredstva u opoziciju, medije i NVO; 2012. i 2022. su pokušale da provedu obojenu revoluciju, trudile se da zavade Srpsku i Srbiju, prijetile otmicom Dodika. Sada

---

Protesti „Srbija protiv nasilja“ se iz Beograda šire u druge gradove, tako da dalji razvoj događaja postaje neizvjestan.

---

65 <https://sveosrpskoj.com/komentari/ceranic-ruska-pobjeda-u-ukrajini-se-nazire-za-to-bi-zapad-da-pokaze-zube-malim-rusima/>

66 <http://fakti.org/sta-to-pisu/kecmanovic-da-bismo-zasluzili-podrsku-velikih-saveznika-moramo-istrajati-u-otporu-nema-nam-druge>

hoće da Srpskoj obustave kreditne linije, dotok sredstava potrebnih za otplatu dugove, ali ni to ne uspijevaju. Najzad su povećali broj vojnika EUFORA i održali vježbe NATO na Manjači, ali narod

---

Srpska zahtijeva povratak na izvorni Dejton.

---

i vlast su navikli na pritiske neprijatelja.

Srpska zahtijeva povratak na izvorni Dejton, vraćanje otetih nadležnosti, pregovore s muslimanima i Hrvatima iz Federacije BiH bez stranih posrednika ili, u protivnom, sporazumni razlaz. Neće, ali Srpska nije gubila vrijeme - za svaki od odbijenih predloga je spremala nacрте, deklaracije, rezolucije, zakonske i podzakonske akte, utvrdila mehanizme i procedure da ih, ako zatreba, Narodna skupština RS na vanrednom zasjedanju po hitnom postupku usvoji da bi mogla da djeluje samostalno.

Srpska se već 30 godina, od osnivanja, neprekidno bori za svoju državnost⁶⁷. Sada ima više prijatelja u svijetu nego ikada ranije, čak i u EU - Mađarsku. Glavni prijatelj i oslonac Srpske je Rusija, a neprijatelji su SAD, Britanija i Njemačka. Ako ne budu uvažavali Srpsku, neće biti BiH. Politička borba podrazumijeva odlučivanje u ustanovama, u Narodnoj skupštini Republike Srpske. Ona im najviše smeta jer će donijeti ključne odluke. Ostvarivanje ranijih odluka i zaključaka je zbog okolnosti odlagano. Da je krenula da provodi bilo šta prošle godine, kada je počela ruska vojna operacija u Ukrajini, Srpska bi imala ogromne probleme. Zato je stala.

Otkud toliki promašaji Zapada? Kako napreduje ruska vojna operacija u Ukrajini sve više žuri da popuni rusofilne NATO-praznine na Balkanu. U trci s vremenom 'međunarodna zajednica' ispostavlja sve luđe zahtjeve Srbiji i Srpskoj i zalučuje Šiptare i muslimane da će Vučić potpisati nezavisno 'Kosovo', a Dodik isporučiti Srpsku muslimanskom Sarajevu. Istovremeno, od Srbije i 'Kosova' zahtijevaju da se uzdrže od sukoba i okrenu pregovorima, a Dodika upozoravaju da krši Dejton. Osnivanje ZSO odlažu tako što Privremene ustanove u Prištini progone Srbe i

---

Otkud toliki promašaji Zapada?

---

drže izbore bez njih, neće na pregovore u Brisel i tako zamjenjuju redosljed prioriteta. Primjena dvostrukih standarda dozvoljava 'Kosovu' da se odvoji od Srbije, ali ne i Srpskoj da napusti BiH.

⁶⁷ <http://fakti.org/dodik/dodik-srpska-ce-jednog-dana-bit-i-drzava-nikoga-iz-rukovodstva-srpske-oni-nece-uhapsiti>

Da su dio novca koji su posljednjih 15 godina uložile u opozicione stranke, medije, NVO, OHR i vojsku, uložili u razvoj Srpske odobrovoljili bi je za pregovore, ali neprijateljstvo prema Rusiji im ne da mira – boje se njenog uticaja. Bajdenovo saopštenje da je na Balkanu ugrožena nacionalna bezbjednost SAD (Srbija i Srpska) je zlokožno. U Nacionalnoj strategiji SAD, koju usvaja Kongres, buntovne srpske zemlje šuraju s Rusijom i Kinom, s kojima su SAD u ratu. Taj dokument je osnova da prozване države budu napadnute, preventivno i bez saglasnosti SB OUN. Sa usponom Rusije i Kine i rastućim brojem pridruženih zemalja, SAD i EU se neće usuditi da napadnu Srbe. Da bi zaslužili podršku velikih saveznika moraćе istrajati u otporu.

Nakon sloma komunizma u Istočnoj Evropi i nestanka SSSR, prva žrtva zapadnih fašista, udruženih u NATO i EU, je bila Jugoslavija, odnosno srpski narod.

Zaključak

Zapadna korporativna globalizacija politike, privrede i kulture nije kao što predstavlja oligarhija borba za slobodu, demokratiju i ljudska prava, već, naprotiv, pokušaj ponovnog porobljavanja i pljačke svijeta, koji su preduzeli povampireni fašisti prikriveni tom ideologijom. Nakon sloma komunizma u Istočnoj Evropi i nestanka SSSR, prva žrtva zapadnih fašista, udruženih u NATO i EU, je bila Jugoslavija, odnosno srpski narod. On se prvi našao na udaru, jer je najistureniji, najzapadniji pravoslavni narod. Zapadni kleronacisti su, podstičući separatističke snage i pokrete katolika i muslimana 1990-ih razorili Jugoslaviju, a potom se ustremili dalje na Istok. Nakon preuzimanja Istočne Evrope, 2014. su krvavim državnim udarom uspostavili kleronacističku vlast u Kijevu i 2020. neuspješno pokušali da provedu ‘obojenu revoluciju’ u Bjelorusiji. Ukrajinu su pretvorili u poligon za neprijateljstva prema Rusiji, koja je glavna meta njihove osvajačke politike.

Rusija je pokušala da se sporazumije sa SAD i NATO o zaštiti svoje bezbjednosti, ali nije uspjela i 24. februara 2022. je počela vojnu operaciju za razoružanje i denacifikaciju Ukrajine. Vojni sukob, koji traje već više od godinu dana, je odnio stotine hiljada života, ali njegov kraj se ne vidi. Zapadu, prvenstveno SAD, odgovara krvarenje dvije bratske slovenske pravoslavne zemlje u međusobnom sukobu, podstiču ga i produža-

---

Zapadni kleronacisti su, podstičući separatističke snage i pokrete katolika i muslimana 1990-ih razorili Jugoslaviju, a potom se ustremili dalje na Istok.

---

vaju ogromnom vojnom i drugom pomoći nacističkoj vlasti u Kijevu, koja pokušava da obnovi Hazarski kaganat.

Imperijalna, osvajačka politika SAD i Zapada, koji je okupio oko 50 država, je dovela do polarizacije svijeta.

Imperijalna, osvajačka politika SAD i Zapada, koji je okupio oko 50 država, je dovela do polarizacije svijeta, u kojoj se svjetski Istok i Jugobore za odbranu od neokolonijalnog fašističkog poretka koji pokušava da uspostavi zapadna oligarhija. Pokušaj osamljivanja Rusije i njenog iscrpljivanja u cilju konačnog poraza i podjele zemlje nije uspio. Vojno-politička i privredna saradnja većine, koju čini oko 150 država, daje nadu da će se odbraniti od obnovljenog zapadnog rasizma i nacizma i stvoriti novi, pravedniji, istinski demokratski višepolarni svjetski poredak, u kom će razni narodi, civilizacije i kulture moći da se slobodno razvijaju i biraju sebi društvo.

Заклучение

Западная корпоративная глобализация политики, экономики и культуры не есть в лице олигархии борьба за свободу, демократию и права человека, а, наоборот, попытка вновь поработить и ограбить мир, предпринятая фашистами-вампирами. замаскированный под эту идеологию. После краха коммунизма в Восточной Европе и исчезновения СССР первой жертвой западных фашистов, объединившихся в НАТО и ЕС, стала Югославия, то есть сербский народ. На него напали первыми, потому что это самый передовой, самый западный православный народ. Западные клеронацисты, поощряя сепаратистские силы и движения католиков и мусульман в 1990-е годы, разрушили Югославию, а затем двинулись дальше на Восток. Захватив Восточную Европу, они в 2014 году кровавым переворотом установили клерикальное нацистское правительство в Киеве, а в 2020 году безуспешно

Vojno-politička i privredna saradnja većine, koju čini oko 150 država, daje nadu da će se odbraniti od obnovljenog zapadnog rasizma i nacizma i stvoriti novi, pravedniji, istinski demokratski višepolarni svjetski poredak.

пытались осуществить «цветную революцию» в Беларуси. Они превратили Украину в полигон для военных действий против России, которая является главной целью их захватнической политики.

Россия пыталась договориться с США и НАТО о защите своей безопасности, но ей это не удалось, и 24 февраля 2014 года она начала военную

операцию по разоружению и денацификации Украины. Военный конфликт, который продолжается уже больше года, унес сотни тысяч жизней, но конца ему не видно. Запад, в первую очередь США, доволен обескровливанием двух братских славянских православных стран во взаимном конфликте, поощряет это и оказывает огромную военную и иную помощь нацистскому правительству в Киеве, пытающемуся восстановить Хазарский каганат.

Имперская, завоевательная политика США и Запада, собравшая около 50 стран, привела к поляризации мира, в которой Восток и Юг мира борются за оборону против неоколониально-фашистского порядка, который пытается установить западная олигархия. Попытка изолировать Россию и истощить ее, чтобы окончательно разгромить и разделить страну, не удалась. Военно-политическое и экономическое сотрудничество большинства, в которое входят около 150 стран, дает надежду на то, что они защитятся от возродившегося западного расизма и нацизма и создадут новый, более справедливый, подлинно демократический многополярный миропорядок, в котором различные народы, цивилизации и культуры смогут сосуществовать, свободно развиваться и выбирать свою компанию.

Conclusion

The Western corporate globalization of politics, economy and culture is not, as represented by the oligarchy, a fight for freedom, democracy and human rights, but, on the contrary, an attempt to re-enslave and rob the world, undertaken by vampiric fascists disguised as that ideology. After the collapse of communism in Eastern Europe and the disappearance of the USSR, the first victim of the Western fascists, united in NATO and the EU, was Yugoslavia, that is, the Serbian people. It was the first to be attacked, because it is the most advanced, most western Orthodox nation. Western Kleronazis, encouraging separatist forces and movements of Catholics and Muslims in the 1990s, destroyed Yugoslavia, and then moved further to the East. After taking over Eastern Europe, in 2014 they established a clerical Nazi government in Kiev with a bloody coup and in 2020 they unsuccessfully tried

to implement a 'color revolution' in Belarus. They turned Ukraine into a training ground for hostilities against Russia, which is the main target of their conquest policy.

Russia tried to reach an agreement with the USA and NATO to protect its security, but it failed, and on February 24, 2014, it began a military operation to disarm and de-Nazify Ukraine. The military conflict, which has been going on for more than a year, has claimed hundreds of thousands of lives, but its end is not in sight. The West, primarily the USA, is satisfied with the bleeding of two fraternal Slavic Orthodox countries in mutual conflict, they encourage it and extend it with enormous military and other aid to the Nazi government in Kiev, which is trying to restore the Khazarian Khaganate.

The imperial, conquering policy of the USA and the West, which gathered about 50 countries, has led to the polarization of the world, in which the world's East and South are fighting for defense against the neo-colonial fascist order that is trying to establish a Western oligarchy. The attempt to isolate Russia and exhaust it in order to finally defeat and divide the country failed. The military-political and economic cooperation of the majority, which consists of about 150 countries, gives hope that it will defend itself against renewed Western racism and Nazism and create a new, fairer, truly democratic multipolar world order, in which various peoples, civilizations and cultures will be able to coexist. they freely develop and choose their company.

Trebinje, 8. avgust 2023.

Literatura

- https://news.mail.ru/society/57306129/?frommail=10&utm_partner_id=441
- https://news.mail.ru/society/57306129/?frommail=10&utm_partner_id=441
- https://news.mail.ru/politics/57303956/?frommail=1&utm_partner_id=441
- https://rs.rbth.com/istorija-rusije/95831-ss-oficir-najbolji-sovjetski-obavestajac?utm_source=Newsletter&utm_medium=Email&utm_campaign=Email
- <https://www.mk.ru/politics/2023/02/04/eksperty-rasskazali-ob-amerikanskikh-kornyakh-nacizma-uchitelya-gitlera.html>

- <https://www.gazeta.ru/army/2022/07/15/15091604.shtml?updated>
- <http://fakti.org/rossia/patrusev-sve-velike-terroristicke-organi-zacije-stvorile-su-i-finansiraju-zapadne-zemlje>
- <https://vizitnlo.ru/my-ne-dolzheny-dopustit-intermariuma/>
- <https://www.novosti.rs/planeta/svet/1170076/balticka-skupstina-litvanija-letonija-estonija-izolacija-rusija-evropa>
- https://hr.wikipedia.org/wiki/J%C3%B3zef_Pi%C5%82sudski
- <https://lat.sputnikportal.rs/20220428/nariskin-poljska-planira-da-preuzme-kontrolu-nad-delom-ukrajine-1136885428.html>
- https://newinform.com/23678475-kedmi_pol_sha_nikogda_ne_smozhet_prisoedinit_chast_ukraini_po_primeru_rf_po_dvum_prichinam?utm_medium=referral&utm_source=infox.sg&utm_campaign=exchange
- https://radiosputnik.ria.ru/20221105/polsha-1829405131.html?utm_source=push&utm_medium=browser_notification&utm_campaign=radiosputnik
- <https://sputnikportal.rs/20221130/nariskin-za-sputnik-varsa-va-ubrza-va-pripreme-za-aneksiju-zapadne-ukrajine-1147053379.html>
- https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/16260927?utm_source=rnews&utm_medium=more
- <http://fakti.org/rossia/rusija-sa-nivoa-svvog-parlamenta-porucila%20poljacima-udjete-li-u-rat-u-ukrajini-bice-to-treci-svetski>
- https://ria.ru/20230226/naemniki-1854460047.html?utm_medium=referral&utm_source=infox.sg&utm_campaign=exchange
- <http://fakti.org/quo-vadis-orbi/poljski-general-ukrajina-upustila-sansu-za-pobedu-rusija-se-sada-moze--zadaviti-samo-politicki-i-ekonomski>
- https://balkans.aljazeera.net/news/world/2023/1/27/europarlamentarka-raspad-ruske-federacije-je-neizbjezan?fbclid=IwAR2Moxoz3EwPEmuSSNfl-xxJYOCvb8hPoB9z3R-xgyzemhKzCw0oH7i4UY_I
- <https://tass.ru/politika/18098573>
- https://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/18239251?utm_source=news.mail.ru&utm_medium=referral&utm_campaign=informer
- <http://fakti.org/media-menju/staljin-jeste-poljskoj-poklonio-nemacke-zemlje-moskva-i-berlin-nemaju-obaveze-prema-ose-tljivosti-poljaka>
- <http://fakti.org/rossia/medvedev-poljacima-nema-vise-gdanjska-samo-dancig-a-ni-vroclava-samo-breslau>
- <https://riss.ru/analitica/troyemorye-perekhodit-na-voyenny-ye-relsy/>
- https://news.mail.ru/politics/57009839/?frommail=1&utm_partner_id=440
- <https://news.mail.ru/politics/56954880/?frommail=1>
- <https://news.mail.ru/politics/56936854/>

- <https://vizitno.ru/pochemu-kogo-to-udivlyaet-cto-erdogan-kinul-i-otdal-komandirov-azova/>
- <https://www.akittv.com.tr/video-galeri/1437-3-uluslararası-assam-islam-birliği-kongresi-19-20-aralıkta>
- <http://fakti.org/rossia/galjasevic-rasturceni-bosanski-muslimani-blizi-su-zapadu-nego-rusiji-i-opstem-duhu-islamskog-svijeta>
- <https://standard.rs/2023/05/03/svet-izmedju-dve-specijalne-operacije/>
- <https://argumenti.info/wp-content/uploads/2021/08/Argumenti-43-za-sajt.pdf>
- <https://vizitno.ru/ssha-stremyatsya-peretyanut-na-svoju-storonu-strany-globalnogo-yuga/>
- https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD_%D0%88%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%9B
- <http://fakti.org/srpski-duh/globalnom-demokratijom-upravlja-americka-vrhovna-demokratija-a-demokratijama-po-zemljama-ambasadori-vd>
- <https://vaseljenska.net/2023/06/25/andrej-fursov-zelena-agenda-nova-religija-za-upravljanje-svetom/>
- <https://iz.ru/1504870/viktor-filippov/sokhranenie-ukrainy-v-kachestve-gosudarstva-v-plany-ssha-ne-vkhodit>
- https://standard.rs/2023/06/23/strepnja-medju-saveznicima-amerike/?alphabet=cyrillic&fbclid=IwAR2xPjoEzfvorJ7tYzMYxtCPvaws_KulPub63QpMrRGwVOYL3oY_ANr8VLA
- <https://iz.ru/1534390/2023-06-25/obozrevatel-times-zaiavil-ob-istoricheskom-razvorote-uf-ot-evropy>
- https://iz.ru/1534413/2023-06-25/v-ssha-nazvali-poteri-vsu-pri-kontrnastuplenii-vazhnym-urokom-dlia-strany?utm_source=iz&utm_campaign=vidjet&utm_medium=3&utm_content=1534413
- <http://fakti.org/globotpor/bkinken-ne-smatra-samo-predsednik-bajden-da-je-si-djinpings-diktator-to-je-stav-celog-rukovodstva-sad>
- <https://standard.rs/2023/05/29/kisindzer-na-100-rodjenan-ukrajina-pripada-nato-u/?fbclid=IwAR0re89pdhqPWu2czqPvuBoKtPfVzvfTOPQ-8KZCfb5Ot9tJZSDnWALMtuA>
- <http://fakti.org/alter-america/kisindzer-verujem-da-ce-japan-tokom-narednih-pet-godina-postati-nuklearna-sila>
- <https://ria.ru/20230518/nato-1872560864.html>
- https://standard.rs/2023/07/09/sad-je-stvarno-kraj-istorije/?alphabet=cyrillic&fbclid=IwAR3NLoyfXuGNipJ_-BKsWH367GWhEefPII9Vu1i3OqIJHCKxWYVm0wIRKDC
- <http://fakti.org/globotpor/munja-iz-malezije-zapadne-zemlje-moraju-da-se-pomire-s-tim-da-je-era-njihove-dominacije-prosla>
- <https://standard.rs/2023/05/03/poslednje-uporiste-neoliberalizma/>

- https://standard.rs/2023/06/22/zasto-se-globalisti-plase-nove-austrougarske/?alphabet=cyrillic&fbclid=IwAR0rJXJvyRsjllkzw9Orwhtm-ayOhl4iDNBZZMG0RYpFMq5iKOR7Rcam_wA
- <https://fakti.org/quo-vadis-orbi/rusija-uprkos-ratu-i-sankcija-ma-postala-peta-ekonomska-sila-sveta>
- <https://iz.ru/1553631/2023-08-03/kitai-prizval-nato-otkazatsia-ot-rasshireniia-na-vostok>
- <https://iz.ru/1525544/kseniia-loginova/vsem-chertam-nazlo-parizh-ne-zakhotel-rasshireniia-nato-v-aziiu>
- https://sputnikportal.rs/20230503/ruski-zvanicnik-objasnio-kako-je-amerika-okupirala-evropu-1155096746.html?utm_source=push&utm_medium=browser_notification&utm_campaign=sputnik_rs
- https://rsnnews.ru/2023/04/19/kedmi-rossiya-voploshhaet-glavnyj-strah-ssha-i-eto-menyaet-v-mire-reshitelno-vse/?fbclid=IwAR3d9NjdsZq3fUIz3lArGiQb36qZKkl_2soZWfKjUIfL-jh-NMBgrJMBiHFE
- <https://news.mail.ru/incident/56773717/?frommail=1>
- <https://news.mail.ru/politics/56799874/?frommail=1>
- <http://fakti.org/alter-america/tramp-bajden-je-pocinio-dva-greha-ostavio-nas-je-bez-municije-i-jos-obavestio-rusiju-i-kinu-da-smo-goli>
- <https://news.mail.ru/card/428/#reference2>
- <https://rsnnews.ru/2023/04/21/vse-resheno-diplomat-raskryl-cto-vizit-stoltenberga-izmenil-dlya-ukrainy-i-vsu/>
- <https://www.dw.com/sr/bajden-nudi-ukrajini-sli-%C4%8Dnu-za%C5%A1titu-kao-izraelu/a-66170228>
- https://news.mail.ru/politics/56994222/?frommail=1&utm_partner_id=440
- <https://vaseljenska.net/2023/06/27/u-litvaniji-ce-biti-stalno-stacionirano-4-000-nemackih-vojnika/>
- https://news.mail.ru/politics/56998632/?frommail=1&utm_partner_id=440
- <https://news.mail.ru/politics/56934382/?frommail=1>
- <https://vizitnlo.ru/novosti-vokrug-vojny-na-ukraine-zapad-sli-vaet-toksichnogo-zelenskogo/>
- <http://fakti.org/globotpor/riter-zelenski-je-agent-britanske-spijunaze-telesna-garda-su-mu-britanci>
- https://news.mail.ru/politics/56067346/?frommail=1&utm_partner_id=736
- <https://rsnnews.ru/2023/02/09/kedmi-garantiroval-vozvrat-stran-k-osnovnomu-voprosu-posle-zaversheniya-epopei-s-ukrainoj/>
- <https://rsnnews.ru/2022/01/22/kedmi-poyasnil-kto-na-samom-dele-vedet-peregovory-s-rf-so-storony-ssha/?yrwinfo=1682250605653637-9133320625401452776-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-9852>
- https://news.mail.ru/politics/56392723/?frommail=1&utm_partner_id=736

- https://news.mail.ru/economics/56195417/?frommail=1&utm_partner_id=736
- <https://rsnnews.ru/2023/02/21/kedmi-odnim-faktom-styor-ulybku-s-licza-neozhidanno-pribyvshego-v-kiev-bajdena/?yrwininfo=1682262717154761-11149492165487985888-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-4855>
- <https://rsnnews.ru/2023/01/08/zapad-v-isterike-kedmi-obyasnil-naglost-vse-novyh-vypadov-protiv-rossii/?yrwininfo=1682249150211942-6443242782413110732-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-43-BAL-8750>
- https://news.mail.ru/incident/56295416/?frommail=1&utm_partner_id=736
- <https://vizitno.ru/21-05-2023-bahmut-itogi-bitvy-i-cto-budet-dalshe-poslednee-s-fronta-ukrainy/>
- <http://fakti.org/quo-vadis-orbi/bahmutski-ceh-kijevskog-rezi-ma-57000-poginulih-i-preko-85000-ranjenih>
- https://news.mail.ru/politics/57290087/?frommail=1&utm_partner_id=441
- <https://rsnnews.ru/2022/09/23/kedmi-prokomentiroval-rasteryannost-zapada-iz-za-sudbonosnogo-zayavleniya-putina/?yrwininfo=1682234001113733-1941024662397163889-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-3479>
- <https://rsnnews.ru/2023/03/30/yakov-kedmi-ssha-v-isterike-rossiya-zapustila-dlya-nih-obratnyj-otschet-na-ukraine/?yrwininfo=1682232939321362-17883161733800894965-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-43-BAL-9453>
- <https://rsnnews.ru/2022/06/11/budut-shokirovany-kedmi-predskazal-reakciju-ukraincjev-na-pravdu-o-poteryah-vsu/?yrwininfo=1682238592501778-18258825982906216630-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-37-BAL-3358>
- https://politros.com/24007899-bredihin_zelenskij_skoro_mozhet_pereimenovat_kiev_v_kiburg?utm_source=sparrow&utm_medium=5535711&utm_campaign=18920
- https://politros.com/24007475-senator_karasin_schel_gumantarnim_fashizmom_zapret_svyazannih_s_rossiei_nazvanii_na_ukraine
- https://rsnnews.ru/2022/01/02/kedmi-rasskazal-k-chemu-privedyot-rokovaya-geopoliticheskaya-oshibka-ukrainy-i-pribaltiki/?rt_campaign=389301&rt_click_id=54735065&yrwininfo=1682249670437202-8228621673074730874-balancer-l7leveler-kubr-yp-sas-76-BAL-9941
- https://ria.ru/20230626/ukraina-1880377085.html?utm_source=news.mail.ru&utm_medium=informer&utm_campaign=rian_partners
- <http://fakti.org/rossia/karaganov-ako-ne-bude-zgromljen-zapad-ce-povesti-svet-u-totalni-rat-verovatno-poslednji-svetski-rat>
- <http://fakti.org/sta-to-pisu/pavic-nemci-i-britanci-a-ko-bi-drugi-huskaju-na-nove-ratove-na-nasim-prostorima>
- <http://fakti.org/serbian-point/jovanovic-glavni-izvor-problema-je-nereseno-srpsko-nacionalno-pitanje-na-balkanu>

- <https://srbratstvo.ru/valentina-matvijenko-zapad-izaziva-nasilje-na-kim-da-bi-potcinio-srbiju-i-odvojio-je-od-rusije-spremni-smo-da-priteknemo-u-pomoc/>
- <https://fakti.org/sta-to-pisu/kecmanovic-sudanac-fatih-al-hasanain-jedan-od-najvaznijih-likova-tajne-istorije-bosnjaka>
- <http://fakti.org/sta-to-pisu/galijasevic-u-jednom-uglu-opste-zemaljske-tame-najmracnija-tackica-je-muslimansko-sarajevo>
- <https://balkanuzivo.org/2023/06/25/vucic-otkrio-turci-spremaju-siptare-srbiji-pojacanje-sa-bliskog-istoka/>
- <http://fakti.org/serbian-point/v-jovanovic-i-zapad-i-bosnjaci-urusavaju-dejton-da-bi-dominirali-u-bih>
- <http://fakti.org/sta-to-pisu/galijasevic-sarajevo-je-multietnic-ka-metropola-u-kojoj-zive-arapi-siptari-pakistanci-bosnjaci>
- <http://fakti.org/dodik/dodik-u-dva-koraka-cemo-doneti-zakon-o-prestanku-vazenja-u-srpskoj-odluka-ustavnog-suda-bih>
- <http://fakti.org/sta-to-pisu/ljepojevic-neko-vazniji-od-sarajeva-ucestvovao-je-u-manipulisanju-sa-obraćanjem-cvijanovic-guteresu>
- <http://fakti.org/srpska/cvijanovic-dijomatija-bih-zadrzala-u-sarajevu-moje-pismo-guteresu-to-je-brutalna-uzurpacija>
- <https://srbratstvo.ru/zaharova-smit-nije-visoki-predstavnik-to-mesto-je-dve-godine-upraznjeno/?fbclid=IwAR2NHvjXUuU7eif4dwSPVRhDZPOWM2GC3MIQERPAkON72v8NAzfDMnq45tc>
- <http://fakti.org/serbian-point/bilbija-pobeda-rusije-obezbedice-srbiji-srpskoj-i-srpskom-narodu-pasicev-paket>
- <https://sveosrpskoj.com/komentari/ceranic-ruska-pobjeda-u-ukrajini-se-nazire-zato-bi-zapad-da-pokaze-zube-malim-rusima/>
- <http://fakti.org/sta-to-pisu/kecmanovic-da-bismo-zasluzili-podrsku-velikih-saveznika-moramo-istrajati-u-otporu-nema-nam-druge>
- <http://fakti.org/dodik/dodik-srpska-ce-jednog-dana-biti-drzava-nikoga-iz-rukovodstva-srpske-oni-nece-uhapsiti>

K.A. Fursov¹

POSljedICE RASPADA SSSR-a KROZ PRIZMU GEOPOLITIČKIH TEORIJA

Posljedice kolapsa Sovjetskog Saveza ukratko su analizirani u svjetlu osnovnih pravaca geopolitike (atlantizma i kontinentalizma) i teorija njihovih najznačajnijih predstavnika na Zapadu, u Rusiji i Iranu (H. Makindera, K. Šmita, A.J. Vandama, V.L. Cimburskog, M.R. Hafeznija i drugih). Izdvojeni su etape pritiska atlantizma na Evroaziju 1990-ih – početkom 2020-ih. Istaknuta je uloga međunarodnih transportnih projekata kao garancije uspješnog suprotstavljanja ovom pritisku.

***Ključne riječi:** raspad SSSR-a, geopolitika, telurokratija, talasokratija, atlantizam, „veliko prostranstvo“, evroazijske integracije.*

K.A. Fursov

The Consequences of the Collapse of the USSR in the Light of Geopolitical Theories

The consequences of the disintegration of the Soviet Union are briefly seen in the light of the main geopolitical schools (Atlanticism and

---

¹ Fursov Kiril Andrejevič, doktor istorijskih nauka, viši naučni saradnik Instituta za azijske i afričke zemlje Moskovskog državnog univerziteta „M.V. Lomonosov“ (Moskva, Rusija). E-pošta: kfursov@iaas.msu.ru.

Continentalism) and the theories of their most prominent representatives in the West, Russia and Iran (H. Mackinder, C. Schmitt, A.Ye. Vandam,

---

Razmatranje situacije u Evroaziji i svijetu kao posljedice raspada SSSR-a kroz prizmu glavnih teorija geopolitike pomaže identifikovati logiku djelovanja najvećih igrača na svjetskoj sceni .

V.L. Tsymbursky, M.R. Hafezniya, etc.). The article retraces the stages of Atlanticist pressure on Eurasia in the 1990s – early 2020s. Stress is laid on the role of international transport projects as an essential condition of successful resistance to this pressure.

Keywords: *the collapse of the USSR, geopolitics, tellurocracy, thalassocracy, Atlanticism, “large space”, Eurasian integration.*

Razmatranje situacije u Evroaziji i svijetu kao posljedice raspada SSSR-a kroz prizmu glavnih teorija geopolitike pomaže identifikovati logiku djelovanja najvećih igrača na svjetskoj sceni i predvidjeti njihove sljedeće korake, te stoga dati preporuke za postupanje Rusije.

U svjetlu koncepta britanskog geografa Halforda Makindera (1861–1947) i njegovog američkog sljedbenika Nikolasa Spikmena (1893–1943), raspad Sovjetskog Saveza bio je raspad Hartlanda, „zemlje jezgra“ Evroazije. Ranije politički i geografski koncepti Hartlanda su bili bliski jedan drugom (iako je osim Ruske imperije/SSSR-a obuhvatao i Mongoliju i centralnoazijski dio Kine), međutim, ta dva koncepta sada se ne poklapaju toliko izraženo; politički Hartland – to je Ruska Federacija, a geografski Hartland obuhvata, osim nje, Mongoliju i unutrašnju Kinu, njene komšije. Do takvog jaza je došlo prvi put u nekoliko vijekova. Naravno, to se dogodilo i poslije 1917. godine, ali tada je limitrofe (države na periferiji ogromne zemlje) ponovo brzo okupila Rusija – već sovjetska. Sadašnje stanje fragmentacije traje više od 30 godina.

Pošto je SSSR prostorno bio najveća telurokratija (kopnena sila), ta fragmentacija znači ako ne kolaps, onda ozbiljno ograničenje telurokratskog nomosa, odnosno principa uređenja prostora, kako je govorio njemački geopolitičar Karl Šmit (1888–1985). Naravno, u eri avijacije i raketa, dihotomija kopnenih i morskih sila donekle je izgubila na značaju, ali nije nestala. A budući da je borba tih država igra sa nultom sumom, fragmentacija Hartlanda znači novi uspon talasokratija (pomorskih država), novi izla-

---

Raspad Sovjetskog Saveza bio je raspad Hartlanda.

---

zak u prvi plan „morske moći“ (izraz američkog kontraadmirala Alfreda Mahana, 1840–1914), ili, ako se vratimo na šemu H. Makindera, zonu Spoljnog polumjeseca. Inače, geopolitika kao grana znanja nastala je sto godina prije toga kao alarmantna reakcija Anglosaksonaca na neviđeni uspon Rusije – njima umnogome tuđe politije, koja je uspješno organizovala veliki dio najvećeg kontinenta Zemlje.

Decenije nakon smrti evroazijskog giganta sasvim jasno pokazuju novi uspon talasokratija.

Decenije nakon smrti evroazijskog giganta sasvim jasno pokazuju novi uspon talasokratija. Kako bi učvrstio svoj uspjeh, atlantizam je nastavio da sprovodi Kisindžerovu strategiju povezivanja (linkage), koja je usmjerena na neopozivno uključivanje Rimlanda, „Rubne zemlje“ Evroazije (drugi termin H. Makindera), u atlantističku sferu uticaja. Raspad SSSR-a možemo smatrati datumom početka druge etape pritiska atlantizma na Evroaziju, koji je bio drskiji zbog nestanka geopolitičke protivteže. Jedan broj segmenata Rimlanda su, prema atlantizmu, fragmentacioni pojasevi (to je moj prevod pojma shatterbelt). Tako je američki antropogeograf Sol Koen (1925–2021) nazvao regione sa neizvjesnom geopolitičkom orijentacijom, koji su iznutra nestabilni, pa čak i djeluju kao objekti rivalstva velikih sila². Pisao je prije svega o Bliskom istoku i jugoistočnoj Aziji, međutim, raspad SSSR-a pogoršao je kvalitet „fragmentacije“ u najmanje još jednom regionu – Istočnoj Evropi. Glavni geopolitički alat za njeno uvlačenje u mrežu atlantizma bilo je postepeno širenje NATO-a na istok, koje traje do danas. Jugoslavija, koja je pokušavala da odbrani svoj suverenitet, jednostavno je bila bombardovana 1999. godine: srbofobija i rusofobija su dvije strane iste medalje. U okolnim zemljama pored Rusije atlantizam je u to vrijeme doprineo nastanku regionalne organizacije antiruske orijentacije – GUAM.

Raspad sovjetske supersile je olakšao atlantizmu pokušaj kontrole nad različitim segmentima Rimlanda. (Pokušao je to učiniti i u Hladnom ratu, ali je tada „natezanje konopca“ išlo sa različitim uspjehom.) Na Bliskom istoku ovi pokušaji su počeli još prije raspada SSSR-a – prvi rat u Persijskom zalivu (1991. godine), kada je umirući Savez bio integrisan u po-

---

Jugoslavija, koja je pokušavala da odbrani svoj suverenitet, jednostavno je bila bombardovana 1999. godine.

---

2 Cohen S.B. Geopolitics of the World System. Lanham etc.: Rowman & Littlefield, 2003. P. 43.

litiku SAD-a u regionu. U Južnoj Aziji raspad Sovjetskog Saveza pripremio je teren za približavanje SAD-a i Indije, a u sjeveroi-

---

Raspad sovjetske supersile je olakšao atlantizmu pokušaj kontrole nad različitim segmentima Rimlanda.

---

stočnoj Aziji produbio je izolaciju Sjeverne Koreje. Sve ovo je bilo praćeno povlačenjem Rusije iz Svjetskog okeana, gde je SSSR, zahvaljujući teoretičaru i praktičaru geopolitike, admiralu Sergeju Georgijeviču Gorškovu (1910–88), uspješno

igrao na terenu talasokratija.

Treća etapa atlantističkog pritiska na Evroaziju počela je dolaskom 21. vijeka. Povod je bio rušenje njujorških kula bliznakinja 2001. godine – isti spektakl kao eksplozija bojnog broda „Maine“ u zalivu Havana 1898. godine, Perl Harbor 1941. godine ili incident u Tonkinškom zalivu 1964. godine. Ovoga puta atlantizam je pokušao da „zagriže“ čak ne u Rimlend, već dublje – u Hartland. Riječ je o invaziji na Avganistan i dobijanju na nekoliko godina vazdušnih baza u centralnoj Aziji (SAD-a u Hanabadu i Manasu, Francuski u Dušanbeu, Njemački u Termezu). To je takođe i organizacija „narandžaste revolucije“ 2004. godine i Evromajdana 2014. godine u Ukrajini. Osvajanje teritorije ove velike zemlje od strane atlantizma, praćeno genocidom nad narodom Donbasa i pripremanjem agresije na Rusiju, trenutno je najupečatljiviji u 21. vijeku slučaj invazije na Evroaziju od strane stranog i neprijateljskog „nomosa mora“.

Sadašnju fazu obilježio je početak indirektnog rata Rusije sa NATO-om u februaru 2022. godine. Pošto je prema trećem zakonu I. Njutna, sila dejstva jednaka sili reakcije, specijalna vojna operacija Rusije u Ukrajini u geopolitičkom smislu predstavlja predvidivu reakciju na neviđeni prodor Spoljnog polumjeseca u Hartland – prodor u otvoreno destruktivne svrhe.

Neki transportni i ekonomski projekti Zapada takođe rade na destabilizaciji Evroazije. To je i TRACECA (Transport Corridor Europe – Caucasus – Asia), koji je osmišljen kako bi odvo-

---

Treća etapa atlantističkog pritiska na Evroaziju počela je dolaskom 21. vijeka.

---

jio Južni Kavkaz i Središnju Aziju od Rusije. To je i „Novi put svile“, čiju je ideju iznio američki geopolitičar Frederik Star (rođen 1940. godine), a izrekla je američki državni sekretar (2009–13)

Hilari Klinton; njegov cilj je integracija zemalja Centralne Azije sa Jugom na štetu interesa Rusije, Kine, Irana. Oba ova projekta možemo tumačiti kao atlantističke geopolitičke zrake (vektori

uticaja geopolitičkog pola na periferiju), koji udaraju iz okeana u hinterland (unutrašnje regione kontinenta). Međutim, ispitivanje snage atlantizma u Hartlandu počelo je već devedesetih godina u Čečeniji.

Istovremeno, atlantizam nastavlja da „odgriza“, gdje je to moguće, segmente Rimlanda.

Istovremeno, atlantizam nastavlja da „odgriza“, gdje je to moguće, segmente Rimlanda.

(Tehnika koju su razvili Anglosaksonci; na indijskom potkontinentu tako je djelovala Britanska istočnoindijska kompanija u 18–19. vijeku³.) To su invazija na Irak i „revolucija ruža“ u Gruziji 2003. godine, svrgavanje Moamera Gadafija u Libiji 2011. godine. „Odgrizavanje“ ne podrazumeva uvijek preuzimanje direktne kontrole; na nekim mjestima to je politička fragmentacija da bi se stvorio kontrolisani haos. Doduše, u Južnoj Osetiji 2008. godine i Siriji poslije 2011. godine takvi planovi su propali. Međutim, čini se da su pitanje Iraka kao nezavisne regionalne sile Sjedinjene Države konačno riješile.

Štaviše, brza ekspanzija ISIS-a, koja se kao kancerogeni tumor proširila Irakom i Sirijom, bila je korisna za Amerikance kao uspon kvazi-državnog terorističkog entiteta neprijateljski raspoloženog prema Rusiji (što utiče i na bezbjednost kopnenih komunikacija između Kine i Evrope). Uoči Prvog svjetskog rata, ruski geopolitičar potpukovnik Aleksej Efimovič Vandam (Jedrihin) (1867–1933) dalekovidno je upozoravao na opasnost od pojave takve formacije na strateški ključnoj teritoriji južno od Kavkaza: „Protežući se između Kaspijskog, Crnog, Sredozemnog, Crvenog mora i Persijskog zaliva, ova država bi čvrsto zatvorila izlaz kojim bi Rusija još uvijek mogla lako doći do Indijskog okeana. Takva država još ne postoji, međutim, nema razloga da se ona ne pojavi u budućnosti“⁴. Inače, kada je medijski holding ISIS-a „Al-Hajat“ prevodio tekstove i video na devet jezika, ruski je često bio na drugom mjestu poslije engleskog.

Iako su Sjedinjene Države stvorile međunarodnu koaliciju protiv ISIS-a, borile su se veoma tromo. Uspon ovog „kalifata“ nije bio u suprotno-

---

Brza ekspanzija ISIS-a, koja se kao kancerogeni tumor proširila Irakom i Sirijom, bila je korisna za Amerikance.

---

³ Vidi, na primjer: Fursov K.A. Država-trgovac: odnosi Engleske istočnoindijske kompanije sa engleskom državom i indijskom baštinom. Moskva: Udruženje naučnih publikacija KMK, 2006. S. 103–145, 184–266.

⁴ Vandam (Jedrihin) A.J. Naš položaj // Vandam (Jedrihin) A.J. Geopolitika i geostrategija / Sast., uvod i koment. I. Obrazcova; zaključak I. Danilenko. Žukovskij; Moskva: Kučkovo pole, 2002. S. 91.

sti sa opštom strategijom atlantizma da uguši Evroaziju. Vidimo na djelu „strategiju anakonde“, koja je nastala tokom američkog građanskog rata 1861–65., a koju je u svojim djelima izveo na svjetski nivo na prelazu iz 19. u 20. vijek A. Mahan. Alat za ovakav pritisak – islamske radikale – Amerikanci koriste već duže vrijeme, od njihovog indirektnog rata protiv SSSR-a u Avganistanu 1979–89.

---

lako su Sjedinjene Države stvorile međunarodnu koaliciju protiv ISIS-a, borile su se veoma tromo.

Pokušaj SAD-a da istisne Rusiju iz Sirije postao je kontraproduktivan, jer bi potpuno povlačenje sa Sredozemnog mora prijetilo Rusiji gubitkom njenog posljednjeg saveznika na Bliskom istoku i otkrivanjem južnih granica. Nije slučajno da Sredozemno more igra ključnu ulogu u konceptu belgijskog geopolitičara Žana Tirijara (1922–92). On je naglasio da je blokada ovog mora sa obje strane (Gibraltarskog moreuza i Sueckog kanala) najvažniji zadatak za svaku kontinentalnu silu koja želi da oslobodi Afro-Evroaziju (Svjetsko ostrvo u terminologiji H. Makindera) od američkog diktata. Zaista, Mediteran je veoma ranjiv segment Rimlanda, zbog čega se za njega vodi tako žestoka borba.

Međutim, još na početku 21. vijeka postalo je jasno da je šema H. Makindera – H. Spikmana zahtijeva značajne izmjene zbog uspona Kine i njene sveobuhvatne globalne trgovinske, investicione, vojne i infrastrukturne ekspanzije. Na značaj kineskog faktora ukazao je, na primjer, američki geopolitički atlantista Zbignjev Bžežinski (1928–2017) u svojoj najnovijoj knjizi „Strateški pogled“ (2012). Ovdje je Kina kao prijateljica Sjedinjenim Državama zasjenila čak i Rusiju, koju je u svom najpoznatijem djelu „Velika šahovska tabla“ (1997) 3. Bžežinski zapravo predložio da se podijeli na tri dijela – skrivajući se iza cilja „da se oslobodi stvaralački potencijal ruskog naroda i ogromna prirodna bogatstva zemlje“⁵.

Kineski faktor, više nego bilo koji drugi, ruši planove tala-sokratija da kontrolišu čitav Rimland. Zbog toga prisustvo ovog faktora sada isključuje opkoljavanje Rusije od strane Anglosaksonaca duž perimetra granica. (To, naravno, ne znači da se geopolitički interesi NR Kine i Ruske Federacije potpuno poklapaju.) Štaviše, mnoge radnje u Rimlandu koje anglosaksonci preduzimaju uperene su ne toliko protiv Rusije koliko protiv Kine, protiv

---

Pokušaj SAD-a da istisne Rusiju iz Sirije postao je kontraproduktivan

---

⁵ Brzezinski Z. The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. P. 202.

njene strategije, koju su Amerikanci poetski u njenom stilu nazvali „niskom bisera“ (stvaranje lanca vojnih i trgovačkih baza duž obala Južnog kineskog mora i Indijskog okeana, uključujući Crveno more). Među takvim radnjama su raspirivanje separatizma Beludža u Pakistanu i sukob oko muslimana Rohinja u Mjanmaru.

Kineski faktor, više nego bilo koji drugi, ruši planove talasokratija da kontrolišu čitav Rimland.

Uprkos raspadu SSSR-a, talasokratije nisu uspjele da dovedu do „kraja istorije“. H. Makinder se pokazao pronicljivijim od N. Spikmana. Američki geopolitičar je vjerovao da pomorske sile kontrolom nad Rimlandom mogu da pobijede kopnene sile za sva vremena, dok je njegov britanski kolega bio uravnoteženiji, smatrajući je da je dualizam mora i kopna kao motor svjetske istorije vječan. Ako se posljedice raspada SSSR-a posmatraju ne samo kao tekući centrifugalni procesi na postsovjetskom prostoru (kao što je jermensko-azerbejdžanski rat 2020. godine ili programi pridruživanja bivših evropskih republika SSSR-a Evropskoj uniji), već i kao centripetalni procesi evroazijskih integracija kroz stvaranje EAEU-e i ODKB-a, onda se ovo drugo prikladno tumači kao pokušaji izgradnje „velikog prostranstva“ u duhu teorija K. Šmita (autora ovog pojma – Großraum) i drugog, ništa manje poznatog, njemačkog geopolitičara Karla Haushofera (1869–1946). Nije slučajno da je porijeklo pomenutog pojma ukorijenjeno „ne u državnoj, već u tehničkoj, ekonomskoj i organizacionoj sferi“⁶. Spomenuti autori su insistirali da je za kopnene sile stvaranje „velikog prostranstva“ jedini način da se odupre pomorskim. Na izgradnju šireg „velikog prostranstva“ na nivou cijelog evroazijskog kontinenta usmjeren je transportno-ekonomski mega-projekat Kine „Jedan pojas, jedan put“. Pošto njegov kopneni dio – „Ekonomski pojas puta svile“ – prolazi kroz Centralnu Aziju, bez raspada SSSR-a njegova implementacija bi bila nemoguća. Da li je on od koristi za Rusiju, teško je nedvosmisleno odgovoriti (iako projekat predviđa određeno učešće Transsibirske željeznice). Međutim, pošto Kina već prodire u ovaj region (htjela to Rusija ili ne), u ovom slučaju raspad SSSR-a može objektivno da doprinese zbližavanju Rusije i Kine kroz dijalog u Centralnoj Aziji. A zbližavanje dvije zemlje kon-

---

Uprkos raspadu SSSR-a, talasokratije nisu uspjele da dovedu do „kraja istorije“.

---

6 Schmitt C. Völkerrechtliche Großraumordnung mit Interventionsverbot für raumfremde Mächte. Ein Beitrag zum Reichsbegriff im Völkerrecht // Schmitt C. Staat, Großraum, Nomos. Arbeiten aus den Jahren 1916–1969. Berlin: Duncker & Humblot, 1995. S. 270.

tinentalne veličine garantuje obuzdavanje najezde atlantizma na Evroaziju. Ovo zблиžavanje omogućava Ruskoj Federaciji da oduz-

---

Ako se posmatra evroazijska integracija u širem kontekstu, Rusija ima čitav niz geopolitičkih alata koji joj omogućavaju da doprinese ovom procesu.

---

me mogućnost Sjedinjenim Državama da zavade dvije sile, a NR Kini – poziciju „trećeg radosnog“, koja je u kombinaciji tri sile navikla da bude pasivna sila uz dvije aktivne i da ima korist od toga (kao 1970-ih).

Ako se posmatra evroazijska integracija u širem kontekstu, Rusija ima čitav niz geopolitičkih alata koji joj omogućavaju da doprinese ovom procesu. Neki od njih predstavljaju sovjetsko nasleđe, na primjer, Transsibirska željeznica i Sjeverni morski put. Neki su novi instrumenti, poput gasovoda „Plavi tok“ i „Turski tok“. Takvi projekti mogu doprinijeti povezivanju različitih zemalja u zajedničko evroazijsko „veliko prostranstvo“. Atlantistički Zapad je dobro svjestan potencijala gasovoda kao sredstva za Rusiju da minimizira posljedice raspada Saveza. Otuda i eksplozije na oba gasovoda „Sjeverni tok“ 2022. godine. Za postizanje istog cilja – uništavanja ekonomskih veza Rusije sa Srednjom Evropom kao garancije geopolitičkog zблиžavanja – služi povlačenje iste godine „Austrijskih željeznica“ iz projekta izgradnje pruge Košice – Bratislava – Beč, odnosno ruskog železničkog koloseka 1520 mm u Evropu. U evropskom dijelu luka, koji je ruski geopolitičar Vadim Leonidovič Cimburški (1957–2009) nazvao Veliki Limitrof, punom parom se podiže novi „sanitetski kordon“ između Rusije i Evrope u interesu Anglosaksonaca i pridruženog segmenta evropske elite.

Djelimično geopolitičkom posljedicom raspada SSSR-a možemo smatrati jačanje regionalnih centara moći u Evroaziji. Na primjer, Turska je ojačala, između ostalog, zbog uticaja u etnički bliskom Azerbejdžanu, a Iran – zbog uticaja u Centralnoj Aziji. Ovo posljednje olakšalo je spajanje željezničkih sistema Irana i Centralne Azije u Sarahsu 1996. godine (naziv dva naselja sa obje

---

Djelimično geopolitičkom posljedicom raspada SSSR-a možemo smatrati jačanje regionalnih centara moći u Evroaziji.

---

strane iransko-turkemenske granice). Prodiranje Irana u ovaj region je takođe kontradiktorno pitanje za Rusiju. S jedne strane, prodor je posljedica njenog uticaja; s druge strane, objektivno, kao i u slučaju Kine, to je preduslov za saradnju

Irana i Rusije u stvaranju „velikog prostranstva“ i isključivanju atlantističkog uticaja iz zone „evroazijskog Balkana“, kako je Z.

Bžežinski nazvao bivše azijske republike SSSR-a i Avganistan. Primjer je izgradnja poluprstenaste pruge istočno od Kaspijskog mora (završena 2014. godine) i, uopšte, međunarodnog transportnog koridora Sjever-Jug od Helsinkija do Mumbaja. O ulozi ovog koridora kao geopolitičkog učvršćivača Evroazije govori

---

Prodiranje Irana u ovaj region je takođe kontradiktorno pitanje za Rusiju.

činjenica da se on formira paralelno i, takoreći, u suprotnosti sa zapadnim rascepom od Skandinavije do Afričkog roga. Ovo je jedan od dva geostrateška rascepa koja je identifikovao savremeni iranski geopolitičar Mohamed Reza Hafeznija (rođ. 1955). Za ovaj rascep je karakteristična konfrontacija Rusije i NATO-a, kao i vrtlog regionalnih sukoba na Bliskom istoku.

Zahvaljujući neviđenom razvoju transportnih komunikacija, Hartland i Rimland u 21. vijeku po prvi put u istoriji mogu da se ujedine protiv Spoljnog polumjeseca i probiju „prsten anakonde“, koji je usmjeren protiv Hartlanda i u kojem su Atlantisti Rimlandu dodijelili ulogu pijuna u tuđoj igri. (O tome svedoči huškanje Evrope na Rusiju u ekonomskom smislu i Ukrajine, uz podršku Evrope, u vojnom smislu). Međutim, brzi razvoj infrastrukture u eri globalizacije omogućava telurokratijama Evroazije, u stvari, da globalizaciju okrenu protiv onoga ko ju je pokrenuo u sopstvenim interesima – SAD-a. „I okusili su štetu svojih djela, a posljedice njihovih djela pokazale su se gubitkom“ (Kuran, 65:9). To je sasvim u duhu koncepta posibilizma osnivača francuske geografsko-geopolitičke škole Pola Vidala de la Blaša (1845–1918). On je smatrao da je položaj u prostoru – to je samo mogućnost, a njena realizacija zavisi od čovjeka.

Ideju o „infrastrukturnim koridorima“, posebno za Evroaziju, iznio je krajem 20. vijeka američki ekonomista Lindon Laruš (1922–2019). On je polazio od toga da se ekonomski interesi Sjedinjenih Država i zemalja Evroazije međusobno dopunjuju i da bi Amerikancima bilo od koristi da učestvuju u razvoju transportne infrastrukture najvećeg kontinenta. Međutim, u vladajućim krugovima SAD-a prevladava suprotna tačka gledišta prema kojoj ovakav razvoj događaja prijeti smanjenjem njihovog uticaja u Starom svijetu. Zato mreža infrastrukturnih koridora može da postane antiamerički alat i da oživi ideju panevroazijske unije, o kojoj su sanjali mnogi geopolitičari kontinentalne

---

Ideju o „infrastrukturnim koridorima“, posebno za Evroaziju, iznio je krajem 20. vijeka američki ekonomista Lindon Laruš.

škole: K. Haushofer sa svojim blokom Njemačka – SSSR – Japan, Ž. Tiriari sa svojim evro-sovjetskim carstvom od Dablina do Vladi-

---

U okviru koncepta A.G. Dugina postepeno jačanje veza Rusije sa Iranom i Kinom može se tumačiti kao koraci ka stvaranju „sekundarnih imperija“ prijateljskih Rusiji na Bliskom istoku i u istočnoj Aziji.

---

vostoka, ruski filozof Aleksandar Gelijevič Dugin (rođ. 1962) sa svojim konceptom neoevroazijstva i drugi. U okviru koncepta A.G. Dugina postepeno jačanje veza Rusije sa Iranom i Kinom može se tumačiti kao koraci ka stvaranju „sekundarnih imperija“ prijateljskih Rusiji na Bliskom istoku i

u istočnoj Aziji. Otuda pokušaji atlantizma da zavadi Rusiju sa Turskom i Egiptom 2015. godine (zbog pada aviona – vojnih i civilnih, i sa intervalom manjim od mjesec dana), kao i sa Kinom 2018. godine – izjavom američkog savjetnika za nacionalnu bezbjednost (2018–19) Džona Boltana o kineskim projektilima koji navodno gledaju u srce Rusije.

Istovremeno, aktivno učešće Rusije u međunarodnim projektima ne bi trebalo da zasjeni zadatak podizanja privrede unutrašnjosti zemlje, o čemu je pisao V. L. Cimburski. Raspad SSSR-a sve očiglednije stavlja ovaj zadatak na dnevni red Rusije. Projekti željeznica Sevsib i Belkomur, projekti automobilskog mosta preko Lene i proširenje BAM-a nisu slučajni. Koncept V.L. Cimburskog „Ostrvo Rusija“ je tačan jer naglašava važnost oslanjanja na sopstvene snage. Između ostalog, razvoj Istočnog Sibira i Dalekog istoka garantuje njihovo očuvanje u sastavu Rusije: Zapad je bacio oko na ove teritorije još 1940-ih, kada je H. Makinder izdvojio specijalnu zonu Lenaland, „odvojio“ je od Hartlanda i „pripojio“ je Rimlendu.

Istovremeno, koncept V.L. Cimburskog miriše na izolacionizam, što Rusija ne može sebi da priušti. Jer, kako je naglasio poznati ruski orijentalista Vladimir Nikolajevič Kolotov (rođ. 1969), do sada jedini radni projekat istinski evroazijskih razmjera jeste osam lukova evroazijske nestabilnosti⁷. I nisu izolovani, već čine sistem. Podsetimo se riječi A.E. Vandama o Anglosaksoncima, koji

---

Istovremeno, aktivno učešće Rusije u međunarodnim projektima ne bi trebalo da zasjeni zadatak podizanja privrede unutrašnjosti zemlje

---

pokreću narode „tako da njihov protivnik, koji u svakom pijunu pred sobom vidi samostalnog neprijatelja, na kraju ostane u nedoumici, kako je i kada napravio kobni potez koji je doveo do gubit-

7 Kolotov V.N. Evroazijski luk nestabilnosti: preliminarni rezultati 2016. god. // Evroazijski luk nestabilnosti i problemi regionalne bezbjednosti od istočne Azije do sjeverne Afrike: rezultati 2016. god. / Gl. urednik V.N. Kolotov. Sankt Peterburg: Izdavačka kuća „IPK NP-Print“, 2017. S. 37.

ka partije?»⁸ Neki od evroazijskih lukova nestabilnosti počeli su da se formiraju još u vrijeme Hladnog rata, ali su nastanak drugih i, što je najvažnije, formiranje svih njih u određeni sistem, postali mogući upravo raspadom SSSR-a.

Raspad Sovjetskog Saveza nesumnjivo predstavlja najveću geopolitičku katastrofu 20. vijeka. To je dramatično promijenilo odnos snaga u svijetu, što je u mnogim zemljama dovelo do društvenih tenzija, a na nekim mjestima i do ratova, međudržavnih i građanskih. Međutim, u cjelini gledano, politički ujedinjeni Hartland ostaje u okvirima Rusije, i ako ispravno slijediti teoretičare kontinentalne škole geopolitike, ona ima šansu da se osveti za poraz 1991. godine.

Raspad Sovjetskog Saveza nesumnjivo predstavlja najveću geopolitičku katastrofu 20. vijeka.

Literatura

- Vandam (Jedrihin) A.J. Naš položaj // Vandam (Jedrihin) A.J. Geopolitika i geostrategija / Sast., uvod i koment. I. Obrazcova; zaključak I. Danilenko. Žukovskij; Moskva: Kučkovo pole, 2002. S. 27-154.
- Kolotov V.N. Evroazijski luk nestabilnosti: preliminarni rezultati 2016. god. // Evroazijski luk nestabilnosti i problemi regionalne bezbjednosti od istočne Azije do sjeverne Afrike: rezultati 2016. god. / Gl. urednik V.N. Kolotov. Sankt Peterburg: Izdavačka kuća „IPK NP-Print“, 2017, S. 5-50.
- Fursov K.A. Država-trgovac: odnosi Engleske istočnoindijske kompanije sa engleskom državom i indijskom baštinom. Moskva: Udruženje naučnih publikacija KMK, 2006. 364 s.
- Brzezinski Z. The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. XIV, 215 p.
- Cohen S.B. Geopolitics of the World System. Lanham etc.: Rowman & Littlefield, 2003. XI, 435 p.
- Schmitt C. Völkerrechtliche Großraumordnung mit Interventionsverbot für raumfremde Mächte. Ein Beitrag zum Reichsbegriff im Völkerrecht // Schmitt C. Staat, Großraum, Nomos. Arbeiten aus den Jahren 1916-1969. Berlin: Duncker & Humblot, 1995. S. 269-371.

To je dramatično promijenilo odnos snaga u svijetu, što je u mnogim zemljama dovelo do društvenih tenzija.

---

⁸ Vandam (Jedrihin) A.E. Spomenuto djelo. S. 43-44.

К.А. Фурсов¹

ПОСЛЕДСТВИЯ РАСПАДА СССР СКВОЗЬ ПРИЗМУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ТЕОРИЙ

Последствия разрушения Советского Союза кратко рассмотрены в свете основных направлений геополитики (атлантизма и континентализма) и теорий их важнейших представителей на Западе, в России и Иране (Х. Маккиндера, К. Шмитта, А.Е. Вандама, В.Л. Цымбурского, М.Р. Хафезния и др.). Выделены этапы давления атлантизма на Евразию в 1990-е – начале 2020-х годов. Подчёркнута роль международных транспортных проектов как залога успешного противодействия этому давлению.

Ключевые слова: *распад СССР, геополитика, теллуократия, талассократия, атлантизм, «большое пространство», евразийская интеграция.*

---

1 Фурсов Кирилл Андреевич, кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Института стран Азии и Африки Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова (Москва, Россия). Электронный адрес: kfursov@iaas.msu.ru.

K.A. Fursov

The Consequences of the Collapse of the USSR in the Light of Geopolitical Theories

The consequences of the disintegration of the Soviet Union are briefly seen in the light of the main geopolitical schools (Atlanticism and Continentalism) and the theories of their most prominent representatives in the West, Russia and Iran (H. Mackinder, C. Schmitt, A.Ye. Vandam, V.L. Tsymbursky, M.R. Hafezniya, etc.). The article retraces the stages of Atlanticist pressure on Eurasia in the 1990s – early 2020s. Stress is laid on the role of international transport projects as an essential condition of successful resistance to this pressure.

Keywords: *the collapse of the USSR, geopolitics, tellurocracy, thalassocracy, Atlanticism, “large space”, Eurasian integration.*

Рассмотрение ситуации в Евразии и мире вследствие распада СССР через призму основных теорий геополитики помогает выявить логику действий крупнейших игроков на мировой арене и предсказать их дальнейшие шаги, а значит, дать рекомендации для поведения России.

В свете концепции британского географа Хэлфорда Маккиндера (1861–1947) и его американского последователя Николаса Спикмэна (1893–1943) распад Советского Союза стал разрывом Хартленда, «Сердцевинной земли» Евразии. Если ранее политическое и географическое понятия Хартленда были близки (хотя кроме Российской империи / СССР охватывал он и Монголию, и центральноазиатскую часть Китая), теперь они не совпадают довольно явно; политический Хартленд – Российская Федерация, а географический включает, кроме неё самой, Монголии и внутреннего Китая, её ближнее зарубежье. Такой разрыв произошёл впервые за несколько столетий. Конечно, имел он место и после 1917 г., но тогда лимитрофы (государства по окраинам обширной державы) были быстро собраны Россией вновь – уже Советской. Сегодняшнее же состояние разорванности длится уже более 30 лет.

Поскольку СССР был крупнейшей по площади теллуократией (сухопутной державой), эта разорванность озна-

чает пусть и не крах, но серьёзное ограничение теллуократического номоса, т.е. принципа организации пространства, если говорить языком немецкого геополитика Карла Шмитта (1888–1985). Безусловно, в эпоху авиации и ракет дихотомия сухопутных и морских держав несколько потеряла остроту, но вовсе не исчезла. А поскольку борьба этих держав – это игра с нулевой суммой, разорванность Хартленда означает новый подъём талассократий (морских держав), новый выход на передний план «морской силы» (термин американского контр-адмирала Алфреда Мэхэна, 1840–1914), или, если вернуться к схеме Х. Маккиндера, зоны Внешнего полумесяца. К слову, геополитика как отрасль знаний и возникла за сто лет до этого как тревожная реакция англосаксов на небывалый подъём России – во многом чуждой им сухопутной политике, которая успешно организовала немалую часть крупнейшего материка Земли.

Десятилетия после смерти евразийского гиганта демонстрируют новый взлёт талассократий вполне ясно. Чтобы закрепить успех, атлантизм продолжал осуществлять кисинджеровскую стратегию соединения (linkage), которая направлена на то, чтобы уже бесповоротно включить в атлантистскую сферу влияния Римленд – «Окаёмочную землю» Евразии (ещё один термин Х. Маккиндера). Распадом СССР уместно датировать начало второго этапа давления атлантизма на Евразию, давления более наглого из-за исчезновения геополитического противовеса. Ряд сегментов Римленда составляют, по атлантизму, осколочные пояса (мой перевод термина *shatterbelt*). Так американский антропогеограф Сол Коэн (1925–2021) назвал регионы с неопределённой геополитической ориентацией, которые внутренне нестабильны, да ещё выступают объектами соперничества великих держав². Писал он прежде всего о Ближнем Востоке и Юго-Восточной Азии, но распад СССР обострил качество «осколочности» как минимум ещё у одного региона – Восточной Европы. Главным геополитическим инструментом по её затягиванию в паутину атлантизма стало поэтапное расширение НАТО на восток, которое продолжается по сей день. Югославию, которая пыталась отстоять свой суверенитет, в 1999 г. просто бом-

2 Cohen S.B. *Geopolitics of the World System*. Lanham etc.: Rowman & Littlefield, 2003. P. 43.

били: сербофобия и русофобия – две стороны одной медали. В ближнем зарубежье России атлантизм к этому же времени содействовал появлению региональной организации анти-русской направленности – ГУАМ.

Распад советской сверхдержавы облегчил атлантизму задачу пытаться поставить под контроль разные сегменты Римленда. (Сделать это он пытался и в Холодную войну, но тогда «перетягивание каната» шло с переменным успехом.) На Ближнем Востоке эти попытки начались даже раньше гибели СССР – первая война в Персидском заливе (1991 г.), когда умирающий Союз встроился в политику США в регионе. В Южной Азии крах СССР подготовил почву для сближения США с Индией, а в Северо-Восточной Азии усилил изоляцию КНДР. Всё это сопровождалось уходом России из Мирового океана, где СССР благодаря теорию и практику геополитики адмиралу Сергею Георгиевичу Горшкову (1910–88) успешно играл на поле талассократий.

Третий этап давления атлантизма на Евразию начался с приходом XXI в. Предлогом послужило обрушение нью-йоркских башен-близнецов в 2001 г. – такой же спектакль, как взрыв американского крейсера «Мэн» в бухте Гаваны в 1898 г., Пёрл-Харбор в 1941 г. или Тонкинский инцидент 1964 г. На этот раз атлантизм пытался «вгрызться» уже даже не в Римленд, а глубже – в Хартленд. Это вторжение в Афганистан и получение на несколько лет военно-воздушных баз в Центральной Азии (США в Ханабаде и Манасе, Франции в Душанбе, Германии в Термезе). Также это организация «оранжевой революции» 2004 г. и «Евромайдана» 2014 г. на Украине. Освоение атлантизмом территории этой крупной страны, которое сопровождалось геноцидом против народа Донбасса и подготовкой агрессии против России, – на данный момент самый яркий в XXI в. случай вторжения в Евразию чужеродного для неё и враждебного ей «номоса моря».

Современный этап ознаменовало начало опосредованной войны России с НАТО в феврале 2022 г. Поскольку, согласно третьему закону И. Ньютона, сила действия равна силе противодействия, специальная военная операция России на Украине в терминах геополитики есть предсказуемая реакция

на беспрецедентное проникновение Внешнего полумесяца в Хартленд – проникновение в открыто деструктивных целях.

В направлении дестабилизации Евразии работают и некоторые транспортно-экономические проекты Запада. Это и TRACECA (Transport Corridor Europe – Caucasus – Asia), который призван оторвать от России Южный Кавказ и Центральную Азию. Это и «Новый Шёлковый путь», идею которого выдвинул американский геополитик Фредерик Старр (род. 1940), а озвучила госсекретарь США (2009–13) Хиллари Клинтон; его цель – интегрировать страны Центральной Азии с Южной в ущерб интересам России, Китая, Ирана. Оба этих проекта уместно трактовать как атлантистские геополитические лучи (векторы воздействия геополитического полюса на периферию), бьющие с океанов в хинтерланд (внутренние районы континента). Впрочем, проба сил атлантизма в Хартленде началась уже в 1990-е годы в Чечне.

Параллельно атлантизм продолжает «откусывать», где можно, сегменты Римленда. (Приём, англосаксами отработанный; в масштабах Индийского субконтинента так действовала в XVIII–XIX вв. британская Ост-Индская компания³.) Это вторжение в Ирак и «революция роз» в Грузии в 2003 г., свержение Муаммара Каддафи в Ливии в 2011 г. «Откусывание» не всегда предполагает установление прямого контроля; кое-где это политическая фрагментация для создания управляемого хаоса. Правда, в Южной Осетии в 2008 г. и Сирии после 2011 г. такие планы были сорваны. Однако вопрос Ирака как самостоятельной региональной державы США решили, похоже, окончательно.

Более того, стремительная экспансия ИГИЛ, которое как раковая опухоль расплодилось было по Ираку и Сирии, была выгодна американцам как подъём квазигосударственного террористического образования, враждебного России (а также влияющего на безопасность сухопутных коммуникаций Китая с Европой). Об опасности возникновения такого образования на стратегически ключевой территории к югу от Кавказа дальновидно предупредил ещё накануне Пер-

³ См., например: Фурсов К.А. Держава-купец: отношения английской Ост-Индской компании с английским государством и индийскими патримониями. Москва: Товарищество научных изданий КМК, 2006. С. 103–145, 184–266.

вой мировой войны русский геополитик подполковник Алексей Ефимович Вандам (Едрихин) (1867–1933): «Раскинувшись между Каспийским, Черным, Средиземным, Красным морями и Персидским заливом, это государство плотно закрыло бы тот выход, которым Россия пока легко могла бы достигнуть Индийского океана. Такое государство не существует ещё, но нет причин, чтобы оно не появилось в будущем»⁴. Кстати, когда медиахолдинг ИГИЛ «Аль-Хайят» переводил тексты и видео на девять языков, русский часто шёл на втором месте после английского.

Хотя США и создали против ИГИЛ международную коалицию, воевала она очень вяло. Подъём этого «халифата» не противоречил общей стратегии атлантизма по удушению Евразии. Мы наблюдаем в действии «стратегию анаконды», которая родилась в ходе Гражданской войны в США 1861–65 гг. и которую на мировой уровень вывел в своих работах рубежа XIX–XX вв. А. Мэхэн. Инструментами этого давления – исламскими радикалами – американцы привыкли пользоваться давно, с их опосредованной войны против СССР в Афганистане 1979–89 гг.

Попытка США выдавить Россию из Сирии стала контрпродуктивной, потому что полный уход из Средиземноморья грозил бы России потерей последнего союзника на Ближнем Востоке и оголением южных рубежей. Неслучайно Средиземное море играет ключевую роль в концепции бельгийского геополитика Жана Тириара (1922–92). Он подчёркивал, что закупорить это море с обеих сторон (Гибралтарского пролива и Суэцкого канала) – первостепенная задача для любой континентальной силы, которая хотела бы избавить Африку (Мировой Остров по терминологии Х. Маккиндера) от американского диктата. В самом деле, Средиземноморье – очень уязвимый сегмент Римленда, поэтому за него идёт столь острая борьба.

Однако ещё к началу XXI в. стало ясно, что схема Х. Маккиндера – Н. Спикмэна требует существенной модификации ввиду подъёма Китая и его комплексной торгово-инвести-

---

⁴ Вандам (Едрихин) А.Е. Наше положение // Вандам (Едрихин) А.Е. Геополитика и геостратегия / Сост., вступ. ст. и коммент. И. Образцова; заключ. ст. И. Даниленко. Жуковский; Москва: Кучково поле, 2002. С. 91.

ционно-военно-инфраструктурной мировой экспансии. На важность китайского фактора указал, к примеру, американский геополитик-атлантист Збигнев Бжезинский (1928–2017) в своей последней книге «Стратегический взгляд» (2012). Здесь Китай как угроза для США затмил даже Россию, которую в самой известной своей работе «Великая шахматная доска» (1997) Зб. Бжезинский предлагал, по сути, расчленить на трое – прикрываясь целью «высвободить творческий потенциал как российского народа, так и обширных природных ресурсов страны»⁵.

Китайский фактор более всех прочих ломает талассократиям планы контролировать весь Римленд. Поэтому наличие этого фактора исключает сейчас окружение англосаксами России по периметру границ. (Это не значит, конечно, что геополитические интересы КНР и РФ совпадают полностью.) Более того, многие действия в Римленде, которые предпринимают англосаксы, направлены уже не столько против России, сколько против Китая, против его стратегии, которую американцы поэтично в его стиле назвали «нитью жемчуга» (создание цепи военных и торговых баз по берегам Южно-Китайского моря и Индийского океана, включая Красное море). Среди этих действий – раздувание сепаратизма белуджей в Пакистане и конфликта вокруг мусульман-рохинджа в Мьянме.

Несмотря на распад СССР, учинить «конец истории» у талассократий не вышло. Х. Маккиндер оказался проницательнее Н. Спикмэна. Американский геополитик считал, что морские державы через контроль над Римлендом могут победить сухопутные на все времена, тогда как его британский коллега был взвешеннее, считал, что дуализм моря и суши как двигатель мировой истории вечен. Если последствиями краха СССР считать не только продолжающиеся центробежные процессы на постсоветском пространстве (такие как армяно-азербайджанская война 2020 г. или программы ассоциации бывших европейских республик СССР с Евросоюзом), но и центростремительные – процессы евразийской интеграции через создание ЕАЭС и ОДКБ, то последнее уместно тракто-

---

⁵ Brzezinski Z. The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. P. 202.

вать как попытки построить «большое пространство» в духе теорий К. Шмитта (автора данного термина – *Großraum*) и другого, не менее известного, немецкого геополитика Карла Хаусхофера (1869–1946). Неслучайно происхождение упомянутого термина уходит корнями «не в государственную, а в технико-экономическо-организационную сферу»⁶. Названные авторы настаивали, что для сухопутных держав создание «большого пространства» – единственное средство выстоять перед лицом морских.

На строительство более широкого «большого пространства», в масштабах всего евразийского континента, нацелен транспортно-экономический мегапроект Китая «Один пояс, один путь». Поскольку его сухопутная часть – «Экономический пояс Шёлкового пути» – проходит по Центральной Азии, без распада СССР её осуществление было бы невозможно. Выгодно ли оно России – вопрос неоднозначный (хотя некоторое участие Транссибирской магистрали проект предусматривает). Однако коль скоро проникновение Китая в этот регион уже идёт (хочет Россия того или нет), в данном случае распад СССР объективно может содействовать сближению России и Китая через диалог в Центральной Азии. А сближение двух стран континентальной величины гарантирует сдерживание натиска атлантизма на Евразию. Это сближение позволяет РФ лишиться США возможности рассорить две державы, а КНР – положения «третьего радующегося», который в связке трёх сил привык быть пассивной силой при двух активных и извлекать из этого выгоду (как в 1970-е годы).

Если евразийскую интеграцию понимать наиболее широко, то Россия располагает целым набором геополитических инструментов, позволяющих ей внести вклад в этот процесс. Часть из них – это советское наследие, например, Трансиб и Северный морской путь. Часть – новые инструменты, такие как трубопроводы «Голубой поток» и «Турецкий поток». Такие проекты могут содействовать подключению к общеевразийскому «большому пространству» самых разных стран. На атлантистском Западе хорошо понимают потенциал трубо-

6 Schmitt C. *Völkerrechtliche Großraumordnung mit Interventionsverbot für raumfremde Mächte. Ein Beitrag zum Reichsbegriff im Völkerrecht* // Schmitt C. *Staat, Großraum, Nomos. Arbeiten aus den Jahren 1916–1969*. Berlin: Duncker & Humblot, 1995. S. 270.

проводов как средства для России минимизировать последствия распада Союза. Отсюда взрывы на обоих газопроводах «Северный поток» в 2022 г. Достижению той же цели – разрушить экономические связи России со Средней Европой как залого геополитического сближения – призван выход в том же году «Австрийских железных дорог» из проекта строительства ширококолейной магистрали Кошице – Братислава – Вена, т.е. продвижения в Европу русской железнодорожной колеи 1520 мм. В европейской части дуги, которую российский геополитик Вадим Леонидович Цымбурский (1957–2009) назвал Великим Лимитрофом, полным ходом воздвигается новый «санитарный кордон» между Россией и Европой в интересах англосаксов и связанного с ними сегмента европейской элиты.

Отчасти геополитическим следствием распада СССР уместно считать усиление региональных центров силы в Евразии. Так, Турция усилилась в том числе за счёт влияния в этнически близком Азербайджане, Иран – за счёт влияния в Центральной Азии. Последнему обстоятельству способствовала стыковка в 1996 г. железнодорожных систем Ирана и Центральной Азии в Сарахсе (название двух населённых пунктов по обе стороны иранско-туркменской границы). Проникновение Ирана в этот регион – тоже вопрос для России неоднозначный. С одной стороны, проникновение идёт за счёт её влияния; с другой стороны, объективно, как в случае Китая, оно создаёт предпосылки сотрудничества Ирана с Россией в деле создания «большого пространства» и исключения атлантистского влияния из зоны «Евразийских Балкан», как назвал Зб. Бжезинский бывшие азиатские республики СССР и Афганистан. Пример – строительство железнодорожного полукольца к востоку от Каспия (завершено в 2014 г.) и вообще международного транспортного коридора «Север – Юг» от Хельсинки до Мумбаи. На роль этого коридора как геополитической скрепы Евразии указывает то, что формируется он параллельно и как бы в противовес Западному разлому от Скандинавии до Африканского Рога. Это один из двух геостратегических разломов, которые выделил современный иранский геополитик Мохаммад Реза Хафезния (род. 1955). Для данного разлома характерно противостояние России с

НАТО и водоворот региональных конфликтов на Ближнем Востоке.

Благодаря беспрецедентному развитию транспортных коммуникаций Хартленд и Римленд в XXI в. впервые в истории могут объединиться против Внешнего полумесяца и прорвать «кольцо анаконды», которое направлено против Хартленда и в котором Римленду атлантисты отвели роль пешки в чужой игре. (О последнем свидетельствует натравливание на Россию Европы в экономическом плане и Украины при поддержке Европы – в плане военном.) Однако бурное развитие инфраструктуры в эпоху глобализации даёт возможность теллурукратиям Евразии, по сути, обратить глобализацию против того, кто её в своих интересах запустил, – США. «И вкусили они вред своих дел, и последствия их дел оказались убытком» (Коран, 65:9). Это вполне в духе концепции POSSIBILISMA основателя французской школы географии и геополитики Поля Видаля де ла Блаша (1845–1918). Он подчёркивал, что пространственное положение – лишь возможность, а её реализация зависит от человека.

Идею «инфраструктурных коридоров», причём именно для Евразии, выдвинул в конце XX в. американский экономист Линдон Ларуш (1922–2019). Исходил он из того, что экономические интересы США и стран Евразии дополняют друг друга и американцам было бы выгодно участвовать в развитии транспортной инфраструктуры крупнейшего континента. Однако в правящих кругах США преобладает противоположная точка зрения, согласно которой это развитие грозит уменьшить их рычаги влияния в Старом Свете. Вот почему сеть инфраструктурных коридоров может стать антиамериканским орудием и воплотить в жизнь идею общеевразийского союза, о котором мечтали многие геополитики континентальной школы: К. Хаусхофер с его блоком Германия – СССР – Япония, Ж. Тириар с его Евро-советской империей от Дублина до Владивостока, российский философ Александр Гельевич Дугин (род. 1962) с его концепцией неоевразийства и другие. В рамках концепции А.Г. Дугина постепенное укрепление связей России с Ираном и Китаем можно трактовать как шаги в направлении создания дружественных России «вторичных империй» на Среднем Востоке

и в Восточной Азии. Отсюда попытки атлантизма рассорить Россию с Турцией и Египтом в 2015 г. (через падение самолётов – военного и гражданского, причём с интервалом менее месяца), а также с Китаем в 2018 г. – через заявление советника президента США по национальной безопасности (2018–19) Джона Болтона о китайских ракетах, которые якобы смотрят в сердце России.

Вместе с тем активное участие России в международных проектах не должно затмевать задачу поднимать хозяйство внутренних районов страны, о которой писал В.Л. Цымбурский. Крах СССР ставит эту задачу на повестку дня России тем очевиднее. Неслучайны железнодорожные проекты Севсиб и Белкомур, проекты автомобильного моста через Лену и расширения БАМа. Концепция В.Л. Цымбурского «Остров Россия» верна в том, что подчёркивает важность опоры на собственные силы. В частности, освоение Восточной Сибири и Дальнего Востока гарантирует их сохранение в составе России: глаз на эти территории Запад положил по меньшей мере ещё в 1940-е годы, когда Х. Маккиндер выделил особую зону *Lenaland*, «отсоединил» её от Хартленда и «присоединил» к Римленду.

Вместе с тем концепция В.Л. Цымбурского отдаёт изоляционизмом, которого Россия позволить себе не может. Ведь, как подчеркнул известный российский востоковед Владимир Николаевич Колотов (род. 1969), пока единственный работающий проект подлинно евразийского масштаба – это восемь дуг нестабильности Евразии⁷. Причём они не разрозненны, это система. Вспоминаются слова А.Е. Вандама об англосаксах, которые двигают народами «с таким расчётом, что их противник, видящий в каждой стоящей перед ним пешке самостоятельного врага, в конце концов, теряется в недоумении, каким же образом и когда им был сделан роковой ход, приведший к проигрышу партии?»⁸ Некоторые из евразийских дуг нестабильности начали складываться ещё в период Холодной войны, но появление других и, главное, оформле-

7 Колотов В.Н. Евразийская дуга нестабильности: предварительные итоги 2016 г. // Евразийская дуга нестабильности и проблемы региональной безопасности от Восточной Азии до Северной Африки: итоги 2016 г. / Гл. ред. В.Н. Колотов. Санкт-Петербург: Изд-во «ИПК НП-Принт», 2017. С. 37.

8 Вандам (Едрихин) А.Е. Указ. соч. С. 43–44.

ние их всех в некую систему стали возможными именно благодаря краху СССР.

Распад Советского Союза – безусловно, крупнейшая геополитическая катастрофа XX в. Он резко сместил баланс силы в мире, приведя во многих странах к социальной напряжённости, а кое-где и к войнам, как межгосударственным, так и гражданским. И всё же в целом политически единый Хартленд в лице России сохраняется, и, если грамотно следовать теоретикам континентальной школы геополитики, у него есть шанс взять за своё поражение 1991 г. реванш.

Список литературы

- Вандам (Едрихин) А.Е. Наше положение // Вандам (Едрихин) А.Е. Геополитика и геостратегия / Сост., вступ. ст. и коммент. И. Образцова; заклоч. ст. И. Даниленко. Жуковский; Москва: Кучково поле, 2002. С. 27–154.
- Колотов В.Н. Евразийская дуга нестабильности: предварительные итоги 2016 г. // Евразийская дуга нестабильности и проблемы региональной безопасности от Восточной Азии до Северной Африки: итоги 2016 г. / Гл. ред. В.Н. Колотов. Санкт-Петербург: Изд-во «ИПК НП-Принт», 2017. С. 5–50.
- Фурсов К.А. Держава-купец: отношения английской Ост-Индской компании с английским государством и индийскими патримониями. Москва: Товарищество научных изданий КМК, 2006. 364 с.
- Brzezinski Z. The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives. New York: Basic Books, 1997. XIV, 215 p.
- Cohen S.B. Geopolitics of the World System. Lanham etc.: Rowman & Littlefield, 2003. XI, 435 p.
- Schmitt C. Völkerrechtliche Großraumordnung mit Interventionsverbot für raumfremde Mächte. Ein Beitrag zum Reichsbegriff im Völkerrecht // Schmitt C. Staat, Großraum, Nomos. Arbeiten aus den Jahren 1916–1969. Berlin: Duncker & Humblot, 1995. S. 269–371.

Vladimir Pavlenko¹

Čovječanstvo između globalizma i multipolarnosti

Apstrakt:

U članku se razmatraju glavni pravci evolucije koncepta globalnog upravljanja kolektivnog Zapada, koji su izraženi u projektu globalne pandemije COVID-19, koja je kreirana ljudskom rukom. U radu se otkrivaju ciljevi, zadaci i praktični koraci za završetak globalizacije u interesu i pod uslovima zapadnih banaka, korporacija i elita. Autor pokazuje da je zaustavljanje ovog projekta povezano sa početkom ruske specijalne vojne operacije (SVO) u Ukrajini, koja je omogućila Istoku da preotme stratešku inicijativu Zapada, namećući joj sopstvenu agendu.

Napominje se da na taj način čovječanstvo dobija izbor koji mu omogućava da izbjegne uspostavljanja globalne digitalne diktature.

Ključne riječi: Rusija, Zapad, specijalna vojna operacija, oligarhija, globalizam, multipolarnost, projekat COVID-19, globalno upravljanje, globalne institucije, Savjet za inkluzivni kapitalizam.

---

¹ (Ruska Federacija) doktor političkih nauka, politički komentator novinske agencije REX

Humanity between Globalism and Multipolarity

Annex:

Kineski predsjednik Si Đinping je više puta govorio i stalno ponavlja o „promjenama koje se dešavaju jednom u stoljeću, a koje zajedno pokreću Kina i Rusija“.

The article discusses the main directions of the evolution of the global governance concepts of the collective West, which were expressed in the man-made project of the global COVID-19 pandemic. It reveals its goals, objectives and practical steps to complete globalization in the interests and on the terms of Western banks, corporations and elites. It is shown that the stop of this project is connected with the start of the Russian special military operation in Ukraine, which allowed the East to seize the strategic initiative from the West, imposing its own agenda on it.

It is noted that in this way humanity gets a choice that allows it to avoid the prospects of establishing a global digital dictatorship.

Keywords: Russia, West, special military operation, oligarchy, globalism, multipolarity, COVID-19 project, governance, global institutes, Council for Inclusive Capitalism.

Kineski predsjednik Si Đinping je više puta govorio i stalno ponavlja o „promjenama koje se dešavaju jednom u stoljeću, a koje zajedno pokreću Kina i Rusija“. On je ovu ideju istakao tokom svoje državne posjete Ruskoj Federaciji u martu 2023. godine [1]. To samo potvrđuje aktuelnost zaključka iz 1991. godine. Rušenje SSSR-a, koje je ruski predsjednik Vladimir Putin nazvao „najvećom geopolitičkom katastrofom“ [2], nije konačno, već privremeno. To nije bio raspad, već poluraspad; „peta kolona“ unutar zemlje uz spoljnu podršku nije uspjela da postigne potpuni raspad zemlje i podjelu RSFSR-a na sedam dijelova, kako je planirao

---

Rušenje SSSR-a, koje je ruski predsjednik Vladimir Putin nazvao „najvećom geopolitičkom katastrofom“ [2], nije konačno, već privremeno.

Hitler u Generalnom planu Ost. U verziji kojom se Zapad vodio prilikom iscrtavanja granica neuspjelog raspada Rusije 1991. godine, radilo se i o osmom dijelu. Taj dio je obuhvatao Krim i Kavkaz, kako bi se odsjekao centar zemlje od južnih

mora. Jer prva verzija Savezničkog ugovora nije podrazumijevala samostalno učešće Ruske Federacije, već samo njenih pojedinač-

nih subjekata. Tadašnji predsjednik Ruske Federacije Boris Jeljcin predložio je republikama, pokrajinama i oblastima da „progutaju“ suverenitet.

Svi geopolitički procesi koji su se od tada odigrali, a prije svega višestruko širenje NATO-a na Istok, što je postalo pravi razlog za specijalnu vojnu operaciju (SVO) Oružanih snaga Rusije u Ukrajini, posljedica su tzv. „strategije anakonde“ koju je formulisao poljski trockista Jozef Retinger [3]. Nametanje geopolitičke konfrontacije na svim periferijama naše zemlje ima za cilj pretvaranje ih u pogranične zone sa izgledom da budu otrgnute od Moskve. Ova strategija se zasniva na planovima „drugog kruga“ vlasti na Zapadu, kako Andrej Fursov naziva fenomen „duboke države“, sistem elitnih institucija globalnog političkog planiranja i upravljanja [4].

Upravo zato što je Rusija opstala, pojavila se dilema koja je i danas aktualna.

Konceptualni Zapad: od Harvardskog do Hjustonskog projekta

Upravo zato što je Rusija opstala, pojavila se dilema koja je i danas aktualna. Privremeni rezultati nisu trajni. Kolaps će se ili nastaviti do kraja, do desetina zaraćenih djelova, kao što je američki predsjednik Bil Klinton najavljivao u oktobru 1995. godine [5], ili će se taj proces okrenuti u drugu stranu. SVO je faktor upravo takvog „revanša“ protiv destruktivnih tendencija, koji ne dopušta istorijski poraz Rusije. Nakon očuvanja jezgra „velike“ Rusije u okviru Ruske Federacije, planovi neprijatelja su promptno korigovani. Od Harvardskog projekta koji se bazirao na „Zakonu o porobljenim narodima“ (1959) (autor – ukrajinski nacista Lev Dobrjanski [6]), prešli su na Hjustonski projekat, čiji su fragmenti procurili u medije 2001. godine.

Osnovna ideja je sljedeća: „Jedan od zahtjeva koji pred Sjedinjene Države postavlja novi ruski izazov (misli se na „izazov slabosti“ – V.P.) jeste odbijanje tretiranja Rusije kao cjeline, jer ona to više nije ili će prestati da bude u doglednoj budućnosti. Neophodno je razraditi individualnu politiku za pojedine regione, posebno ističući ... Kalinjingrad, Sjeverni Kavkaz, Istočni Sibir i Daleki istok, kao i Moskvu i Sankt Peterburg, gde je koncentrisana elita federalnog nivoa“ [7].

Nakon očuvanja jezgra „velike“ Rusije u okviru Ruske Federacije, planovi neprijatelja su promptno korigovani.

Malo ko zna da je prolog čuvenog govora Vladimira Putina u Minhenu u februaru 2007. bila posjeta Rusiji godinu dana ranije

---

Malo ko zna da je prolog čuvenog govora Vladimira Putina u Minhenu u februaru 2007. bila posjeta Rusiji godinu dana ranije vladajućeg princa od Monaka Alberta II.

---

vladajućeg princa od Monaka Alberta II. Patuljaste evropske monarhije često koriste konceptualne krugove (pomenuti „drugi krug“ vlasti) za prenošenje određene poruke da ne bi opterećivale međudržavne odnose ozbiljnih zemalja. Knez je bio dočekan na nivou; čak spušten u batiskafu na dno Bajkalskog jezera, što je san svakog „slobodnog zidara“. „U znak zahvalnosti“, međutim, predložio je da se Rusija primi u Evropu ne u cjelini, već u dijelovima, za početak bez Sjevernog Kavkaza. I onda, uprkos preovlađujućem liberalno-elitnom odobravanju ove destruktivne inicijative, Putin je jasno izrekao svoje „ne“! Uslijedilo je povezivanje sa Kinom prije samita G20 u Londonu (mart-april 2009); bio je spriječen globalni bankrot, zbog kojeg su zapadni konceptualni krugovi izazvali finansijsku krizu 2008–2009, koja je na kraju morala da se spasi svježe štampanim trilionima dolara. Nakon toga, u martu 2010. godine, Si Đinping, tadašnji potpredsjednik NR Kine, otišao je na jednodjeljnu turneju na relaciji Finska – Švedska – Rusija i, nakon samo dan i po boravka u prve dvije zemlje, stigao je u rezidenciju ruskog lidera Zavidovo pored Moskve. Tamo su on i Vladimir Putin, koji je tada bio premijer, o nečemu razgovarali nedjelju dana. Sada možemo čak i da pretpostavimo šta je to bilo. Sve to nam pokazuje da su sadašnji procesi počeli tada. Već 2000-ih godina došlo je do shvatanja da je Zapadu, prema bivšem zamjeniku predsjednika KGB SSSR-a, generalu Leonidu Šebaršinu, „od Rusije treba samo jedno: da ne postoji“ [8].

„Drugi krug“ vlasti: antiruski planovi zapadnih „konceptualaca“

Već 2000-ih godina došlo je do shvatanja da je Zapadu, prema bivšem zamjeniku predsjednika KGB SSSR-a, generalu Leonidu Šebaršinu, „od Rusije treba samo jedno: da ne postoji“.

Isti planovi se kuju i danas. I ako Zapad u uslovima SVO ćuti o ovoj temi, kijevski funkcioneri govore umjesto njih. Na primjer, Arestovič, bivši savjetnik Zelenskog, koji u suštini ostaje glavni propagandista kijevskog režima, sa pretenzijama na položaje u vlasti, sanja o „Jugorusiji“, čiji projekat uključuje u sastav Ukrajine niz subjekata juga Ruske Federacije. Sekretar ukrajinskog Savjeta za nacionalnu be-

zbjednost i odbranu (SNBOU) Danilov zahtijeva „fragmentaciju“ evropske teritorije Rusije (ETR) poslije „pobjede“ kijevskog režima, na koju i dalje računa. Još jedan savjetnik predsjednika Ukrajine, Podoljak, govori o potpunoj zabrani svega ruskog. I sam Zelenski je na početku SVO-a uzburkao strasti pozvavši sve nezadovoljne nacionalističkim poretom koji su uspostavile kijevske vlasti da spakuju stvari i odu u Rusiju.

Rusija doživljava takve napade svakih 50 – 100 godina. Neprijatelj svaki put doživi novi poraz, međutim, svaki put se povuče, sačeka i – ponovo napada.

Izlaz iz ove situacije, koji diktira mogući izbor Moskve, je jednostavan. Ili će doći do reintegracije postsovjetskog prostora, barem djelimične, ili će zemlja biti osuđena na potpuni raspad. Kako je nedavno rekao Jakov Kedmi, bivši šef izraelske obavještajne agencije „Nativ“, koja se bavi pitanjima repatrijacije, „Putin je sebi postavio cilj, čiji će neuspjeh Rusiju poslati u istoriju“ [9].

Antagonizam između Rusije i Zapada, koji „peta kolona“ pokušava da ublaži bajkama o Evropi „od Atlantika do Urala ili do Vladivostoka“ (ne shvatajući suštinu ni jednog ni drugog koncepta), leži u različitim idejama o globalnoj ravnoteži. Formiranjem centralizovane ruske države u 15. vijeku Zapad je smatrao da geopolitički paritet narušen, a sa ruske tačke gledišta – on je bio obnovljen. Dakle, suština čitave druge polovine drugog milenijuma bila je rusko-zapadna konfrontacija, koja je dobila beskompromisnu prirodu projektne opozicije. Zapad to manifestuje kroz puzajuću „hladnu“ ekspanziju pograničnih zona Rimlenda u Hartlend (po terminologiji Makindera – Spajkmena). Ponekad prelazi u „vruću“ fazu direktnih stranih invazija. Kako je pisao poznati ruski politički mislilac, pjesnik i diplomata Fjodor Tjutčev,

Užasan san se nadvio iznad nas,

Užasan, ružan san:

U kroi do peta, borimo se sa mrtoima,

Koji su vaskrsli za novu sahranu [10].

Riječ je o borbi dva projekta za organizovanje jedinstvenog geopolitičkog prostora.

Rusija doživljava takve napade svakih 50 – 100 godina. Neprijatelj svaki put doživi novi poraz, međutim, svaki put se povuče, sačeka i – ponovo napada. Indikativno je „poljsko pitanje“. Ozbiljnost sukoba sa tim glavnim trojanskim konjem Vatikana među Slovenima objašnjava se njegovom „intraspecifičnom“ prirodom. Riječ je o borbi dva projekta za organizovanje jedinstvenog geo-

političkog prostora. Kad bi u toj borbi pobjedili Poljaci, onda bi granica između Zapada i Istoka bila duž Volge i predstavljala liniju krvavog obračuna sa islamom. Žečpospolita, ili ti Poljsko-litvanska državna zajednica bila je neuspjeli pokušaj stvaranja Zapadne Rusije, koja bi bila „evropska“. Međutim, istorijska sudbina, izražavajući volju naroda Evroazije, odlučila je drugačije. Ujedinjena, konsolidovana Rusija koja zauzima cijeli sjever Hartlenda gura Evropu na periferiju evroazijske geopolitike [11]. Projekat „Varšavska unija“ koji nam je danas predstavljen je pokušaj preoblikovanja poljskog carstva „od mora do mora“. Danas je njegova promocija dostigla nivo praktičnih dogovora (nenajavljena posjeta Kijevu predsjednika Poljske Andžeja Dude i Litvanije Gitansa Nausede), između ostalog i po pitanju formiranja zajedničke ukrajinsko-poljsko-litvanske vojne brigade, pod čijim okriljem će se NATO infiltrirati direktno u ratnu zonu. Po našem mišljenju, ovi pokušaji će značajno zakomplikovati konfrontaciju sa NATO-om u Ukrajini, ali će se završiti na isti način kao i ranije u istoriji – podjelom Poljske između Rusije i Njemačke.

Formiranjem rusko-kineske strateške alijanse, površina Hartlenda se povećava.

Globalizacija kao korporativni projekat atomizacije društva

Formiranjem rusko-kineske strateške alijanse, površina Hartlenda se povećava, a neprijateljske pogranične zone bivaju prote-rane sa kontinenta, na ostrva i poluostrva koja služe kao američki „nepotopivi nosači aviona“ – u Japan, Filipine, Južnu Koreju, Tajvan itd. Dugo su se ti procesi, postepeno aktivirajući, odvijali u latentnom obliku, i zapljuskivali u javnu sferu lokalnim zaoštravanjima, poput „arapskog proljeća“ ili destabilizacije postsovjetskog prostora (Ukrajina, Moldavija, Zakavkazje, Kazahstan). Formirao se status kvo, određen, s jedne strane, imperativom zapadne globalne ekspanzije, i rusko-kineskim otporom ovim planovima, s druge.

Dugo su se ti procesi, postepeno aktivirajući, odvijali u latentnom obliku.

Prvi korak prelaska nove Velike igre u otvorenu fazu nikako nije bio SVO; to je bilo lansiranje „projekta COVID-19“ od strane konceptualnih elita Zapada. Poslije državnog udara u Ukrajini situacija je „zamrla“, da tako kažem, u suprotnom pravcu, štaviše, u uslovi-

ma visokog stepena kristalizacije suprotstavljenih projekata. Vrlo često u takvoj situaciji onaj ko krene prvi napraviće „pogrešan start“. Zapad, odnosno njegove elite, nisu izdržale i povukle su potez. Nakon što su započeli pandemiju, krenuli su u geopolitičku ofanzivu, čiji se ciljevi ogledaju u projektima osnivača Svjetskog ekonomskog foruma u Davosu (SEF) Klause Švaba – „četvrta industrijska revolucija“ i „veliko resetovanje“. U institucionalnoj sferi njih zastupa Savjet za inkluzivni kapitalizam u Vatikanu, osnovan u novembru 2020. godine [12]. To je zajedničko „dijete“ globalne oligarhije i „konceptualaca“ ekumenskog pokreta, koji su još od vremena Rimskog kluba, stvorenog Drugim Vatikanskim saborom (1962–1965. god.) zagovaraju sinkretizam svjetskih religija, krajnje pojednostavljenje ove „nove svjetske religije“ i stavljanje je u njihovu službu.

Zapad, odnosno njegove elite, nisu izdržale i povukle su potez.

Postoji više argumenata u prilog tome da je epidemiju stvorio čovjek, i da ona nikako nije kineskog porijekla. U maju 2010. izašao je izvještaj Fondacije Rokfelera, gdje je bilo predstavljeno četiri scenarija za budućnost [13]. Nakon bližeg upoznavanja, pokazalo se da se radi o četiri faze istog scenarija. Početna, „epidemijska“ faza povezana sa zatvaranjem („Lock Step“) izazvala je društvene nemire, koji su u drugoj fazi oživjeli trendove globalizma („Clever Together“). Primjer za drugu fazu su rezultati prvog foruma Trilateralne komisije, održanog uživo nakon epidemije – nevladine organizacije koja objedinjuje elite tri „svjetska regiona“ – Sjeverne Amerike, Evrope, Japana i Azijsko-pacifičkog regiona. Forum bio je održan od 10. do 12. marta u indijskoj prestonici Delhiju. Suština odluka koje u javnosti iznosi „velika sedmorka“ je sljedeća: „Tri decenije integrisane globalizacije zasnovane na slobodnom tržištu i modelu deflacije ustupaju mjesto globalizaciji koja je bila više decenija fragmentirana i zasnovana je na industrijskoj politici i modelu inflacije. 2023. godina biće prva godina ovog novog svjetskog poretka“ [14].

Postoji više argumenata u prilog tome da je epidemiju stvorio čovjek, i da ona nikako nije kineskog porijekla.

Ovaj citat objašnjava mnogo toga. Vidimo da globalizacija nije „objektivni proces“ takozvane „prirodne globalne integracije“. Kada u objektivnom procesu nastaju institucije, one rastu odozdo, dok se u globalizaciji one usađuju odozgo. Postoji vrlo harmoničan sistem takvih institucija. Iako se procesi globalizacije

nazivaju „objektivni“, oni zapravo odražavaju potpuno subjektivne interese elita; ljubiteljima spekulacija na temu neminovnosti

---

Globalizacija je korporativni projekat transformacije međunarodnog poretka u interesu uskog kruga globalnih elita.

---

ujedinenja čovječanstva, bez čega je navodno napredak nemoguć, odgovor je: u budućnosti, da. Međutim, nikako sada, jer trenutno jedino središte takve „globalizacije“, iza koje se krije globalno ujedinenje naroda i atomizacija ljudi, jeste civilizacijska, tačnije kvazicivilizacijska, antihrišćanska, okultno-sotonška osnova savremenog Zapada. Još je Vladimir Lenjin rekao: da bi se ujedini, potrebno je razdružiti se. Savremeno čovječanstvo sada proživljava akutnu fazu upravo ove etape.

Dakle, najadekvatnija od brojnih postojećih definicija globalizacije je sljedeća: **Globalizacija je korporativni projekat transformacije međunarodnog poretka u interesu uskog kruga globalnih elita.** Struktura globalizacije uključuje dvije strane: eroziju država sa prenošenjem njihovih ovlašćenja prema gore, u globalne strukture, i prema dolje, u regionalne i lokalne. Prema Bžežinskom, „progresivna regionalizacija će biti preduslov za konačnu globalizaciju“. Druga strana globalizacije je fragmentacija identiteta uz integraciju ekonomija. Odnosno, rastavljanje svijeta na atome i novo sklapanje, sa središtem već na globalnom nivou.

Treća faza u „Rokfelerovom“ izvještaju naziva se „digitalno bezakonje“ („Hack Attack“), kada tradicionalni subjekti svjetskog sistema – države – kapituliraju pred masovnim sajber napadima. Potpuna dezorganizacija će gurnuti svijet u posljednju, četvrtu fazu, u kojoj će se on podijeliti na „globalni grad“ i „globalno selo“ („Smart Scramble“). Vrhunske mrežne komunikacije metropola prolazeće kroz ogromne teritorije arhaizma i haosa. Da bi se shvatilo kakav će to biti svijet, čiji je dolazak u Delhiju najavila Trilateralna komisija, treba se osvrnuti na materijale zatvorene za javnost konferencije na Institutu za složenost u Santa Feu, koju je 2018. godine održala Američka Agencija za nacionalnu

---

Druga strana globalizacije je fragmentacija identiteta uz integraciju ekonomija.

---

bezbjednost (ANB). Glavna stvar o kojoj se tamo govorilo bila je takozvana „antropološka tranzicija“, koja je čovječanstvo podelila na dvije čak i ne kaste, već biološke podvrste. Evo kako poznati

istoričar i politikolog Andrej Fursov pokazuje razliku između njih: „„Viši slojevi“ će živjeti 120–140 godina ili više, u ekološki čistim područjima, koristeći sve blagodeti civilizacije: informa-

cije, transport, komunikacije itd. A „niži slojevi“ će živjeti 40–60 godina, pod pritiskom bolesti i epidemija, loše ishrane i ekologije uopšte. I što će manje „niži slojevi“ kontaktirati sa „višim slojevima“, što će manje znate o njima, to bolje“ [15].

Treba naglasiti da je ovo čak optimistična procjena, jer se nedavno na Zapadu procurila informacija koja živopisno govori o trajnoj oružanoj konfrontaciji između „vrhova“ i „dna“ (koncept „prekarijata“). Uz masovne kaznene ekspedicija od strane „grada“ protiv „sela“, usmjerenih na maksimalno smanjenje broja njegovog stanovništva i povlačenje resursa.

Treba skrenuti pažnju da je pomenuti Savjet za inkluzivni kapitalizam predstavljen je svijetu godinu dana nakon početka pandemije.

Sistem institucija globalnog upravljanja. Od „kovida“ do SVO

Treba skrenuti pažnju da je pomenuti Savjet za inkluzivni kapitalizam predstavljen je svijetu godinu dana nakon početka pandemije. Riječ je o savezu vodećih oligarha – bankara i industrijalaca, koji se dolje oslanja na „pridružene“, odnosno kontrolisane nevladine organizacije, a gore – na Vatikan, pod kojim je i stvoren Savjet. Dakle, pred nama je unija jezuita pape Franje sa udovicom vođe britanskog ogranka Rotšilda – Lin de Rotšild. Ispada da „gospodari pravila igre“ izlaze iz sjenke? Da bude jasnije. Federalne rezerve predvodi Džerom Pael iz Carlyle Group, zajedničkog biznisa klanova Buša i Bin Ladena. A „zelenu“ temu u Papskom savjetu vodi Mark Karni, bivši direktor Banke Engleske, glavni akcionar FED-a, član G30 vodećih bankara. G30 se bavi pripremom preporuka Bazelskoj banci za međunarodna poravnanja (BMP) i kroz nju promoviraju odluke koje su joj potrebne na samitima G20, koji se temelji na proširenom Upravnom odboru BMP-a. Postavljanje G20 u ulogu glavne ekonomske institucije umjesto G7, koja djeluje kao nezvanični glasnogovornik Trilateralne komisije, povezana je sa širenjem „globalnih blokova“. Tačnije, povezana je sa širenjem centralnog bloka na čitavu Evropu, koja je ranije bila ograničena samo zapadnom Evropom, kao i širenjem istočnog, japanskog bloka na čitav azijsko-pacifički region, iako je dominacija japanskih elita u njemu neprirodno očuvana. Anglosaksonsku osnovu ovog siste-

---

Postavljanje G20 u ulogu glavne ekonomske institucije umjesto G7, koja djeluje kao nezvanični glasnogovornik Trilateralne komisije, povezana je sa širenjem „globalnih blokova“.

---

ma predstavlja savez britanskog Chatham House sa američkim Savjetom za spoljne odnose (CFR). Bilderberg u ovom sistemu

---

Što se tiče Banke Engleske, ona je bila u zvaničnom vlasništvu britanskih Rotšilda od 1815. do 1946. godine.

---

predstavlja proširenje anglosaksonske kontrole na Evropu, a Trilateralna komisija – i na Aziju. I sama veza Chatham House – CFR odražava interese dve glavne elitne grupe sa obje strane Atlantika. Američki istraživač Entoni Saton i njegovi ruski sljedbenici, posebno Olga Četverikova, nazivaju ove grupe „Red“ i „Grupa“ [16]. „Red“ predstavlja ujedinjene interese vodećih klanova njemačke dijaspore u SAD-u (Rokefellerovi, Harimanovi, Bušovi, Taftovi, Lemani itd.) sa neformalnim centrom na Univerzitetu Jejl (Nju Hejven, Konektikat). E. Saton tvrdi da je amblem reda – ukrštene lobanje i kosti – kasnije preuzeo nacistički „crni red SS-a“. „Grupa“ je vrh Korporacije londonskog Sitija (City of London Corp.), koji objedinjuje vodeće multinacionalne korporacije stacionirane tamo na eksteritorijalnoj osnovi, a na čijem je čelu formalno lord Sitija. Unija dvije obale proširuje se na finansijski sistem; vodeći akcionar FED-a je Banka Engleske – vlasnik kontrolnog paketa akcija; preostali paketi su raspoređeni unutar „Reda“. Što se tiče Banke Engleske, ona je bila u zvaničnom vlasništvu britanskih Rotšilda od 1815. do 1946. godine. Nakon nacionalizacije od strane vlade Klementa Atlija, nastavili su da ga kontrolišu preko „trećih strana“ – klana Kesvik, vlasnika korporacije Jardine & Matheson, čija istorija seže još u Opijumske ratove 19. vijeka u Kini.

Osim Rokfelerovog izvještaja, mnogo govori i izvještaj Bundestaga sa kojeg je skinuta oznaka tajnosti prije dvije godine, u kome je kao jedan od katastrofalnih scenarija označena epidemija COVID-19 (tačnije: virusa SARS-Cov-2) [17]. Izvještaj je izašao 2012. godine, sedam godina prije pandemije. Ispostavilo se da već u to vrijeme pacijenti sa kovidom postojali u nizu evropskih zemalja, uključujući Njemačku. Jednako ilustrativni su primjeri „nepoznate“ epidemije oko vojne biološke laboratorije Fort Detrik u Sjedinjenim Državama, Merilend, nakon čega je zatvorena. Kao i vježbe u okviru „događaja 201.“ u oktobru 2019. godine, u kojima je učestvovao Bil Gejts.

Osim Rokfelerovog izvještaja, mnogo govori i izvještaj Bundestaga.

Zapad je pokrenuo ovaj projekat i u njegovim okvirima su se pojavile pomenute knjige K. Švaba. Međutim, po čemu se ra-

zlikuje „drugi krug“ javne vlasti, koji vizuelno ne možemo da fiksirati, od „prvog kruga“? Po tome da je upravljanje u njemu ne vrši po zakonima, uredbama i naredbama, već uz pomoć mizanscena, u koje se smještaju aktualne vlasti, prisiljene da rade ono šta trebaju, a ne ono šta žele. SVO je počela upravo kada je počeo praktičan rad na globalnom sporazumu o pandemiji, čiji nacrt prebacuje upravljanje sferom javnog zdravlja na nadnacionalni nivo Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). SVO je preokrenula ofanzivu Zapada, okrenuvši vektor događaja u suprotnom smjeru. Nećemo nagađati o ruskom „drugom krugu“; samo ćemo navesti da je, kako kažu neki političari, „dr Putin izljičio planetu od kovida za jedan dan“. Treba imati na umu da je ova „šala“ mnogo bliža stvarnosti nego što se na prvi pogled čini. Slučajno, „samo tako“, ovo se nikada ne dešava. Kao što je Frenklin Ruzvelt rekao: „Ako se nešto dogodilo, to je bilo planirano“. Nije slučajno što je odbrana suvereniteta stavljena u centar ciljeva SVO, a približavanje Rusije i Kine se odvija pod suverenom zastavom jednakosti i pravde.

SVO je preokrenula ofanzivu Zapada, okrenuvši vektor događaja u suprotnom smjeru.

Umjesto zaključka

Šta se danas dešava? U maju 2023. godine ministri spoljnih poslova G-7 osudili su Rusiju i Kinu u Hirošimi po pitanjima vezanim za politiku nuklearnog odvracanja. Pošto je G-7 glasnogovornik Trilateralne komisije, ako povežemo osude upućene nama sa pomenutim planovima za prelazak na „novu globalizaciju“ koje je usvojila Trilateralna komisija u Delhiju, dobijamo konfrontaciju između dva projekta buduće globalne arhitektura. Kolektivni Zapad se zalaže za nastavak neokolonijalne globalizacije prema formuli Ramsfeld-Cebrovski: „Zemlje koje se slažu sa globalizacijom prenose svoje prirodne resurse na Zapad i primenjuju zapadni sistem vrednosti; oni koji se ne slažu biće podvrgnuti obojenim revolucijama, a onda urade isto“ [18]. A istovremeno, Zapad priprema globalnu tranziciju u svijet segregacije i aparthejda, na šta su svojevremeno upozoravali pisci naučne fantastike poput Alekseja Tolstoja i Ivana Jefremova. Svijet, koji su svojim trudom i djelovanjem osmislili i približavali Tomas Maltus, Frensis Galton, Sesil Rouds, Lajonel Kertis,

---

Nećemo nagađati o ruskom „drugom krugu“; samo ćemo navesti da je, kako kažu neki političari, „dr Putin izljičio planetu od kovida za jedan dan“.

Lajonel, Volter i Edmond de Rotšild, Herbert Vels, Bertran Rasel, Oldus Haksli, petorica braće Rokfeler čije globalističke projekte

---

Za razliku od zapadnih elita, kolektivni Istok nije zasnovan na sistemu institucija u senci poput Trilateralne komisije, već na širokom evroazijskom partnerstvu.

---

nastavlja niz nevladinih organizacija i fondacija – Populacioni fond, Rokfeler fondacija, fondacija braće Rokfeler. Ovaj zadnji je razvio jasnu listu projekata koja se godinama nije menjala, a sa kojima se povezuje teorija i praksa globalizma: „demokratija – održivi razvoj – izgradnja svijeta“ [19]. (Pod „izgradnjom svijeta“ se podrazumijeva koncept pokretanja unutrašnjih sukoba kako bi se pristupilo njihovom naknadnom rješavanju i stavljenju zemlje pod kontrolu Zapada). U osmišljavanju takve „budućnosti“ našlo se mjesta i za nasljednike nacizma, koji su se ujedinili sa Vatikanom u okviru Rimskog kluba uz podršku glavnih obaveštajnih službi Zapada – CIA, MI-6, BND.

Za razliku od zapadnih elita, kolektivni Istok nije zasnovan na sistemu institucija u senci poput Trilateralne komisije, već na širokom evroazijskom partnerstvu. Projekat Velike Evroazije, koji je stalna tema razgovora Vladimira Putina i Si Đinpinga, povezuje EAEU sa kineskom inicijativom Pojas i put. Ovo je jedna od glavnih odredbi Zajedničke izjave Rusije i Kine o rezultatima nedavnog rusko-kineskog sastanka u Moskvi [20]. Naši lideri su bili ispred Vašingtona, koji je nedelju dana kasnije okupio svoje vazale na drugi „samit demokratija“. Iransko-saudijsko pomirenje i iransko-izraelski pregovori uz kinesko posredovanje činioци su evroazijske konsolidacije kroz izgradnju kontinentalne osovine Moskva Peking – Teheran – Pjongjang. Normalizacija odnosa između glavnih sila sunitskog i šiitskog trenda u islamu nije jedina mjera presretanja strateške inicijative od strane Istoka. To je hodočašće evropskih lidera u Peking, kao i „podeljena ličnost“ Emanuela Makrona, koji bezuspješno pokušava da vrati Francuskoj „posebnu“, ulogu fronde u NATO-u. Treba napomenuti

---

iransko-saudijsko pomirenje i iransko-izraelski pregovori uz kinesko posredovanje činioци su evroazijske konsolidacije kroz izgradnju kontinentalne osovine Moskva Peking – Teheran – Pjongjang.

---

da je nakon sastanka sa kineskom delegacijom u januaru u Davosu člana G-30 Lorenza Samersa (Goldman Sachs), bivšeg šefa američkog Nacionalnog ekonomskog savjeta (NES), koji je u suštini „vlada u sjenci“ bankara, u Peking, u nadi da će kinesko rukovodstvo okrenuti Vašingtonu,

počeli dolaziti ključne ličnosti svjetskog globalizma. Njihova lista je velika: Džeremi Dajmon (JP Morgan Chase), Ilon Mask (SpaceX

+ Twitter), Nikolas Lajons (lord gradonačelnik Sitija), Bil Gejts (Fondacija Bila i Melinde Gejts), Klaus Švab i Berge Brende (SEF), Dženet Jelen (Trezor SAD, prije toga – Federalne rezerve). I to je nepotpuna lista, uključujući samo „najviše službenike“ najvažnijih resora, kompanija i nevladinih organizacija.

Ponovni izbor Si Đinpinga za predsjednika Narodne Republike Kine 10. marta, na dan kada se Trilateralna komisija sastaje za forum, bezuslovno ima simboličko značenje.

Ponovni izbor Si Đinpinga za predsjednika Narodne Republike Kine 10. marta, na dan kada se Trilateralna komisija sastaje za forum, bezuslovno ima simboličko značenje. Kao i posjeta Moskvi ministra odbrane NR Kine, generala Li Šangfua u trenutku iznenadne provjere borbene spremnosti Ruske Pacifičke flote (PF) s uvježbavanjem uništavanja udarnih grupa nosača aviona (GNA) neprijatelja prikazanom na svim TV kanalima. Geopolitička konfrontacija polako prelazi u vojnu, u kojoj će onaj ko prvi „napravi lažni start“ ponovo izgubiti.

Ovdje ima mnogo detalja koji prevazilaze neposrednu temu ovog članka: vezanih za Ukrajinu, Tajvan, Korejsko poluostrvo i Južno kinesko more. Kao i onih vezanih za ruski sistem „Perimetr“, koji najvjerojatnije isključuje nuklearnu eskalaciju ukrajinskog sukoba, jer po svemu sudeći zatvara cijelu teritoriju SSSR-a kišobranom neizbježne odmazde. Vašington to razumije i zato organizuje provokacije, šireći priče o „ruskom nuklearnom udaru“.

I na kraju, nekoliko riječi o unutrašnjoj agendi. Glavni ishod Kongresa KPK – konsolidacija vlasti u Kini u rukama vojne grupe Si Đinpinga – odavno je van sumnje. Što se Rusije tiče, burna i skandalozna reakcija na niz sudskih odluka protiv destruktivne prozapadne opozicije od strane diplomatskih predstavnika SAD-a, Velike Britanije i Kanade, kojim je rusko Ministarstvo spoljnih poslova bilo prinuđeno da se pozabavi u aprilu ove godine – najbolji je argument u prilog tome da se u budućnost gleda sa opreznim optimizmom.

Geopolitička konfrontacija polako prelazi u vojnu, u kojoj će onaj ko prvi „napravi lažni start“ ponovo izgubiti.

Oznake:

- [1] <https://rg.ru/2023/03/21/si-czinpin-putinu-sejchas-idut-pere-meny-kotoryh-ne-bylo-100-let.html?ysclid=ljpbqz0sj3a930173828>
- [2] *Putin V. V.* Obraćanje Federalnoj Skupštini RF (2005 g.) // <http://www.kremlin.ru/events/president/transcripts/22931>
- [3] Cit. iz: *Atamanenko I. G.* Tajne Bilderberške grupe – velika politika i krave // *Nezavisna vojna razmatranja* – 2011. 17. juna.

- [4] *Fursov A. I. Veliki rat XX vijeka // Sutra. – 2013. – br. 35. – 29. avgusta.*
- [5] Vidi: *Žukov V. I. Rusija u globalnom svijetu: filozofija i sociologija transformacija. U 3 knj. – M., 2007. T. I. S. 433.*
- [6] Vidi <https://topwar.ru/54562-krokodilovy-slezy-amerikanskogo-gosdepa-ili-zakon-o-poraboschennyh-naciyah.html?ysclid=ljprjfrnu258751259>
- [7] *Sutra. – 2001. Br. 25. 19. juna.*
- [8] Cit. iz: *Fursov A. I. Trideset dana koji su promijenili svijet (Ukrajinska kriza, njeni podstrekači i skrivene šifre) // https://aurora.network/articles/1-mirovoy-krizis/19966-a-i-fursov-tridtsat-dne-kotorye-izmenili-mir-ukrainski-krizis-ego-podzhigateli-i-skrytye-shifry?ysclid=ljpromzpu2u130107676*
- [9] <https://politobzor.net/261178-kedmi-putin-postavil-sebe-cel-nevypolnenie-kotoroj-otpravil-rf-v-istoriju.html?ysclid=ljprqswina352627451>
- [10] *Tjutčev F. I. Užasan san se nadvio iznad nas... // https://www.culture.ru/poems/46429/uzhasnyi-son-otyagotel-nad-nami?ysclid=ljprrrwa4nm909955823*
- [11] Vidi: *Pavlenko V. B. Istorijske sudbine Rusije i Poljske: prošlost, sadašnjost, budućnost // https://regnum.ru/article/3284609?ysclid=ljpryhmw2280459250*
- [12] <https://www.inclusivecapitalism.com/>
- [13] Vidi: *Pavlenko V. B. Njemački Bundestag u „epidemičnom“ scenariju Rokfelerove fondacije // https://regnum.ru/article/2906097?ysclid=ljps3snuk684146363*
- [14] Vidi: *Isti taj. Odluke „ministerske sedmice“ odražavaju nuklearne ambicije globalnih elita // https://iarex.ru/articles/94179.html?ysclid=ljps6albg4693287704*
- [15] *Fursov A. I. U 21. vijeku će pobijediti oni koji mogu da stvore novu nauku o čovjeku, o društvu // https://www.business-gazeta.ru/article/538417?ysclid=ljpsboe81y266867925*
- [16] *Saton E. Kako red organizuje ratove i revolucije // https://royal-lib.com/book/entoni_satton/kak_orden_organizuet_voyni_i_revoljutsii.html?ysclid=ljpsset5j5o734657970; Četverikova O. N. Istorija u senci Evropske unije. Planovi, mehanizmi, rezultati // https://coollib.com/b/319367/read#t2*
- [17] Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2012. Unterrichtung durch die Bundesregierung // <https://dserver.bundestag.de/btd/17/120/1712051.pdf>
- [18] Cit. iz: *Pavlenko V. B. Teze generalnog sekretara UN-a kao lajtmotiv globalizacije // https://regnum.ru/article/2648041?ysclid=ljps77bco370399226*
- [19] <https://www.rbf.org/>
- [20] Zajednička izjava Ruske Federacije i Narodne Republike Kine o produbljanju sveobuhvatnog partnerstva i strateške saradnje za ulazak u novu eru // <http://www.kremlin.ru/supplement/5920>

Владимир Павленко¹

Человечество между глобализмом и многополярностью

Аннотация:

В статье рассматриваются основные направления эволюции глобально-управленческих концепций коллективного Запада, получившие выражение в рукотворном проекте глобальной пандемии COVID-19. Раскрываются его цели, задачи и практические шаги по завершению глобализации в интересах и на условиях западных банков, корпораций и элит. Показывается, что остановка этого проекта связана с началом российской специальной военной операции (СВО) на Украине, позволившей Востоку перехватить у Запада стратегическую инициативу, навязав ему собственную повестку.

Отмечается, что тем самым человечество получает выбор, позволяющий ему избежать перспектив установления глобальной цифровой диктатуры.

Ключевые слова: Россия, Запад, специальная военная операция, олигархия, глобализм, многополярность, проект

---

¹ (Российская Федерация) доктор политических наук обозреватель ИА REX

Pavlenko Vladimir **Humanity between Globalism and** **Multipolarity**

Annex:

The article discusses the main directions of the evolution of the global governance concepts of the collective West, which were expressed in the man-made project of the global COVID-19 pandemic. It reveals its goals, objectives and practical steps to complete globalization in the interests and on the terms of Western banks, corporations and elites. It is shown that the stop of this project is connected with the start of the Russian special military operation in Ukraine, which allowed the East to seize the strategic initiative from the West, imposing its own agenda on it.

It is noted that in this way humanity gets a choice that allows it to avoid the prospects of establishing a global digital dictatorship.

Keywords: Russia, West, special military operation, oligarchy, globalism, multipolarity, COVID-19 project, governance, global institutes, Council for Inclusive Capitalism.

Председатель КНР Си Цзиньпин неоднократно говорил и не устает повторять о «переменах, которые происходят раз в столетие, и которые Китай и Россия двигают вместе». Подчеркнул он эту мысль и во время государственного визита в Российскую Федерацию в марте 2023 года [1]. Это лишь подтверждает актуальность вывода, сделанного еще в 1991 году. Разрушение СССР, которое президент России Владимир Путин назвал «крупнейшей геополитической катастрофой» [2], - не окончательное, а промежуточное. Произошел не распад, а полураспад; внутренней «пятой колонне» при внешней поддержке не удалось добиться распада страны до конца, организовав раздел еще и РСФСР – на семь частей, как

и планировалось в гитлеровском Генеральном плане Ost. В варианте, которым Запад руководствовался при проведении границ несостоявшегося распада России в 1991 году, речь шла еще и о восьмой части. Она должна была объединить Крым и Кавказ, отрезав центр от южных морей. Ибо первая версия Союзного договора не предполагала самостоятельного участия Российской Федерации, только ее отдельных субъектов. «Глотать» суверенитеты республикам, краям и областям потом предлагал и президент РФ Борис Ельцин.

Все геополитические процессы, которые происходят с тех пор, и прежде всего многократное расширение НАТО на Восток, ставшее настоящей причиной специальной военной операцией (СВО) российских Вооруженных сил на Украине, обусловлены так называемой «стратегией анаконды», сформулированной польским троцкистом Йозефом Реттингером [3]. Навязывая нашей стране геополитическое противоборство по всем окраинам, превращать их в лимитированные зоны с перспективой отторжения от Москвы. В основании этой стратегии находятся планы «второго контура власти» на Западе, как именует феномен «глубинного государства» Андрей Фурсов, - система элитарных институтов глобального политического планирования и управления [4].

Концептуальный Запад: от Гарвардского к Хьюстонскому проекту

Именно потому, что Россия сохранилась, сложилась дилемма, актуальная и сегодня. Промежуточные итоги временны. Распад либо продолжится до конца, до десятков враждующих осколков, как предрекал президент США Уильям Клинтон в октябре 1995 года [5]. Либо он будет обращен вспять. СВО – фактор именно такого «реванша» против разрушительных тенденций, не допускающий исторического поражения России. Ибо после сохранения ядра «большой» России в лице Российской Федерации планы врагов были оперативно скорректированы. От Гарвардского проекта с фундаментом в виде «Закона о порабощенных народах» (1959 г.), авторством украинского нациста Льва Добрянского [6], пе-

решили к Хьюстонскому проекту, фрагменты которого утекли в СМИ в 2001 году.

Главная мысль там такая: «Одним из требований, предъявляемых к США новым российским вызовом (имеется в виду «вызов слабости» - В.П.), является отказ от отношения к России как к чему-то целому, каким она больше не является или перестанет являться в обозримом будущем. Необходимо проработать отдельную политику для отдельных регионов, особо выделяя ... Калининград, Северный Кавказ, Восточную Сибирь и Дальний Восток, а также Москву и Санкт-Петербург, где сосредоточена элита федерального уровня» [7].

Малоизвестно, что прологом к знаменитой речи Владимира Путина в Мюнхене в феврале 2007 года послужил визит в Россию годом ранее правящего князя Монако Альбера II. Карликовые европейские монархии часто используются концептуальными кругами (упомянутым «вторым контуром» власти) для трансляции определенных посланий, чтобы они не ложились бременем на межгосударственные отношения серьезных стран. Князя благодетельствовали; даже спустили в батискафе на дно Байкала, что является мечтой каждого «вольного каменщика». «В благодарность» он, однако, предложил принять Россию в Европу не целиком, а по частям, для начала отделив Северный Кавказ. И вот тогда, на фоне преобладающего либерально-элитного одобрения этой разрушительной инициативы, Путин отчетливо произнес свое «Нет»! Далее последовала смычка с Китаем перед лондонским саммитом «Группы двадцати» (март-апрель 2009 г.); она предотвратила глобальный дефолт, ради которого концептуальные круги Запада спровоцировали финансовый кризис 2008-2009 годов, который в итоге пришлось заливать свеженапечатанными триллионами долларов. После чего, в марте 2010 года, Си Цзиньпин, тогда заместитель председателя КНР, отправился в недельное турне по маршруту Финляндия – Швеция – Россия и, потратив на первые две страны всего полтора суток, приехал в подмосковную резиденцию российского лидера в Завидово. Там они с Владимиром Путиным, тогда премьер-министром, неделю что-то обсуждали. Теперь мы с вами даже можем догадаться, что именно. Это все – к тому, что нынешние процессы были заложены еще тогда. И уже

в 2000-х годах существовало понимание, что Западу, по словам экс-заместителя председателя КГБ СССР генерала Леонида Шебаршина, «от России нужно только одно: чтобы ее не было» [8].

«Второй контур» власти: антироссийские планы западных «концептуалов»

Те же самые планы вынашиваются и сегодня. И если Запад в условиях СВО на эту тему помалкивает, то за него высказываются киевские функционеры. Например, Арестович, экс-советник Зеленского, остающийся по сути главным пропагандистом киевского режима, с претензией на властные позиции мечтает о «Югороссии», проект которой включает в состав Украины ряд субъектов юга Российской Федерации. Секретарь украинского Совета национальной безопасности и обороны (СНБОУ) Данилов требует «фрагментации» европейской территории России (ЕТР) после «победы» киевского режима, на которую он по-прежнему рассчитывает. Еще один советник президента Украины Подоляк проговорился о тотальном запрете всего русского. А сам Зеленский в начале СВО разжигал страсти призывами ко всем недовольным националистическими порядками, установленными властями Киева, собирать вещи и уезжать в Россию.

Выход из этой ситуации, который диктует возможный выбор Москвы, простой. Либо произойдет реинтеграция постсоветского пространства, хотя бы частичная, либо страна будет обречена на полный распад. Как сказал недавно Яков Кедми, экс-глава израильской спецслужбы «Натив», занимающейся вопросами репатриации, «Путин поставил себе цель, невыполнение которой отправит Россию в историю» [9].

Антагонизм между Россией и Западом, который «пятая колонна» пытается смягчить сказками о Европе «от Атлантики до Урала или до Владивостока» (не понимая существа ни той, ни другой концепции), заключается в разных представлениях о глобальном балансе. С образованием в XV веке централизованного Русского государства геополитический паритет в представлениях Запада оказался нарушенным, а с российской точки зрения – восстановленным. Поэтому ос-

новным содержанием всей второй половины второго тысячелетия от Р.Х. стало российско-западное противостояние, которое приобрело бескомпромиссный характер проектной оппозиции. Со стороны Запада она проявляется в ползучей «холодной» экспансии лимитрофов Римленда внутрь Хартленда (в терминологии Маккиндера - Спайкмена). Иногда она переходит в «горячую» фазу прямых иностранных вторжений. Как писал знаменитый русский политический мыслитель, поэт и дипломат Федор Тютчев,

*Ужасный сон отяготел над нами,
Ужасный, безобразный сон:
В крови до пят, мы бьемся с мертвецами,
Воскресшими для новых похорон [10].*

Россия переживает такие нападения каждые 50 - 100 лет. Противник всякий раз получает очередной разгром, но всякий же раз откатывается, выжидает и – снова нападает. Показателен «польский вопрос». Острота противостояния с этим главным Троянским конем Ватикана в славянстве объясняется его «внутривидовым» характером. Это борьба двух проектов организации единого геополитического пространства. Победы в нем поляки – и граница Запада с Востоком прошла бы по Волге, превратившись в рубеж кровавого противостояния с исламом. Речь Посполитая была провалившейся попыткой создания Западной Руси, которая – «европейская». Но историческая судьба, выражая волю народов Евразии, распорядилась иначе. Единая, консолидированная Россия, занимающая весь север Хартленда, отодвигает Европу на периферию евразийской геополитики [11]. Предъявляемый нам сегодня проект «Варшавской унии» - попытка римейка польской империи «от моря до моря». Сегодня его продвижение вышло на уровень практических договоренностей (необъявленный визит в Киев президентов Польши и Литвы Анджея Дуды и Гитанаса Науседы), в том числе в вопросе формирования совместной украинско-польско-литовской войсковой бригады, под прикрытием которой НАТО собирается явочным порядком проникнуть непосредственно в зону военных действий. На наш взгляд, эти попытки существенно осложнят противостояние с НАТО на Украине, но завершатся тем же самым,

что и раньше в истории – разделом Польши между Россией и Германией.

Глобализация как корпоративный проект атомизации социума

С формированием российско-китайского стратегического альянса размеры Хартленда увеличиваются, а враждебные аппендиксы-лимитрофы вытесняются за пределы континента, на острова и полуострова, выполняющие функцию американских «непотопляемых авианосцев», - в Японию, на Филиппины, в Южную Корею, на Тайвань и т.д. Долгое время эти процессы, постепенно активизируясь, протекали в латентной форме, и выплескивались в публичную сферу локальными пароксизмами, вроде «арабской весны» или дестабилизации постсоветского пространства (Украина, Молдавия, Закавказье, Казахстан). Сложился статус-кво, определяемый императивом западной глобальной экспансии с одной стороны и российско-китайским сопротивлением этим планам с другой.

И первым шагом по переводу новой Большой Игры в открытую фазу, стала отнюдь не СВО; им оказался запуск концептуальными элитами Запада «проекта COVID-19». После государственного переворота на Украине ситуация «зависла», если можно так выразиться, в противоходе, причем, в условиях высокого уровня кристаллизации противоборствующих проектов. Очень часто в такой ситуации двинуться первым – это «совершить фальстарт». Запад, точнее, его элиты, не выдержали, сделали ход. И запустив пандемию, перешли в геополитическое наступление, отражением целей которого служат разработки создателя давосского Всемирного экономического форума (ВЭФ) Клауса Шваба – «четвертая промышленная революция» и «великая перезагрузка». В институциональной сфере они представлены Советом по инклюзивному капитализму при Ватикане, показательно созданным в ноябре 2020 года [12]. Это совместное «детисце» глобальной олигархии и «концептуалов» экуменического движения, которые еще со времен Римского клуба, порожденного Вторым Ватиканским собором (1962-1965 гг.), выступают за синкретизм

мировых религий, предельное упрощение этой «новой мировой религии» и постановку ее себе на службу.

Существует множество аргументов в пользу рукотворности эпидемии, и ее отнюдь не китайского происхождения. В мае 2010 года появился доклад Фонда Рокфеллера, в котором рассматривались четыре сценария будущего [13]. При ближайшем знакомстве они оказались четырьмя стадиями одного и того же сценария. Начальный, «эпидемический» этап, связанный с локдаунами («Lock Step»), вызывал социальные волнения, возродившие на втором этапе тенденции глобализма («Clever Together»). Сам второй этап мы наблюдаем на примере итогов первого после эпидемии очного форума Трехсторонней комиссии – НКО, объединяющей элиты трех «мировых регионов» – Северной Америки, Европы, Японии и АТР. Он прошел с 10 по 12 марта в индийской столице Дели. Квинтэссенция решений, которые в публичном поле озвучиваются «большой семеркой», такова: «Три десятилетия интегрированной глобализации, основанной на свободном рынке и дефляционной модели, сменяются многими десятилетиями фрагментарной глобализации с опорой на промышленную политику и инфляционную модель. 2023 год станет первым годом этого нового мирового порядка» [14].

Эта цитата многое объясняет. Мы видим, что глобализация – никакой не «объективный процесс» так называемой «естественной глобальной интеграции». У объективного процесса если и возникают институты, то они вырастают снизу, а у глобализации – они насаждаются сверху. Существует целая система, весьма стройная, таких институтов. Именуемые «объективными», глобализационные процессы на самом деле отражают вполне субъективные элитарные интересы; любителям спекуляций на теме неизбежности объединения человечества, без чего-де невозможен прогресс, ответ такой: в будущем да. Но ни в коем случае не сейчас, ибо в настоящее время единственным центром такой «глобализации», скрывающей глобальную унификацию народов и атомизацию людей, служит цивилизационная, точнее, квазицивилизационная, антихристианская, оккультно-сатанинская основа современного Запада. По крылатому выражению еще Владимира Ленина, чтобы объединиться, необходимо размеже-

ваться. Острую фазу именно этого этапа сейчас переживает современное человечество.

Таким образом, наиболее адекватное из существующих многочисленных определений глобализации такое. **Глобализация – это корпоративный проект преобразования международного порядка в интересах узкого круга глобальных элит.** Структура глобализации включает две стороны: эрозию государств с передачей их полномочий наверх, в глобальные структуры, и вниз – в региональные и местные. По Бжезинскому, «предпосылкой окончательной глобализации станет прогрессивная регионализация». Вторая сторона глобализации – фрагментация идентичностей с интеграцией экономик. То есть разборка мира до атомов и новая сборка, с центром уже на глобальном уровне.

Третий этап в «рокфеллеровском» докладе именуют «цифровым беспределом» («Hack Attak»), когда традиционные субъекты мировой системы – государства – капитулируют перед массивными кибератаками. Полная дезорганизация ввергнет мир в окончательный, четвертый этап, на котором произойдет его раздел на «глобальный город» и «глобальную деревню» («Smart Scramble»). Первокласные коммуникации внутри сети мегаполисов пролягут через громадные территории архаики и хаоса. Чтобы понять, что это будет за мир, наступление которого провозглашено в Дели Трехсторонней комиссией, следует обратиться к материалам закрытой конференции в Институте проблем Сложности в Санта-Фе, которую в 2018 году провело американское Агентство национальной безопасности (АНБ). Главное, о чем там говорилось, – так называемый «антропологический переход», разделяющий человечество на две даже не касты, а биологических подвида. Вот как показывает разницу между ними известный историк и политолог Андрей Фурсов: «“Верхи” будут жить 120–140 лет и больше, в экологически чистых зонах, пользуясь всеми благами цивилизации: информацией, транспортом, связью и т.д. А “низы” будут жить до 40–60 лет, находясь под прессом болезней и эпидемий, плохого питания и экологии в целом. И чем меньше “низы” будут контактировать с “верхами”, чем меньше знать о них, тем лучше» [15].

Отметим, что это еще оптимистическая оценка, ибо в последнее время в информационных утечках, появляющихся на Западе, живо обсуждается тема перманентного вооруженного противостояния «верхов» и «низов» (концепция «прекариата»). Причем, с массовым применением «городом» против «деревни» карательных экспедиций, нацеленных на максимальное сокращение численности ее населения и изъятие ресурсов.

Система институтов глобального управления. От «ковида» к СВО

Обратим внимание: упомянутый Совет по инклюзивному капитализму явили миру через год после начала пандемии. Это альянс ведущих олигархов – банкиров и промышленников, подкрепленный опорой внизу на «ассоциированные», то есть управляемые НКО, а сверху – на Ватикан, при котором создан Совет. То есть перед нами уния папы-иезуита Франциска с вдовой предводителя британской ветви Ротшильдов – Линн де Ротшильд. Получается, что «хозяева правил игры» выходят из тени? Чтобы было понятней. Федрезерв возглавляет Джером Пауэлл из Carlyle Group – совместного бизнеса кланов Бушей и Бен Ладенов. А «зеленую» тему в папском Совете ведет Марк Карни – экс-директор Банка Англии – главного акционера ФРС, член «Группы тридцати» ведущих банкиров. «Тридцатка» занимается тем, что готовит рекомендации базельскому Банку международных расчетов (БМР) и через него продвигает нужные ей решения на саммитах «Группы двадцати», основу которой составляет расширенный совет директоров БМР. Замена «двадцаткой» в качестве главного экономического института «Большой семерки», которая выступает неофициальным рупором Трехсторонней комиссии, связана с расширением «мировых блоков». А именно: распространением на всю Европу центрального блока, ранее ограниченного Западной Европой, а также расширением восточного, японского блока до масштабов АТР, хотя доминирование элит Японии в нем противоестественно сохраняется. Англосаксонская основа этой системы представлена альянсом британского Chatham House с американским Советом по международным отношениям (CFR). Бильдерберг в этой системе – распростра-

нение англосаксонского контроля на Европу, Трехсторонняя комиссия – еще и на Азию. А сама связка Chatham House – CFR служит отражением интересов двух основных элитарных групп по обе стороны Атлантики. Американский исследователь Энтони Саттон и его российские последователи, в частности Ольга Четверикова, именуют эти группы «Орден» и «Группа» [16]. «Орден» представляет объединенные интересы ведущих кланов немецкой диаспоры США (Рокфеллеры, Гарриманы, Буши, Тафты, Леманы и пр.) с неформальным центром в Йельском университете (Нью-Хейвен, штат Коннектикут). Э. Саттон утверждает, что эмблема ордена – скрещенные череп и кости – впоследствии была заимствована нацистским «черным орденом СС». «Группа» – верхушка Корпорации лондонского Сити (City of London Corp.), объединяющей верхушки расквартированных там на условиях экстерриториальности ведущих транснациональных корпораций, которые формально возглавляет лорд-мэр Сити. Уния двух берегов распространяется на финансовую систему; ведущим акционером ФРС является Банк Англии – держатель контрольного пакета; остальные пакеты распределены внутри «Ордена». Что касается Банка Англии, то им в период с 1815 по 1946 годы официально владели британские Ротшильды. После национализации правительством Клементы Эттли они стали контролировать его через «третьи руки» – клан Кезуиков, владельцев корпорации Jardine & Matheson, история которой берет начало с Опиумных войн XIX века в Китае.

Помимо рокфеллеровского доклада, о многом говорит рассекреченный два года назад доклад бундестага, в котором одним из катастрофических сценариев обозначена именно эпидемия COVID-19 (конкретно: вируса SARS-Cov-2) [17]. Доклад вышел в 2012 году, за семь лет до пандемии. Выяснилось, что с ковидными пациентами уже тогда работали в ряде европейских стран, включая Германию. Не менее показательны примеры с «неизвестной» эпидемией вокруг военно-биологической лаборатории Форт-Детрик в США, штат Мэриленд, после которой ее закрыли. А также с тренировками в рамках «события 201» в октябре 2019 года с участием Билла Гейтса.

Вот этот проект Запад и запустил, и именно в его рамках появились упомянутые книги К. Шваба. Но чем отлича-

ется «второй контур», визуально не фиксируемый, от «первого контура» публичной власти? Тем, что управление в нем осуществляется не законами, указами и распоряжениями, а с помощью мизансцен, в которые помещаются действующие власти, вынужденные заниматься тем, чем надо, а не тем, что хочется. СВО началась именно тогда, когда в практическую плоскость перешла работа над глобальным пандемическим соглашением, проект которого передает управление сферой общественного здравоохранения наднациональному уровню Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ). СВО опрокинула наступление Запада, развернув вектор событий в обратную сторону. Не будем гадать о российском «втором контуре»; констатируем, что, как говорят политические остроловы, «доктор Путин в один день вылечил планету от ковида». Отметим, что эта «шутка» гораздо ближе к действительности, чем может показаться на первый взгляд. Случайно, «просто так», подобного никогда не происходит. Как говорил Франклин Рузвельт, «если что-то случается, то так было задумано». Не случайно в центр целей СВО была поставлена защита суверенитета, а сближение России и Китая осуществляется под суверенными знаменами равноправия и справедливости.

Вместо заключения

Что происходит сегодня? Главы МИД «большой семерки» в мае 2023 года в Хиросиме осудили Россию и Китай по вопросам, связанным с политикой в сфере ядерного сдерживания. Поскольку «семерка» - рупор Трехсторонней комиссии, то совместив адресованные нам претензии с упомянутыми планами перехода к «новой глобализации», принятыми Трехсторонней комиссией в Дели, получаем противостояние двух проектов будущей глобальной архитектуры. Коллективный Запад стоит за продолжение неокOLONиальной глобализации по формуле Рамсфелда – Цебровски: «Страны, согласные с глобализацией, передают Западу свои природные ресурсы и внедряют западную систему ценностей; несогласные – подвергаются цветным революциям, и с ними происходит то же самое» [18]. И при этом Запад готовит глобальный переход в мир сегрегации и апартеида, о котором в свое время предупреж-

дали такие фантасты, как Алексей Толстой и Иван Ефремов. И который своими трудами и деятельностью проектировали и приближали Томас Мальтус, Фрэнсис Гальтон, Сесил Родс, Лионель Кертис, Лионель, Уолтер и Эдмон де Ротшильды, Герберт Уэллс, Бертран Рассел, Олдос Хаксли, пятерка братьев Рокфеллеров, глобалистские проекты которых продолжает ряд НКО и фондов – Совет по народонаселению, Фонд Рокфеллера, Фонд братьев Рокфеллеров. Последним разработан четкий и не меняющийся годами перечень проектов, с которыми связывается теория и практика глобализма: «демократия – устойчивое развитие – миростроительство» [19]. (Под «миростроительством» скрывается концепт развязывания внутренних конфликтов с целью получения доступа к их последующему урегулированию и постановки страны под контроль Запада). В проектировании подобного «будущего» отыскалось место и наследникам нацизма, объединившимся с Ватиканом в рамках Римского клуба при поддержке основных спецслужб Запада – ЦРУ, MI-6, BND.

В отличие от западных элит, коллективный Восток опирается не на систему теневых институтов, вроде Трехсторонней комиссии, а на широкое евразийское партнерство. Проект «Большая Евразия», который является неизменной темой обсуждения Владимира Путина и Си Цзиньпина, соединяет ЕАЭС с китайской инициативой «Пояса и пути». Это одно из главных положений Совместного заявления России и Китая по итогам недавней российско-китайской встречи на высшем уровне в Москве [20]. Наши лидеры опередили Вашингтон, собравший своих вассалов на второй «саммит демократий» на неделю позже. Ирано-саудовское примирение и ирано-израильские переговоры при китайском посредничестве – факторы евразийской консолидации путем строительства континентальной оси Москва – Пекин – Тегеран – Пхеньян. Мерой перехвата Востоком стратегической инициативы можно считать не только нормализацию отношений главных держав суннитского и шиитского направлений в исламе. Но и паломничество европейских лидеров в Пекин, а с ним и «раздвоение личности» Эммануэля Макрона, который безуспешно пытается вернуть Франции «особую», фрондирующую роль в НАТО. Отметим, что после встречи с китайской деле-

гацией в январе в Давосе члена «Группы тридцати» Лоуренса Саммерса (Goldman Sachs), экс-руководителя Национального экономического совета (НЭС) США, этого «теневое правительство» банкиров, в Пекин, в расчет на разворот китайского руководства в сторону Вашингтона зачастили ключевые фигуры мирового глобализма. Список обширный: Джереми Даймон (JP Morgan Chase), Илон Маск (SpaceX + Twitter), Николас Лайонс (лорд-мэр лондонского Сити), Билл Гейтс (фонд Билла и Мелинды Гейтс), Клаус Шваб и Берге Бренде (ВЭФ), Джанет Йеллен (минфин США, до этого - ФРС). И это неполный список, включающий только «первых лиц» знаковых ведомств, компаний и НКО.

Безусловным символическим содержанием наделено переизбрание Си Цзиньпина председателем КНР в день сбора Трехсторонней комиссии на форум – 10 марта. А также визит в Москву министра обороны КНР генерала Ли Шанфу на фоне внезапной проверки боеготовности российского Тихоокеанского флота (ТОФ) с показанной по всем телеканалам отработкой уничтожения авианосных ударных групп (АУГ) противника. Геополитическое противостояние плавно перетекает в военное, в котором снова проиграет тот, кто первым «совершит фальстарт».

Здесь множество подробностей, которые выходят за рамки непосредственной темы данной статьи: и по Украине, и по Тайваню, и по Корейскому полуострову, и по Южно-Китайскому морю. И, как представляется, по российской системе «Периметр», скорее всего исключаяющей ядерную эскалацию украинского конфликта, ибо она видимо закрывает зонтиком неотвратимого возмездия всю территорию СССР. В Вашингтоне это понимают, потому и устраивают провокации, распространяя небылицы про «российский ядерный удар».

И в завершение – о внутренней повестке. Главный итог съезда КПК – консолидация власти в Китае армейской группой Си Цзиньпина – давно не вызывает сомнений. Что касается России, то бурная и скандальная реакция на ряд судебных решений против деструктивной прозападной оппозиции дипломатических представительниц США, Великобритании и Канады, с которой был вынужден в апреле т.г. разбираться

МИД РФ, – лучший аргумент в пользу того, чтобы смотреть в будущее с осторожным оптимизмом.

Условные обозначения:

- [1] <https://rg.ru/2023/03/21/si-czinpin-putinu-sejchas-idut-peremenu-kotoryh-ne-bylo-100-let.html?ysclid=ljppqz0sj3a930173828>
- [2] Путин В. В. Послание Федеральному Собранию РФ (2005 г.) // <http://www.kremlin.ru/events/president/transcripts/22931>
- [3] Цит. по: Атаманенко И. Г. Тайны «Бильдербергского клуба» - большая политика и коровы // Независимое военное обозрение. - 2011. - 17 июня.
- [4] Фурсов А. И. Большая война XX века // Завтра. – 2013. - №35. – 29 августа.
- [5] См. подр.: Жуков В. И. Россия в глобальном мире: философия и социология преобразований. В 3-х т. – М., 2007. Т. I. С. 433.
- [6] См. подр.: <https://topwar.ru/54562-krokodilovy-slezy-amerikanskogo-gosdepa-ili-zakon-o-poraboschennyh-naciyah.html?ysclid=ljprjfrnu258751259>
- [7] Завтра. - 2001. - №25. - 19 июня.
- [8] Цит. по: Фурсов А. И. Тридцать дней, которые изменили мир (Украинский кризис, его поджигатели и скрытые шифры) // <https://aurora.network/articles/1-mirovoy-krizis/19966-a-i-fursov-tridtsat-dne-kotorye-izmenili-mir-ukrainski-krizis-ego-podzhitgately-i-skrytye-shifry?ysclid=ljpromzp2u130107676>
- [9] <https://politobzor.net/261178-kedmi-putin-postavil-sebe-cel-nevypolnenie-kotoroj-otpravil-rf-v-istoriju.html?ysclid=ljprqswina352627451>
- [10] Тютчев Ф. И. Ужасный сон отяготел над нами... // <https://www.culture.ru/poems/46429/uzhasnyi-son-otyagotel-nad-nami?ysclid=ljprrrwa4nm909955823>
- [11] См. подр.: Павленко В. Б. Исторические судьбы России и Польши: прошлое, настоящее, будущее // <https://regnum.ru/article/3284609?ysclid=ljpryhmiwi2280459250>
- [12] <https://www.inclusivecapitalism.com/>
- [13] См. подр.: Павленко В. Б. Германский бундестаг в русле «эпидемического» сценария Фонда Рокфеллера // <https://regnum.ru/article/2906097?ysclid=ljps3snuk684146363>
- [14] См. подр.: Он же. Решения «министерской семерки» отражают ядерные амбиции глобальных элит // <https://iarex.ru/articles/94179.html?ysclid=ljps6albg4693287704>
- [15] Фурсов А. И. XXI век выиграет тот, кто сможет создать новую науку о человеке, об обществе // <https://www.business-gazeta.ru/article/538417?ysclid=ljpsboe81y266867925>
- [16] Саттон Э. Как орден организует войны и революции // https://royallib.com/book/entoni_satton/kak_orden_or

ganizuet_voyni_i_revolyutsii.html?ysclid=ljpset5j5o734657970;
Четверикова О. Н. Теневая история Евросоюза. Планы, механизмы, результаты // <https://coollib.com/b/319367/read#t2>

- [17] Bericht zur Risikoanalyse im Bevölkerungsschutz 2012. Unterrichtung durch die Bundesregierung // <https://dserver.bundestag.de/btd/17/120/1712051.pdf>
- [18] Цит. по: *Павленко В. Б.* Тезисы от генсека ООН как лейтмотив глобализации // <https://regnum.ru/article/2648041?ysclid=ljps77bco370399226>
- [19] <https://www.rbf.org/>
- [20] Совместное заявление РФ и КНР об углублении отношений всеобъемлющего партнерства и стратегического взаимодействия, вступающих в новую эпоху // <http://www.kremlin.ru/supplement/5920>

Jelena Georgijevna Ponomarjova¹

Jelena Sergejevna Arljapova²

Zapadni Balkan: trendovi uticaja zainteresovanih vanjskih igrača

---

Apstrakt. U kontekstu sve veće međunarodne napetosti, Zapadni Balkan, kao istorijski formirana arena sukoba interesa vodećih sila, zahtijeva posebnu analitičku pažnju. Aktiviranje, prije svega, „kolektivnog Zapada“ koji zastupaju SAD, Velika Britanija i EU; pa tek onda Kine i Rusije – opravdava istraživački interes za region ne samo sa heurističke, već i praktične tačke gledišta – zbog utvrđivanja spoljnopolitičkih perspektiva Ruske Federacije u ovom pravcu.

Rad razmatra pitanja međunarodnog subjektiviteta Zapadnog Balkana (to su Albanija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Srbija, Crna Gora i samoproglašeno Kosovo), kao i pozicioniranja regiona u trenutnoj neizvjesnosti svjetske politike. Glavni fokus studije su političke strategije, pozicije i konkretni koraci ključnih spoljnih aktera; trendovi i prognoze u pogledu uti-

---

Rad razmatra pitanja međunarodnog subjektiviteta Zapadnog Balkana.

---

1 Moskovski državni univerzitet međunarodnih odnosa (MDIMO) MVP Rusije, Moskva, Rusija, nastya304@mail.ru

2 Institut za sistemsko-stratešku analizu (ISAN), Moskva, Rusija, elena.s.arlyapova@gmail.com

caja dugoročnih dobitnika balkanske političke agende. Posebna pažnja posvećena je ranjivosti politike EU, prividne monolitnosti „zapadnog bloka“, resursnog potencijala Rusije i kineskog poten-

---

Zapadni Balkan je duboko zavisian od spoljnih sila.

---

cijala na Balkanu. Na osnovu istorijsko-sistemskog pristupa i paradigme neorealizma, u član-

ku se analiziraju spoljnopolitički ciljevi i stavovi svjetskih giganata, koji vode svoju Veliku balkansku igru, te otkriva i odnos društava zemalja regiona prema prisustvo „stranaca“ u regionu. Bogat empirijski materijal omogućio je da se izvuče argumentovan zaključak: Zapadni Balkan je duboko zavisian od spoljnih sila. Odjek ukrajinske krize je dodatno zakomplikovao balkansku agendu, ali nije promijenio sastav ključnih igrača. Međutim, stepen njihovog prisustva varira: „zapadni blok“, kao i Kina, imaju potencijal da povećaju svoj uticaj, dok je resursni potencijal Ruske Federacije ograničen na srpski segment. Ipak, jedinstvo „kolektivnog Zapada“ na Balkanu nije monolitno, a protivrečnosti koje postoje u zapadnom taboru daju Moskvi mogućnost da vodi suptilniju politiku.

Ključne riječi: Zapadni Balkan, spoljni uticaj, ukrajinska kriza, Velika Britanija, EU, Kina, Rusija, SAD, spoljni akteri.

Western Balkans: Influence trends of external stakeholders

Abstract: In the context of increasing international tension, the Western Balkans, as a historically established arena for the clash of interests of the leading powers, requires special analytical attention. Activation, first of all, of the “collective West” represented by the USA, Great Britain and the EU; and only then China and Russia - justifies the research interest in the region not only from a heuristic, but also a practical point of view - determining the foreign policy prospects of the Russian Federation in this direction.

Odjek ukrajinske krize je dodatno zakomplikovao balkansku agendu, ali nije promijenio sastav ključnih igrača.

The paper raises questions of the international subjectivity of the Western Balkans (these are Albania, Bosnia and Herzegovina, North Macedonia, Serbia, Montenegro and the self-proclaimed polity of Kosovo), as well as the positioning of the region in the international arena in the face of current uncertainty. The

main research focus is the political strategies, positions and specific steps of key external actors; trends and forecasts in terms of the influence of long-term beneficiaries of the Balkan political agenda. Special attention is paid to the problems of the vulnerability of the EU's Balkan policy, the imaginary monolithic nature of the "Western bloc", Russia's resource capacity and the Chinese potential in the Balkans.

Ukrajinska kriza pomjerila je „zenicu svijeta“ (G.V. Plehanov) sa opasnog potrbušja Evrope.

Based on the historical-systemic approach and the neorealism paradigm, the study analyzes the foreign policy goals and settings of the world's giants, leading their Big Balkan Game, and also reveals the attitude of the local societies to the presence of "aliens" in the region. The rich empirical material made it possible to come up with a reasoned conclusion: the Western Balkans is highly dependent on external forces. The echo of the Ukrainian crisis added urgency to the Balkan agenda, but did not change the composition of the key players. However, the level of their presence varies: the "Western bloc", as well as China, has the potential to increase their influence, while the resource capacity of Russian Federation is limited to the Serbian segment. Nevertheless, the unity of the "collective West" in the Balkans is not monolithic, and the contradictions among the Western camp give Moscow the option to pursue a more subtle policy.

Keywords: Western Balkans, external influence, Ukrainian crisis, Great Britain, EU, China, Russia, USA, external actors.

Uvod

Ukrajinska kriza pomjerila je „zenicu svijeta“ (G.V. Plehanov) sa opasnog potrbušja Evrope. Međutim, to ne znači da je Balkan potrošio svoj geopolitički barut. Šaroliko u etnokulturnom, vjerskom i političkom smislu, gusto naseljeno poluostrvo, koje nastavlja da živi sa svojim pritužbama i fo-

---

Ovdje, kao i ranije, dolazi do (ne uvijek očiglednog) sukoba interesa vodećih subjekata svjetske politike.

---

bijama, bilo je i ostalo turbulentna zona. Ovdje, kao i ranije, dolazi do (ne uvijek očiglednog) sukoba interesa vodećih subjekata svjetske politike. U kontekstu rastućih međunarodnih tenzija, balkanski političari predvidivo izražavaju bojazan od mogućnosti uključivanja Zapad-

nog Balkana u orbitu dugotrajnog sukoba³. O „balkanskim moti-
vima“ u aktuelnom sukobu redovno piše domaća i strana štam-

Balkanska tema, kao presedan, stalno prisustvuje u retorici lidera svjetskih sila.

---

pa⁴. Osim toga, balkanska tema, kao presedan, stalno prisustvuje u retorici lidera svjetskih sila više od decenije⁵, počev od gruzijskih događaja na kraju prve decenije 2000-ih. Rusija je još u fazi raspravljanja upozorila na „jak odgovor“ na rješavanje kosovskog pitanja na postsovjetskom prostoru i nizu problematičnih evropskih teritorija (Kandelj, 2018, s. 93). Stručnjacima je „očigledno da su problemi rješavanja etničkih sukoba sa kojima se suočava međunarodna zajednica postali mnogo veći i intenzivniji upravo poslije, a ne prije odluke o Kosovu“ (Garclj, 2018, s. 93). Inače, apel ruske strane na balkansko iskustvo u regulisanju konflikta, između ostalog na slučaj Kosova, trenutno aktivno koristi rukovodstvo nepriznate republike u pokušaju da ubrza integraciju u evroatlantske strukture.

Pomjeranje analitičkog fokusa na ukrajinsku pozornicu političkih i vojnih operacija je prirodno. Međutim, kako u direktnoj zavisnosti od ishoda oružanog konflikta u Ukrajini, tako i odvojeno od nje, sukob ili, u najmanju ruku, aktiviranje vodećih igrača na balkanskom pravcu izgleda neizbežno. Imajući to na umu, istraživački interes za njega je više nego opravdan ne samo sa heurističke, već i sa praktične tačke gledišta. Ovo poslednje je posebno važno za Rusiju, koja je već napravila grešku diplomatskog „zaborava“ i koja se u posljednjih nekoliko godina bori da povrati mali broj pozicija u regionu (Ponomareva, 2020).

Stoga je svrha ove studije da da jasnu sliku o pozicioniranju

---

Pomjeranje analitičkog fokusa na ukrajinsku pozornicu političkih i vojnih operacija je prirodno.

---

regiona u međunarodnoj areni; da identifikuje regionalne strategije za spoljne aktere; da procjeni izgleda Rusije u regionu u kontekstu sve

---

3 *Predsjednik Slovenije strahuje od nastavka ukrajinske krize na Balkanu* (2022, 22 avgusta). Preuzeto je 20. decembra 2022., iz <https://radiosputnik.ria.ru/20220811/balkany-1808770006.html>; Tharoor, I. (2022, August 1). *Russia's war in Ukraine finds echoes in the Balkans* (2022, 1 August). Retrieved December 20, 2022, from <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/01/western-balkans-kosovo-ukraine/>

4 *As Russia expands its war in Ukraine, will the delicate peace in the Balkans be disrupted?* (2022, 23 September). Retrieved December 20, 2022, from <https://www.cbc.ca/news/world/balkans-russian-influence-1.6593195>; Sisojev, G. (2022, 22. februara) Balkanski motivi u ukrajinskom stilu. *Kommersant*. Preuzeto je 20. decembra 2022., iz <https://www.kommersant.ru/doc/5228293>

5 *Putin cites precedent of Kosovo in explaining recognition of DPR* (2022, 26 April). Retrieved December 20, 2022, from <https://tass.com/politics/1443661>

veće konfrontacije sa Zapadom i opšteg zaoštavanja međunarodne situacije.

Osnovni metodološki pristupi su istorijsko-sistemska pristup, koji omogućava sagledavanje procesa i ključnih događaja u odgovarajućem prostornom i hronološkom kontekstu bez striktnog vezivanja ni za jednu od postojećih paradigmi, kao i neorealizam K. Volca koji je u teoriji sistemskih regulatora međunarodnih odnosa koristio dostignuća predstavnika liberalne škole. U našem slučaju, važno je procijeniti namjeru svjetskih političkih giganata da rat ne smatraju alternativom pregovaračkom procesu za rješavanje postojećih i novonastalih problema (Waltz 2010). Specifičnosti regiona gustog u svakom pogledu, kao i aktuelne geopolitičke okolnosti, određuju logiku ovakvog metodološkog izbora.

Geografski, analiza obuhvata region Zapadnog Balkana.

Geografski, analiza obuhvata region Zapadnog Balkana – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu (BiH), Kosovo, Sjevernu Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju. EU, Kina, Rusija i SAD su dosljedno zastupljene kao ključni spoljni igrači. Isto važi i za Veliku Britaniju, koja je, uprkos tome što je povezana sa Zapadom po čitavom nizu pitanja u oblasti međunarodnih odnosa, ima svoje interese koji se razlikuju od interesa Sjedinjenih Država (uprkos istoriji strateškog partnerstva u regionu) i, štaviše, od interesa EU. Sve ostale zainteresovane strane su „sekundarni“ igrači i dotiču se u studiji indirektno.

Izvorna baza za istraživanje bili su zvanični dokumenti proučavanih zemalja, međunarodnih organizacija, nadnacionalnih struktura koje djeluju u regionu; javna retorika osoba koje donose odluke ili utiču na njihovo donošenje; nacionalne strategije i statistike, kao i rezultate istraživanja o stranom prisustvu i uticaju na Balkanu.

Međunarodni subjektivitet Zapadnog Balkana

Balkansko poluostrvo je vjekovima bilo i ostalo mjesto sukoba kultura, religija i borbe velikih sila. U 21. vijeku zemlje Zapadnog Balkana, iako u različitom stepenu, ne samo da su zadržale potencijal nestabilnosti, već

Balkansko poluostrvo je vjekovima bilo i ostalo mjesto sukoba kultura, religija i borbe velikih sila.

---

su i dalje zona sukoba. Veoma slabe unutarregionalne veze (čak i među bivšim jugoslovenskim republikama) i revanšističko ras-

---

Problem političke samostalnosti Balkana u međunarodnoj areni uopšte ne spominje u materijalima nebalkanskog porijekla.

---

položenje koje postoji u svim zemljama pružaju ogromne mogućnosti za intervenciju spoljnih sila (Arlyapova & dr., 2022, s. 218). Drugim riječima, Balkan je uvijek potreban spoljnim igračima kao zona borbe, kao neka vrsta geopolitičkog ringa, u kojem se bez mnogo troškova može mjeriti „meka“, „lepljiva“ pa čak i „tvrda“ moć.

Problem političke samostalnosti Balkana u međunarodnoj areni uopšte ne spominje u materijalima nebalkanskog porijekla. U brojnim izveštajima, analitičkim bilješkama i prognozama eksternih eksperata, region se a priori smatra sljedbenikom, a pitanje se obično sastoji samo od toga ko je njegov lider u određenom trenutku, u zavisnosti od ozloglašenog „odnosa snaga“. Pa čak i u strategijama (američkim, britanskim i evropskim) koje koncipiraju spoljopolitičke zadatke u pravcu zapadnog Balkana, „podrazumijevano, region se ponovo posmatra kao teritorija konkurencije, djelom i konfrontacije“ (Entina, 2019, s. 81). Danas je uloga zone konfrontacije postala dominantna, jer prvobitno je trebalo da se suprotstavi upravo Rusiji i ruskom uticaju u regionu. Konkurencija u sadašnjim uslovima može biti vezana za Kinu (sa izgledima da pređe u akutniju fazu) i, najverovatnije, za igrače „drugog reda“, na primjer, bliskoistočne države, koji nenamjetljivo povećavaju svoje prisustvo u regionu.

Diskurs o nedostatku političke nezavisnosti Balkana u sferi međunarodnih odnosa nije tipičan samo za spoljnu, već i za unutrašnju percepciju. Poziv na njegovu reviziju je rijetkost, obično se pokreće „odozdo“, ograničenog je karaktera, najčešće je kratkoročno mobilizaciono sredstvo za rješavanje određenih trenutnih taktičkih problema, i služi isključivo za unutrašnju upotre-

---

Diskurs o nedostatku političke nezavisnosti Balkana u sferi međunarodnih odnosa nije tipičan samo za spoljnu, već i za unutrašnju percepciju.

---

bu. Treba naglasiti da je naizgled nepoželjan i u društvu bolno percipiran diskurs zavisnosti od spoljašnjih sila našao primjenu među elitama gotovo svih balkanskih zemalja, dajući im dodatne mogućnosti u političkom manevrisanju i argumentaciji u dogovaranju sa svjetskim velesilama.

U međunarodnom kontekstu, političko ponašanje balkanskih prestonica se ocjenjuje i predviđa, po pravilu, sa stanovišta

očekivane reakcije: kao odgovor na predložene reforme, ograničenja, prijedloge ili bilo koje drugo miješanje. „Iznenadne“ političke inicijative domaćih igrača u međunarodnoj areni su, po pravilu, takođe dobro koordinirane spolja. Sa istih pozicija regulisana je interakcija lokalnih elita sa ostalim vanjskim učesnicima globalnog političkog procesa. Od regionalnih igrača se stalno traži da sprovedu neku vrstu političke revizije kako bi pretnju otuđenja od SAD-a i Evrope uporedili sa korišću pozitivne interakcije sa drugim partnerima, čije prisustvo Zapad otvoreno definiše kao veoma nepoželjno.

„Iznenadne“ političke inicijative domaćih igrača u međunarodnoj areni su, po pravilu, takođe dobro koordinirane spolja.

Takva vrsta političkog cjenkanja, koja je prilično karakteristična za „regiju-misteriju“, kako je S.A.Romanenko slikovito definisao Balkan, je praksa i stanje. Za vrijeme njenog postojanja, a mnogi to računaju od Berlinskog kongresa 1878. godine koji je sumirao rezultate rusko-turskog rata (Romanenko, 2021, s. 24), lokalne političke elite i lideri su naučili da prilično vješto sa tim manipulišu, stavljajući tu praksu u pragmatičan kolosijek.

S druge strane, Zapadni Balkan, kao arena za borbu svjetskih sila, posebno je osjetljiv na najmanje promjene u globalnom međunarodnom poretku, a otvoreni sukobi poput aktuelne krize dovode region u stanje gotovo braunovog kretanja, čemu smo danas svjedoci – ponovo u istoriji.

Pozicije dugoročnih „influensera“

Problem spoljnog uticaja na Zapadnom Balkanu privukao je poslednjih godina pažnju široke publike, te se pokušava izračunati i izmjeriti. Doduše, zanimljivi proračuni pokrivaju period do glavnih događaja 2022. godine. Ipak, ovdje ćemo predstaviti neke od rezultata. Jedan od intrigantnih rezultata (uprkos spornom vremenskom periodu – 1986–2016) bio je otkrivanje dugoročnih „influensera“. To je 15 zemalja. Tu su neke zapadne zemlje: Austrija, Velika Britanija, Mađarska, Njemačka, Grčka, Italija, Holandija, Slovenija, SAD, Francuska, Hrvatska, Švajcarska i EU

Od regionalnih igrača se stalno traži da sprovedu neku vrstu političke revizije.

---

kao nezavisni zapadni igrač. Istočni: Rusija, Kina i Turska⁶, koja takođe spada u taj red.

Evropska unija je više od deset godina ključni trgovinski partner Zapadnog Balkana, čime je osigurala uticajnu poziciju u regionu.

Evropska unija je više od deset godina ključni trgovinski partner Zapadnog Balkana, čime je osigurala uticajnu poziciju u regionu.

Ako se utihne priča o skorom članstvu balkanskih država u EU, ekonomska dominacija EU može postati njena jedina prednost i argument za očuvanje pozicija na Balkanu. S druge strane, posljedice ulaska Hrvatske u evrozonu i Šengen od 1. januara 2023. godine možda neće biti ružičaste (samo u prenesenom značenju; u doslovnom smislu oni su već duže vrijeme oslikane duginim bojama), što će opet smanjiti stepen političke privrženosti potencijalnih članica EU.

Dugoročno gledano, od svih država, čini se da je Njemačka najuticajnija sa prosjekom od 12,11%. Osim toga, njena politika prema regionu je stabilna, za razliku od, na primjer, Francuske. Njene zone uticaja su Sjeverna Makedonija, BiH, Crna Gora, Srbija i samoproglašeno Kosovo. Za sve te zemlje osim Crne Gore (i Albanije), Njemačka je trgovinski partner broj jedan. Njemački jezik je drugi najizučavaniji jezik na Balkanu, poslije engleskog.

Italija, manje stabilna po uticaju koji vrši, ipak je na drugom mjestu. Italijanski uticaj se proteže uglavnom na Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i, posebno, na Albaniju. Oblik uticaja takođe je ekonomski. Treća po dugoročnom uticaju je Turska sa prosjekom „manjim od polovine njemačkog“, na šta su obratili pažnju autori studije⁷. Najveći turski uticaj uočen je na Kosovu, u Albaniji, Sjevernoj Makedoniji i BiH. Najmanji – u Crnoj Gori. Na četvrtom mjestu je Francuska, uglavnom zbog bliske saradnje sa Albanijom, jer u drugim zemljama regiona njen uticaj je neznatan. Za Francusku, zapadni Balkan ostaje politički prioritet pretežno iz evroatlantske perspektive.

Dugoročno gledano, od svih država, čini se da je Njemačka najuticajnija sa prosjekom od 12,11%.

SAD su na devetom mjestu sa prosjekom od 3,1%. Najveći uticaj ta država ima u BiH i na Kosovu. Najmanji je u Crnoj Gori. Međutim, oblik

---

6 Rrustemi, A., de Wijk, R., Dunlop, C., Perovska, J., Palushi, L. (2019). *Geopolitical Influences of External Powers in the Western Balkans*. P. 149-150. Retrieved December 20, 2022, from https://hcss.nl/wp-content/uploads/2021/01/Geopolitical-Influences-of-External-Powers-in-the-Western-Balkans_0.pdf

7 Rrustemi, A. & al. (2019). *Geopolitical Influences of External Powers in the Western Balkans...*, p. 150.

američkog uticaja značajno se razlikuje od evropskog. SAD dominiraju u političkoj sferi uz nominalno ekonomsko učešće. Prema rezultatima intervjuja sprovedenih u okviru studije, u slučaju izlaska SAD-a iz regiona, ispitanici očekuju trenutno preuređenje političkog poretka na Zapadnom Balkanu pod uticajem drugih spoljnih igrača.

Velika Britanija je sa prosjekom od 2,65% nalazi se iza Hrvatske i Rusije.

Velika Britanija je sa prosjekom od 2,65% nalazi se iza Hrvatske i Rusije. Primjetno je da se čak i uz „važnu ulogu“ koju naglašavaju autori i „pozitivnu percepciju te zemlje u regionu“, suština britanskog uticaja svedena je više na sjećanja na prethodno obavljene posao.

Autsajderima sa „negativnim“ uticajem – Rusiji, Kini i zemljama Persijskog zaliva – daje se minimum prostora u tekstu, sa čime, naravno, teško možemo da se složimo: kako u pogledu pažnje koja se posvećuje, tako i u procjeni količine uticaja i njegove dalje perspektive. Međutim, u odnosu na druge materijale, autori su ipak primijetili trend rasta.

Zaista, ogromna većina podataka govori o rastu ruskog i kineskog uticaja u regionu Balkana. Neki od njih su zaista alarmantne. Štaviše, faktor aktuelne krize služi da pojača takva osjećanja, a ne da se preispita, uzimajući u obzir promjenjenu situacije i mogućnosti određenih spoljnih igrača.

U kontekstu jačanja uticaja ovih zemalja u regionu, ne može se zanemariti tako značajan igrač kao što je Turska. Posljednjih godina sve je uočljivija želja te zemlje da „postane globalni igrač“. Poslije zaoštavanja ukrajinske krize, njena uloga „potencijalnog posrednika“ (Aražina, 2018) u raznim pregovaračkim kombinacijama postala je mnogo traženija, što nesumnjivo jača poziciju Ankare i po balkanskim pitanjima. Pretenzija Turske na poseban uticaj na nekadašnjem „osmanskom prostoru“ je važna komponenta nove politike ekspanzije koju aktivno promovise R.T. Erdogan. „Republika pokazuje da je značajan igrač u međunarodnoj politici i da nema ništa zajedničko sa onom Turskom, koja je bila samo izvršilac kursa glavnijih saveznika.“⁸ U ovoj fazi, u svje-

---

Zaista, ogromna većina podataka govori o rastu ruskog i kineskog uticaja u regionu Balkana.

---

⁸ Melikjan, T. Kakvu ulogu Ankara igra u svjetskim poslovima i da li je dobra u tome? (2022, 31. oktobra). *Profil*. Preuzeto 9. februara 2023., iz <https://profile.ru/politics/kakuju-rol-v-mirovyh-delah-igraet-ankara-i-udaetsya-li-eto-1188147/>

tlu diskusije o ulasku Finske i Švedske u NATO, pozicija Ankare izgleda veoma jaka.

U svjetlu diskusije o ulasku Finske i Švedske u NATO, pozicija Ankare izgleda veoma jaka.

Po našem mišljenju, SAD su najmanje pogođene oštrom fazom ukrajinske krize (u smislu američkog uticaja na Balkanu). Tome je doprinijelo nekoliko razloga. Prvo, postojanost napora i svestranost njihovog rada u regionu. Sjedinjene Države ne „puštaju“ Balkan sa dnevnog reda (bilo svog ili NATO-a), čak i kada je njihovo prisustvo ograničeno samo na retoriku. Na to treba dodati vrhunski izvježbanu vještinu blagovremenog „saučesništva“ u uspješnim inicijativama i operativnog distanciranja od neuspjeha. Drugo, odsustvo očiglednog rizika i odgovornosti (za razliku od, na primjer, EU) u igri na balkanskom terenu, koji je geografski i politički, umnogome naporima Sjedinjenih Država, povezan upravo sa Evropskom unijom, barem na nivou intencija.

Treće, manja zavisnost zapadnog hegemonu od saveznika na Balkanu, kao i u drugim regionima. Politiku SAD-a sve zemlje regiona doživljavaju kao nezavisnu i, odbacivši anketne podatke kao neopredeljujući praktičnu balkansku politiku, lokalni lideri se u ovoj ili onoj mjeri „osvrću“ na Amerikance u donošenju spoljnopolitički značajnih odluka. Međutim, i saveznici SAD-a su stalno prinuđeni da se „osvrću“, što je posebno izraženo u slučaju EU, a u manjoj mjeri i Velike Britanije. SAD se slobodno približavaju ili obrnuto, udaljavaju od regiona, kao što je to bilo 2000-ih (Kijasov, 2010, s. 79), bez značajnih reputacionih gubitaka i gubitka uticaja.

Takve konstantne karakteristike omogućavaju održavanje i prilično brzo povećanje američkog uticaja na Balkanu. U kontekstu aktuelne krize, ovo drugo je vrlo vjerovatno, budući da je Balkan kao teatar mogućih dejstava – to je Evropa u blizini Rusije, koja, u formulacijama nove Strategije nacionalne bezbjednosti SAD-a, „predstavlja direktnu prijetnju za slobodan i otvoren međunarodni sistem“. Važno je napomenuti da je pored nedvosmislenih

---

SAD su najmanje pogođene oštrom fazom ukrajinske krize (u smislu američkog uticaja na Balkanu).

---

obećanja da će se podržati evropske aspiracije Gruzije i Moldavije, u vezi sa Zapadnim Balkanom Strategija je sadržala samo namjere SAD-a da „pomognu partnerima da ojačaju demokratske institucije, vladavinu prava i ekonomski razvoj“⁹ u regionu.

⁹ *National Security Strategy 2022*. P. 8, 39. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrati->

Uz svu postojanost priče o „snažnim ekonomskim vezama sa regionom“, ključno u zvaničnoj retorici je da „Sjedinjene Države cijene svoja partnerstva u oblasti odbrane i bezbjednosti, uključujući sa ... novima NATO članicama, Crnom Gorom i Sjevernom Makedonijom“¹⁰. Tome u prilog govori i podatak iz pilot izvještaja o odbrambenim sektorima balkanskih zemalja, koji je pokazao činjenicu da Amerikanci dominiraju njima: „Prema dostupnim podacima, SAD su daleko najveći donator sektora odbrane u regionu“.¹¹ U ovom kontekstu se pominje i Ruska Federacija, uz napomenu o povjerljivosti informacija o doprinosu Rusije u ovaj sektor te zbog toga se ne pravi poređenje tih ulaganja.

Prema dostupnim podacima, SAD su daleko najveći donator sektora odbrane u regionu.

Cilj SAD-a, uspostavljanje stalnog vojnog prisustva u jugoistočnoj Evropi, nije bio tajna i predstavljen je među ciljevima američke spoljne politike još 2017. godine u novoj regionalnoj strategiji pod nazivom „Balkane, naprijed!“¹². Ispravno je zapažanje da „američka agenda je više fokusirana na djelovanje spoljnih sila u regionu nego na dosljednu politiku direktne interakcije“ sa zemljama regiona¹³. U tome je sličnost američkog pristupa i pristupa saveznika, posebno Velike Britanije. Zajedništvo pravca (antiruskog, kasnije i antikineskog) i konačnog postavljanja ciljeva ogleda se u sukcesivno usvojenim strategijama SAD-a, Velike Britanije i EU-a, 2017–2018. god.. Uz sve razlike u strateškim dokumentima, dublja analiza nam pokazuje važnu generalizaciju: vodeći zapadni igrači (Velika Britanija, EU i SAD) i dalje gledaju na Balkan „kao na još jedan front protiv Rusije i arenu za borbu protiv njenog sveprožimajućeg uticaja“ (Entina, 2019, s. 81).

Cilj SAD-a, uspostavljanje stalnog vojnog prisustva u jugoistočnoj Evropi, nije bio tajna i predstavljen je među ciljevima američke spoljne politike još 2017. godine.

---

ons-National-Security-Strategy-10.2022.pdf

10 U.S. *Commitment to the Western Balkans 2021*. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.state.gov/u-s-commitment-to-the-western-balkans/>

11 *Balkan Defense Monitor 2022*, p. 5. Retrieved December 24, 2022, from <https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2022/03/Balkan-Defence-Monitor.pdf>

12 Marusic, D., Bedenbaugh, S., Wilson, D. (2017). *Balkan Forward: A New US Strategy for the Region*. *Atlantic Council: Future Europe Initiative*. Retrieved December 24, 2022, from <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/resources/docs/Atlantic%20Council-Balkans%20Forward,%20A%20New%20Strategy%20for%20the%20Region.pdf>

13 Conley, H.A., Ruy, D. (2021). *Confronting Stabilocracy in the Western Balkans: A New Approach for U.S. Assistance*. *CSIS Brief*. Retrieved December 24, 2022, from https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/210526_Conley_Confronting_Stabilocracy.pdf?0JG3teWAO4F6FSg62DIYqQpMWqa4S.ce

Takva poruka je odlučujuća u karakterizaciji trendova uticaja „kolektivnog Zapada“. Naravno, uz nijanse za pojedinačne igrače, posebno za EU.

Uprkos aktivne uključenosti u regionalna dešavanja, čini se da su pozicije EU najranjivije u poređenju sa, možda, svim drugim spoljnim akterima, uključujući Rusiju i Kinu.

Ranjivost balkanske politike EU

Uprkos aktivne uključenosti u regionalna dešavanja, čini se da su pozicije EU najranjivije u poređenju sa, možda, svim drugim spoljnim akterima, uključujući Rusiju i Kinu. Važno je dodati da saveznici Evropljana – SAD i Velika Britanija – igraju važnu ulogu u stvaranju i održavanju takve ranjivosti. Oba igrača „trguju“ članstvom u EU na Balkanu, doduše u manjem obimu nakon Bregzita. Time Brisel postaje stalni talac ne samo svojih obećanja, već i obećanja svojih saveznika, a čitav teret ispunjavanja pada samo na njega. Pored toga, EU je poslednjih godina bila prinuđena da uloži velike napore da održi sopstveni autoritet i težinu u međunarodnim odnosima. Svi ostali igrači ponovo rade na tome da oslabe njene pozicije. Primjer je već pomenuti američki „Balkane, naprijed!“ – strategija Amerikanaca izašla je godinu dana prije evropske. U stvari, ovo nije ništa drugo nego pokušaj da se preotme inicijativa od manje žustrog saveznika, koji je, između ostalog, prinuđen da troši dodatno vrijeme i trud na dogovor o zajedničkoj spoljnopoličkoj liniji, što je u okviru EU uvijek teško. Fiksiranje britanske strategije uz izlazak same zemlje iz Unije već nema veliki značaj. Međutim, ono sadrži prikriveno odbijanje da se Zapadni Balkan posmatra kao zona isključivo evropskih interesa i kontrole.

Dok računa na podršku svojih saveznika u sukobu sa igračima van Unije, EU je istovremeno izložena ozbiljnom pritisku unutar zapadne alijanse. Pridržavanje zajedničkog načina ponašanja, koji često ne proizilazi iz Brisela, postaje neophodan uslov za održavanje nominalne kontrole i uticaja EU na Balkanu. Ironično

---

Dok računa na podršku svojih saveznika u sukobu sa igračima van Unije, EU je istovremeno izložena ozbiljnom pritisku unutar zapadne alijanse.

---

je da se upravo EU suočava sa takvim poteškoćama, jer je EU, uz sve primedbe, učinila mnogo više za Balkan od svojih saveznika. Međutim, upravo Brisel snosi odgovornost za sve neuspjehe na Balkanu, te zbog toga je podvrgnut najžešćim

kritikama kako spoljnopoličkih protivnika, tako i samih zapadnobalkanskih „štićenika“.

Prema anketama, EU i tema članstva u njoj gube na popularnosti među balkanskim stanovništvom. Razlog je u tome da je perspektiva integracije (a to je i dalje glavna zapadna poluga uticaja u regionu) poslednjih godina izgubila povjerenje¹⁴. Danas se sve češće krivica za „diskreditaciju“ EU u očima balkanske javnosti prebacuje na Rusiju i njene napore na informativnom planu. Štaviše, kriza ove vrste pogoduje najmasovnijem „prebacivanju“ bilo kakvih propusta i neuspjeha na zajedničkog protivnika. Međutim, evropski analitičari su prinuđeni da priznaju da je „plodno tlo“ za diskreditacione informativne kampanje stvoreno „paralizom procesa evropskih integracija“, a ne obrnuto.

Na kraju ove teme treba napomenuti da ideja o članstvu zemalja Zapadnog Balkana gubi popularnost u samoj Evropskoj uniji.

Kao rezultat toga, „plodno tlo“ se pojavljuje „ne samo u Srbiji i među Srbima koji žive na Zapadnom Balkanu, već odskora i u Sjevernoj Makedoniji, koja je puno žrtvovala da bi otvorila za sebe evropski put“. Čak i za Albaniju i Kosovo, gde nema proruskih osjećanja, a prozapadna su konstantno jaka, daju se prognoze u slučaju da im put ulaska ostane zatvoren: „njihovi građani mogu postati lakša meta spoljnih igrača“¹⁵.

Na kraju ove teme treba napomenuti da ideja o članstvu zemalja Zapadnog Balkana gubi popularnost u samoj Evropskoj uniji. „Starosedeci“ EU zauzimaju suzdržan stav. Nekadašnji entuzijazam Velike Britanije za širenje u zapadnobalkanskom pravcu preuzela je Višegradska četvorka, prognozirajući scenario „mračne budućnosti“ (direktan prevod) Balkana u slučaju da napusti evropski put¹⁶. Ukupno je bilo pet scenarija viđenja budućnosti. Njihova gradacija je povezana sa spojem Zapadni Balkan – Evropska Unija, iako postoje međuscenarii sa opcijama za regionalnu integraciju u smislu približavanja balkanskim susjedima-članicama EU ili međusobnog zbližavanja zapadnobalkanskih zemalja, ali sa krajnjom tačkom u obliku pristupanja EU.

Nekadašnji entuzijazam Velike Britanije za širenje u zapadnobalkanskom pravcu preuzela je Višegradska četvorka.

---

¹⁴ *The effects of the war in Ukraine on the Western Balkans* (2022, August). Retrieved December 24, 2022, from <https://www.iiss.org/publications/strategic-comments/2022/the-effects-of-the-war-in-ukraine-on-the-western-balkans>

¹⁵ Jovanović, J. (2022). Russian Disinformation in the Western Balkans during the War in Ukraine. *Oslo Center*. Retrieved December 24, 2022, from <https://oslocenter.no/news/russian-disinformation-in-the-western-balkans-during-the-war-in-ukraine/>

¹⁶ *Western Balkans Futures. Strategic Foresight Report for 2030* (2022). Retrieved December 24, 2022, from <https://visegradinsight.eu/app/uploads/2022/03/Western-Balkans-Final.pdf>

I pored toga što se glasovi evroskeptika čuju sve češće, domaći i strani stručnjaci su prilično optimistični u pogledu pristupa EU, smatrajući da „ujedinjena Evropa ima značajnu marginu sigurnosti“, i, podsećajući na istorijsko iskustvo, koje „pokazuje da su evropske integracije uspješno preživjele sve krize, čak i ozbiljnije od trenutnih“ (Branickij, 2018, s. 46). Štaviše, pred „ruskom prijetnjom“, posebno na početku ukrajinske krize, dolazi do okupljanja svih zapadnih igrača u kolektivni „zapadni monolit“ u pokušaju da djeluju kao jedinstven front sa koordinisanom spoljnom politikom, uključujući i balkanski pravac.

U sadašnjim uslovima, region Zapadnog Balkana je izuzetno važan za saveznike.

Evroatlantska kontrola lokacije: slučaj Bosne i Hercegovine

U sadašnjim uslovima, region Zapadnog Balkana je izuzetno važan za saveznike. Tačnije, važna je kontrola nad ovom lokacijom. Ovom cilju su podređeni svi značajni događaji u 2022. godini sa učešćem balkanskih lidera – od samita NATO-a u Madridu (29–30. juna 2022.) do sastanka u Tirani (6. decembra 2022.). U kontekstu zaoštavanja međunarodne situacije, čini se da su rezultati sastanka u Španiji najvažniji. Završni dokument „Strateški koncept NATO 2022“ jasno je pokazao da je Bosna i Hercegovina¹⁷ u aktivnom radu, što je imalo određeni međunarodni odjek – u vidu reakcije Rusije na ovaj događaj.

U svjetlu promijenjene geopolitičke situacije, decembarški samit EU–Zapadni Balkan u Tirani bio je praćen povećanom pažnjom štampe i eksperata, kao i uobičajeno visokim očekivanjima balkanskih učesnika. Međutim, ni ovoga puta sastanak nije postao iskorak za Zapadni Balkan. Sve je prošlo poprilično svakidašnje: još jednom je potvrđena „puna i nedvosmislena posvećenost izgledima za članstvo Zapadnog Balkana u Evropskoj uniji“; obećana

---

U svjetlu promijenjene geopolitičke situacije, decembarški samit EU–Zapadni Balkan u Tirani bio je praćen povećanom pažnjom štampe i eksperata.

---

je opcija ubrzanja procesa integracije na osnovu istih „pouzdatih reformi partnera, fer i strogih uslova...“ itd. – međutim, kao i ranije u potpunosti u zavisnosti od mišljenja Brisela; najavljen je ogroman investicioni plan od 30 milijardi evra

---

¹⁷ *Strateški koncept NATO-a 2022. godine*. Preuzeto je 25. decembra 2022., iz https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept-ru.pdf

u zamjenu za „potpunu usklađenost sa zajedničkom spoljnom i bezbjednosnom politikom“¹⁸.

Ovo posljednje podrazumijeva pridruživanje antiruskim sankcijama kao dio potrebne usaglašenosti (uzgred rečeno, o tome se govorilo i ranije). Inače, deklaracija ne unosi ništa radikalno novo i umnogome je u skladu sa Strategijom od 2018.¹⁹ godine, te predstavlja sve iste koncentrisane napore za kontrolu spoljnopolitičke i energetske sfere zapadnobalkanskih politija. Samo su Albanija i Sjeverna Makedonija u dokumentu navedene pojedinačno, a nema ni reči o doskorašnjim favoritima – Srbiji i Crnoj Gori.

U pravoj „obradi“ Evropske Unije u ovoj fazi našla se Bosna i Hercegovina, koja je 15. decembra 2022. godine dobila status zvaničnog kandidata na samitu EU u Briselu. Evropski zvaničnici su zatvorili oči na probleme u zemlji iz čisto (geo)političkih razloga i odlučili da su ispunjeni zahtevi za dubokim reformama u sferi demokratije, vladavine prava, primata osnovnih ljudskih prava i promjena u javnoj upravi. Pri tome, status kandidata ne znači brz ulazak u Uniju – evropski san za „fantomsku državu“ (Ponomarjova, 2009) može ostati nedohvatljiv kao i ranije. U skladu sa pravilima utvrđenim 2020. godine, „EU može zaustaviti, prekinuti ili ponovo pokrenuti pregovarački proces o određenim oblastima ako nije zadovoljna tokom razgovora“²⁰.

Intenziviranje političkih koraka Zapada prema Bosni je negativno percipirano u Ruskoj Federaciji i postalo je razlog za označavanje moguće reakcije. Međutim, izgleda, za suprotnu stranu kao analogija poslužio je crnogorski slučaj. Zaključke o tome sadrži američka strategija za Balkan 2017. godine: „Uprkos tvrdnjama da pristupanje Crne Gore NATO-u predstavlja „crvenu liniju“ za Moskvu, malo je dokaza da Kremlj posmatra Zapadni Balkan kao sferu uticaja o kojoj se ne može pregovarati, kao u slučaju Ukrajine“.

U pravoj „obradi“ Evropske Unije u ovoj fazi našla se Bosna i Hercegovina, koja je 15. decembra 2022. godine dobila status zvaničnog kandidata na samitu EU u Briselu.

Intenziviranje političkih koraka Zapada prema Bosni je negativno percipirano u Ruskoj Federaciji.

---

18 *Tirana Declaration 2022*. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/media/60568/tirana-declaration-en.pdf>

19 *Strategy for the Western Balkans: EU sets out new flagship initiatives and support for the reform-driven region 2018*. Retrieved December 24, 2022, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_561

20 *Bosna i Hercegovina je postala kandidat za članstvo u EU*. Preuzeto je 26. decembra 2022. god, iz <https://www.rbc.ru/politics/15/12/2022/639b7a169a794774f1900acd?ysclid=lclmx5qelj725672243>

„Mnogo stotina ruskih vojnika ratovalo i stradalo u Donbasu“, a u BiH, Makedoniji, Srbiji i na Kosovu radi „samo šačica ruskih agenata i diplomata“²¹.

Djelovanje u pravcu Bosne i Hercegovine se nastavlja.

Djelovanje u pravcu Bosne i Hercegovine se nastavlja. Štaviše, pojedini domaći i srpski analitičari koji su upoznati sa specifičnostima britanske politike s pravom ukazuju na povećano interesovanje Londona za ovu balkansku zemlju²². Između ostalog u proljeće 2022. godine tamo je bila stacionirana 77. britanska brigada, poznata po psihološkim operacijama u okviru kognitivnog rata. U BiH ona „aktivno radi sa civilnim društvom, prvenstveno u religijskoj sferi“²³.

Odgovor na pitanje kakav će biti dalji razvoj situacije u regionu zavisi od toka opšte konfrontacije između Rusije i Zapada. Prije nego što uđe u akutnu fazu, spoljni zapadni igrači će najverovatnije povećati svoje prisustvo, posebno vojno, na Balkanu, tim prije što postoje odgovarajući zahtjevi tih zemalja (npr. Kosovo je to učinilo u prvim danima sukoba u Ukrajini²⁴). Podizanje „stepena političkog termometra“²⁵ je u njihovom interesu. I dok ne dođe do suštinskih promjena u sukobu u Ukrajini u korist Rusije, zapadni igrači imaju veći stepen uticaja na Balkanu.

Kina: trend povećanja uticaja

Odgovor na pitanje kakav će biti dalji razvoj situacije u regionu zavisi od toka opšte konfrontacije između Rusije i Zapada.

Položaj Pekinga na Balkanu neodvojiv je od opšteg plana za „brzo intenziviranje spoljne politike, zapravo osmišljene da obezbjedi dominaciju NR Kine u sistemu međunarodnih odnosa pomoću novog globalnog geoprojekta“ (Ulunjan,

---

21 Marusic, D., Bedenbaugh, S., Wilson, D. (2017). *Balkan Forward: A New US Strategy for the Region*. *Atlantic Council: Future Europe Initiative*. Retrieved December 24, 2022, from <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/resources/docs/Atlantic%20Council-Balkans%20Forward,%20A%20New%20Strategy%20for%20the%20Region.pdf>

22 Galijašević: *Britanski sistem globalne destrukcije protiv pravoslavnog hrišćanstva* (2022, 29. decembra). Vraćeno 25. decembra 2022, s <https://www.in4s.net/galijasevic-britanski-sistem-globalne-destrukcije-protiv-pravoslavnog-hriscanstva/>.

23 *Velika Britanija sprema masovnu provokaciju u Bosni i Hercegovini* (2022, 28. decembra). Preuzeto je 25. decembra 2022., iz <https://rg.ru/2022/12/28/prepodavatel-mgimolog-ianovskij-v-interviu-rg-velikobritanija-gotovit-masshtabnuiu-provokaciiu-v-bosnii-i-gercegovine.html>.

24 *Kosovo president asks Washington for help in joining NATO*. (2022, March 17). Retrieved December 25, 2022, from <https://www.reuters.com/world/europe/kosovo-president-asks-washington-help-joining-nato-2022-03-17/>

25 Tolstoj, L.N. (2008). *Rat i mir: roman v 4 t. i 2 knj.* Knj. 1. T. 1-2. M.: Astrelj, C. 457.

2021, s. 63). Ovo diktira trend povećanja uticaja u „balkanskoj kairici“ projekta.

Kina se do danas više nego uspješno završila zadatak stvaranja dobronamjerne društvene i političke klime za promovisanje ekonomskih inicijativa na svojim ključnim lokacijama. Na Zapadnom Balkanu to je, prije svega, Srbija. Rezultat kineskih napora je izraženo pozitivno raspoloženje srpskog stanovništva prema prisustvu i aktivnostima Pekinga u regionu. Prema anketama sprovedenim 2020. godine „građani Srbije su Rusiju i Kinu identifikovali kao svoje najbolje prijatelje“²⁶. Štaviše, 90% ispitanika je uvjeren u pozitivan uticaj Kine na Srbiju (povećanje od 30% u odnosu na 2017. godinu). Poređenja radi, isti podaci za Rusiju: 72% je pozitivno ocijenilo ruski uticaj i to je povećanje od 11% u odnosu na 2017. godinu.

Uzimajući u obzir dostupne podatke, može se pretpostaviti da je kineski izbor Beograda diktiran ne samo ekonomskim i geografskim razlozima – to je i prilično pragmatičan izbor u političkom smislu. Kina na Balkanu ima sličnu ciljnu publiku kao i Rusija. To je publika koja je u potpunosti suprotna zapadnoj, izuzimajući iz analize samo ideju o evropskim integracijama jer kao prvo, ona je široko rasprostranjena u svim zemljama, a drugo, nije u suprotnosti sa kineskim krajnjim ciljevima, već obrnuto. U ovom smislu upravo u Srbiji Kina je došla na „najpripremljenije tlo“. To indirektno potvrđuje i činjenica da se najmanji uticaj Kine primećuje u balkanskim zemljama sa najmanjim ruskim i najvećim zapadnim uticajem. Najupečatljiviji primjer je Albanija i informativna borba medija na albanskom jeziku.

Po analogiji sa brzim kineskim popunjavanjem svih slobodnih niša koje su se formirale na Balkanu u nedostatku pažnje i djelovanja EU-e i SAD-a, možemo pretpostaviti slične rizike za Rusiju u slučaju njenog „povlačenja“ sa Balkana. Moguće je izgubiti dio pristalica u korist Kine uz potpuno očuvanje ruskog prisustva – to treba uzeti u obzir u interakciji sa istočnim partnerom na Balkanu. Uticaj Kine stalno raste: 2021. godine

---

Kina se do danas više nego uspješno završila zadatak stvaranja dobronamjerne društvene i političke klime za promovisanje ekonomskih inicijativa na svojim ključnim lokacijama.

Prema anketama sprovedenim 2020. godine „građani Srbije su Rusiju i Kinu identifikovali kao svoje najbolje prijatelje“.

---

²⁶ *Many Faces of Serbian Foreign Policy. Public Opinion and Geopolitical Balancing* (2020). Retrieved December 25, 2022, from <https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2020/11/MANY-FACES-OF-SERBIAN-FOREIGN-POLICY.pdf>

imala je 8% ukupne trgovine na Zapadnom Balkanu. U isto vrijeme, Rusija je imala 3%, Turska – 5%, Velika Britanija – 3%, EU – 68%, ostale zemlje – 13%.²⁷

Uticaj Kine stalno raste.

Kina napreduje ne samo u trgovinskoj i opštoj ekonomskoj, već i u drugim oblastima: kulturnoj, akademskoj, informacionoj itd. Jedna od najuspješnijih bila je pekinška „diplomacija maski“ (ili „diplomacija maski i vakcina“). U Srbiji Kina je uspjela da osvoji prvu nagradu – priznanje srpske javnosti kao glavnog pomoćnika zemlje u imunizaciji stanovništva i borbi protiv pandemije. Tome nisu smetali ni pokušaji kritičara da skrenu pažnju na netransparentnost obračuna sa Kinezima i neosnovanost pozicioniranja pružene pomoći kao najveće i besplatne.²⁸ Kao rezultat toga, u 2021. pokazatelji pozitivnog stava prema Pekingu su porasli: 83% ispitanika je Kinu nazvalo prijateljskom zemljom, a stabilne tri četvrtine pozitivno je ocenilo kinesko prisustvo.²⁹

Ovi rezultati naglašavaju uspješnost promocije istočnog partnera na Balkanu, a posebno u Srbiji, gde je, uz sva pitanja o metodama, ciljevima, karakteristikama vizije i vođenja poslovanja, Kina očigledno idealizovana u javnosti. Nije iznenađujuće da su sa takvom percepcijom analitičari Srbiju počeli da nazivaju oličanjem („poster child“³⁰) kineskog uticaja. Međutim, ako je do određenog vremena Kina napredovala, uglavnom, neometano, budući da je njen „pristup bio bolje prekriven od ruskog“ (Ulunjan, 2021, str. 77), ubrzo je među ostalim vanjskim igračima počeo da raste „stepen zabrinutosti za srednjoročnu i dugoročnu budućnost balkanskog regiona“ (Ponomarjova, Krikanov, 2021, str. 118).

Kina napreduje ne samo u trgovinskoj i opštoj ekonomskoj, već i u drugim oblastima.

---

27 *Infographic – The EU: main trade partner and investor for the Western Balkans* (2021). Retrieved December 30, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/the-eu-main-trade-partner-and-investor-for-the-western-balkans/>

28 *Ambasadorka Kine u Beogradu: Od svih kompanija tražimo da poštuju zakone Srbije* (2021, November 19). Retrieved December 25, 2022, from <https://www.slobodnaevropa.org/a/cen-bo-kina-vijetnamski-radnici-linglong/31569745.html>; Kostić, V., Tomić, J. (2020, April 15). *Medicinska oprema i RFZO: tajni zaključak Vlade i nevidljive nabavke*. Retrieved December 25, 2022, from <https://www.cins.rs/medicinska-oprema-i-rfzo-tajni-zakljucak-vlade-i-nevidljive-nabavke/>

29 *Stavovi građana Srbije prema Kini* (2021). Retrieved December 27, 2022, from <https://iea.rs/wp-content/uploads/2021/04/Stav-gradjana-Srbije-prema-KINI-2021-1.pdf>; *Srbija I svet: Ključni nalazi iz istraživanja javnog mnjenja* (2021). Retrieved December 27, 2022, from <http://www.cesid.rs/istrazivanja/srbija-svet-kljucni-nalazi-iz-istrazivanja-javnog-mnjenja/>

30 Vladislavljev, S. (2022). *Chinese Influence in Serbia*. Retrieved December 25, 2022, from <https://cepa.org/comprehensive-reports/chinese-influence-in-serbia/>

Nije slučajno 2021. godina bila obilježena brojnim anti-kineskim inicijativama EU u oblasti „preteće štete po životnu sredinu“, kršenja zakona o radu, trgovine ljudima i poštovanja ljudskih prava.³¹ Mnogo glasnije su zvučale prognoze o velikoj dužničkoj zavisnosti zemalja Zapadnog Balkana (među prvim evropskim zemljama) od Kine. Situacija je počela još više da se zahuktava zbog kineskih spoljnopolitičkih izjava i zatezanja odnosa sa Sjedinjenim Državama. Danas, u brojnim materijalima i javnoj retorici zapadnih i prozapadnih lidera, „kineska pretnja“ zvuči zajedno sa ruskom.

Nije slučajno 2021. godina bila obilježena brojnim anti-kineskim inicijativama EU.

Izgledi za ruski uticaj na Balkanu

Ukrajinska kriza je unijela svoje korekcije u formirane (i koji su se već počeli da menjaju tokom krize 2014. godine) trendove uticaja spoljnih igrača na Balkanu. U najvećoj mjeri, po našem mišljenju, to je uticalo na Rusiju. Revitalizacija njenog prisustva u regionu krajem 2000-ih suočila se sa ozbiljnim preprekama nakon „Krimskog proljeća“. Kolektivni otpor Zapada u vidu informacionog i sankcionog rata značajno je uticao na sposobnost Rusije da održi zamah rasta svog uticaja. Međutim, uprkos sasvim konkretnim, opipljivim gubicima u najperspektivnijim za napredak Rusije sektorima (digitalna ekonomija i energetika), zemlja je uspjela da se prilagodi stalnom pritisku i nastavi dalje.

O tome svjedoči i pomak u zapadnoj analitici od diskursa o „slaboj Rusiji“³² ka dobro poznatoj maksimi „Rusija nikada nije tako jaka ni tako slaba kao što izgleda“. Ovaj citat uz naglašavanje njegove vekovne aktuelnosti stajao je na početku studiji korporacije RAND iz 2019. godine, posvećenoj izračunavanju skupih (za Rusiju: da njeni troškovi pove-

---

Kolektivni otpor Zapada u vidu informacionog i sankcionog rata značajno je uticao na sposobnost Rusije da održi zamah rasta svog uticaja.

---

31 *China's strategic interests in the Western Balkans* (2022). Retrieved December 27, 2022, from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI\(2022\)733558_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI(2022)733558_EN.pdf)

32 Baev, P.K. (2015, June 8). *Russia is not strong. And Putin is even weaker*. Retrieved December 25, 2022, from <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2015/06/08/russia-is-not-strong-and-putin-is-even-weaker/>

zani sa radom određene oblasti budu veće od onih za Sjedinjene

---

Treba napomenuti da Balkan uopšte nije bio među „skupim“ geopolitičkim područjima, već samo Ukrajina, Sirija, Belorusija, Južni Kavkaz, Centralna Azija i Pridnjestrovlje.

Države) opcija za „debalans i prenapon“ Rusije³³.

Eksperti RAND-a u početku su polazili od činjenice da „uprkos ranjivosti i zabrinutostima, Rusija ostaje moćna zemlja koja i dalje uspijeva da bude ravnopravan konkurent Sjedinjenim Državama u nekoliko ključnih oblasti“. Zapravo, rezultat opcija za ispravljanje ove situacije bio je krajnji cilj studije. Među uočenim „ranjivostima“: cijene nafte i gasa su znatno ispod najviših cijena, ekonomske sankcije, pad životnog standarda i prirodno starenje stanovništva, jačanje autoritarizma. „Duboko ukorijenjena (iako preuveličana) zabrinutost“ Rusije je, prema ekspertima RAND-a, „mogućnost promjene režima od strane Zapada, gubitak statusa velike sile, pa čak i vojni napad“.

Treba napomenuti da Balkan uopšte nije bio među „skupim“ geopolitičkim područjima, već samo Ukrajina, Sirija, Belorusija, Južni Kavkaz, Centralna Azija i Pridnjestrovlje. „Najperspektivniji“, odnosno „skuplji“ za Rusiju (i stručnjaci u tome nisu pogriješili) bio je ukrajinski pravac, povezan sa najvećim rizicima, što se takođe odražava u izvještaju. Uopšteno govoreći, mora se naglasiti da nijedna od navedenih oblasti nije prepoznata kao neričižna – barem je procjena zvučala „umjereno“.

Opisujući Rusiju iste 2019. godine u profilnom komitetu Senata, V. Berns, odličan njen poznavalac i bivši američki ambasador u Ruskoj Federaciji, rekao je: „Rusija dokazuje da sile koje slabe mogu biti jednako destruktivne kao i one u usponu, pogađajući više od svoje težine dok iskorištava unutrašnje podjele Zapada“.³⁴ Najjače strane Rusije su, po njegovom mišljenju, u vojnoj sferi i sferi informacionog ratovanja. Čini se da je razlog za ovo drugo bila dugogodišnja stalna praksa. Rusija od 2014. godine vodi široku borbu u informacijskom polju, između ostalog i na Balkanu.

Rusija od 2014. godine vodi široku borbu u informacijskom polju, između ostalog i na Balkanu.

Morala je da se suoči sa dobro pripremljenom antiruskom kampanjom na gotovo svim lokacijama, osim na Kosovu – jer tamo za to nije

³³ *Overextending and Unbalancing Russia: Assessing the Impact of Cost-Imposing Options* (2019). Retrieved December 27, 2022, from https://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB10014.html

³⁴ Burns, W.J. (2019). *Assessing the Role of the United States in the World*. Retrieved December 27, 2022, from <https://carnegieendowment.org/2019/02/27/assessing-role-of-united-states-in-world-pub-78465>

bilo potrebe. Bilo je mnogo pritužbi na organizaciju reagovanja i kontramera, ali već u martu 2018. zabrinutost u izvještajima EU odražava njen uspjeh.³⁵ Jačanje ruskog uticaja, čak i uz smanjenje brojnih ekonomskih inicijativa nakon 2014. godine, zabilježeno je u većini tematskih materijala. Istovremeno, slažemo se da „kolektivni“ Zapad svjesno ili nesvjesno preuveličava ulogu Rusije i njen uticaj u regionu (Entina, 2019, str. 81).

Zapad svjesno ili nesvjesno preuveličava ulogu Rusije i njen uticaj u regionu.

Po našem mišljenju, to se dešava sasvim namjerno, jer donosi korist velikom broju strana: od onih koji su finansijski zainteresovani do onih koji jednostavno podlijegnu revanšističkim idejama i osjećanjima. Drugim riječima, skoro svim spoljnim i lokalnim akterima uključenim u agendu Zapadnog Balkana. U tom smislu je indikativna uglavnom prisilna (inače će izgubiti investicije) i veoma čudna uključenost nekih prestonica regije u šeme isporuke naoružanja Ukrajini. Na primjer, u avgustu 2022. godine Skoplje se pridružilo „sveobuhvatnoj podršci NATO saveznika i partnera iz EU“ i najavilo prebacivanje Kijevu tenkova treće generacije koji su kupljeni od Ukrajine tokom etnopolitičkog sukoba 2001.³⁶ Štaviše, nigde se ne pojavljuje tačan broj ustupljenih tenkova. Vlada Crne Gore je postupila još lukavije – početkom juna 2022. godine je objavljeno da je „prihvaćen prijedlog Ministarstva odbrane zemlje da se Ukrajini pošalje dodatna vojna pomoć“.³⁷ Međutim, još uvijek nema informacija da je bilo kakvo naoružanje poslano. Možemo pretpostaviti da razlozi odugovlačenja i zamagljivanja ovog pitanja nisu samo ekonomski, već leže duboko u istoriji odnosa naših zemalja i naroda.

Tokom veoma teške za Rusiju 2022. godine, zemlja je demonstrialala prisustvo balkanske karte u svojoj spoljnopolitičkoj agendi. Zapadna štampa je pomno pratila ruske korake u tom pravcu.³⁸ Mediji

---

Tokom veoma teške za Rusiju 2022. godine, zemlja je demonstrialala prisustvo balkanske karte.

---

35 Eisentraut, S., de Leon, S. (2018). *Propaganda and Disinformation in the Western Balkans: How the EU Can Counter Russia's Information War*. Retrieved December 27, 2022, from https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_51729_2.pdf/33d8bc29-eb30-e4ec-39c8-a4c976319449?version=1.0&t=1539647810617

36 *Ukrajina zahvaljuje Sjevernoj Makedoniji na donaciji tenkova* (2022, August 6). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.slobodnaevropa.org/a/ukrajina-zahvalnica-sjeverna-makedonija-tenkovi/31976744.html>

37 *Ko sa Balkana šalje najviše oružja Ukrajini?* (2022, June 21). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.danas.rs/svet/ko-sa-balkana-salje-najvise-oruzja-ukrajini/>

38 *EU candidate Serbia and Russia sign foreign policy agreement*. (2022, September 24). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/serbia-ap-russia-new-york-aleksandar-vucic-b2174618.html>; *Why NATO Should*

prenose da najveću zabrinutost izaziva saradnja Ruske Federacije sa Srbijom i Republikom Srpskom – to su lokacije koje su u foku-

---

Kao i njeni protivnici, Rusija je potpuno svjesna značaja Zapadnog Balkana, posebno u sadašnjim uslovima.

---

su pažnje. Ovo je posebno važno u svjetlu gore pomenutog zaoštavanja borbe oko BiH. U uslovima ukrajinskog sukoba uveliko kruži mišljenje da je Moskva stvorila izgovor za dalje miješanje u bosanska pitanja.

Kao i njeni protivnici, Rusija je potpuno svjesna značaja Zapadnog Balkana, posebno u sadašnjim uslovima. Postoji i radna šema koja je ne bez poteškoća isprobana u regionu: „potrebno je aktivnije predlagati balkanskim zemljama sopstvene inicijative u trgovinskoj, ekonomskoj, energetske, infrastrukturnoj, investicionoj i drugim oblastima, između ostalog i u cilju odgovarajućeg uticaja na javno mnjenje i nacionalne poslovne strukture“ (Iskenderov, 2018)³⁹. Glavno pitanje danas je da li će Rusija imati dovoljno resursa da zadrži uticaj u balkanskom pravcu. Iako se uopšte ne pominje među „skupim“ za Rusiju geopolitičkim lokacijama, može postati upravo to.

Zaključak

Ulazak čovječanstva u dugotrajnu i najveću krizu od Drugog svjetskog rata ponovo je zabilježio duboku zavisnost Zapadnog Balkana od spoljnih sila. Danas, kao i prije skoro vijek i po, „najveće države, međunarodni vojno-politički blokovi i ekonomske unije, u skladu sa svojim interesima, ovdje su iscrtavale i iscrtavaju granice, određivale i određuju izgled političkog režima, ideologije i ekonomskih sistema, pokušavali su i pokušavaju da riješe međuetničke i međudržavne sukobe nastale njihovim sopstvenim djelovanjem“ (Romanenko, 2021, str. 24).

Nakon početka vruće faze ukrajinskog sukoba, sastav ključ-

Ulazak čovječanstva u dugotrajnu i najveću krizu od Drugog svjetskog rata ponovo je zabilježio duboku zavisnost Zapadnog Balkana od spoljnih sila.

---

nih spoljnih igrača na Zapadnom Balkanu ostaje isti – Velika Britanija, EU, Kina, Rusija i SAD. Svi vodeći akteri u potpunosti održavaju svoje prisustvo i uticaj u regionu. Međutim, „Zapadni blok“, kao i Kina, imaju potencijal da povećaju

---

Worry About the Balkans (2022, Match 30). Retrieved December 27, 2022, from <https://foreignpolicy.com/2022/03/30/bosnia-russia-nato-ukraine-war-dodik/>

39 Iskenderov, P.A. (2018). *EU mami Zapadni Balkan*. Preuzeto 30. decembra 2022., iz <https://interaffairs.ru/news/show/19297>

svoj uticaj. Resursi Rusije na ovom pravcu su upitni. Ograničenja postoje čak i u srpskom segmentu lojalnom Moskvi.

Najveća aktivnost Zapada i Rusije bilježi se oko Bosne i Hercegovine. Intenziviranje napora sa obje strane dovodi do zaoštavanja unutardržavnih protivrečnosti i eskalacije sukoba u Bosni i Hercegovini, što će najvjerovatnije dovesti do spoljne intervencije.

Srbija i tinjajući sukob na Kosovu i dalje ostaju glavni „čvor“ ne toliko unutrašnjih protivrečnosti koliko teren za igru spoljnih igrača. Tokom 2022. više puta se javljala realna ili imaginarna mogućnost da se sukob vrati u akutnu fazu. Svi postignuti dogovori i dalje su privremeni. Istovremeno, Beograd, koji predstavlja teren za borbu Rusije i Zapada (a u budućnosti i Kine) za dominantan uticaj na ovom dijelu Balkana, pokušava da maksimalno iskoristi status najproruske balkanske prestonice.

Uprkos visokom, možda i najvećem među spoljnim igračima, potencijalu uticaja, Kina ostaje u okviru svoje igre na Balkanu. Peking će nastaviti da radi u paradigmi „ljepljive“ moći, razvijajući ekonomske i socijalne projekte. S druge strane, zapadna koalicija u svim oblicima (EU, NATO, međunarodne organizacije) nastaviće otvoreno da pozicionira kineski uticaj kao nepoželjan i da ga posmatra u istom duhu kao i „rusku prijetnju“. Međutim, ako se pogleda pažljivo, jedinstvo „kolektivnog Zapada“ na Balkanu ne izgleda monolitno: Velika Britanija i SAD, zajedno i svaka posebno, često igraju protiv EU. Postojeće protivrečnosti u zapadnom taboru daju Moskvi mogućnost da vodi suptilniju politiku, naravno, ako Rusija ima odgovarajuću strategiju, resurse i političku volju.

Srbija i tinjajući sukob na Kosovu i dalje ostaju glavni „čvor“ ne toliko unutrašnjih protivrečnosti koliko teren za igru spoljnih igrača.

Literatura

1. Branickiĭ, A.G. (2018). Vzaimosvĭaz' processov integracii i dez-integracii v sovremennom Evrosojuzhe. *Vol'shaja Evrazija: razvitie, bezopasnost', sotrudničestvo*, (1-2), 46-48.
2. Garcl'ĭ, B. (2018). Otkrytie jaccika Pandory, ili kak pravo na samoopredelenie razžigaet obmančivye strasti (nekotorye meždunarodno-pravovye aspekty nezavisimosti Kosova). *Trudy Instituta gosudarstva i prava Rossijskoj akademii nauk*, 13 (5), 92-116.

3. Kandel', P.E. (2018). Юбилей nezavisimosti Kosovo: itogi i perspektivy. *Naučno-analitičeskii vestnik Instituta Evropy RAN*, (1), 91-98.
4. Kjašov, A.S. (2010). «Zaveršaja načatuju rabotu»: politika respublikanskoj administracii SŠA na Zapadnyh Balkanah v 2000-e gody. *Vestnik SamGU*, (5), 79-83.
5. Ponomareva, E.G. (2009). Bosnija i Gercegovina: gosudarstvo-fantom. *Svobodnaja mysl'. (1)*, 69-84.
6. Ponomareva, E.G., Kgykanov, D.D. (2020). Balkanskoe dyhanie Pekina. Strategija i taktika kitaj'skogo prisutstvija v stranah Zapadnyh Balkan. *Politija*, (1), 117-137. <http://doi.org/10.30570/2078-5089-2020-96-1-117-137>
7. Romanenko, S.A. (2021). Balkany / Jugo-Vostočnaja Evropa: Region-zagadka i region zagadok. *Aktualnye problemy Evropy*, (2), 22-58. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.02>
8. Ušnja, Ar.A. (2021). Inicijativa «Odin rožja, odin put'» i Balkany v ocenkah ekspertnogo soobščestva i SMI Centralno-Vostočnoj Evropy (2017-2020). *Aktualnye problemy Evropy*, (2), 59-83. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.03>
9. Ėntina, E.G. (2019). Prioritety politiki SŠA, ES i Velikobritanii v zapadnobalkanskom regione posle Brekzita. *Rossija i sovremennyy mir*, (1), 72-83. <https://doi.org/10.31249/rsm/2019.01.05>
10. Arežina, S. (2018). Turkish Foreign Policy Towards Balkans and Serbia Under Davutođlu Administration. *Murmara University Journal of Political Science*, 6 (2), 203-216. <http://doi.org/10.14782/ipsus.460138>
11. Arlyarova E., Ponomareva E., Prorokovic D. (2022). NATO's Capabilities in Global Governance: On the Balkan Scene. *International Organisations Research Journal*, 17 (2), 208-223. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2022-02-09>
12. Ponomareva, E. (2020). Quo Vadis, Serbia? // *Russia in Global Affairs*, (1, January/March), 158-179. <https://doi.org/10.31278/1810-6374-2020-18-1-158-179>
13. Waltz, K.N. (2010). *Theory of International Politics*. Long Grove: Waveland Press.

REFERENCES

1. Arežina, S. (2018). Turkish Foreign Policy Towards Balkans and Serbia Under Davutođlu Administration. *Murmara University Journal of Political Science*, 6 (2), 203-216. <http://doi.org/10.14782/ipsus.460138>
2. Arlyarova, E., & Ponomareva, E., Prorokovic, D. (2022). NATO's Capabilities in Global Governance: On the Balkan Scene. *International Organisations Research Journal*, 17 (2), 208-223. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2022-02-09>
3. Branitsky, A.G. (2018). Vzaimosvyaz` processov integracii i dez-integracii v sovremenном Evrosoyuzе [Interrelation of integrati-

- on and disintegration processes in the modern European Union]. *Greater Eurasia: development, security, cooperation*, (1-2), 46-48.
4. Entina, E.G. (2019). Prioritety` politiki SShA, ES i Velikobritanii v zapadnobalkanskom regione posle Brekzita. [Priorities of US, EU and UK policy in the Western Balkan region after Brexit]. *Russia and the modern world*, (1), 72-83. <https://doi.org/10.31249/rsm/2019.01.05>
  5. Harzl, B. (2018). Otkrytie yashika Pandory, ili kak pravo na samoopredelenie razzhigaet obmanchivy`e strasti (nekotory`e mezhdunarodno-pravovy`e aspekty` nezavisimosti Kosova) [The opening of Pandora's Box, or how the right to self-determination inflames deceptive passions (some international legal aspects of Kosovo's independence)]. *Proceedings of the Institute of State and Law of the Russian Academy of Sciences*, 13 (5), 92-116.
  6. Kandel, P.E. (2018). Yubilej nezavisimosti Kosova: itogi i perspektivy [The Anniversary of independence of Kosovo: results and prospects]. *Scientific and Analytical Bulletin of the Institute of Europe of the Russian Academy of Sciences*, (1), 91-98.
  7. Kiyasov, A.S. (2010). «Zavershaya nachatuyu rabotu»: politika respublikanskoj administracii SShA na Zapadnyh Balkanah v 2000-e gody ["Completing the work begun": the policy of the US Republican administration in the Western Balkans in the 2000s]. *Bulletin of the Samara State University*, (5), 79-83.
  8. Ponomareva, E. (2009). Bosniya i Gercegovina: gosudarstvo-fantom [Bosnia and Herzegovina: a phantom State]. *Free thought*, (1), 69-84.
  9. Ponomareva, E. (2020). Quo Vadis, Serbia? *Russia in Global Affairs*, (1), January/March, 158-179. <https://doi.org/10.31278/1810-6374-2020-18-1-158-179>
  10. Ponomareva, E. & Krykanov, D. (2020). Balkanskoe dyhanie Pekina. Strategiya i taktika kitajskogo prisutstviya v stranax Zapadnyh Balkan [The Balkan breath of Beijing. Strategy and tactics of the Chinese presence in the countries of the Western Balkans]. *Politika*, (1), 117-137. <http://doi.org/10.30570/2078-5089-2020-96-1-117-137>
  11. Romanenko, S.A. (2021). Balkany/Yugo-Vostochnaya Evropa: Region-zagadka i region zagadok [The Balkans/ South-Eastern Europe: The riddle region and the riddle region]. *Actual problems of Europe*, (2), 22-58. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.02>
  12. Ulunyan, Ar.A. (2021). Inicijativa «Odin poyas, odin put» i Balkany v ocenkah ekspertnogo soobshhestva i SMI Centralno-Vostochnoj Evropy(2017-2020) [The initiative "One Belt, One Way" and the Balkans in the assessments of the expert community and the media of Central and Eastern Europe (2017-2020)]. *Actual problems of Europe*, (2), 59-83. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.03>
  13. Waltz, K.N. (2010). *Theory of International Politics*. Long Grove: Waveland Press.

Podaci o autorima:

Jelena Georgijevna Ponomarjova – doktor političkih nauka, profesor odsjeka uporedne politologije MDIMO MIP Rusije, 119454, Moskva, Pr. Vernadskog, 76. Imejl-adresa: nastya304@mail.ru

Jelena Sergejevna Arljapova – doktor političkih nauka, naučni saradnik Instituta za sistemsko-stratešku analizu (ISAN), 111398, Moskva, Kuskovskaja ul., d. 16. Imejl-adresa: elena.s.arlyapova@gmail.com

Information about the authors:

Elena Ponomareva, Doctor of Political Science, Professor, Moscow State Institute of International Relations (University) of the Ministry of Foreign Relations of the Russian Federation. Russia, 76 Prospect Vernadskogo, Moscow, 1194547). ORCID ID: 0000-0001-8370-8597

Elena Arlyapova, PhD (Political Science), Institute of System-Strategic Analysis (ISSA). Russia, 16, Kuskovskaya St., Moscow, 111398. ORCID ID: 0000-0002-8095-7229

Елена Георгиевна Пономарева¹

Елена Сергеевна Арляпова²

Западные Балканы: тренды влияния внешних интересантов

Аннотация. В условиях усиления международной напряженности Западные Балканы как исторически сложившаяся арена столкновения интересов ведущих держав требует особенного аналитического внимания. Активизация, в первую очередь, «коллективного Запада» в лице США, Великобритании и ЕС; и лишь затем Китая и России – обосновывает исследовательский интерес к региону не только с эвристической, но и практической точки зрения – определения внешнеполитических перспектив РФ в данном направлении.

В работе подняты вопросы международной субъектности Западных Балкан (это Албания, Босния и Герцеговина, Северная Македония, Сербия, Черногория и самопровозглашенная полития Косово), а также позиционирования региона в текущей неопределенности мировой политики. Основной фокус исследования – политические стратегии, позиции

---

1 Московский государственный университет международных отношений (МГИМО) МИД России, Москва, Россия, nastya304@mail.ru

2 Институт системно-стратегического анализа (ИСАН). Москва, Россия, elena.s.arlyapova@gmail.com

и конкретные шаги ключевых внешних акторов; тренды и прогнозы в вопросах влияния долгосрочных бенефициаров балканской политической повестки. Отдельное внимание уделено проблемам уязвимости политики ЕС, мнимой монолитности «западного блока», ресурсности России и китайскому потенциалу на Балканах. На базе историко-системного подхода и парадигмы неореализма в статье проанализированы внешнеполитические цели и установки мировых грандов, ведущих свою Большую балканскую игру, также выявлено отношение обществ стран региона к присутствию в регионе «чужих». Богатый эмпирический материал позволил сделать аргументированный вывод: Западные Балканы находятся в глубокой зависимости от внешних сил. Эхо украинского кризиса добавило остроты балканской повестке, но не изменило состав ключевых игроков. Однако уровень их присутствия различается: «западный блок», равно как и Китай имеют потенциал к наращиванию влияния, в то время как ресурсность РФ ограничена сербским сегментом. Тем не менее, единство «коллективного Запада» на балканском поле не монолитно, и существующие в западном лагере противоречия дают Москве возможность вести более тонкую политику.

Ключевые слова: Западные Балканы, внешнее влияние, украинский кризис, Великобритания, ЕС, Китай, Россия, США, внешние игроки

Western Balkans: Influence trends of external stakeholders

Abstract: In the context of increasing international tension, the Western Balkans, as a historically established arena for the clash of interests of the leading powers, requires special analytical attention. Activation, first of all, of the “collective West” represented by the USA, Great Britain and the EU; and only then China and Russia - justifies the research interest in the region not only from a heuristic, but also a practical point of view - determining the foreign policy prospects of the Russian Federation in this direction.

The paper raises questions of the international subjectivity of the Western Balkans (these are Albania, Bosnia and Herzego-

vina, North Macedonia, Serbia, Montenegro and the self-proclaimed polity of Kosovo), as well as the positioning of the region in the international arena in the face of current uncertainty. The main research focus is the political strategies, positions and specific steps of key external actors; trends and forecasts in terms of the influence of long-term beneficiaries of the Balkan political agenda. Special attention is paid to the problems of the vulnerability of the EU's Balkan policy, the imaginary monolithic nature of the "Western bloc", Russia's resource capacity and the Chinese potential in the Balkans.

Based on the historical-systemic approach and the neorealism paradigm, the study analyzes the foreign policy goals and settings of the world's giants, leading their Big Balkan Game, and also reveals the attitude of the local societies to the presence of "aliens" in the region. The rich empirical material made it possible to come up with a reasoned conclusion: the Western Balkans is highly dependent on external forces. The echo of the Ukrainian crisis added urgency to the Balkan agenda, but did not change the composition of the key players. However, the level of their presence varies: the "Western bloc", as well as China, has the potential to increase their influence, while the resource capacity of Russian Federation is limited to the Serbian segment. Nevertheless, the unity of the "collective West" in the Balkans is not monolithic, and the contradictions among the Western camp give Moscow the option to pursue a more subtle policy.

Keywords: Western Balkans, external influence, Ukrainian crisis, Great Britain, EU, China, Russia, USA, external actors

Введение

Украинский кризис сместил «зрачок мира» (Г.В. Плеханов) от опасного подбрюшья Европы. Однако это не означает, что Балканы израсходовали свой геополитический порох. Пестрый в этнокультурном, религиозном и политическом плане, густонаселенный полуостров, продолжающий жить своими обидами и фобиями, был и остается турбулентной зоной. Здесь, как и прежде происходит (не всегда явное) столкновение интересов ведущих субъектов мировой политики. На фоне усиления международной напряженности балкан-

ские политики предсказуемо выражают опасения по поводу возможности включения Западных Балкан в орбиту затягивающегося конфликта³. О «балканских мотивах» в нынешнем противостоянии регулярно пишет отечественная и зарубежная пресса⁴. Кроме того, балканская тема в прецедентном качестве не покидает риторику лидеров мировых держав уже более десяти лет⁵, начиная с грузинских событий конца первой декады 2000-х. О «живейшем отклике» на решение ковского вопроса в постсоветских политиях и ряде проблемных европейских территорий предупреждала Россия еще на стадии его обсуждения (Кандель, 2018, с. 93). Для экспертов «очевидно, что проблемы урегулирования этнических конфликтов, перед которыми стоит международное сообщество, стали намного масштабнее и интенсивнее именно после, а не до принятия решения по Косову» (Гардль, 2018, с. 93). К слову, апеллирование российской стороны к состоявшемуся балканскому опыту урегулирования и, в частности, кейсу Косово в настоящее время активно используется руководством непризнанной республики для попыток форсированной интеграции в евроатлантические структуры.

Смещение аналитического фокуса на украинский театр политических и военных действий закономерно. Но и в прямой зависимости от исхода вооруженного противостояния на Украине, и отдельно от него столкновение или, как минимум, активизация ведущих игроков на балканском направлении выглядят неминуемыми. С учетом этого, исследовательский интерес к нему более, чем обоснован не только с эвристической, но и с практической точки зрения. Последнее особенно важно для России, уже совершавшей ошибку дипломатического «забвения» и с трудом отыгравшей неболь-

3 *Президент Словении опасается продолжения украинского кризиса на Балканах* (2022, 22 августа). Взято 20 декабря 2022, с <https://radiosputnik.ria.ru/20220811/balkany-1808770006.html>; Tharoor, I. (2022, August 1). *Russia's war in Ukraine finds echoes in the Balkans* (2022, 1 August). Retrieved December 20, 2022, from <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/01/western-balkans-kosovo-ukraine/>

4 *As Russia expands its war in Ukraine, will the delicate peace in the Balkans be disrupted?* (2022, 23 September). Retrieved December 20, 2022, from <https://www.cbc.ca/news/world/balkans-russian-influence-1.6593195>; Сысоев, Г. (2022, 22 февраля) Балканские мотивы на украинский лад. *Коммерсантъ*. Взято 20 декабря 2022, с <https://www.kommersant.ru/doc/5228293>

5 *Putin cites precedent of Kosovo in explaining recognition of DPR* (2022, 26 April). Retrieved December 20, 2022, from <https://tass.com/politics/1443661>

шое количество позиций в регионе в последние несколько лет (Ponomareva, 2020).

Таким образом, цель данного исследования – дать четкую картину позиционирования региона на международной арене; определить региональные стратегии внешних игроков; оценить российские перспективы в регионе в условиях усиливающегося противостояния с Западом и общего обострения международной обстановки.

Базовыми методологическими подходами стали историко-системный, позволяющий рассмотреть процессы и ключевые события в соответствующем пространственном и хронологическом контексте вне жесткой привязки к какой-либо из существующих парадигм, а также неореализм К. Уолтца, который применил в теории системных регуляторов международных отношений наработки представителей либеральной школы. В нашем случае важным является возможность оценивать намерение мирополитических гигантов не рассматривать войну в качестве альтернативы переговорному процессу для решения существующих и возникающих проблем (Waltz 2010). Специфика плотного во всех смыслах региона, а также текущие геополитические реалии определяют логику такого методологического выбора.

Географически анализ охватывает регион Западных Балкан – Албания, Босния и Герцеговина (БиГ), политика Косово, Северная Македония, Черногория и Сербия. В ряду ключевых внешних игроков стабильно представлены ЕС, Китай, РФ и США. К таковым же относится Великобритания, которая, несмотря на аффилированность по целому спектру вопросов в сфере международных отношений с Западом в целом, имеет свои, отличные от США (при всей истории стратегического партнерства в регионе) и, тем более, от ЕС интересы. Все другие интересные отнесены к игрокам «второго плана» и затронуты в исследовании по касательной.

Источниковой базой для исследования стали официальные документы изучаемых стран, международных организаций, наднациональных структур, работающих по региону; публичная риторика лиц, принимающих решения или влияющих на их принятие; национальные стратегии и статисти-

ческие материалы, а также результаты опросов по проблеме иностранного присутствия и влияния на Балканах.

Международная субъектность Западных Балкан

Балканский полуостров на протяжении столетий был и остается ареной столкновения культур, религий, борьбы великих держав. В XXI веке страны Западных Балкан, хотя и в разной степени, не только сохранили потенциал нестабильности, но и остаются конфликтной зоной. Весьма слабые внутрирегиональные связи (даже среди бывших югославских республик) и существующие во всех странах реваншистские настроения дают грандиозные возможности для вмешательства внешних сил (Arlyarova & др., 2022, с. 218). Иными словами, Балканы всегда нужны внешним игрокам как зона борьбы, как своеобразный геополитический ринг, где можно без особых издержек для себя меряться «мягкой», «липкой» и даже «жесткой» силой.

Проблема политической самостоятельности Балкан на международной арене вообще не звучит в материалах небалканского происхождения. В многочисленных отчетах, аналитических записках и прогнозах внешних экспертов регион а priori рассматривается ведомым, а вопрос обычно состоит только в том, кто в конкретный момент времени является его ведущим – в зависимости от пресловутого «баланса сил». И даже в концептуализирующих внешнеполитические задачи в западно-балканском направлении стратегиях (американской, британской и европейской) «по умолчанию, регион вновь рассматривается как территория конкуренции, отчасти – противостояния» (Энтина, 2019, с. 81). Сегодня роль зоны противостояния стала доминирующей, т.к. под ним изначально подразумевалось противодействие именно России и российскому влиянию в регионе. Конкуренция в нынешних условиях, скорее, может иметь отношение к Китаю (с перспективой перехода в более острую фазу) и, наверняка, игрокам «второго эшелона», например, ближневосточным государствам, ненавязчиво наращивающим присутствие в регионе.

Дискурс отсутствия политической самостоятельности Балкан в сфере международных отношений не только типичен для внешнего, но и привычен для внутреннего восприятия. Апелляция к его пересмотру происходит редко, обычно иницируется «снизу», носит ограниченный характер, будучи чаще всего краткосрочным мобилизующим инструментом для решения каких-либо сиюминутных тактических задач, и служит исключительно для внутреннего применения. Стоит отметить, что, казалось бы, очевидно нежелательный и болезненно воспринимаемый обществами дискурс зависимости от внешних сил нашел применение у элит практически всех балканских стран, давая им дополнительные возможности в политическом лавировании и аргументы в торге с мировыми тяжеловесами.

В международном контексте политическое поведение балканских столиц оценивается и прогнозируется, как правило, с позиции ожидаемой реакции: в ответ на предложенные реформы, ограничения, предложения или любое иное вмешательство. «Внезапные» политические инициативы на международной арене местных игроков тоже, как правило, хорошо скоординированы извне. С тех же позиций регулируется взаимодействие местных элит с другими внешними по отношению к локации участниками мирового политического процесса. Региональным игрокам перманентно предлагается провести своего рода политический аудит с целью взвесить угрозу отчуждения от США и Европы и сравнить с размером выгоды от положительного взаимодействия с другими партнерами, присутствие которых открыто определяется Западом как крайне нежелательное.

Такого рода политические торги – достаточно привычная для «региона-загадки», как образно определил Балканы С.А. Романенко, практика и состояние. За время ее существования, а многие отсчитывают его с подводившего итоги русско-турецкой войны Берлинского конгресса 1878 года (Романенко, 2021, с. 24), местные политические элиты и лидеры научились довольно искусным манипуляциям на этой основе, поставив ее на вполне прагматичные рельсы.

С другой стороны, Западные Балканы в качестве арены соперничества мировых держав особо чувствительны к малей-

шим изменениям глобального международного порядка, а открытые столкновения, подобные нынешнему кризису, приводят регион в состояние практически броуновского движения, что мы и наблюдаем сегодня – в очередной раз в истории.

Позиции долгосрочных «инфлюенсеров»

Проблема внешнего влияния на Западных Балканах за последние годы привлекла широкую аудиторию, были предприняты попытки посчитать его и измерить. Правда, интересные калькуляции охватывают период до главных событий 2022 года. Тем не менее, приведем некоторые результаты. Одним из интригующих (несмотря на спорный временной отрезок – 1986-2016 годы) стало вычисление долгосрочных «инфлюенсеров». Ими оказались 15 стран. В числе западных: Австрия, Великобритания, Венгрия, Германия, Греция, Италия, Нидерланды, Словения, США, Франция, Хорватия, Швейцария и ЕС в качестве самостоятельного западного игрока. Восточные: Россия, Китай и относимая к ним Турция⁶.

Евросоюз остается ключевым торговым партнером Западных Балкан более десяти лет, тем самым обеспечивая себе позиции влияния в регионе. В случае замирения разговоров о скором членстве балканских государств в ЕС экономическое доминирование Евросоюза может стать его единственным преимуществом и аргументом для сохранения позиций на Балканах. Хотя, последствия вступления Хорватии в еврозону и Шенген с 1 января 2023 г. могут оказаться не радужными (в переносном смысле; в прямом они давно уже таковы), что в свою очередь сбавит градус политической привязанности потенциальных членов к ЕС.

В долгосрочном срезе индивидуально из всех государств Германия предстает наиболее влиятельным со средним показателем в 12.11%. Кроме того, ее политика по отношению к региону стабильна, в отличие, например, от Франции. Зоны влияния: Северная Македония, БиГ, Черногория, Сербия и самопровозглашенное Косово. Для всех, кроме Черногории

6 Rrustemi, A., de Wijk, R., Dunlop, C., Perovska, J., Palushi, L. (2019). *Geopolitical Influences of External Powers in the Western Balkans*. P. 149-150. Retrieved December 20, 2022, from https://hcass.nl/wp-content/uploads/2021/01/Geopolitical-Influences-of-External-Powers-in-the-Western-Balkans_0.pdf

(и Албании), Германия – торговый партнер номер один. Немецкий – второй по количеству изучающих иностранный язык на Балканах, после английского.

Италия, менее стабильная в оказываемом влиянии, тем не менее, стала второй. Итальянское влияние распространяется преимущественно на Боснию и Герцеговину, Черногорию и, особенно, на Албанию. Форма влияния – тоже экономическая. Третья по долгосрочному влиянию – Турция с показателем, «не составляющим и половины от немецкого», на что обратили внимание авторы исследования⁷. Самое высокое турецкое влияние наблюдается в Косово, Албании, Северной Македонии и БиГ. Самое низкое – в Черногории. На четвертом месте оказалась Франция, в основном, за счет ее плотного сотрудничества с Албанией, т.к. в других странах региона влияние ее незначительно. Для Франции Западные Балканы остаются политическим приоритетом преимущественно с евроатлантической точки зрения.

США на девятом месте со средним показателем 3.1%. Наибольшим влиянием страна пользуется в БиГ и Косово. Наименьшим – в Черногории. А вот форма американского влияния существенно отличается от европейской. США доминируют в политической сфере, имея лишь номинальные показатели экономического участия. По итогам проведенных в рамках исследования интервью, в случае ухода США из региона респонденты ожидают немедленное переустройство политического порядка Западных Балкан под воздействием других внешних акторов.

Великобритания с показателем 2.65% пропустила вперед Хорватию и, кстати, Россию. Заметно, что даже с подчеркнутой авторами «важной ролью» и «положительным восприятием ее в регионе» контент британской части был сведен больше к воспоминаниям о проделанной работе.

Аутсайдером с «негативным» влиянием – России, Китаю и странам Персидского залива уделено минимум текстового пространства, с чем, конечно, трудно согласиться: как по уделенному вниманию, так и по оценке объема влияния и его

---

7 Rustemi, A. & al. (2019). *Geopolitical Influences of External Powers in the Western Balkans...*, p. 150.

дальнейших перспектив. Впрочем, с отсылкой к другим материалам тенденцию роста авторы все же отметили.

Действительно, подавляющее большинство материалов говорит о росте как российского, так и китайского влияния в балканском регионе. Некоторые из них носят откровенно алармистский характер. Причем, фактор текущего кризиса служит, скорее, нарастанию этих настроений, нежели переоценке с учетом изменившейся и ситуации, и возможностей ряда внешних игроков.

В контексте усиления их влияния в регионе нельзя обойти вниманием такого значимого актора, как Турция. Стремление страны «развиться в глобального игрока» в последние годы все заметнее. После активизации украинского кризиса намного более востребованной стала ее роль «потенциального посредника» (Aražina, 2018) в различных переговорных комбинациях, что несомненно усиливает позиции Анкары и по балканским вопросам. Притязания Турции на особое влияние в бывшем «османском пространстве» – важная составляющая новой политики расширения, активно продвигаемой Р.Т. Эрдоганом. «Республика демонстрирует, что она существенный игрок в международной политике и не имеет ничего общего с той Турцией, которая была лишь исполнителем курса старших союзников»⁸. На данном этапе в свете дискуссии о вступлении в НАТО Финляндии и Швеции позиции Анкары выглядят очень сильными.

В наименьшей мере, на наш взгляд, воздействию горячей фазы украинского кризиса подверглись США (в ракурсе американского влияния на Балканах). Этому способствовали сразу несколько причин. Во-первых, постоянство усилий и многосторонность их работы по региону. США не «выпускают» Балканы из повестки (собственной или НАТО), даже когда их присутствие ограничивается исключительно риторикой. Добавим к этому великолепно отточенный навык своевременного «соучастия» успешных инициатив и оперативного дистанцирования – для провальных. Во-вторых, отсутствие

---

⁸ Меликян, Т. Какую роль в мировых делах играет Анкара, и хорошо ли это у нее получается (2022, 31 октября). *Профиль*. Взято 9 февраля 2023, с <https://profile.ru/politics/kakuju-rol-v-mirovyh-delah-igraet-ankara-i-udaetsya-li-eto-1188147/>

очевидного риска и ответственности (в отличие, например, от ЕС) в игре на балканском поле, которое географически и политически, не в последнюю очередь усилиями США, аффилировано как раз с Евросоюзом, хотя бы на уровне интенций.

В-третьих, низкая зависимость западного гегемона от союзников – в балканском, как и в других, направлении. Политика США воспринимается в качестве самостоятельной всеми странами региона и, отбросив здесь данные опросов как не определяющие практическую балканскую политику, местные лидеры в той или иной степени «оглядываются» на американцев в принятии внешнеполитически значимых решений. Впрочем, постоянно «оглядываться» вынуждены и союзники США, особенно ярко это проявляется в случае ЕС, в меньшей степени – Великобритании. США же свободно приближаются или, наоборот, удаляются от региона, как это было в 2000-х годах (Киясов, 2010, с. 79), без существенных репутационных издержек и потери влияния.

Эти постоянные характеристики позволяют сохранять и довольно быстро наращивать американское влияние на Балканах. В условиях текущего кризиса последнее очень вероятно, поскольку балканский театр возможных действий – это Европа, в максимальной близости к России, которая в формулировках новой Стратегии национальной безопасности США «представляет непосредственную угрозу свободной и открытой международной системе». Примечательно, что в Стратегии на фоне недвусмысленных обещаний поддержки европейских устремлений в адрес Грузии и Молдовы в отношении Западных Балкан прозвучали лишь намерения США «помогать партнерам в укреплении демократических институтов, верховенства закона и экономического развития»⁹ региона.

При всем постоянстве пассажа о «прочных экономических связях с регионом» в официальной риторике ключевым видится то, что более всего «США ценят свои партнерские отношения в области обороны и безопасности, в том числе с ... новыми союзниками по НАТО, Черногорией и Северной

---

⁹ *National Security Strategy 2022*. P. 8, 39. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>

Македонию»¹⁰. В пользу этого говорят и сведения в пилотном отчете по оборонным секторам балканских стран, отразившие факт доминирования в них американцев: «Согласно имеющимся данным, США на сегодняшний день являются крупнейшим донором оборонных секторов в регионе»¹¹. В данном контексте упоминается также РФ, но со ссылкой на конфиденциальность сведений о российском вкладе в эти секторы сравнение оборонных вливаний не производится.

Цель США в установлении постоянного военного присутствия в Юго-Восточной Европе не являлась секретом и была презентована в числе задач американской внешней политики еще в 2017 г. в новой региональной стратегии под названием «Балканы, вперед!»¹². По справедливому замечанию, «повестка США больше сосредоточена на действиях внешних держав в регионе, чем на последовательной политике непосредственного взаимодействия» со странами региона¹³. Это «роднит» американский подход с подходами союзников, особенно Великобритании. Общность направленности (антироссийская, позднее – также антикитайская) и конечного целеполагания отражена в последовательно принятых в 2017-2018 гг. стратегиях США, Великобритании и ЕС. При всех отличиях стратегических документов вдумчивый анализ позволил сделать важное обобщение: ведущие западные игроки (Великобритания, ЕС и США) продолжают рассматривать Балканы «как еще один фронт противодействия России и арену борьбы с жупелом ее всепроникающего влияния» (Энтина, 2019, с. 81).

Такой посыл является определяющим в характеристике трендов влияния «коллективного Запада». Конечно, с нюансами для индивидуальных игроков в его составе, особенно ЕС.

10 U.S. *Commitment to the Western Balkans 2021*. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.state.gov/u-s-commitment-to-the-western-balkans/>

11 *Balkan Defense Monitor 2022*, p. 5. Retrieved December 24, 2022, from <https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2022/03/Balkan-Defence-Monitor.pdf>

12 Marusic, D., Bedenbaugh, S., Wilson, D. (2017). *Balkan Forward: A New US Strategy for the Region. Atlantic Council: Future Europe Initiative*. Retrieved December 24, 2022, from <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/resources/docs/Atlantic%20Council-Balkans%20Forward,%20A%20New%20Strategy%20for%20the%20Region.pdf>

13 Conley, H.A., Ruy, D. (2021). *Confronting Stabilocracy in the Western Balkans: A New Approach for U.S. Assistance. CSIS Brief*. Retrieved December 24, 2022, from https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/210526_Conley_Confronting_Stabilocracy.pdf?0JG3teWAO4F6FSg62DIYqQpMWqa45ce

Уязвимости балканской политики ЕС

Несмотря на плотную включенность в региональные дела, позиции Евросоюза представляются самыми уязвимыми в сравнении, пожалуй, со всеми другими внешними субъектами, включая Россию и Китай. Важно добавить, что не последнюю роль в создании и поддержании этой уязвимости играют союзники европейцев в лице США и Великобритании. Оба игрока «торгуют» на Балканах членством в ЕС, хоть и в уменьшенном объеме после Брекзита. Таким образом, Брюссель становится постоянным заложником не только своих собственных обещаний, но и обещаний союзников, вся тяжесть выполнения которых ложится на него индивидуально.

Кроме того, ЕС в последние годы вынужден прилагать большие усилия по поддержанию собственного авторитета и веса в международных делах. На ослабление его позиций вновь работают все остальные игроки. Примером могут служить те же американские «Балканы, вперед!» – стратегия американцев вышла годом раньше европейской. По сути, это не что иное, как попытка перехватить инициативу у менее расторопного союзника, к тому же вынужденного тратить дополнительное время и силы на согласование общей внешнеполитической линии, что в условиях ЕС всегда непросто. Фиксация британской стратегии на фоне выхода самой страны из Союза, в общем-то, уже малозначима. Однако она содержит завуалированный отказ считать Западные Балканы зоной исключительно европейских интересов и контроля.

Рассчитывая на поддержку союзников в столкновении с внешними по отношению к союзу игроками, ЕС в то же время подвергается серьезному давлению внутри западного альянса. Приверженность общей линии, далеко не всегда исходящей из Брюсселя, становится непременным условием сохранения номинального контроля и влияния ЕС на Балканах. Есть некоторая доля иронии в том, что именно ЕС сталкивается с такого рода сложностями, поскольку Евросоюз при всех оговорках сделал для Балкан значительно больше своих союзников. Но обремененный мандатом ответственности за все неудачи на балканском поле именно Брюссель подвергается жесточайшей критике как со стороны внешнеполитиче-

ских оппонентов, так и со стороны собственно западнобалканских «подопечных».

По данным опросов, ЕС и тема членства в нем теряет популярность у балканского населения. Причина в том, что перспектива интеграции (а это до сих пор основной западный рычаг влияния в регионе) в последние годы утратила доверие¹⁴. Сегодня все чаще вину за «дискредитацию» ЕС в глазах балканской общественности пытаются возложить на Россию и ее усилия в информационном поле. Тем более, что кризис подобного рода располагает к самому масштабному «списыванию» любого рода недостатков и неудач в адрес всеобщего оппонента. Однако, европейские аналитики вынуждены признать: «благоприятную почву» для дискредитирующих информационных кампаний создает «паралич процесса европейской интеграции», но никак не наоборот.

В итоге «благоприятная почва» оказывается «не только в Сербии и среди сербов, проживающих в Западных Балканах, но с недавнего времени и в Северной Македонии, которая пошла на большие жертвы для разблокировки своего европейского пути». Даже для Албании и Косово, где нет пророссийских настроений, а прозападные стабильно сильны, делаются прогнозы на тот случай, если путь вступления для них останется закрытым: «их граждане могут стать более легкой мишенью для внешних игроков»¹⁵.

Завершая тему, отметим, что идея членства западнобалканских стран теряет популярность в самом Евросоюзе. «Старожилы» ЕС занимают сдержанную позицию. Энтузиазм Великобритании в свое время по его расширению в западнобалканском направлении был подхвачен Вышеградской четверкой, рисующей сценарий «Темного будущего» (прямой перевод) Балкан в случае их отказа от европейского пути¹⁶. Общее число прогностических сценариев – пять. Их града-

14 *The effects of the war in Ukraine on the Western Balkans* (2022, August). Retrieved December 24, 2022, from <https://www.iiss.org/publications/strategic-comments/2022/the-effects-of-the-war-in-ukraine-on-the-western-balkans>

15 Jovanović, J. (2022). Russian Disinformation in the Western Balkans during the War in Ukraine. *Oslo Center*. Retrieved December 24, 2022, from <https://oslocenter.no/news/russian-disinformation-in-the-western-balkans-during-the-war-in-ukraine/>

16 *Western Balkans Futures. Strategic Foresight Report for 2030* (2022). Retrieved December 24, 2022, from <https://visegradinsight.eu/app/uploads/2022/03/Western-Balkans-Final.pdf>

ция проходит четко в связке Западные Балканы– Евросоюз, хотя допущены промежуточные сценарии с вариантами региональной интеграции – сближения с балканскими соседями-членами ЕС или западнобалканских стран между собой, но с конечной точкой в виде присоединения к ЕС.

Невзирая на то, что голоса евроскептиков множатся, и отечественные, и зарубежные эксперты достаточно оптимистично оценивают перспективы ЕС, считая, что «единая Европа обладает значительным запасом прочности», и, напоминая об историческом опыте, который «показывает, что европейская интеграция успешно переживала любые кризисы, даже более серьезные, чем современный» (Браницкий, 2018, с. 46). Тем более, что перед лицом «российской угрозы», особенно в начале украинского кризиса, наблюдается сплочение всех западных игроков в коллективный «западный монолит», попытка выступить единым фронтом со скоординированной внешней политикой, в том числе на балканском направлении.

Евроатлантический контроль над локацией: казус Боснии-Герцеговины

В текущих условиях регион Западных Балкан исключительно важен для союзников. Точнее, важен контроль над этой локацией. Все значимые события 2022 г. с задействованием балканских лидеров – от саммита НАТО в Мадриде (29-30 июня 2022 г.) до встречи в Тиране (6 декабря 2022 г.) – подчинены этой цели. В контексте обострения международной обстановки наиболее важными представляются результаты встречи в Испании. Итоговый документ «Стратегическая концепция НАТО 2022 года» отчетливо продемонстрировал, что в активной работе находится Босния и Герцеговина¹⁷, что имело определенный международный резонанс – в виде реакции России на данное событие.

В свете изменившейся геополитической ситуации декабрьский саммит ЕС–Западные Балканы в Тиране сопровождался повышенным вниманием прессы и экспертов, плюс

---

¹⁷ *Стратегическая концепция НАТО 2022 года*. Взято 25 декабря 2022, с https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept-ru.pdf

привычно завышенными ожиданиями балканских участников. Но и на этот раз встреча не стала для Западных Балкан прорывом. Все прошло довольно обыденно: в очередной раз подтверждалась «полная и недвусмысленная приверженность перспективам членства Западных Балкан в Европейском Союзе»; была обещана опция ускорения процесса интеграции на основе все тех же «заслуживающих доверия реформ партнеров, справедливых и строгих условий...» и т.п. – но, как и прежде, полностью на усмотрение Брюсселя; объявлен масштабный инвестиционный план в размере 30 млрд евро в обмен на «полное соответствие Общей внешней политике и политике безопасности»¹⁸.

Последнее предполагает присоединение к антироссийским санкциям – как часть требуемого соответствия (к слову, звучавшего и ранее). В остальном декларация не привносит ничего ощутимо нового и очень перекликается со Стратегией 2018 года¹⁹, фиксируя все те же сконцентрированные усилия по контролю над внешнеполитической и энергетической сферами западнобалканских политий. Индивидуально в документе названы только Албания и Северная Македония, о недавних фаворитах – Сербии и Черногории – ни слова.

В реальной «работе» у Евросоюза оказалась на данном этапе Босния и Герцеговина, 15 декабря 2022 г. получившая официальный кандидатский статус на саммите ЕС в Брюсселе. Еврочиновники исключительно из (гео)политических соображений закрыли глаза на имеющиеся в стране проблемы и посчитали, что требования по глубоким реформам в области демократии, обеспечению верховенства закона, приоритету основных прав человека и изменению в системе государственного управления выполнены. В то же время статус кандидата не означает быстрого вступления в Союз – европейская мечта для «государства-фантома» (Пономарева, 2009) может оказаться так же далека, как и прежде. В соответствии с правилами, установленными в 2020 г., «ЕС может остановить, прекратить или

¹⁸ *Tirana Declaration 2022*. Retrieved December 24, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/media/60568/tirana-declaration-en.pdf>

¹⁹ *Strategy for the Western Balkans: EU sets out new flagship initiatives and support for the reform-driven region 2018*. Retrieved December 24, 2022, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_561

перезапустить переговорный процесс по отдельным направлениям, если не будет удовлетворен ходом обсуждений»²⁰.

Интенсификация политических шагов Запада по Боснии была остро воспринята в РФ и стала поводом к обозначению возможной реакции. Но, судя по всему, для противной стороны аналогией выступил кейс Черногории. Выводы по нему содержит Стратегия США по Балканам 2017 г.: «Несмотря на заявления о том, что вступление Черногории в НАТО представляет собой «красную черту» для Москвы, существует мало свидетельств того, что Кремль рассматривает Западные Балканы как сферу влияния, не подлежащую обсуждению, как в случае с Украиной». И если «многие сотни российских солдат сражались и погибли на Донбассе», то в БиГ, Македонии, Сербии и Косово функционирует «лишь горстка российских агентов и дипломатов»²¹.

Работа по Боснии и Герцеговине продолжается. Причем, некоторые отечественные и сербские аналитики, знакомые со спецификой британской политики, справедливо указывают на повышенный интерес Лондона к этой балканской стране²². В частности, весной 2022 г. там была размещена 77 британская бригада, известная по психологическим операциям в рамках когнитивной войны. В БиГ она «активно работает с гражданским обществом, прежде всего, на религиозной горизонтали»²³.

Ответ на вопрос, каким будет дальнейшее развитие ситуации в регионе, зависит от течения общего противостояния России и Запада. До перехода его в острую фазу внеш-

---

20 *Босния и Герцеговина стала кандидатом в члены ЕС*. Взято 26 декабря 2022, с <https://www.rbc.ru/politics/15/12/2022/639b7a169a794774f1900acd?ysclid=lclmx5qe1j725672243>

21 Marusic, D., Bedenbaugh, S., Wilson, D. (2017). *Balkan Forward: A New US Strategy for the Region*. *Atlantic Council: Future Europe Initiative*. Retrieved December 24, 2022, from <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/resources/docs/Atlantic%20Council-Balkans%20Forward,%20A%20New%20Strategy%20for%20the%20Region.pdf>

22 *Галијашевић: Британски систем глобалне деструкције против православног хришћанства* (2022, 29 децембра). Взято 25 децембра 2022, с <https://www.in4s.net/galijasevic-britanski-sistem-globalne-destrukcije-protiv-pravoslavnog-hriscanstva/>.

23 *Великобританија готови масштабну провокацију у Боснији и Херцеговини* (2022, 28 децембра). Взято 25 децембра 2022, с <https://rg.ru/2022/12/28/prepodavatel-mgimo-oleg-ianovskij-v-interviu-rg-velikobritanija-gotovit-masshtabnuu-provokaciiu-v-bosnii-i-gercegovine.html>.

ние западные игроки, наиболее вероятно, будут наращивать присутствие, особенно военное, на Балканах тем более, что имеются соответствующие запросы с мест (например, Косово сделало таковой в первые дни конфликта на Украине²⁴). Повышать «градус политического термометра»²⁵ – в их интересах. И до тех пор, пока не произойдут принципиальные изменения в противостоянии на Украине в пользу России, градус влияния на Балканах будет выше у западных игроков.

Китай: тренд на наращивание влияния

Позиции Пекина на Балканах неотделимы от общего плана «стремительной активизации внешней политики, фактически призванной обеспечить доминирование КНР в системе международных отношений с использованием нового глобального геопроекта» (Улуныян, 2021, с. 63). Это диктует тренд на наращивание влияния в «балканском звене» проекта.

К настоящему моменту Китай более чем успешно справился с задачей формирования благоприятного общественного и политического климата для продвижения экономических инициатив в ключевых для себя локациях. На Западных Балканах – это, прежде всего, Сербия. Результатом китайских усилий стало выраженное расположение сербского населения к присутствию и деятельности Пекина в регионе. По данным опросов, на 2020 год «сербские граждане определяли Россию и Китай как своих лучших друзей»²⁶. Причем, 90% респондентов уверены в положительном влиянии Китая на Сербию (30% рост по отношению к 2017 г.). Для сравнения те же данные по России: 72% положительно оценили российское влияние и это рост в 11% к 2017 году.

С учетом имеющихся данных можно предположить, что упор Китая на Белград продиктован не только соображениями экономики и географии – это еще и вполне прагматичный

24 *Kosovo president asks Washington for help in joining NATO*. (2022, March 17). Retrieved December 25, 2022, from <https://www.reuters.com/world/europe/kosovo-president-asks-washington-help-joining-nato-2022-03-17/>

25 Толстой, Л.Н. (2008). *Война и мир: роман в 4 т. и 2 кн.* Кн. 1. Т. 1-2. М.: Астрель. С. 457.

26 *Many Faces of Serbian Foreign Policy. Public Opinion and Geopolitical Balancing* (2020). Retrieved December 25, 2022, from <https://bezbednost.org/wp-content/uploads/2020/11/MANY-FACES-OF-SERBIAN-FOREIGN-POLICY.pdf>

выбор в политическом смысле. Китай имеет схожую с российской целевую аудиторию на Балканах. Эта аудитория прямо противоположна западной, исключая из анализа лишь идею евроинтеграции как, во-первых, широко распространенную у всех аудиторий, во-вторых, как не противоречащую китайским конечным устремлениям – даже наоборот. В этом плане именно в Сербии Китай приходил на наиболее «подготовленную почву». Косвенно это подтверждает тот факт, что наименьшее влияние Китая наблюдается в балканских странах с наименьшим российским и наибольшим западным воздействием. Самый яркий пример – Албания и информационная борьба албаноязычных СМИ.

По аналогии со скорым китайским замещением всех свободных ниш, образовавшихся на Балканах в отсутствие пристального внимания и плотной работы со стороны ЕС и США, можно допустить подобные риски для России в случае «отхода» ее с балканского направления. Возможна потеря некоторой части сторонников в пользу Китая при сохранении российского присутствия в полном объеме – это следует учитывать во взаимодействии с восточным партнером на балканском поле. Вес Китая постоянно растет: в 2021 г. на него пришлось 8% всех торговых операций на Западных Балканах. При этом, на Россию – 3%, Турцию – 5%, Великобританию – 3%, ЕС – 68%, другие страны – 13%²⁷.

Китай продвигается не только в торговой и общеэкономической, но и других сферах: культурной, академической, информационной и т.д. Одной из наиболее успешных стала «масочная дипломатия» Пекина (или «дипломатия масок и вакцин»). В Сербии ему удалось завоевать первый приз – признание сербской общественностью в качестве главного помощника страны в деле иммунизации населения и борьбы с пандемией. Этому не помешали попытки критиков обратить внимание на непрозрачность расчетов с китайцами и необоснованность позиционирования оказанной помощи как наибольшей и безвозмездной²⁸. Как следствие, в 2021 г.

²⁷ *Infographic – The EU: main trade partner and investor for the Western Balkans* (2021). Retrieved December 30, 2022, from <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/the-eu-main-trade-partner-and-investor-for-the-western-balkans/>

²⁸ *Ambasadorka Kine u Beogradu: Od svih kompanija tražimo da poštuju zakone Srbije* (2021, November 19). Retrieved December 25, 2022, from <https://www.slobodnaevropa.org/a/cen-bo-kina-vijetnamski-radnici-linglong/31569745.html>; Kostić, V., Tomić, J.

показатели положительного отношения к Пекину прибавили в росте: 83% назвали Китай дружественной страной и стабильные три четверти респондентов оценили положительно китайское присутствие²⁹.

Эти результаты подчеркивают успех продвижения восточного партнера на Балканах и конкретно в Сербии, где при всех вопросах к методам, целям, особенностям видения и ведения дел Китай, очевидно, идеализируется общественным сознанием. Неудивительно, что с таким восприятием Сербия стала фигурировать у аналитиков как олицетворение («poster child»³⁰) китайского влияния. Но, если до определенного времени Китай двигался, в общем и целом, беспрепятственно, поскольку его «подход был замаскирован лучше российского» (Улуныян, 2021, с. 77), то вскоре «градус беспокойства по поводу среднесрочного и долгосрочного будущего балканского региона» у других внешних игроков стал нарастать (Пономарева, Крыканов, 2021, с. 118).

Не случайно 2021-й год ознаменовался целым рядом антикитайских инициатив ЕС в плоскости «надвигающегося экологического ущерба», нарушения трудового законодательства, торговли людьми и соблюдения прав человека³¹. Гораздо громче зазвучали прогнозы глубокой долговой зависимости стран Западных Балкан (в числе первых европейских) от КНР. Ситуация стала накаляться еще больше на фоне внешнеполитических заявлений Китая и осложнений с США. Сегодня в многочисленных материалах и публичной риторике западных и прозападных лидеров «китайская угроза» звучит наравне с российской.

(2020, April 15). *Medicinska oprema i RFZO: tajni zaključak Vlade i nevidljive nabavke*. Retrieved December 25, 2022, from <https://www.cins.rs/medicinska-oprema-i-rfzo-tajni-zakljucak-vlade-i-nevidljive-nabavke/>

29 *Stavovi gradana Srbije prema Kini* (2021). Retrieved December 27, 2022, from <https://iea.rs/wp-content/uploads/2021/04/Stav-gradjana-Srbije-prema-KINI-2021-1.pdf>; *Srbija I svet: Ključni nalazi iz istraživanja javnog mnjenja* (2021). Retrieved December 27, 2022, from <http://www.cesid.rs/istrazivanja/srbija-svet-kljucni-nalazi-iz-istrazivanja-javnog-mnjenja/>

30 Vladislavljev, S. (2022). *Chinese Influence in Serbia*. Retrieved December 25, 2022, from <https://cepa.org/comprehensive-reports/chinese-influence-in-serbia/>

31 *China's strategic interests in the Western Balkans* (2022). Retrieved December 27, 2022, from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI\(2022\)733558_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI(2022)733558_EN.pdf)

Перспективы российского влияния на Балканах

Украинский кризис внес свои коррективы в сформировавшиеся (и уже изменявшиеся в ходе кризисного витка 2014 г.) тренды влияния внешних игроков на Балканах. В наибольшей степени, на наш взгляд, это коснулось России. Ревитализация ее присутствия в регионе в конце 2000-х столкнулась с серьезными препятствиями после «Крымской весны». Коллективный отпор Запада в виде информационной и санкционной войны существенно отразился на способности России удержать набранные темпы роста своего влияния. Но, несмотря на вполне конкретные, ощутимые потери в самых перспективных для российского продвижения отраслях (цифровой экономике и энергетике), стране удалось адаптироваться к постоянному давлению и двигаться дальше.

Об этом свидетельствует и дрейф в западной аналитике от дискурса о «слабой России»³² к известной максиме «Россия никогда не бывает ни такой сильной, ни такой слабой, как выглядит». Цитата с подчеркиванием вековой ее актуальности предваряла отчетное исследование корпорации RAND в 2019 г., посвященное калькуляции дорогостоящих (для России: чтобы ее траты, связанные с действиями в конкретной сфере, были выше таковых для США) вариантов «разбалансировки и перенапряжения» России³³.

Изначально эксперты RAND исходили из того, что «несмотря на уязвимости и тревоги, Россия остается могущественной страной, которой по-прежнему удастся быть равным конкурентом США в нескольких ключевых областях». Собственно, просчеты вариантов для исправления этой ситуации составляли конечную цель исследования. Среди отмеченных «уязвимостей»: цены на нефть и газ – значительно ниже пиковых, экономические санкции, падение уровня жизни и естественное старение населения, усиление авторитаризма. «Глубоко укоренившаяся (хотя и преувеличенная) тревога»

32 Baev, P.K. (2015, June 8). *Russia is not strong. And Putin is even weaker*. Retrieved December 25, 2022, from <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2015/06/08/russia-is-not-strong-and-putin-is-even-weaker/>

33 *Overextending and Unbalancing Russia: Assessing the Impact of Cost-Imposing Options* (2019). Retrieved December 27, 2022, from https://www.rand.org/pubs/research_briefs/RB10014.html

России – это, по мнению экспертов RAND, «возможность инспирированной Западом смены режима, потери статуса великой державы и даже военного нападения».

Отметим, что среди «большезатратных» геополитических направлений Балканы не фигурировали вовсе, только Украина, Сирия, Беларусь, Южный Кавказ, Центральная Азия и Приднестровье. Самым «перспективным», т.е. «дорогим» для России (и в этом эксперты не ошиблись), стало украинское направление, сопряженное с самыми высокими рисками, что также отражено в отчете. Вообще, надо сказать, что ни одно из перечисленных направлений не было признано безрисковым – как минимум, в оценке звучала «умеренная степень».

Характеризуя Россию в том же, 2019-м, году в профильном комитете Сената, прекрасный ее знаток и бывший посол США в РФ У. Бёрнс отметил: «Россия доказывает, что ослабевающие державы могут быть, по крайней мере, такими же разрушительными, как и растущие, нанося удар больше своего веса, поскольку использует внутренние разногласия Запада»³⁴. Самые сильные стороны России, по его мнению, находятся в военной сфере и сфере информационной войны. Думается, причиной последнего стала многолетняя постоянная практика. Россия вела повсеместную борьбу – в том числе и на Балканах, в информационном поле, начиная с 2014 года.

С хорошо подготовленной антироссийской кампанией ей пришлось столкнуться практически во всех локациях, кроме Косово – ввиду отсутствия необходимости. Было множество нареканий по организации ответной работы и контрмерам, но уже в марте 2018 г. беспокойство в отчетах ЕС отразило ее успешность³⁵. Усиление российского влияния даже на фоне сворачивания ряда экономических инициатив после 2014 г. фиксируется в большинстве тематических материалов. В то же время согласимся с тем, что «роль России и ее влияние в

---

34 Burns, W.J. (2019). *Assessing the Role of the United States in the World*. Retrieved December 27, 2022, from <https://carnegieendowment.org/2019/02/27/assessing-role-of-united-states-in-world-pub-78465>

35 Eisentraut, S., de Leon, S. (2018). *Propaganda and Disinformation in the Western Balkans: How the EU Can Counter Russia's Information War*. Retrieved December 27, 2022, from https://www.kas.de/documents/252038/253252/7_dokument_dok_pdf_51729_2.pdf/33dbbc29-eb30-e4ec-39c8-a4c976319449?version=1.0&t=1539647810617

регионе сознательно или нет преувеличиваются «коллективным» Западом» (Энтина, 2019, с. 81).

На наш взгляд, это происходит вполне осознанно, поскольку приносит выгоду целому ряду бенефициаров: от финансово заинтересованных до просто поддавшихся реваншистским идеям и настроениям. Иными словами, практически всем вовлеченным в западнобалканскую повестку внешним и локальным акторам. Показательна в этом смысле, во многом вынужденная – иначе лишат инвестиций – и весьма странная включенность некоторых региональных столиц в схемы поставок вооружений на Украину. Так, в августе 2022 г. Скопье присоединилось к «комплексной поддержке союзников по НАТО и партнеров по ЕС» и заявило о передаче Киеву танков третьего поколения, которые были закуплены у Украины во время этнополитического конфликта 2001 года³⁶. Причем, точное количество переданных машин нигде не фигурирует. Правительство Черногории поступило еще хитрее – в начале июня 2022 года было заявлено, что «предложение Министерства обороны страны направить Украине “дополнительную военную помощь” принято»³⁷. Однако до сих пор нет информации о том, что было направлено какое-либо оружие. Можно предположить, что причины затягивания и замыливания этого вопроса не только экономические, а кроются глубоко в истории отношений наших стран и народов.

На протяжении очень сложного для себя 2022 года Россия демонстрировала наличие балканской карты в своей внешнеполитической повестке. В западной прессе скрупулезно отслеживались российские шаги этом направлении³⁸. Как следует из материалов СМИ, наибольшее беспокойство вызывает кооперация РФ с Сербией и Республикой Сербской – именно эти локации находятся в фокусе. Это особенно важно в свете отмеченной выше активизации борьбы вокруг БиГ.

36 *Ukrajina zahvaljuje Sjevernoj Makedoniji na donaciji tenkova* (2022, August 6). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.slobodnaevropa.org/a/ukrajina-zahvalnica-sjeverna-makedonija-tenkovi/31976744.html>

37 *Ko sa Balkana šalje najviše oružja Ukrajini?* (2022, June 21). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.danas.rs/svet/ko-sa-balkana-salje-najvise-oruzja-ukrajini/>

38 *EU candidate Serbia and Russia sign foreign policy agreement.* (2022, September 24). Retrieved December 27, 2022, from <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/serbia-ap-russia-new-york-aleksandar-vucic-b2174618.html>; *Why NATO Should Worry About the Balkans* (2022, March 30). Retrieved December 27, 2022, from <https://foreignpolicy.com/2022/03/30/bosnia-russia-nato-ukraine-war-dodik/>

В условиях украинского конфликта широко тиражируется мнение о создании Москвой предложения для дальнейшего вмешательства в дела Боснии.

Как и ее оппоненты, Россия в полной мере осознает важность Западных Балкан, тем более в текущих условиях. Есть и не без труда апробированная в регионе работающая схема: «более активно предлагать балканским странам собственные инициативы в торгово-экономической, энергетической, инфраструктурной, инвестиционной и других сферах, в том числе, в целях соответствующего влияния на общественное мнение и национальные бизнес-структуры» (Искендеров, 2018)³⁹. Главный вопрос сегодня – хватит ли России ресурсов для поддержания влияния на балканском направлении. Возможно, не упомянутое вовсе в числе «большезатратных» геополитических локаций для России, оно по иронии может стать как раз таковым.

Заключение

Вступление человечества в затяжной и самый масштабный со времен Второй мировой войны кризис еще раз зафиксировало глубокую зависимость Западных Балкан от внешних сил. Сегодня как и почти полтора века назад «крупнейшие государства, международные военно-политические блоки и экономические союзы в соответствии со своими интересами проводили и проводят здесь границы, определяли и определяют лицо политических режимов, идеологий и экономических систем, пытались и пытаются урегулировать порожденные их собственными действиями межэтнические и межгосударственные конфликты» (Романенко, 2021, с. 24).

После старта горячей фазы украинского конфликта состав ключевых внешних игроков на Западных Балканах остается прежним – Великобритания, ЕС, Китай, Россия и США. Все ведущие акторы сохраняют присутствие и влияние в регионе в полном объеме. Однако «западный блок», равно как и Китай имеют потенциал к наращиванию влияния. Ресурс-

---

³⁹ Искендеров, П.А. (2018). *Евросоюз заманивает Западные Балканы*. Взято 30 декабря 2022, с <https://interaffairs.ru/news/show/19297>

ность России в этом направлении под вопросом. Ограничители есть даже в лояльном Москве сербском сегменте.

Наибольшая активность Запада и России фиксируется вокруг Боснии и Герцеговины. Интенсификация усилий с обеих сторон ведет к обострению внутригосударственных противоречий и эскалации боснийского конфликта, что с большой долей вероятности повлечет за собой внешнее вмешательство.

Сербия и тлеющий конфликт в Косово по-прежнему остаются главным «узлом» не столько внутренних противоречий, сколько полем игры внешних заинтересованных сторон. В течение 2022 г. неоднократно возникала реальная или мнимая возможность возвращения конфликта в острую фазу. Все достигнутые договоренности продолжают носить временный характер. При этом Белград, находящийся в плоскости борьбы России и Запада (и в перспективе Китая) за доминирующее влияние в этой части Балкан, пытается максимально выгодно использовать статус самой пророссийской балканской столицы.

Несмотря на высокий, возможно, самый высокий среди внешних игроков потенциал влияния, Китай на балканском поле остается в рамках своей игры. Пекин продолжит работу в парадигме «липкой» силы, развивая экономические и социальные проекты. В свою очередь западная коалиция во всех обличиях (ЕС, НАТО, международные организации) будет и дальше открыто позиционировать китайское влияние как нежелательное и рассматривать его в одном ключе с «российской угрозой». Однако при пристальном внимании единство «коллективного Запада» на балканском поле не выглядит монолитным: Великобритания и США согласованно и по отдельности часто играют против ЕС. Существующие в западном лагере противоречия дают возможность Москве вести более тонкую политику, конечно, если у последней есть соответствующая стратегия, ресурсы и политическая воля.

Список литературы

1. Браницкий, А.Г. (2018). Взаимосвязь процессов интеграции и дезинтеграции в современном Евросоюзе. *Большая Евразия: развитие, безопасность, сотрудничество*, (1-2), 46-48.

2. Гарцль, Б. (2018). Открытие ящика Пандоры, или как право на самоопределение разжигает обманчивые страсти (некоторые международно-правовые аспекты независимости Косова). *Труды Института государства и права Российской академии наук*, 13 (5), 92-116.
3. Кандель, П.Е. (2018). Юбилей независимости Косово: итоги и перспективы. *Научно-аналитический вестник Института Европы РАН*, (1), 91-98.
4. Киясов, А.С. (2010). «Завершая начатую работу»: политика республиканской администрации США на Западных Балканах в 2000-е годы. *Вестник СамГУ*, (5), 79-83.
5. Пономарева, Е.Г. (2009). Босния и Герцеговина: государство-фантом. *Свободная мысль*. (1), 69-84.
6. Пономарева, Е.Г., Крыканов, Д.Д. (2020). Балканское дыхание Пекина. Стратегия и тактика китайского присутствия в странах Западных Балкан. *Полития*, (1), 117-137. <http://doi.org/10.30570/2078-5089-2020-96-1-117-137>
7. Романенко, С.А. (2021). Балканы / Юго-Восточная Европа: Регион-загадка и регион загадок. *Актуальные проблемы Европы*, (2), 22-58. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.02>
8. Улунян, Ар.А. (2021). Инициатива «Один пояс, один путь» и Балканы в оценках экспертного сообщества и СМИ Центрально-Восточной Европы (2017-2020). *Актуальные проблемы Европы*, (2), 59-83. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.03>
9. Энтина, Е.Г. (2019). Приоритеты политики США, ЕС и Великобритании в западнобалканском регионе после Брекзита. *Россия и современный мир*, (1), 72-83. <https://doi.org/10.31249/rsm/2019.01.05>
10. Arežina, S. (2018). Turkish Foreign Policy Towards Balkans and Serbia Under Davutoğlu Administration. *Murmara University Journal of Political Science*, 6 (2), 203-216. <http://doi.org/10.14782/ipsus.460138>
11. Arlyarova E., Ponomareva E., Prorokovic D. (2022). NATO's Capabilities in Global Governance: On the Balkan Scene. *International Organisations Research Journal*, 17 (2), 208-223. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2022-02-09>
12. Ponomareva, E. (2020). Quo Vadis, Serbia? // *Russia in Global Affairs*, (1, January/March), 158-179. <https://doi.org/10.31278/1810-6374-2020-18-1-158-179>
13. Waltz, K.N. (2010). *Theory of International Politics*. Long Grove: Waveland Press.

REFERENCES

1. Arežina, S. (2018). Turkish Foreign Policy Towards Balkans and Serbia Under Davutoğlu Administration. *Murmara University Journal of Political Science*, 6 (2), 203-216. <http://doi.org/10.14782/ipsus.460138>

2. Arlyapova, E., & Ponomareva, E., Prorokovic, D. (2022). NATO's Capabilities in Global Governance: On the Balkan Scene. *International Organisations Research Journal*, 17 (2), 208-223. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2022-02-09>
3. Branitsky, A.G. (2018). Vzaimosvyaz` processov integracii i dez-integracii v sovremennom Evrosoyuze [Interrelation of integration and disintegration processes in the modern European Union]. *Greater Eurasia: development, security, cooperation*, (1-2), 46-48.
4. Entina, E.G. (2019). Prioritety` politiki SShA, ES i Velikobritanii v zapadnobalkanskom regione posle Brekzita. [Priorities of US, EU and UK policy in the Western Balkan region after Brexit]. *Russia and the modern world*, (1), 72-83. <https://doi.org/10.31249/rsm/2019.01.05>
5. Harzl, B. (2018). Otkrytie yashika Pandory, ili kak pravo na samoopredelenie razzhigaet obmanchivy`e strasti (nekotory`e mezhdunarodno-pravovy`e aspekty` nezavisimosti Kosova) [The opening of Pandora's Box, or how the right to self-determination inflames deceptive passions (some international legal aspects of Kosovo's independence)]. *Proceedings of the Institute of State and Law of the Russian Academy of Sciences*, 13 (5), 92-116.
6. Kandel, P.E. (2018). Yubilej nezavisimosti Kosova: itogi i perspektivy [The Anniversary of independence of Kosovo: results and prospects]. *Scientific and Analytical Bulletin of the Institute of Europe of the Russian Academy of Sciences*, (1), 91-98.
7. Kiyasov, A.S. (2010). «Zavershaya nachatuyu rabotu»: politika respublikanskoj administracii SShA na Zapadnyh Balkanah v 2000-e gody ["Completing the work begun": the policy of the US Republican administration in the Western Balkans in the 2000s]. *Bulletin of the Samara State University*, (5), 79-83.
8. Ponomareva, E. (2009). Bosniya i Gercegovina: gosudarstvo-fantom [Bosnia and Herzegovina: a phantom State]. *Free thought*, (1), 69-84.
9. Ponomareva, E. (2020). Quo Vadis, Serbia? *Russia in Global Affairs*, (1), January/March, 158-179. <https://doi.org/10.31278/1810-6374-2020-18-1-158-179>
10. Ponomareva, E. & Krykanov, D. (2020). Balkanskoe dyhanie Pekina. Strategiya i taktika kitajskogo prisutstviya v stranax Zapadnyh Balkan [The Balkan breath of Beijing. Strategy and tactics of the Chinese presence in the countries of the Western Balkans]. *Politika*, (1), 117-137. <http://doi.org/10.30570/2078-5089-2020-96-1-117-137>
11. Romanenko, S.A. (2021). Balkany/Yugo-Vostochnaya Evropa: Region-zagadka i region zagadok [The Balkans/ South-Eastern Europe: The riddle region and the riddle region]. *Actual problems of Europe*, (2), 22-58. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.02>
12. Ulunyan, Ar.A. (2021). Iniciativa «Odin poyas, odin put`» i Balkany v ocenkah ekspertnogo soobshhestva i SMI Centralno-Vostochnoj Evropy(2017-2020) [The initiative "One Belt, One Way" and the Balkans in the assessments of the expert community and the media of Central and Eastern Europe (2017-2020)].

Actual problems of Europe, (2), 59-83. <https://doi.org/10.31249/ape/2021.02.03>

13. Waltz, K.N. (2010). *Theory of International Politics*. Long Grove: Waveland Press.

Информация об авторах:

Елена Георгиевна Пономарева – доктор политических наук, профессор, профессор кафедры сравнительной политологии МГИМО МИД России, 119454, Москва, Пр. Вернадского, 76. E-mail: nastya304@mail.ru

Елена Сергеевна Арляпова – кандидат политических наук, научный сотрудник Института системно-стратегического анализа (ИСАН), 111398, Москва, Кусковская ул., д. 16. Почта: elena.s.arlyapova@gmail.com

Information about the authors:

Elena Ponomareva, Doctor of Political Science, Professor, Moscow State Institute of International Relations (University) of the Ministry of Foreign Relations of the Russian Federation. Russia, 76 Prospect Vernadskogo, Moscow, 1194547). ORCID ID: 0000-0001-8370-8597

Elena Arlyapova, PhD (Political Science), Institute of System-Strategic Analysis (ISSA). Russia, 16, Kuskovskaya St., Moscow, 111398. ORCID ID: 0000-0002-8095-7229

IA REGNUM

Odluka o promjeni statusa Aja Sofije predstavlja kraj sekularne Turske

---

Hram Aja Sofija je važan istorijski spomenik koji se ne smije koristiti u politici

Državni savjet je odlučio da promijeni status Aja Sofije iz muzeja u džamiju. Rezolucija kabineta ministara od 24. novembra 1934. godine, kojom je status Aja Sofije promijenjen u muzej, je poništena. Odlukom koja je izazvala oštru reakciju, uklonjena je prepreka da Aja Sofija postane džamija.

Značaj Aja Sofije se razlikuje za različite djelove turskog društva. Na primjer, pristalice SPR-SNP koriste hram u cilju propagande, definišući ga kao „pravo na mač“ i „pravo na osvajanje“. Na taj način oni kreiraju politički proces. Pristalice klasične tursko-islamske tradicije i republikanci-intelektualci odnose se prema „osvajackim“ raspravama o Aja Sofiji u mirnom duhu i gledaju na narode i religije kao na objedinjujući duhovni izvor. Istina je da je to upravo ono što je Turskoj trenutno potrebno.

Značaj Aja Sofije se razlikuje za različite djelove turskog društva.

Turska Republika nije imala ovlaštenja da 1934. godine „sekularizuje“ Aja Sofiju

---

Kao što je poznato, Aja Sofiju, koja je bila džamija od 1453. do 1934. godine, zastupala je fondacija koju je osnovao Fatih Sultan Mehmed.

Naučnici koji se bave proučavanjem vizantijske i osmanske istorije posebno su istakli pitanja kao što su očuvanje istorijskog izgleda, dostupnost vizantijskih i osmanskih kulturnih spomenika, odvijanje masovnog turizma u bezbjednom režimu i usvajanje neophodnih mjera u slučaju zemljotresa, koji su prioritetni.

Kao što je poznato, Aja Sofiju, koja je bila džamija od 1453. do 1934. godine, zastupala je fondacija koju je osnovao Fatih Sultan Mehmed. Nakon proglašenja Turske Republike 1923. godine, zastupanje i upravljanje ovim i sličnim fondovima preneto je na Generalnu direkciju fondova. Aja Sofija je korišćena kao džamija do kasnih 1920-ih, ali se ova situacija promijenila od 1931. godine, kada je tim za restauraciju, koja je počela jer je bila neophodna, otkrio mozaik. Važnost ovog istorijskog otkrića podstakla je i uvjerila tadašnji Savjet ministara da upravljanje i kontrolu nad hramom prenese na Ministarstvo prosvjete.

Kao rezultat promjene rukovodstva koja se dogodila istovremeno sa promjenom funkcija, status Aja Sofije je promijenjen u muzej. Trenutno, Aja Sofija potpada pod Ministarstvo kulture i turizma, koje je izašlo iz Ministarstva prosvjete. S jedne strane, funkcije građevine su se proširile kako bi zadovoljile sve veće želje muslimanske zajednice. Godine 1991. za bogosluženje muslimanske zajednice otvoren je dio zgrade Aja Sofije pod nazivom Hunkar Mahfili, a od 2016. imami stalno služe u Aja Sofiji.

Međutim, godinama su se čula različita mišljenja predstavnika Ministarstva kulture i turizma koji tvrde da bi bilo pogrešno ostaviti pitanje ove građevine bez razmatranja. Ovi predstavnici navode da su fondacije koje upravljaju nekretninama večne

---

Aja Sofija je korišćena kao džamija do kasnih 1920-ih, ali se ova situacija promijenila od 1931. godine.

---

i nepromenljive, te zbog toga Republika Turska nije imala ovlaštenja da „sekularizuje“ Aja Sofiju 1934. godine. Prema ovim tvrdnjama, uprava građevine se nalazi u Generalnoj direkciji za fondove. Posljednjih godina, Generalna direkcija fondova otvorila je i druge veličanstvene spomenike kulture vizantijskog doba za muslimansko bogosluženje. Kao negativan primjer možemo na-

vesti upravljanje i promjene koje su napravljene od 2013. godine u drugoj Aja Sofiji, koja se nalazi u Trabzonu, što je izazvalo primjedbe i kritike. Da bi ovo historijsko zdanje bilo pogodno za bo-

goslužjenje, unutra su postavljeni paravani koji su pokvarili unutrašnji izgled hrama, a vizantijski mozaici su obloženi drvetom. A Mala Aja Sofija

---

Rasprave oko Aja Sofije traju od ranih 2000-ih.

---

u Frakijskom gradu Vize, iako se ova tema nije mnogo doticala, ozbiljno je oštećena prilikom restauracije 2006. godine.

Postoji zanimljiva pritužba protiv Udruženja fondacija i historijskih spomenika, koje je 2016. godine tužilo Državni savjet. Udruženje tvrdi da je potpis predsjednika Mustafe Kemala Atatürka, koji se nalazi ispod odluke, falsifikovan. U rezoluciji, koju je Atatürk odobrio, ali koja zahtijeva otkazivanje, navodi se da „jedinstveni arhitektonski spomenik, džamija Aja Sofija u Istanbulu, svojom historijskom vrednošću oduševiče cijeli Istok i daće čovječanstvu novu naučnu instituciju, te da je promjena njenog statusa u muzej je odobrena i prihvaćena“.

Rasprave oko Aja Sofije traju od ranih 2000-ih. Aja Sofija, jedna od najposećenijih historijskih građevina u Turskoj, postala je najposećeniji muzej u Turskoj 2015. godine sa 3 miliona 425 hiljada posetilaca. U 2017. taj broj je smanjen na milion 892 hiljade.

Prvi put, na mitingu u Tekirdagu 16. marta 2019. godine, čuli su se pozivi da se od Aja Sofije napravi džamija. Tada je Erdogan rekao: „Izgradili smo veliku džamiju Čamlidža. Ona je 4-5 puta veća od Aja Sofije. To je najveća džamija na anadolskoj strani, u čitavom Istanbulu i Turskoj. Nije to poenta, već činjenica da tu postoji i politički elemenat. Nećete puniti Sultanahmet ljudima koji se mole sa strane, hajde da napunimo Aja Sofiju. Hajde da ne igramo ove igrice, sve je to besmisleno. Znamo dobro šta i kada treba da radimo. Ne postupamo samo zato što ovi nepošteni ljudi tako kažu“. Nedjelju dana nakon ove izjave, promijenio je mišljenje poslije lokalnih izbora 31. marta: „Promjena naziva ovog mjesta u muzej bila je velika greška. Sada kada postoje tako aktivni zahtjevi, vrijeme je da se sabor ponovo pretvori u džamiju“, rekao je on.

Aja Sofija, jedna od najposećenijih historijskih građevina u Turskoj, postala je najposećeniji muzej u Turskoj 2015. godine sa 3 miliona 425 hiljada posetilaca.

Aja Sofija je lijep i važan historijski spomenik koji ne bi trebalo da se koristi u lokalnoj i regionalnoj politici. Vlasti vizantijske,

osmanske i turske republike su sačuvale ovaj spomenik od razornih posljedica vremena i uspjele da sačuvaju njegovu vrijednost

---

Aja Sofija je lijep i važan historijski spomenik koji ne bi trebalo da se koristi u lokalnoj i regionalnoj politici.

---

ne samo za sebe, već i za sve buduće generacije, pa i za nas. Sadašnja turska vlada treba da nastavi ovu zaštitničku i odgovornu tradiciju. Neophodno je sačuvati preostala djela vizantijske i osmanske historije, kulture i umjetnosti, osvjetliti prošlost i prenijeti je budućim generacijama.

Odstupanje od principa Kemalizma

Nedavne promjene u turskom javnom životu i otvaranje Aja Sofije kao džamije su historijske vododelnice u „Ataturkovoju Turskoju“. Na primjer, šef Stranke pravde i razvoja i predsjednik Erdogan nazvao je prvog šefa Republikanske narodne stranke i prvog predsjednika Ataturka „prokletim zato što je prekršio svoju dužničku obavezu“. Nakon njega, istu izjavu je ponovio i šef direktorata za vjerska pitanja Ali Erbaš tokom propovijedi sa mačem u ruci na dan otvaranja Aja Sofije. Kao „slučajnost“, na dan kada je Aja Sofija ponovo postala džamija, pod izgovorom „dezinfekcije“ za javnost je zatvoren i Anitkabir (Ataturkov mauzolej u Ankari).

Nobelovac Orhan Pamuk izjavio je da je odluka o promjeni statusa Aja Sofije kraj sekularne Turske. Ibrahim Karagujule, glavni i odgovorni urednik lista Jeni Şafak, uprkos svim ekonomskim i socijalnim problemima, kaže: „Danas se završio period opadanja i nadgledanja – ovo je početak novog perioda uspona. Mustafa Armagan, turski historičar i poštovalac Erdogana, u svom videu u kojem objašnjava propovijed šefa direktorata za vjerska pitanja sa mačem u ruci, navodi: „Ovo je povratak Otomanskog carstva“.

„Novi osmanizam“ ili „kalifat“

Nedavne promjene u turskom javnom životu i otvaranje Aja Sofije kao džamije su historijske vododelnice u „Ataturkovoju Turskoju“.

Činjenica je da je Stranka pravde i razvoja na vlasti već 19 godina, uspješno odbijajući mnoge pokušaje da se otarasi „Čuvara režima“. Čak i tokom ovih 19 godina koncepti „novog osmanizma“, ili „islamske unije“ ili „kalifata“ su do-

bili snagu. Ko se može suočiti sa radikalnim promjenama u Turskoju? Kemalisti, Republikanska narodna stranka i sve opozicione

grupe su podijeljene. Trenutno u pravosudnom sistemu, u zakonodavstvu, u birokratiji, u turskim oružanim snagama, u svim bezbjednosnim i obavještajnim jedinicama, dominira Stranka pravde i razvoja. U Turskoj, koja se suočava sa desetinama većih problema, SPR je i dalje vladajuća stranka.

Nobelovac Orhan Pamuk izjavio je da je odluka o promjeni statusa Aja Sofije kraj sekularne Turske.

Kao rezultat toga, djelovanje vlasti je usmjereno na političko nasilje. Možemo da izvučemo takav zaključak jer je otvaranje Aja Sofije kao džamije pretvoreno u politički šou. Ovim koracima AKP pokušava da sačuva glavnu podršku koju je izgubila zbog ekonomske krize i kršenja zakona, pokušava da održi svoju bazu koja je počela da se raspada zbog novih političkih partija. Oni su bez ikakve smetnje oživeli članak jedne „političke islamističke“ agencije, sputavali turske oružane snage i RNS, uz podršku SNP, pa čak i Duboke države.

Možemo pretpostaviti da će se njegovi postupci nastaviti u istom smjeru. Reforme pisma najverovatnije neće biti! Međutim, proglašenje kalifata je nešto drugo. SPR smatra da postoje aspekti koji mogu da se ostvare. Osim toga, za političke islamiiste ukidanje kalifata predstavlja gubitak neuporediv sa Aja Sofijom. Ima čak i onih koji s tim povezuju nemiri koja se dešavaju u islamskom svijetu.

Najvažnije je to da biti izabran za kalifu znači više ne učestvovati na izborima i nikada se od vas ne zahteva da polažete račune za svoje postupke. Za Erdogana, koji je ogreznut u korupciji i kriminalu, ovo će biti put spasa. Kalifat, prema administrativnom shvatanju SPR-a, zapravo nije potpuna promjena republičkog uređenja, a osim toga, postojao je i prije 1924. godine. Dakle, postaje moguće proglasiti kalifat, kao u slučaju Aja Sofije, ubeđivanjem članova RNS-a i „čuvara režima“ koji su na vlasti, ili vezivanjem ruku uz podršku javnosti. Iskreno rečeno, u današnjim uslovima kalifat ne djeluje ujedinjujuće, već potpuno suprotno na islamski svijet. Ovo je druga tema. Iran, Egipat, Sirija, Irak, Maroko i mnoge druge islamske zemlje više ne podržavaju ovu ideju. Unutar Turske, Erdogan ostaje bez podrške određenih grupa. Proglašenje kalifata u trenutnim političkim okolnostima neće biti korisno nikome osim

---

Trenutno u pravosudnom sistemu, u zakonodavstvu, u birokratiji, u turskim oružanim snagama, u svim bezbjednosnim i obavještajnim jedinicama, dominira Stranka pravde i razvoja.

Erdogana i SPR-a da što najduže ostanu na vlasti. Da li je kalifat

Da li je kalifat moguć? Nema dima moguć? Nema dima bez vatre...
bez vatre...

ИА РЕГНУМ

Решение сменить статус Айя-Софии является концом светской Турции

Собор Святой Софии – важный исторический памятник, который не должен быть использован в политике

Государственный совет принял решение об изменении статуса собора Святой Софии с музея на мечеть. Отменен постановление Кабинета Министров от 24 ноября 1934 года, которое сменила статус Собора Святой Софии на музей. Решением, которое вызвало бурную реакцию, препятствие тому, что бы Собор Святой Софии стал мечетью, было устранено.

Ценность Айя-Софии различается среди слоев турецкого общества. Например, сторонники ПСР-ПНД используют собор для пропаганды, определяя его как «право на меч» и «право на завоевание». Таким образом они создают политический процесс. Приверженцы классической тюрко-исламской традиции и республиканцы-интеллигенты относятся к «завоевательным» обсуждениям о Соборе Святой Софии в мирном духе и рассматривают народы и религии как объединяющий духовный источник. Правда в том, что на данный момента Турции очень нужен именно такой подход.

Турецкой республики не было полномочий «секуляризировать» Собор Святой Софии в 1934 г.

Ученые, занимающиеся исследованием Византийской и Османской истории, в частности, отмечали такие вопросы, как сохранение исторического облика, продолжение показов Византийских и Османских памятников культуры, проведение массового туризма в безопасном режиме и принятие необходимых мер при землетрясениях, которые являются приоритетными.

Как известно, Собор Святой Софии, который служил мечетью с 1453 по 1934 года, был предоставлен фондом, основанным Фатихом Султаном Мехмедом. После провозглашения Турецкой республики в 1923 году представительство и руководство этого и подобного ему фондов перешли в Главное управление фондов. Айя-София использовалась в качестве мечети до конца 1920-х годов, но эта ситуация изменилась с 1931 года, когда команда, проводящая реставрацию, которая началась по необходимости, обнаружила мозаичные рисунки. Важность этого исторического приобретения побудила и убедила Совет Министров того времени передать управление и контроль над зданием Министерству образования.

В результате смены руководства, которое произошло одновременно со сменой функций, статус Собора Святой Софии был изменен на музей. В настоящее время Айя-Софию возглавляет Министерство культуры и туризма, которое вышло из состава Министерства образования. С одной стороны, функции здания расширились с целью удовлетворения растущих желаний мусульманской общины. В 1991 году часть здания Айя-Софии под названием Хюнкар Махфили, была открыта для богослужений мусульманской общины, а с 2016 года в Соборе Святой Софии постоянно начал служить имам.

Вместе с этим, на протяжении многих лет звучали различные голоса Министерства культуры и туризма, которые утверждают, что оставить вопрос об этом здании будет неправильно. Эти люди утверждают, что фонды, которые управляют недвижимостью фонды, являются вечными и неизменными, поэтому у Турецкой республики не было полномочий

«секуляризировать» Собор Святой Софии в 1934 году. Согласно этому утверждению, руководство здания располагается в Главном управлении фондов. В последние годы Главное управление фондов открыло для мусульманских богослужений и другие величественные памятники культуры Византийской эпохи. В качестве негативного примера у нас есть управление и предпринятые изменения с 2013 года в другой Айя-Софии, находящейся в Трабзоне, которые вызвали возражения и критику. Чтобы сделать это историческое здание подходящим для богослужений, внутри были установлены ширмы, которые портили внутреннее убранство храма, а византийские мозаики были покрыты деревом. А Малая Айя-София во Фракийском городе Визе, хоть эта тема и не затрагивалась много, была серьезно повреждена во время реставрации в 2006 году.

Есть интересная претензия к Ассоциации фондов и исторических памятников, которая подала в суд на Государственный совет в 2016 году. Она утверждает, что подпись президента Мустафы Кемала Ататюрка, которая находится под решением, была поддельной. В резолюции, одобренной Ататюрком, но требующей отмены, говорится, что «уникальный архитектурный памятник искусства, мечеть Святой Софии в Стамбуле, своей исторической ценностью будет радовать весь Восточный мир и даст человечеству новое научное учреждение, изменение его статуса на музей было одобрено и принято».

Споры об Айя-Софии продолжаются с начала 2000-х годов. Собор Святой Софии, один из самых посещаемых ежегодно исторических сооружений Турции, стал самым посещаемым музеем Турции в 2015 году с 3 миллионами 425 тысяч посетителями. В 2017 году это число сократилось до 1 миллиона 892 тысяч.

Впервые на митинге в Текирдаге 16 марта 2019 года гражданин призвал сделать Собор Святой Софии мечетью. Тогда Эрдоган сказал: «Мы построили большую мечеть Чамлыджа. Она больше Айя-Софии в 4-5 раз. Это самая большая мечеть на азиатской стороне, во всем Стамбуле и Турции. Дело не в этом, а в том, что здесь есть политическая сторона. Вы не будете заполнять Султанахмет людьми, которые мо-

ляются на стороне, давайте заполнять Собор Святой Софии. Давайте не будем играть в эти игры, это все бессмысленно. Мы очень хорошо знаем, что делать и когда. Мы не действуем, только потому что эти бесчестные люди так говорят». Через неделю после этого заявления он изменил свое решение после местных выборов 31 марта: «Изменение названия этого места в музей было огромной ошибкой. Теперь, когда есть такое активное требование, пришло время снова сделать собор мечетью», - сказал он.

Собор Святой Софии – это прекрасный и важный исторический памятник, который нельзя использовать в местной и региональной политике. Один за другим власти Византийской, Османской и Турецкой Республики сохранили этот памятник от разрушительных последствий того времени и сумели сохранить его ценность не только для себя, но и для всех будущих поколений, включая нас. Нынешнее турецкое правительство должно продолжать эту защитную и ответственную традицию в руководстве. Это имеет важное значение для сохранения оставшихся работ Византийской и Османской истории, культуры и искусства, для освещения прошлого и передачи его будущим поколениям.

Отступление от принципов Кемализма

Недавние изменения в общественной жизни Турции и открытие Собора Святой Софии в качестве мечети являются историческими переломными моментами в «Турции Ататюрка». Например, глава ПСР и президент Эрдоган назвал первого главу НРП и первого президента Ататюрка «проклятым за то, что он нарушил свое долговое обязательство». После этого то же заявление повторил глава по делам религии Али Эрбаш во время проповеди с мечом в руке в день открытия Айя-Софии. Как «совпадение», в день, когда Собор Святой Софии вновь стал мечетью, Аныткабир (мавзолей Ататюрка в Анкаре) также был закрыт для посещения под предлогом «дезинфекции».

Нобелевский лауреат Орхан Памук заявил, что решение сменить статус Айя-Софии является концом светской Турции. Ибрагим Карагуюлле, главный редактор газеты *Yeni Şafak*, не-

смотря на все экономические и социальные проблемы, говорит: «сегодня пришел конец периода упадка и надзора - это начало нового периода подъема». Мустафа Армаган, турецкий историк и поклонник Эрдогана в своем видео, в котором он объясняет проповедь главы по делам религии с мечом в руке заявляет: «Это возвращение Османской империи».

«новый Османизм» или «халифат»

Это факт, что ПСР уже 19 лет находится у власти, успешно отбиваясь от многих попыток избавиться от «Хранителей режима». Даже за эти 19 лет понятия «новый Османизм», или «исламский союз» или «халифат» обрели силу. Кто может стоять перед лицом радикальных изменений в Турции? Кемалисты, НРП и все оппозиционные группы были разделены. Сейчас в судебной системе, в законодательстве, в бюрократии, в ВС Турции, во всех подразделениях безопасности и разведки главенствует ПСР. В Турции, которая борется с десятками больших проблем, ПСР все еще остается правящей партией.

В результате действия власти направлены на политическое насилие. Такой вывод одно сделать, потому что открытие Собора Святой Софии в качестве мечети было превращено в политическое шоу. Этими шагами ПСР пытается сохранить основную поддержку, которую она потеряла из-за экономического кризиса и нарушений закона, она пытается сохранить свою основу, которая начала распускаться из-за новых политических партий. Они без всяких помех воплотили в жизнь статью из одного «политического исламистского» агентства, связав по рукам ВС Турции и НРП, с поддержкой ПНД и даже «Глубинного государства».

Можно подумать, что его действия будут продолжаться в том же ключе. Буквенной реформы, скорее всего не будет! Но провозглашение халифата это другое. С точки зрения ПСР существуют аспекты, которые могут быть реализованы. Кроме того, для политических исламистов, отмена халифата - это несравнимая с Айя-Софией, потеря. Есть даже те, кто связывает с этим беспорядки, которые происходят в исламском мире.

Самое главное – это то, что быть избранным халифом означает больше не участвовать в выборах и никогда не быть обязанным давать отчеты своим действиям. Для Эрдогана, который погряз в коррупции и преступлениях, это и будет путем спасения. И снова халифат, согласно административному пониманию ПСР, на самом деле не является полной сменой республиканского режима, и к тому же, он существовал до 1924 года. Таким образом, становится возможным провозглашение Халифата, как и в случае с Айя-Софией, посредством убеждения членов НРП и «хранителей режима», которые находятся у власти или, связав их по рукам с поддержкой общественности.

По правде говоря, в сегодняшних условиях, халифат оказывает не объединяющее, а совершенно обратное влияние на исламский мир. Это уже другая тема. Иран, Египет, Сирия, Ирак, Марокко и многие исламские страны больше не поддерживают эту идею. Внутри Турции Эрдоган остается без поддержки некоторых групп. Провозглашение халифата в сегодняшних политических условиях не принесет никакой пользы ничему, кроме самого Эрдогана и того, чтобы ПСР продолжали оставаться у власти. Возможен ли халифат? Нет дыма без огня...

DODATAK

**Govor predsjednika Republike Srpske
Milorada Dodika**

**Govor predsjednika Republike Srbije
Aleksandra Vučića**

**Govor Njegove svetosti,
Patrijarha srpskog Porfirija**

Milorad Dodik

"Oluja" zločinački poduhvat SAD-a prema Srbima

Dragi prijatelju, predsjedniče Republike Srbije gospodine Vučiću, Vaša Svetosti, predsjednici narodnih skupština, vlada, srpski članu Predsjedništva, svi vi ovdje, braćo i sestre, okupljeni na ovome mjestu da u tuzi još jednom se prisjetimo, onoga što oni nazivaju "Olujom". To je bio udruženi zločinački poduhvat Sjedinjenih Američkih Država, njihovih planova, monstrumskih planova prema Srbima. Zajedno sa korištenjem hrvatske vojske koja je to jedva dočekala da očisti, etnički očisti taj prostor i učini ga tužnim danas i svih ovih godina i decenija. Zločinački poduhvat koji je planiran koji nije bio refleks. Kao što ste mogli da čujete ovdje, Hrvati su angažovali preko 200.000 vojnika, a stanovnika je bilo 200.000. Znači na svakoga, znači na svako bespomoćno dijete, ženu, starca angažovan je po jedan vojnik sa ogromnom tehnikom doniranom od strane Sjedinjenih Američkih Država koji uporno u kontinuitetu prema Republici Srpskoj i srpskom narodu, i Srbiji, čine uvijek negativno. I onda kad se raspada ova zemlja i onda kad su nas bombardovali, a nakon toga i Srbiju, pa sve do ovih kolona, i mnogo čega drugoga, odlaskom naših ljudi, komandovao je američki ambasadoru Zagrebu gospodin Galbrajt, koji

---

"Oluja" je bio udruženi zločinački poduhvat Sjedinjenih Američkih Država.

---

nije imao srama da se skloni i učuti nego je sve učinio da to bude uspješna akcija kako su oni to zvali. To se ne može oprostiti. Može

---

To se ne može oprostiti. Može Amerika da bude koliko hoće velika ali je unižena i mala, jer uporno prema jednom malom narodu, dostojnom slobode, pokušava da održi taj negativni odnos,

---

Amerika da bude koliko hoće velika ali je unižena i mala, jer uporno prema jednom malom narodu, dostojnom slobode i država, pokušava da održi taj negativni odnos, i da taj negativni odnos i dan danas upražnjava, i prema Srbiji u vezi Kosova, ne uvažavajući nijednu racionalno i realno stvar

naroda koji tamo živi iz Srbije, koji ima pravo da se bori za svoj teritorijalni integritet i suverenitet, a i Republike Srpske koja je dobila prava Dejtonskim sporazumom. Amerika je od prvog dana krenula da ruši prava Republike Srpske prema Dejtonskom sporazumu i tu nije prestala, računajući na nas, dobre ljude, koji smo zbog toga možda i skloni da ne kažemo sve. Učili su nas mnogo puta i odgajali nas da, pogotovo u komunističkom sistemu, da o našim stradanjima i našim patnjama ćutimo. Gotovo da je bio uobičajen refleks srpskog naroda: ne govori o svojim stradanjima da ne bi onoga ko je počinio zločin slučajno uvrijedio. Tek prije devet godina zahvaljujući jednom upornom čoveku, Srbinu, gospodinu Vučiću, deveti put smo ovdje, da obilježimo stradanje, da kažemo onim satrapima, koji kažu "Mogu da razumijem zašto oni iz Krajine obilježavaju, ali zašto Republika Srpska i Srbija?", pa majmune zato što je tu jedan srpski narod koji je istjeran iz Krajina, zato što je ovo srpska država Republika Srpska i zato što je Srbija srpska država, i zato što ste pobili naše ljude, zato što ste ubili devet naših civila na Petrovačkoj cesti, od toga četvoro dece. Eto zato. Što ne umukneš bar danas? Pa nam govore što ćemo u Prijedoru? Pa gdje da dođem? Nisam ovdje došao da omalovažava bilo koga, ni Vučić, ni ja, od onih koji su stradali, a nisu isti kao mi. Samo prije mjesec dana niko nije smetao, niti je bilo ko šta rekao u ovom gradu kada su Bošnjaci obilježavali svoje stradanje. Mi smatramo da to tako treba da bude. Zašto onda vi mislite da mi nemamo pravo, ko ste vi više da nama držite predavanje o tome? Ko? Ko ste vi da

---

Nisam ovdje došao da omalovažava bilo koga, ni Vučić, ni ja, od onih koji su stradali, a nisu isti kao mi.

---

kažete o tome za Prijedor ne može?

Ko si ti Kandička, i neka tamo Biserka, kako se zove, da govoriš šta mi smijemo ili ne smijemo?

Ovo je izabrano zato što je Prijedor mjesto susreta kolona i stradanja. Ovo je grad stradalnik i ovo je grad junak, zato smo ovdje upravo večeras. Da se prisjetimo svih onih naših strada-

lih. Duša me boli. I da kažem, ne znam da li je to rečeno udruženi zločinački poduhvat Sjedinjenih Američkih Država i Hrvatske na neuki, nenaouružani, nebranjeni srpski narod. Znam da im niko

neće suditi ali računam da su ljudi, ili bar mislim da jesu, i da će neka generalna ljudska Božija pravda negdje ih stići. I da će možda kad im

bude najteže sjeti se da su napravili zlo, eto toliko mogu, kad bi mogao mnogo više bi, ali ne mogu. Ali nikada neću oprostiti bez obzira što nas naša vjera uči o tome, nikada neću dozvoliti da bilo ko omalovažava srpski narod, naše stradanje, Republiku Srpsku kao našu državu. Ne zanima mene Bećirović ona luda koja se zabavila sama sa sobom i samo sjedi i smišlja šta bi mogao da prigovori Srbiji, Republici Srpskoj. A ja čitam, da, to i radi zato što vidi da smo bolji, zato što nismo ogrezli u mržnji, zato što ne mrzimo. Zato što zovemo na dijalog, nema upornijeg čovjeka, čak i mene nekad nervira, koji uporno zove na dijalog od Vučića. Oni to stalno odbijaju. Dijalog, mir, bezbjednost. Šta ste čuli od gospodina Vučića, od nas sviju, osim toga? Zašto ne dozvolite da se u miru skupimo ovdje, bez obzira što sada neka druga oluja ovdje prijeti da ugrozi ovo naše okupljanje. Ponosan sam na vas jer ste došli, a znali ste da je moguće da negdje bude neka oluja. Negdje, u nekim svojim primislima ja to povezujem sa onom olujom i ovom koja nas nije sprečila da danas budemo ovdje sa svim našim ljudima. Danas smo odlučili, možda je prošlo dosta godina, ali danas smo odlučili, da borcima Vojske Republike Srpske Krajine ovdje izjednačimo status sa borcima Vojske Republike Srpske. Danas i juče, moram vam reći, zahvaljujući predsjedniku Vučiću i njegovom timu, napravili dosta dobrih poslova. Ojačali naše uvjerenje i podršku jedni drugima. Iako je mir neophodan a jeste, i ako moramo da sravnimo naše bilanse, onda ćemo reći, da eto Hrvatska je napravila jednu državu, a srpski narod je napravio dvije države

i Republiku Srpsku i Srbiju i borićemo se jednako za to. Živela Srbija! Živjela Republika Srpska! Živio predsjednik Vučić koji garantuje bezbjednosti i stabilnost. Živi i zdravi bili! Ponosan sam na naše Krajišnike koji su ostali, Jovana, je l' tako? Koja je tako divno govorila. Nisam znao kako ću da poslije nje da izađem, ali očigledno da sam uspio. Prijatno!

Nikada neću oprostiti bez obzira što nas naša vjera uči o tome,

---

Danas smo odlučili, možda je prošlo dosta godina, ali danas smo odlučili, da borcima Vojske Republike Srpske Krajine ovdje izjednačimo status sa borcima Vojske Republike Srpske.

Prijedor, 04.08.2023. godine

Aleksandar Vučić

Uvek ćete imati podršku svoje Srbije

Vaša Svetosti, poštovani predsedniče Republike Srpske gospodine Dodik, poštovani članе predsedništva Bosne i Hercegovine gospođo Cvijanović, uvaženi predsednici narodnih skupština Republike Srbije i Republike Srpske, predsednici vlada Republike Srbije i Republike Srpske, Vaša preosveštenstva, časni oči, dragi narode, poštovani Prijedorčani hvala vam što ste večeras u ovolikom broju na gradskom trgu u Prijedoru, hvala vam što se niste uplašili svih pretnji prethodnih dana i nedelja. Ja ću večeras da govorim nešto kraće, neću da čitam sa papira, iako je uvijek pametnije pročitati ono što napišete, tada ne rizikujete da napravite grešku ili da vas emocije savladaju. Govoriću zato što nekako poslednjih dana smo svedoci tolikog licemerja, toliko dvostrukih standarda u ponašanju velikih sila prema nama Srbima. Sa toliko problema se suočavamo, da ponekad i mi koji moramo da brijemo i da vodimo računa o narodu i građanima koje vodimo, moramo da damo oduška i sopstvenim mislima i sopstvenim emocijama. Danas smo bili na Petrovačkoj cesti, na samo jednom mestu u toj najtužnijoj koloni, napravljenoj još od 1945.

Govoriću zato što nekako poslednjih dana smo svedoci tolikog licemerja, toliko dvostrukih standarda u ponašanju velikih sila prema nama Srbima.

---

godine na tlu savremene Evrope, o čemu svi namerno ćute, u celoj Evropi niko o tom neće da govori. Koristiće sve moguće izra-

ze egzodus, pogrom, progon, sve, ali vam nikada neće reći da je to najveće etničko čišćenje na evropskom tlu od 1945. godine na

---

Pa kako to pre samo 30 godina je bilo 700.000 Srba u Hrvatskoj, a danas svega 112.000 po popisu koji oni reklamiraju.

---

ovamo. Videćete i mnoge srpske stvarne i lažne intelektualne i krugove i u Beogradu i u Zagrebu i u mnogim drugim gradovima, koji će sve moguće izraze sveta da upotrebe samo nikada neće reći da je to bio zločin etničkog čišćenja, a kada

pogledate brojeve, da ne ulazite ljudske sudbine, a ovo su ljudi, ne klikeri i brojevi. I Jovana Damjanić, danas Đaković, sa svojom decom i njena sestra sa svojom decom i svi oni su ljudi. I srce i dušu imaju. Ali da analiziramo iz njihovog ugla i kažemo „Ne, ne, nisu ljudi, brojevi su“. Pa kako to pre samo 30 godina je bilo 700.000 Srba u Hrvatskoj, a danas svega 112.000 po popisu koji oni reklamiraju. Pa šta se desilo sa tim ljudima?! Pa kako nestadoše toliki ljudi, zbog čega nestadoše?! Što im je mnogo dobro bilo, što je mnogo lepo bilo?! Ili zato što ste učinili težak zločin protiv jednog naroda. Zašto sam pomenuo Petrovačku cestu, mi u savremeno vreme živimo od dana do dana. Nikog nije briga za to što smo mi večeras ovde, sutra ide drugi dan, svi imaju neke svoje probleme. Niko nikog ne želi ni da sasluša kamo da ozbiljnije analizira nečije reči, da sagledava budućnost. Kada smo pre nekoliko godina predsednik Dodik i ja doneli odluku, nije bila moja odluka, bila je zajednička odluka, da budem sasvim fer i pošten prema predsedniku Dodiku, da zajednički obeležavamo sve naše nesreće, stradanja, ali i dobre stvari iz naše prošlosti, razgovarali smo i o Petrovačkoj cesti. Ja sam rekao da Srbija preuzima na sebe da izradimo spomen krst, spomen kapelu, pomoći ćemo manastiru Rmanj, pomoći ćemo sve što možemo i u ove četiri opštine gde su Srbi većina koje pripadaju Federaciji. Za ljude koji ne znaju, izgradili smo, postavili mali drveni krst da obeleži stravično tragediju, mesto gde je baka Darinka Drča izgubila svoje unučiće, decu Jovicu Drču i Mirjanu Drču, mesto gde su poginula deca od 9 i 11 godina, Žarko i Nevenka Rajić, mesto gde su poginuli otac

---

Šta se desilo sa tim ljudima?! Kako nestadoše toliki ljudi, zbog čega nestadoše?!

---

i sin, dete, dečak 13 godina Darko Vuković. Pazite decu su nam pobili a videli su.. Danas sam... 28 godina razmišljam kako izgleda to mesto, kakva je to Petrovačka česta. Nisam išao tim putem

AVNOJ-a ranije. Sve sam znao u bivšoj Jugoslaviji, nema mesta nema, sela koja je ne znam, eto nisam nisam bio i 28 godina razmišljam kako je to moguće? Kako je moguće da greškom gađate

decu i starce? Evo danas kada vidite mesto jasno je da greške nije bilo, nemoguće je da ste na onakvom prostoru napravili grešku. Ja znam kako izgleda MIG 21. Znam da je nemoguće da napravite grešku, sve ste videli, sve vam je bilo jasno.

Kako je moguće da greškom gađate decu i starce?

Hteli ste da ubijete i decu i njihove deke i bake, jasno vam je bilo da tu nema ni oružja i oruđa niti bilo čega. Ali šta se onda događa, u Beogradu se donosi odluka za pokretanje postupka i podiže se optužnica protiv onih koji su učestvovali u ubijanju te dece. E sada da vidite kakvi smo i mi Srbi, a da vidite šta nam rade svi ostali. Niko iz sveta nije rekao, niko ni iz jedne zemlje sa zapada nam nije rekao „odličan posao je uradilo tužilaštvo za ratne zločine, ne sme dečija smrt da bude ne kažnjena“. Čutili su kao zaliveni. Protiv mene je krenula sveopšta hajka u svim hrvatskim, ako hoćete i sarajevskim medijima i mnogim drugim. Opšta hajka traje danima, nedeljama. Jeste primetili da se neko u Srbiji zabrinuo pa reagovao?! Ma ne! Čute! „Da ne budemo mi baš... pusti ovu budalu Vučića nek se on bori tamo sa njima da mi ne rizikujemo ništa“. A mi smo nastavili da radimo. Kada sam onda ukazao strancima „Ljudi hoćete li da ostavite da smrt i da pustite da smrt Žarka, Nevenke, Darka, Jovice da bude ne kažnjena“. Muk, tišina!

Baš ih briga. Baš ih briga zato što su to srpska deca. A srpska deca ma kako to jezivo zvučalo, nisu baš deca, neka druga su deca i nečija tuđa su deca. A naša su samo za nas deca. I zato od njih ne očekujte suzu i naše suze nikada roditelja neće imati sem nac samih i zato je važno da mi budemo okupljeni, da mi Srbi budemo jedinstveni, da mi znamo šta nam je činiti, da se mi ne damo, da si mi držimo zajedno i da mi kažemo šta je to što se dogodilo i da od toga nikada ne odustanemo. I na tom malom primjeru tog parčeta puta, put pet i po metara širok, nikakav, na tom malom parčetu puta je toliko zločina napravljeno. Podigli smo mali, drveni krst, mali, drveni krst, srušili su nam ga.

Pozvali su me telefonom i rekli: predsedniče ono malo para što smo dobili mi smo napravili bili taj drveni krst, krenuli da pravimo kapelu, možete da date, da obezbedite para da napravimo malo veći ali mali aluminijumski krst, nećemo nikoga da povredimo, da ipak obeležimo. Angažovao se i vladika Sergije i svi. Ja kažem: napravite, molim vas, uplatićemo odmah. Napravili smo malo veći

---

E sada da vidite kakvi smo i mi Srbi, a da vidite šta nam rade svi ostali.

---

aluminijumski krst, da se zna da su nam tu deca stradala, nevina deca. Porušili su nam i taj krst. Onda su me pozvali rekli: pred-

---

Prijedor je bio prva najtužnija stanica te kolone koja je bežala od Petrovačke ceste i od svih cesta na kojima su nam ljudi stradali. Negde na putu ka slobodi, ka čekanju nekog novog života,

---

sedniče šta ćemo? Ja sam rekao sad napravite četiri puta veći krst. Sada stoji četiri puta veći aluminijumski krst.

Sruše li i ovaj, ja im kažem napravićemo deset puta veći i pravićemo ga tako da nikada neće moći da ga sruše, nikada tu decu neće moći da

otmu iz naših srca i naše duše. Ma koliko da su ih ubili. I nije ovo priča o tim ubicama. Ovo je priča o svim ubicama, svima onima koji misle da imaju pravo da se iživljavaju nad našim narodom. Prijedor? Zar treba da se stidimo što smo u Prijedoru? Zar Prijedorčani treba da se stide što su Prijedorčani? I danima to slušam. Šta ćete baš u Prijedoru? Znete li od koliko sam to Srba čuo? A što da ne idem u Prijedor? Prijedor je bio prva najtužnija stanica te kolone koja je bežala od Petrovačke ceste i od svih cesta na kojima su nam ljudi stradali. Negde na putu ka slobodi, ka čekanju nekog novog života znajući da im pod onima koji su im decu ubijali nema života i nema spasa i nema opstanka. Pa nemojte u Prijedor, tamo su Srbi počinili teške zločine. Je li? Dobro. Ja sam uvek bio za to da svi koji su činili zločin odgovaraju i mi Srbi kada ih počinimo kao i svi drugi.

A vi to govorite za Prijedor? Za junačko Potkozarje koje je takvo krvavo stradalo o od `41. do `45., koje se mučilo i borilo uvijek kroz svoju istoriju. Zar da svakom Srbinu i svakom Prijedorčaninu stavite žig na čelo? Evo mene ovde sa vama. Došao sam, rođen sam u Beogradu, došao sam ovde kod vas u Prijedor da vam kažem da sam ponosan što sam sa vama i znam da ovde živi dobri i poštteni i čestiti ljudi, a ne nekakvi zločinci. Ljudi koji znaju šta je sloboda i koji su uvijek čuvali svoju slobodu.

Vidite, danas je Republici Srpskoj teško. Ja sam Mileta malo pre slušao, ne pamtim kada je sa ovoliko emocija govorio, teško je i njemu, neće on to da vam kaže. Teško je i Željki, i Stevandiću i svim ljudima protiv kojih su podigli sankcije. Praviće se da nije. Govoriće

---

Danas je Republici Srpskoj teško.

---

vam da je lako. A i sami će da vide i oko sebe mnoge koji će da kažu: ma nije to ništa, sitnica, ali će da čute kao zaliveni da slučajno ne bi i oni dobili sankcije. Nagledao sam se ja toga, nagledao sam se ja toga oko sebe koliko god hoćete, da znate. A ne da

vam kažem nešto. I zato sam večeras ovde, zato što sam gledao kad je Srbija zatvarala granice na Drini i nije davala braći iz Republike Srpske i Srpske Krajine da pređu, kada je ljudima iz Krajine koji su tražili hleb i dom nije davala da skrenu s autoputa, da ne bi uznemirili nekoga pred izbore. I nikada više Srbija neće da zatvara svoje puteve za svoju braću i za svoj narod.

Mi ćemo da kažemo, jedna mala slobodarska Srbija neće da uvodi sankcije i pomoći će Republici Srpskoj na svaki mogući način.

I Srbija će biti uz svoj narod i baš me briga koliku ću cenu i lično da platim. I bilo ko drugi. Nema više barijera za naš narod, nema blokada. Uvijek ćemo biti uz naš narod u Republici Srpskoj ma kakva muka da pogodi naš narod. Lako je biti kada je lepo, lako je biti kada treba da dijelite dobro. Posao Srbije, naš zadatak, naša obaveza, naša dužnost, naša sveta dužnost je da budemo uz narod Republike Srpske kada je teško, kada vam najmoćnija sila uvodi sankcije. Da, mi ćemo da kažemo, jedna mala slobodarska Srbija neće da uvodi sankcije i pomoći će Republici Srpskoj na svaki mogući način. I ne možete, da vam kažem, oni neretko misle da sam lud znate zašto? Zato što misle da na hrabrost imaju pravo samo oni koji tapšu po nekim ambasadama, a i ovi valjda drugi ljudi moraju da budu kukavice kako nam obeležavaju narod. Kako vam se približi 4. avgust, 5. avgust obratite pažnju svi koji bi voljeli da Srba nigde nema na svim društvenim nam crtaju traktore pošto su oni valjda veliki junaci, a mi kukavice. Pošto su oni svojim junaštvom američkim oružjem i oruđem i njihovom logističkom podrškom proterali gotovo, goloruki narod uz ćutanje sramno ćutanje Srbije u tom trenutku. Dakle, uz sve to, ali su svi u Prijedoru kukavice pa su svi svuda kukavice i onda oni ljudi stvarno poveruju u to. Mi se stvarno trudimo da razgovaramo sa svima, pa i danas na ovoj konferenciji za novinare koju smo Mile i ja držali, ja se potrudio da budem fin podržavam teritorijalni integritet BiH i sve u redu, ali postavljam samo dva pitanja ako mi podržavamo teritorijalni integritet BiH, a što vi ne podržavate teritorijalni integritet Srbije u skladu sa poveljom UN-a i rezolucijom 1244 i nema odgovora, zato što koje god konkretno pitanje postavim nema odgovora nego Vučić je lud. Onda postavim još jedno konkretnije pitanje, čekajte pa što si ti bio protiv toga

---

Mi se stvarno trudimo da razgovaramo sa svima,

---

da se osnuje konzulat Srbije u Bijeljini, pa evo mi hoćemo da osnujemo koliko god hoćete konzulata osnujte u Srbiji, 50 ih osnujte za svih 50 dobićete dozvolu za 24 sata. Šta je problem da osnuje-

mo konzulat?! Mislite da nam je neko odgovorio? Nije. Znae šta su nam odgovorili? Vučić je kriv zato što nešto nije rekao. Ja sam sada odlučio pošto sam kriv za to što nisam rekao ubuduće lepo

---

Pogledajte do kakvog smo mi ludila i apsurdna došli svi zajedno.

---

da ja njima pošaljem svoje govore šta ću da kažem pa da oni meni lepo odobre šta ću ja da govorim i da to bude jedino rešenje. Pogledajte do

kakvog smo mi ludila i apsurdna došli svi zajedno. Ovo sam vam rekao zato što ja znam da dolaze i predstoje teška vremena. Nimalo nisam naivan, politički sam veteran sa ovima sa zapada sam imao razgovora više nego svi ostali zajedno srpski predstavnici i predsednici u prethodnih, koliko 33 godine. Naučio sam im, oni su veliki i jaki mi smo mali, ali sam im naučio sve trikove da me uplaše teško, da sa njima moramo da radimo moramo, da gledamo u budućnost moramo, ali da nas pravite ludim i ponižavate naš narod, e to nećemo da učinimo i u tome nećemo da učestvujemo. Zato ćemo ono koliko možemo da stvorimo svojim radom koliko novca budemo mogli da imamo ulagaćemo u sve opštine u Republici Srpskoj, pomagamo našem narodu, pomagamo Republici Srpskoj, a siguran sam da će Republika Srpska uvek kada to može pomagati svojoj Srbiji. I da vam kažem kao što rekoh slučajno sam rođen u Beogradu, ne mislim da je to ni nedostatak ne mislim ni da je prednost, svejedno mi je gde je ko rođen. Moj otac je poreklom iz Čipuljića jedno malo srpsko selo kod Bugojna. Ja sam se uvek nekako osećao kao prekodrinski Srbin i kada bih dolazio u to malo mesto, okupljamo se na nekom mostu na reci Poričnici i kako se priđe veče tako se meni obraćaju pa govore kako sam stariji bio 'znaš vi u Srbiji nikada nećete moći da razumete koliko mi Srbi sa ove strane Drine volimo Srbiju, mi za vas ne znamo ni da li ste čuli da ovde postojimo, ne znamo ni šta mislite o nama, ali vi nikada nećete razumeti i nećete znati koliko vas volimo.' Pa ja danas ovde u Prijedoru hoću vama da kažem, danas kada

---

Pa ja danas ovde u Prijedoru hoću vama da kažem, danas kada znamo ponovo i šta je Jasenovac, danas kada se ponosimo svojim rodom imenom i prezimenom, da se ne stidimo već ponosimo svojom čestitom i slavnom prošlošću,

---

znamo ponovo i šta je Jasenovac, danas kada se ponosimo svojim rodom imenom i prezimenom, da se ne stidimo već ponosimo svojom čestitom i slavnom prošlošću, danas kada nam deca ponovo znaju šta je Jasenovac, danas kada nam deca znaju šta je 'Oluja'. Ja samo hoću da vam kažem da vi ovde u Prijedoru, Banjaluci, Bijeljini, Zvorniku,

Trebinju, Doboju, svakom drugom mestu u Republici Srpskoj, a to niko ne može da nam zabrani i ne sanjate koliko vas volimo,

koliko nam značite i koliko bez vas ne možemo. I za kraj, za naše krajišnike, za vas koji ste došli i u Prijedor iz Knina, Lapca, Benkovca, Gračaca, Obrovca, Korenice, Srba svakog drugog mesta, Strmice, svakog drugog mesta. Neki kažu izgubili ste teritoriju, ali smo dobili vredne i poštene ljude, dobili smo ljude koji nam

---

Uvek ćete imati podršku svoje Srbije, Srbija nije tamo daleko i tamo negde,

---

dan danas donose medalje sa takmičenja u matematici, dobili smo ljude koji danas imaju svoju decu koja nose baklju slobode, koji su najuspešniji sportisti, koji su najvredniji, najmarljiviji radnici, dobili smo ljude koji podižu Srbiju, koji podižu Srpsku koji zajedno sa nama nikada neće zaboraviti ono što se dogodilo, ali koji će da gledaju budućnost i koji će da čuvaju to jedno malo slobodarsko pleme u srcu Evrope koje zna šta znači sloboda i vrednuje više od svega. Mi ćemo da gradimo našu zemlju, da gradimo našu Srbiju siguran sam i ovde da ćete da gradite Republiku Srpsku. Ali ono što nikada ne smemo da izgubimo iz vida, to je da čuvamo ono što je naša najviša vrednost, ono po čemu smo poznati po čemu nam se dive i oni koji govore sve najgore svakoga dana, a to je naša ljubav prema slobodi. Od slobode nema važnije reči, nema važnijeg pojma nema ničega važnijeg na svetu od slobode, čuvaćemo slobodu našeg naroda, čuvaćemo i slobodu Srbije, uveren sam da ćete sačuvati i slobodu Srpske. Uvek ćete imati podršku svoje Srbije, Srbija nije tamo daleko i tamo negde, Srbija je u svim vašim srcima baš kao što je Republika Srpska u našim srcima i baš kao što su svi krajišnici u srcima svih nas i u Srbiji i u Republici Srpskoj. Neka živi Prijedor, neka živi Republika Srpska živela Srbija i hvala vam na ovom veličanstvenom dočeku, hvala mnogo!

Neka živi Prijedor, neka živi Republika Srpska živela Srbija,

---

Mnogo vas volim, živeli i pozdrav vama i vašim porodicama!

Prijedor, 04.08.2023. godine

Patrijarh Porfirije

Budimo ljudi

Vaša preosveštenstva, uvažena gospodo predsednici Republike Srbije i Republike Srpske, svi po činu i redu, po dostojanstvu braćo i sestre, sabrali smo se ovde da se pomolimo za našu braću i sestre iz Dalmacije, Like, Banije i Korduna, kojima je u leto 1995.godine Prijedor bio prva stanica spasa tokom nebivalog po razmerama na evropskim prostorima, nasilnog egzodusa našega naroda. Neki su zastali i ostali ovde, neki su nastavili dalje, nadajući se da će nekog leta doći lepši dani. Ipak, za njih 1893 nije bilo nade za lepše i bolje dane.

Danas smo ovde sabrani u molitvenom sećanju na prognane, nastradale, na nestale i njihove grobove ne opevane. Zbog toga vas, braćo i sestre, pre svega i jedino pozdravljam imenom Gospoda i spasa našega Isusa Krista, prvog stradalnika, prvog izbeglice izgnanika, prvog mučenika, ali i onoga koji je svojim vaskrsenjem, pobedom nad smrću dao smisao svakom mučenju, svakom stradanju, pa i onom koje je snašlo naš narod, strašnih avgustovskih dana 1995.godine. I ovog leta prinosimo naše molitve za pokoj duša postradalih u proteklim ratovima. U julu sam bio u Bratuncu, gde smo uzneli molitve za stradanje u srednjem Podrinju i Birču. Leto je vreme kada se sabornom molitvom sećamo i sveštomučenika i mučenika eparhija Dabrobosan-

---

Danas smo ovde sabrani u molitvenom sećanju na prognane, nastradale, na nestale i njihove grobove ne opevane.

---

ske, Gornjo-karlovačke i Bihaćko-petrovačke. Leto je vreme sabornog sećanja na stradanja u Prebilovcima, kada je u hercegovačkim jamama letnji žamor nestao u jednom trenu, u jednom danu. Leto

---

Cela Kozara je mučenička. je vrijeme koje nas sabira i danas u eparhiji Banjalučkoj, podno Kozare, gore stradanja. I ovde je u leto 1941. strahovita tama progutala letnji žamor.

Ilindan, avgusta 1941. u Prijedoru, Ljubiji, upisan je u molitveni diptih svetih mučenika. Cela Kozara je mučenička. Braćo i sestre, niko nema ekskluzivno i elitno, izuzetno pravo na ljubav prema svojoj kućim svojim bližnjima, svojim roditeljima, braći i sestrama, svome narodu, niko nema izuzetno i samo za sebe rezervisano pravo na jedinstvo svoga naroda. Niko nema ekskluzivno i elitno, izuzetno pravo na bol, na tugu, na oplakivanje svojih žrtava, na sećanje na njih i na molitvu za njih. Neki su se ipak odvažili da mere bol i određuju koju majku može da boli gubitak deteta a koju ne može. Da kažu da neki bol nije bol. Mi znamo da bol zbog izgubljenog deteta, srodnika oseća svaka majka, svaki čovek bez obzira kom narodu pripada i kom se Bogu moli. Bol nema ni naciju ni veru, bol svake majke, pa i naše, srpske majke, bol svakog čoveka, pa i našeg srpskog čoveka jeste bol majke i čoveka. Bol je bol, ma čiji bio. Danas smo se sabrali ne samo zbog toga što imamo pravo i mi na svoj bol i sećanje na svoje bližnje, nevino postradale, nego pre svega zbog toga što imamo potrebu da se molimo Bogu za spasenje njihovih duša. Činjenica da se molimo za svoje postradale, mi znamo ne znači da se ne sećamo bola i žrtava drugih. Naprotiv, moleći se za svoju nevino postradalu braću i sestre pravoslavne Srbe, znamo i za bol majki bošnjačkog i hrvatskog naroda i poštujemo njihove žrtve. Molimo se da Bog da utehu svima, i nama i drugima. Kao pravoslavni hrišćani, paradoksalno možda će neko reći i glupo, pozvani smo da tako postupamo čak i onda kada neki drugi predviđaju i ignorišu naš bol i naše žrtve. Sabrali smo se da molimo i za mir u nama i među nama, ali i koliko do

---

Mi znamo da bol zbog izgubljenog deteta, srodnika oseća svaka majka, svaki čovek bez obzira kom narodu pripada i kom se Bogu moli.

---

nas stoji i za mir među svim ljudima i narodima na koje nas je Bog uputio da delimo isti životni prostor. Mi znamo dobro da je preduslov svakog mira, mir sa Bogom, da nema mira bez mira Božijeg u nama bez života po zapovestima Božijim.

Bez molitve Bogu, naša molitva koja se zove liturgija kao molitva crkve počinje rečima 'U miru Gospodu se pomolimo', pa kaže 'za višnji mir i spasenje svega sveta Gospodu se

pomolimo', bezbroj puta u toku liturgije ponavljamo mir ti, mir vama, mir svoj dajem vam, mir svima. Konačno liturgiju završavamo rečima 'u miru iziđimo'. Dakle, braćo i sestre mir je najviša vrednost, uslov bez kog nemamo istinskog ljudskog dostojanstva, mir sa Bogom, mir sa sobom, mir sa drugim ljudima, mir sa tvorevinom Božijom, to je ono zbog

---

Dakle, braćo i sestre mir je najviša vrednost, uslov bez kog nemamo istinskog ljudskog dostojanstva, mir sa Bogom, mir sa sobom, mir sa drugim ljudima,

---

čega je Bog stvorio čoveka i svet. Stoga, i sa ovoga mesta apelujem na sve, ali pre svega pozivam verske lidere da učinimo sve da se čuva i izgrađuje mir među ljudima i narodima. Za početak da osećajući bol i rane jednih drugih učinimo sve da se litizam i ekskluzivnost u bolu demontira, jer samo istovremeno vidanje svoga bola i prepoznavanje tuđeg može biti temelj i garant mirnije budućnosti. Budimo elitni u vrlini, u dobru, u milosrđu, u izmirenju, u međusobnom poštovanju, jednom rečju budimo ljudi, kako je govorio blaženopochivši patrijarh Pavle! Ostavimo našoj deci mir, jer mir nije samo odsustvo rata, mir treba da je svakodnevnica u kojem imamo obzira jedni prema drugima, ne iz straha od Božije kazne nego iz ljubavi i poverenja prema Bogu zarad boljeg sutra, zarad potomaka koji treba pored prirode da krase ova naša podneblja koja nam je Bog nesebično dao. Znam da jesmo i to kao narod pokazujemo, za to opredeljeni. Neka Bog prosti duše stradalih, u vojnoj operaciji 'Oluja' nevinih žrtava, dece, staraca, braće i sestara naših, a svima nama i čitavom svetu neka da mir svoj. Amin. Bog blagoslovio!

Budimo elitni u vrlini, u dobru, u milosrđu, u izmirenju, u međusobnom poštovanju, jednom rečju budimo ljudi, kako je govorio blaženopochivši patrijarh Pavle!

Neka živi Prijedor, neka živi Republika Srpska, živela Srbija

Prijedor, 04.08.2023. godine

